

THE PALIVERSE PROJECT

Το σύμπαν της σοφίας του Βούδα

Ο Τριμερής Κανόνας (Tīpiṭaka)

Ο Κανόνας των Ομιλιών (Sutta Piṭaka)

5. Η συλλογή των μικρών κειμένων (5. Khuddaka Nikāya)

20. Τα ερωτήματα του Μενάνδρου (20. Milindapaṭṭhapaṭi)

5. Η ερώτηση της επαγωγής (5. Anumānapaṭṭho)

[Mil 6.1.1-6.4.2, PTS 237-362]

PaliVerse

5. Η συλλογή των μικρών κειμένων

20. Τα ερωτήματα του Μενάνδρου

5. Η ερώτηση της επαγωγής

1. Το κεφάλαιο για τους Βούδες

1. Η ερώτηση για τη μη εμφάνιση δύο Βουδών

1. «Σεβάσμιε Ναγκασένα, αυτό ειπώθηκε από τον Ευλογημένο: 'Αυτό είναι αδύνατον, μοναχοί, δεν υπάρχει δυνατότητα, να εγερθούν σε ένα κοσμικό σύστημα δύο Άξιοι, Πλήρως Αυτοφωτισμένοι ταυτόχρονα, ούτε πριν ούτε μετά· αυτό είναι αδύνατον'. Και διδάσκοντας, σεβάσμιε Ναγκασένα, όλοι οι Τατχάγκατα διδάσκουν τις τριάντα επτά ιδιότητες που οδηγούν στη φώτιση, και μιλώντας λένε τις τέσσερις ευγενείς αλήθειες, και εκπαιδεύοντας εκπαιδεύουν στις τρεις εξασκήσεις, και καθοδηγώντας καθοδηγούν στην πρακτική της επιμέλειας. Αν, σεβάσμιε Ναγκασένα, όλων των Τατχάγκατα η διδασκαλία είναι μία, η ομιλία είναι μία, η εξάσκηση είναι μία, η οδηγία είναι μία, για ποιον λόγο δύο Τατχάγκατα δεν εγείρονται σε μία στιγμή; Ακόμη και με μία μόνο έγερση Βούδα αυτός ο κόσμος γέμισε φως· αν υπήρχε δεύτερος Βούδας, με τη λάμψη των δύο αυτός ο κόσμος θα γέμιζε φως ακόμη περισσότερο, και προτρέποντας δύο Τατχάγκατα θα προέτρεπαν με άνεση, και καθοδηγώντας θα καθοδηγούσαν με άνεση· σε αυτό πες μου τον λόγο, ώστε εγώ να είμαι χωρίς αμφιβολία».

«Αυτό, μεγάλε βασιλιά, το δεκαχιλιαπλάσιο κοσμικό σύστημα μπορεί να συγκρατήσει έναν μόνο Βούδα, συγκρατεί την αρετή ενός μόνο Τατχάγκατα· αν εγειρόταν δεύτερος Βούδας, αυτό το δεκαχιλιαπλάσιο κοσμικό σύστημα δεν θα το συγκρατούσε, θα ταλαντευόταν, θα σειόταν, θα έκλινε, θα υπέκυπτε, θα λύγιζε, θα σκορπιζόταν, θα διαλυόταν, θα καταστρεφόταν, δεν θα παρέμενε στη θέση του.

«Όπως, μεγάλε βασιλιά, ένα πλοίο θα μπορούσε να συγκρατήσει έναν μόνο άνθρωπο, και όταν ένας άνθρωπος ανέβαινε, εκείνο το πλοίο θα ήταν πλήρες με το φορτίο του. Τότε θα ερχόταν ένας δεύτερος άνθρωπος τέτοιος στη διάρκεια ζωής, στην ομορφιά, στην ηλικία, στο μέγεθος, στην αδυναμία και παχυσαρκία, σε όλα τα μέλη και τα μέρη του σώματος, και αυτός θα ανέβαινε σε εκείνο το πλοίο· άραγε, μεγάλε βασιλιά, εκείνο το πλοίο θα συγκρατούσε και τους δύο;» «Όχι πράγματι, σεβάσμιε κύριε, θα ταλαντευόταν, θα σειόταν, θα έκλινε, θα υπέκυπτε, θα λύγιζε, θα σκορπιζόταν, θα διαλυόταν, θα καταστρεφόταν, δεν θα παρέμενε στη θέση του, θα βυθιζόταν στο νερό». «Ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, αυτό το δεκαχιλιαπλάσιο κοσμικό σύστημα μπορεί να συγκρατήσει έναν μόνο Βούδα, συγκρατεί την αρετή ενός μόνο Τατχάγκατα· αν εγειρόταν δεύτερος Βούδας, αυτό το δεκαχιλιαπλάσιο κοσμικό σύστημα δεν θα το συγκρατούσε, θα ταλαντευόταν, θα σειόταν, θα έκλινε, θα υπέκυπτε, θα λύγιζε, θα σκορπιζόταν, θα διαλυόταν, θα καταστρεφόταν, δεν θα παρέμενε στη θέση του.

«Ή επίσης, μεγάλε βασιλιά, ένας άνθρωπος θα έτρωγε τροφή όσο ήθελε, ικανοποιητική, μέχρι να γεμίσει τον λαιμό του, και αυτός χορτασμένος, ικανοποιημένος, πλήρης, χωρίς κενό, ληθαργικός, με το σώμα ακαμψίας σαν ραβδί,

θα έτρωγε πάλι τόση τροφή· άραγε λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, εκείνος ο άνθρωπος θα ήταν ευτυχισμένος;» «Όχι πράγματι, σεβάσμιε κύριε, μόλις έτρωγε θα πέθαινε». «Ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, αυτό το δεκαχιλιαπλάσιο κοσμικό σύστημα μπορεί να συγκρατήσει έναν μόνο Βούδα, συγκρατεί την αρετή ενός μόνο Τατχάγκατα· αν εγειρόταν δεύτερος Βούδας, αυτό το δεκαχιλιαπλάσιο κοσμικό σύστημα δεν θα το συγκρατούσε, θα ταλαντευόταν, θα σειόταν, θα έκλινε, θα υπέκυπτε, θα λύγιζε, θα σκορπιζόταν, θα διαλυόταν, θα καταστρεφόταν, δεν θα παρέμενε στη θέση του».

«Μήπως άραγε, σεβάσμιε Ναγκασένα, από το υπερβολικό φορτίο της Διδασκαλίας η γη σείεται;» «Εδώ, μεγάλη βασιλιά, δύο κάρα θα ήταν γεμάτα με πολύτιμα αντικείμενα μέχρι επάνω, και αφού πάρουν πολύτιμα αντικείμενα από το ένα κάρο θα τα σκορπούσαν στο άλλο κάρο· άραγε λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, εκείνο το κάρο θα συγκρατούσε τα πολύτιμα αντικείμενα και των δύο κάρων;» «Όχι πράγματι, σεβάσμιε κύριε, και η πλήμνη του θα έσκαγε, και οι ακτίνες του θα έσπαγαν, και η στεφάνη του θα έπεφτε, και ο άξονάς του θα έσπαγε». «Μήπως άραγε, μεγάλη βασιλιά, από το υπερβολικό φορτίο πολύτιμων αντικειμένων το κάρο σπάει;» «Ναι, σεβάσμιε κύριε». «Ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, από το υπερβολικό φορτίο της Διδασκαλίας η γη σείεται.

«Επιπλέον, μεγάλη βασιλιά, αυτός ο λόγος προβλήθηκε για να φωτίσει τη δύναμη του Βούδα. Άκουσε και έναν άλλο κατάλληλο λόγο εκεί, τον λόγο για τον οποίο δύο Πλήρως Αυτοφωτισμένοι δεν εγείρονται σε μία στιγμή. Αν, μεγάλη βασιλιά, δύο Πλήρως Αυτοφωτισμένοι εγείρονταν σε μία στιγμή, στη συνέλευσή τους θα εγειρόταν αντιδικία 'ο δικός σας Βούδας, ο δικός μας Βούδας', θα γίνονταν χωρισμένοι σε δύο φατρίες· όπως, μεγάλη βασιλιά, στη συνέλευση δύο ισχυρών αξιωματούχων θα εγειρόταν αντιδικία 'ο δικός σας αξιωματούχος, ο δικός μας αξιωματούχος', γίνονται χωρισμένοι σε δύο φατρίες· ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, αν δύο Πλήρως Αυτοφωτισμένοι εγείρονταν σε μία στιγμή, στη συνέλευσή τους θα εγειρόταν αντιδικία 'ο δικός σας Βούδας, ο δικός μας Βούδας', θα γίνονταν χωρισμένοι σε δύο φατρίες. Αυτός λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, είναι ένας λόγος, ο λόγος για τον οποίο δύο Πλήρως Αυτοφωτισμένοι δεν εγείρονται σε μία στιγμή.

«Επιπλέον, μεγάλη βασιλιά, άκουσε έναν ακόμη λόγο, τον λόγο για τον οποίο δύο Πλήρως Αυτοφωτισμένοι δεν εγείρονται σε μία στιγμή. Αν, μεγάλη βασιλιά, δύο Πλήρως Αυτοφωτισμένοι εγείρονταν σε μία στιγμή, τα λόγια 'ο κορυφαίος Βούδας' θα ήταν λανθασμένα, τα λόγια 'ο πρωτότοκος Βούδας' θα ήταν λανθασμένα, τα λόγια 'ο άριστος Βούδας', 'ο διακεκριμένος Βούδας', 'ο ανώτατος Βούδας', 'ο έξοχος Βούδας', 'ο ανόμιος Βούδας', 'ο ίσος με τους ανόμιους Βούδας', 'ο ασύγκριτος Βούδας', 'ο χωρίς αντίστοιχο Βούδας', 'ο χωρίς αντίπαλο Βούδας' θα ήταν λανθασμένα. Αποδέξου λοιπόν και εσύ, μεγάλη βασιλιά, αυτόν τον λόγο ως προς το νόημά του, τον λόγο για τον οποίο δύο Πλήρως Αυτοφωτισμένοι δεν εγείρονται σε μία στιγμή.

«Επιπλέον λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, αυτή είναι η εγγενής φύση των Βουδών, των Ευλογημένων: ένας μόνο Βούδας εγείρεται στον κόσμο. Για ποιον λόγο; Λόγω του μεγαλείου των αρετών του παντογνώστη Βούδα. Επίσης, μεγάλη βασιλιά, ό,τι είναι μεγάλο στον κόσμο, αυτό είναι ένα μόνο. Η γη, μεγάλη βασιλιά, είναι μεγάλη· αυτή είναι μία μόνο. Ο ωκεανός είναι μεγάλος· αυτός είναι ένας μόνο. Το Σινέρου, ο βασιλιάς των βουνών, είναι μεγάλος· αυτό είναι ένα μόνο. Ο χώρος είναι μεγάλος·

αυτός είναι ένας μόνο. Ο Σάκκα είναι μεγάλος· αυτός είναι ένας μόνο. Ο Μάρα είναι μεγάλος· αυτός είναι ένας μόνο. Ο Μέγας Βράχμα είναι μεγάλος· αυτός είναι ένας μόνο. Ο Τατχάγκατα, ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος είναι μεγάλος· αυτός είναι ένας μόνο στον κόσμο. Όπου αυτοί εγείρονται, εκεί δεν υπάρχει χώρος για άλλον· για αυτό, μεγάλε βασιλιά, ο Τατχάγκατα, ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος εγείρεται ένας μόνο στον κόσμο».

«Καλά διατυπώθηκε, σεβάσμιε Ναγκασένα, η ερώτηση με παραβολές και αιτίες. Ακόμη και κάποιος χωρίς οξυδέρκεια ακούγοντας αυτό θα ήταν ικανοποιημένος, πόσο μάλλον κάποιος με μεγάλη σοφία σαν εμένα. Καλώς, σεβάσμιε Ναγκασένα, έτσι αυτό το αποδέχομαι ως αληθές».

Η ερώτηση για τη μη εμφάνιση δύο Βουδών, πρώτη.

2. Η ερώτηση για τη δωρεά υφάσματος της Γκοταμί

2. «Σεβάσμιε Ναγκασένα, αυτό ειπώθηκε από τον Ευλογημένο όταν η θεία του Μαχαπατζάπατι Γκοταμί πρόσφερε ύφασμα για την βροχερή εποχή: "Δώσε το στην Κοινότητα, Γκοταμί. Αν το δώσεις στην Κοινότητα, και εγώ θα χαίρω ευσέβειας και η Κοινότητα". Τι άραγε, σεβάσμιε Ναγκασένα, ο Τατχάγκατα δεν είναι πιο σημαντικός, πιο σεβαστός και πιο άξιος προσφορών από το κόσμημα της Κοινότητας, αφού ο Τατχάγκατα έδωσε στην Κοινότητα το ύφασμα για την βροχερή εποχή που η ίδια η θεία του ξάνθηκε, η ίδια μάδησε, η ίδια χτύπησε, η ίδια έκλωσε, η ίδια ύφανε, ενώ δινόταν στον ίδιο; Αν, σεβάσμιε Ναγκασένα, ο Τατχάγκατα ήταν ανώτερος ή υπέρτερος ή διακεκριμένος από το κόσμημα της Κοινότητας, σκεπτόμενος "αν δοθεί σε μένα θα έχει μεγάλο καρπό", ο Τατχάγκατα δεν θα έδινε στην Κοινότητα το ύφασμα για την βροχερή εποχή που η θεία του η ίδια ξάνθηκε, η ίδια μάδησε, η ίδια χτύπησε· επειδή όμως, σεβάσμιε Ναγκασένα, ο Τατχάγκατα δεν επιθυμεί τον εαυτό του, δεν στηρίζεται στον εαυτό του, γι' αυτό ο Τατχάγκατα έδωσε εκείνο το ύφασμα για την βροχερή εποχή της θείας του στην Κοινότητα».

«Αυτό ειπώθηκε, μεγάλε βασιλιά, από τον Ευλογημένο όταν η θεία του Μαχαπατζάπατι Γκοταμί πρόσφερε ύφασμα για την βροχερή εποχή: "Δώσε το στην Κοινότητα, Γκοταμί. Αν το δώσεις στην Κοινότητα, και εγώ θα χαίρω ευσέβειας και η Κοινότητα". Αυτό όμως δεν ήταν επειδή η τιμή του εαυτού του δεν έχει επακόλουθο ή επειδή δεν είναι άξιος προσφορών· αλλά, μεγάλε βασιλιά, για την ευημερία, από συμπόνια, σκεπτόμενος ότι στο μέλλον η Κοινότητα μετά τον θάνατό μου θα τιμάται, διακηρύσσοντας την υπάρχουσα αρετή είπε έτσι: "Δώσε το στην Κοινότητα, Γκοταμί. Αν το δώσεις στην Κοινότητα, και εγώ θα χαίρω ευσέβειας και η Κοινότητα".

«Όπως, μεγάλε βασιλιά, ένας πατέρας ενώ ακόμη ζει, ανάμεσα σε υπουργούς, μισθοφόρους, στρατιώτες, θυρωρούς, στρατιωτικές μονάδες και ακολουθία ανθρώπων, κοντά στον βασιλιά, διακηρύσσει την υπάρχουσα αρετή του γιου του: "Αυτός τοποθετημένος εδώ, στο μέλλον ανάμεσα στους ανθρώπους θα χαίρει ευσέβειας". Ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, ο Τατχάγκατα για την ευημερία, από συμπόνια, σκεπτόμενος ότι στο μέλλον η Κοινότητα μετά τον θάνατό μου θα τιμάται, διακηρύσσοντας την υπάρχουσα αρετή είπε έτσι: "Δώσε το στην Κοινότητα, Γκοταμί. Αν το δώσεις στην Κοινότητα, και εγώ θα χαίρω ευσέβειας και η Κοινότητα".

«Όχι, μεγάλε βασιλιά, με τόση μόνο δωρεά ενός υφάσματος για την βροχερή εποχή η Κοινότητα δεν γίνεται ανώτερη ή διακεκριμένη από τον Τατχάγκατα. Όπως, μεγάλε βασιλιά, οι γονείς αλείφουν τα παιδιά τους, τα τρίβουν, τα λούζουν, τα μαλάσσουν· άραγε λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, με τόση μόνο αλειψη, τρίψιμο, λούσιμο και μάλαξη "το παιδί γίνεται ανώτερο ή διακεκριμένο από τους γονείς";» «Όχι πράγματι, σεβάσμιε κύριε· τα παιδιά, σεβάσμιε κύριε, είναι αυτά για τα οποία οι γονείς δεν μπορούν να μην κάνουν πράγματα· γι' αυτό οι γονείς κάνουν στα παιδιά τους αλειψη, τρίψιμο, λούσιμο και μάλαξη». Ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, με τόση μόνο δωρεά ενός υφάσματος για την βροχερή εποχή η Κοινότητα δεν γίνεται ανώτερη ή διακεκριμένη από τον Τατχάγκατα. Αλλά ο Τατχάγκατα κάνοντας αυτό που δεν μπορεί να μην κάνει, έδωσε εκείνο το ύφασμα για την βροχερή εποχή της θείας του στην Κοινότητα.

«Ή επίσης, μεγάλε βασιλιά, κάποιος άνθρωπος θα έφερνε δώρο στον βασιλιά· εκείνο το δώρο ο βασιλιάς θα το έδινε σε κάποιον μισθοφόρο ή στρατιώτη ή στρατηγό ή ιερέα. Άραγε λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, εκείνος ο άνθρωπος με τόση μόνο λήψη ενός δώρου γίνεται ανώτερος ή διακεκριμένος από τον βασιλιά;» «Όχι πράγματι, σεβάσμιε κύριε· εκείνος ο άνθρωπος, σεβάσμιε κύριε, τρέφεται από τον βασιλιά, εξαρτάται από τον βασιλιά· τοποθετώντας τον στην κατάλληλη θέση ο βασιλιάς δίνει το δώρο». «Ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, με τόση μόνο δωρεά ενός υφάσματος για την βροχερή εποχή η Κοινότητα δεν γίνεται ανώτερη ή διακεκριμένη από τον Τατχάγκατα· αλλά τρέφεται από τον Τατχάγκατα, εξαρτάται από τον Τατχάγκατα. Τοποθετώντας την στην κατάλληλη θέση ο Τατχάγκατα έδωσε το ύφασμα για την βροχερή εποχή στην Κοινότητα.

«Επιπλέον, μεγάλε βασιλιά, στον Τατχάγκατα ήρθε αυτή η σκέψη: "Η Κοινότητα είναι από τη φύση της άξια τιμής· με αυτό που μου ανήκει θα τιμήσω την Κοινότητα" και έδωσε το ύφασμα για την βροχερή εποχή στην Κοινότητα· ο Τατχάγκατα, μεγάλε βασιλιά, δεν επαινεί μόνο την τιμή προς τον εαυτό του, αλλά όσοι στον κόσμο είναι άξιοι τιμής, και για αυτούς ο Τατχάγκατα επαινεί την τιμή.

«Αυτό επίσης ειπώθηκε, μεγάλε βασιλιά, από τον Ευλογημένο, τον θεό των θεών, στην εξαίρετη Μεσαία Συλλογή, στην επεξήγηση της Διδασκαλίας για τους κληρονόμους της Διδασκαλίας, επαινώντας την πρακτική της ολιγάρκειας: "Εκείνος ακριβώς ο πρώτος μοναχός είναι πιο αξιοσέβαστος και πιο αξιέπαινος για μένα". «Δεν υπάρχει, μεγάλε βασιλιά, στα είδη ύπαρξης κανένα ον πιο άξιο προσφορών ή ανώτερο ή υπέρτερο ή διακεκριμένο από τον Τατχάγκατα· ο ίδιος ο Τατχάγκατα είναι ανώτερος, υπέρτερος, διακεκριμένος.

«Αυτό επίσης ειπώθηκε, μεγάλε βασιλιά, στην εξαίρετη Συνδεδεμένη Συλλογή από τον νεαρό θεό Μαναβαγκάμικα, στεκόμενος μπροστά στον Ευλογημένο, ανάμεσα σε θεούς και ανθρώπους -

"Ο Βιπούλα των κατοίκων του Ρατζάγκαχα, λέγεται ο άριστος των βουνών· ο Σέτα ο άριστος των Ιμαλαίων, ο ήλιος των ουρανοπόρων.

"Ο ωκεανός ο άριστος των υδάτινων εκτάσεων, και η σελήνη των άστρων· του κόσμου μαζί με τους θεούς, ο Βούδας λέγεται ο κορυφαίος".

«Αυτές λοιπόν οι στροφές, μεγάλε βασιλιά, από τον νεαρό θεό Μαναβαγκάμικα είναι καλά τραγουδημένες και όχι κακά τραγουδημένες, καλά ειπωμένες και όχι κακά ειπωμένες, και εγκεκριμένες από τον Ευλογημένο· δεν είναι αλήθεια, μεγάλε βασιλιά, ότι και από τον πρεσβύτερο μοναχό Σαριπούττα, τον στρατηγό της Διδασκαλίας, ειπώθηκε -

"Μία μόνο πεποίθηση του νου· ή πηγαιμός στο καταφύγιο ή υπόκλιση με ενωμένες παλάμες·
είναι ικανή να σώσει, στον Βούδα που συντρίβει τη δύναμη του Μάρα".

Και από τον Ευλογημένο, τον θεό των θεών, ειπώθηκε: «Ένα άτομο, μοναχοί, όταν εγείρεται στον κόσμο εγείρεται για την ευημερία του πλήθους, για την ευτυχία του πλήθους, από συμπόνια για τον κόσμο, για το όφελος, την ευημερία και την ευτυχία θεών και ανθρώπων. Ποιο είναι αυτό το ένα άτομο; Ο Τατχάγκατα, ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος... κ.λπ... θεών και ανθρώπων». «Καλώς, σεβάσμιε Ναγκασένα, έτσι αυτό το αποδέχομαι ως αληθές».

Η ερώτηση για τη δωρεά υφάσματος της Γκοταμί, δεύτερη.

3. Η ερώτηση για την ορθή πρακτική του λαϊκού και του αναχωρητή

3. «Σεβάσμιε Ναγκασένα, αυτό ειπώθηκε από τον Ευλογημένο: 'Εγώ, μοναχοί, επαινώ την ορθή πρακτική είτε οικοδεσπότη είτε αναχωρητή· είτε οικοδεσπότης, μοναχοί, είτε αναχωρητής που ακολουθεί ορθή πρακτική, εξαιτίας της ορθής πρακτικής επιτυγχάνει την πραγματική μέθοδο, την καλή Διδασκαλία'. Αν, σεβάσμιε Ναγκασένα, ο οικοδεσπότης με λευκά ρούχα που απολαμβάνει αισθησιακές ηδονές, που κατοικεί σε σπίτι γεμάτο με γιους και σύζυγο, που απολαμβάνει σανδαλόξυλο από το Κάσι, που φορά γιργλάντες, αρώματα και καλλυντικά, που δέχεται χρυσό και ασήμι, δεμένος με πολύτιμα σκουλαρίκια και ποικιλόχρωμο στέμμα, ορθά ασκούμενος επιτυγχάνει την πραγματική μέθοδο, την καλή Διδασκαλία, και ο αναχωρητής επίσης με ξυρισμένο κεφάλι φορώντας ώχρινο χιτώνα, που πηγαίνει για προσφερόμενη τροφή από άλλους, που εκπληρώνει ορθά τα τέσσερα σύνολα της ηθικής, που ζει αφού αναλάβει τους εκατόν πενήντα κανόνες εξάσκησης, που ζει χωρίς υπόλοιπο στις δεκατρείς αρετές της ασκητικής πρακτικής, ορθά ασκούμενος επιτυγχάνει την πραγματική μέθοδο, την καλή Διδασκαλία. Εκεί, σεβάσμιε κύριε, ποια είναι η διάκριση μεταξύ οικοδεσπότη ή αναχωρητή; Χωρίς καρπό είναι η ασκητική πράξη, άχρηστη η αναχώρηση. Στείρα η τήρηση των κανόνων εξάσκησης, μάταιη η ανάληψη των αρετών της ασκητικής πρακτικής· τι χρειάζεται εκεί η συσσώρευση υπαρξιακού πόνου; Δεν είναι αλήθεια ότι η ευτυχία πρέπει να επιτευχθεί μέσω της ευτυχίας;»

«Αυτό ειπώθηκε, μεγάλε βασιλιά, από τον Ευλογημένο: 'Εγώ, μοναχοί, επαινώ την ορθή πρακτική είτε οικοδεσπότη είτε αναχωρητή· είτε οικοδεσπότης, μοναχοί, είτε αναχωρητής που ακολουθεί ορθή πρακτική, εξαιτίας της ορθής πρακτικής επιτυγχάνει την πραγματική μέθοδο, την καλή Διδασκαλία'. Έτσι είναι αυτό, μεγάλε βασιλιά, ο ορθά ασκούμενος είναι ο άριστος· ακόμη και ο αναχωρητής, μεγάλε βασιλιά, αν σκεπτόμενος 'είμαι αναχωρητής' δεν ακολουθεί ορθή πρακτική, τότε αυτός είναι μακριά από την ασκητική ζωή, μακριά από την άγια ζωή, πόσο μάλλον ο οικοδεσπότης με λευκά ρούχα. Ακόμη και ο οικοδεσπότης, μεγάλε βασιλιά, ορθά

ασκούμενος επιτυγχάνει την πραγματική μέθοδο, την καλή Διδασκαλία· και ο αναχωρητής επίσης, μεγάλε βασιλιά, ορθά ασκούμενος επιτυγχάνει την πραγματική μέθοδο, την καλή Διδασκαλία.

«Αλλά λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, ο αναχωρητής είναι ο κύριος και ο επικρατών της ασκητικής ζωής· η αναχώρηση, μεγάλε βασιλιά, έχει πολλές αρετές, αναρίθμητες αρετές, απεριόριστες αρετές· δεν είναι δυνατόν να μετρηθεί η αρετή της αναχώρησης.

«Όπως, μεγάλε βασιλιά, ενός πολύτιμου κοσμήματος που εκπληρώνει επιθυμίες δεν είναι δυνατόν να μετρηθεί η αξία του με πλούτη λέγοντας 'τόση είναι η τιμή του πολύτιμου κοσμήματος', ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, η αναχώρηση έχει πολλές αρετές, αναρίθμητες αρετές, απεριόριστες αρετές· δεν είναι δυνατόν να μετρηθεί η αρετή της αναχώρησης.

«Ή όπως επίσης, μεγάλε βασιλιά, τα κύματα στον μεγάλο ωκεανό δεν είναι δυνατόν να μετρηθούν λέγοντας 'τόσα είναι τα κύματα στον μεγάλο ωκεανό', ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, η αναχώρηση έχει πολλές αρετές, αναρίθμητες αρετές, απεριόριστες αρετές· δεν είναι δυνατόν να μετρηθεί η αρετή της αναχώρησης.

«Του αναχωρητή, μεγάλε βασιλιά, ό,τι πρέπει να γίνει, όλο αυτό επιτυγχάνεται γρήγορα και όχι μετά από πολύ καιρό. Για ποιο λόγο; Ο αναχωρητής, μεγάλε βασιλιά, έχει λίγες επιθυμίες, είναι ικανοποιημένος, απομονωμένος, χωρίς συντροφιά, καταβάλλοντας έντονη ενεργητικότητα, χωρίς προσκόλληση, χωρίς κατοικία, με πλήρη ηθική, με λιτή συμπεριφορά, επιδέξιος στην ασκητική πρακτική· για αυτόν τον λόγο του αναχωρητή ό,τι πρέπει να γίνει, όλο αυτό επιτυγχάνεται γρήγορα και όχι μετά από πολύ καιρό. Όπως, μεγάλε βασιλιά, ένα βέλος χωρίς κόμπους, ομαλό, καλά πλυμένο, ευθύ, άσπιλο, καλά εφοδιασμένο, πετά ορθά, ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, του αναχωρητή ό,τι πρέπει να γίνει, όλο αυτό επιτυγχάνεται γρήγορα και όχι μετά από πολύ καιρό». «Καλώς, σεβάσμιε Ναγκασένα, έτσι αυτό το αποδέχομαι ως αληθές».

Η ερώτηση για την ορθή πρακτική του λαϊκού και του αναχωρητή, τρίτη.

4. Η ερώτηση για το ελάττωμα της πρακτικής

4. «Σεβάσμιε Ναγκασένα, όταν ο Μπόντχισαττα εκτέλεσε αυστηρό ασκητισμό, δεν υπήρξε τέτοια προσπάθεια εκτός από αυτήν - η επίμονη προσπάθεια, η μάχη με τις νοητικές μολύνσεις, η διάλυση του στρατού του θανάτου, η διάκριση της τροφής, η εκτέλεση αυστηρού ασκητισμού - σε τέτοια προσπάθεια μη βρίσκοντας καμία απόλαυση, αφήνοντας πίσω αυτόν ακριβώς τον νου, είπε έτσι: 'Εγώ όμως με αυτή τη δριμεία εκτέλεση αυστηρού ασκητισμού δεν φτάνω σε υπερανθρώπινο επίτευγμα, σε διάκριση γνώσης και ενόρασης άξια των ευγενών· θα μπορούσε άραγε να υπάρχει άλλη οδός προς τη φώτιση;' Από εκεί απογοητευμένος, με άλλη οδό έφτασε στην παντογνωσία, και πάλι με εκείνη την πρακτική παραινεί και παρακινεί τους μαθητές.

‘Ξεκινήστε, προχωρήστε, αφοσιωθείτε στη Διδαχή του Βούδα·

Τινάξτε τον στρατό του θανάτου, όπως ο ελέφαντας ένα καλαμένιο σπίτι.’

Για ποιον λόγο, σεβάσμιε Ναγκασένα, ο Τατχάγκατα, από την πρακτική από την οποία ο ίδιος απογοητεύτηκε και απαλλάχθηκε από το πάθος, σε αυτήν παραινεί και παρακινεί τους μαθητές;»

«Και τότε, μεγάλε βασιλιά, και τώρα αυτή ακριβώς είναι η πρακτική· αφού ακολούθησε αυτήν ακριβώς την πρακτική, ο Μπόντχισαττα έφτασε στην παντογνωσία. Επιπλέον, μεγάλε βασιλιά, ο Μπόντχισαττα κάνοντας υπερβολική ενεργητικότητα απέκοψε πλήρως την τροφή. Σε αυτόν από την αποκοπή της τροφής εγέρθηκε αδυναμία του νου. Αυτός με εκείνη την αδυναμία δεν μπόρεσε να φτάσει στην παντογνωσία· αυτός καταναλώνοντας μέτρια ποσότητα φαγώσιμης τροφής, με εκείνη ακριβώς την πρακτική σε σύντομο χρονικό διάστημα έφτασε στην παντογνωσία. Αυτή ακριβώς, μεγάλε βασιλιά, είναι η πρακτική όλων των Τατχάγκατα για την απόκτηση της γνώσης της παντογνωσίας.

«Όπως, μεγάλε βασιλιά, η τροφή είναι υποστήριξη όλων των όντων, στηριζόμενα στην τροφή όλα τα όντα βιώνουν ευτυχία, ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, αυτή ακριβώς είναι η πρακτική όλων των Τατχάγκατα για την απόκτηση της γνώσης της παντογνωσίας· αυτό δεν είναι, μεγάλε βασιλιά, ελάττωμα της προσπάθειας, ούτε της επίμονης προσπάθειας, ούτε της μάχης με τις νοητικές μολύνσεις, με το οποίο ο Τατχάγκατα εκείνη την περίοδο δεν έφτασε στη γνώση της παντογνωσίας· αλλά αυτό είναι ελάττωμα της αποκοπής της τροφής· πάντα ετοιμασμένη είναι αυτή η πρακτική.

«Όπως, μεγάλε βασιλιά, ένας άνθρωπος θα πήγαινε το ταξίδι με υπερβολική ταχύτητα, με αυτό εκείνος θα γινόταν ή παράλυτος ή θα σερνόταν σε καρέκλα, ανίκανος να κινηθεί στην επιφάνεια της γης. Μήπως άραγε, μεγάλε βασιλιά, υπάρχει ελάττωμα της μεγάλης γης, με το οποίο εκείνος ο άνθρωπος έγινε παράλυτος;» «Όχι πράγματι, σεβάσμιε κύριε· πάντα ετοιμασμένη, σεβάσμιε κύριε, είναι η μεγάλη γη· από πού θα υπάρχει ελάττωμά της; Αυτό είναι ελάττωμα της προσπάθειας, με το οποίο εκείνος ο άνθρωπος έγινε παράλυτος». «Ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, αυτό δεν είναι ελάττωμα της προσπάθειας, ούτε της επίμονης προσπάθειας, ούτε της μάχης με τις νοητικές μολύνσεις, με το οποίο ο Τατχάγκατα εκείνη την περίοδο δεν έφτασε στη γνώση της παντογνωσίας· αλλά αυτό είναι ελάττωμα της αποκοπής της τροφής· πάντα ετοιμασμένη είναι αυτή η πρακτική.

«Ή όπως, μεγάλε βασιλιά, ένας άνθρωπος θα φορούσε ένα λερωμένο ρούχο, και δεν θα το έπλενε· αυτό δεν είναι ελάττωμα του νερού· πάντα ετοιμασμένο είναι το νερό. Αυτό είναι ελάττωμα του ανθρώπου. Ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, αυτό δεν είναι ελάττωμα της προσπάθειας, ούτε της επίμονης προσπάθειας, ούτε της μάχης με τις νοητικές μολύνσεις, με το οποίο ο Τατχάγκατα εκείνη την περίοδο δεν έφτασε στη γνώση της παντογνωσίας· αλλά αυτό είναι ελάττωμα της αποκοπής της τροφής· πάντα ετοιμασμένη είναι αυτή η πρακτική· για αυτό ο Τατχάγκατα με εκείνη ακριβώς την πρακτική παραινεί και παρακινεί τους μαθητές· έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, πάντα ετοιμασμένη και άμεμπτη είναι αυτή η πρακτική». «Καλώς, σεβάσμιε Ναγκασένα, έτσι αυτό το αποδέχομαι ως αληθές».

Η ερώτηση για το ελάττωμα της πρακτικής, τέταρτη.

5. Η ερώτηση για την επιστροφή στην κατώτερη ζωή

5. «Σεβάσμιε Ναγκασένα, αυτή η διδασκαλία του Ταθαγκάτα είναι μεγάλη, ουσιώδης, εξαιρετική, ανώτερη, υπέροχη, ασύγκριτη, αγνή, αμόλυντη, λαμπρή και άψογη. Δεν είναι σωστό να χειροτονείται ένας οικοδεσπότης τόσο εύκολα· αφού πρώτα εκπαιδευτεί ως οικοδεσπότης σε έναν καρπό και όταν γίνει αυτός που δεν

επιστρέφει, τότε θα πρέπει να χειροτονηθεί. Για ποιο λόγο; Αυτοί οι κακοί άνθρωποι, αφού χειροτονηθούν σε αυτή την αγνή διδασκαλία και στη συνέχεια επιστρέψουν, γυρίζουν στην κατώτερη ζωή. Με την επιστροφή τους, αυτό το πλήθος σκέφτεται έτσι: "Αλήθεια, κύριοι, αυτή η διδασκαλία του ασκητή Γκοτάμα θα είναι κενή, αφού αυτοί επιστρέφουν". Αυτός είναι ο λόγος εδώ».

«Όπως, μεγάλε βασιλιά, θα υπήρχε μια λίμνη γεμάτη με καθαρό, αμόλυντο, δροσερό νερό, και κάποιος βρώμικος, καλυμμένος με λάσπη και βρωμιά, πηγαίνοντας σε εκείνη τη λίμνη, χωρίς να λουστεί, θα επέστρεφε βρώμικος· εκεί, μεγάλε βασιλιά, ποιον θα κατηγορούσε ο κόσμος, τον βρώμικο ή τη λίμνη;» «Τον βρώμικο, σεβάσμιε, θα κατηγορούσε ο κόσμος: "Αυτός πήγε στη λίμνη και χωρίς να λουστεί επέστρεψε βρώμικος. Μήπως η λίμνη θα λούσει μόνη της αυτόν που δεν θέλει να λουστεί; Ποιο είναι το σφάλμα της λίμνης;" Ακριβώς έτσι, μεγάλε βασιλιά, ο Ταθαγκάτα δημιούργησε την εξαιρετή λίμνη του αληθινού Δάρμα, γεμάτη με το εξαιρετο νερό της απελευθέρωσης: "Όσοι είναι μολυσμένοι από τη βρωμιά των κιλέσα, συνειδητοί και έξυπνοι, αυτοί λούζοντας εδώ θα ξεπλύνουν όλα τα κιλέσα". Αν κάποιος πηγαίνοντας σε εκείνη την εξαιρετή λίμνη του αληθινού Δάρμα, χωρίς να λουστεί, επιστρέφει με τα κιλέσα του και γυρίσει στην κατώτερη ζωή, αυτόν θα κατηγορήσει ο κόσμος: "Αυτός χειροτονήθηκε στη διδασκαλία του Νικητή και μη βρίσκοντας εκεί στήριξη, γύρισε στην κατώτερη ζωή. Μήπως η διδασκαλία του Νικητή θα φωτίσει μόνη της αυτόν που δεν ασκείται; Ποιο είναι το σφάλμα της διδασκαλίας του Νικητή;"

Ή επίσης, μεγάλε βασιλιά, ένας άνθρωπος εξαιρετικά άρρωστος, βλέποντας έναν γιατρό-χειρουργό ειδικό στην προέλευση των ασθενειών, με αλάνθαστη και σταθερά επιτυχημένη πρακτική, αφού δεν αφεθεί να θεραπευτεί, θα επέστρεφε ακόμα άρρωστος· εκεί ποιον θα κατηγορούσε ο κόσμος, τον ασθενή ή τον γιατρό;» «Τον ασθενή, σεβάσμιε, θα κατηγορούσε ο κόσμος: "Αυτός βλέποντας έναν γιατρό-χειρουργό ειδικό στην προέλευση των ασθενειών, με αλάνθαστη και σταθερά επιτυχημένη πρακτική, αφού δεν αφέθηκε να θεραπευτεί, επέστρεψε ακόμα άρρωστος. Μήπως ο γιατρός θα θεραπεύσει μόνος του αυτόν που δεν αφήνεται να θεραπευτεί; Ποιο είναι το σφάλμα του γιατρού;"» «Ακριβώς έτσι, μεγάλε βασιλιά, ο Ταθαγκάτα τοποθέτησε μέσα στο κιβώτιο της διδασκαλίας το αθάνατο φάρμακο, ικανό να καταπραΰνει ολόκληρη την ασθένεια των κιλέσα: "Όσοι ταλαιπωρούνται από την ασθένεια των κιλέσα, συνειδητοί και έξυπνοι, αυτοί πίνοντας αυτό το αθάνατο φάρμακο θα καταπραΰνουν όλη την ασθένεια των κιλέσα". Αν κάποιος χωρίς να πει αυτό το αθάνατο φάρμακο, επιστρέφει με τα κιλέσα του και γυρίσει στην κατώτερη ζωή, αυτόν θα κατηγορήσει ο κόσμος: "Αυτός χειροτονήθηκε στη διδασκαλία του Νικητή και μη βρίσκοντας εκεί στήριξη, γύρισε στην κατώτερη ζωή. Μήπως η διδασκαλία του Νικητή θα φωτίσει μόνη της αυτόν που δεν ασκείται; Ποιο είναι το σφάλμα της διδασκαλίας του Νικητή;"

Ή επίσης, μεγάλε βασιλιά, ένας πεινασμένος άνθρωπος πηγαίνοντας σε μια μεγάλη διανομή αξιόλογου φαγητού, χωρίς να φάει εκείνο το φαγητό, θα επέστρεφε πεινασμένος· εκεί ποιον θα κατηγορούσε ο κόσμος, τον πεινασμένο ή το αξιόλογο φαγητό;» «Τον πεινασμένο, σεβάσμιε, θα κατηγορούσε ο κόσμος: "Αυτός ταλαιπωρημένος από την πείνα, αφού έλαβε αξιόλογο φαγητό, χωρίς να φάει επέστρεψε πεινασμένος. Μήπως το φαγητό θα μπει μόνο του στο στόμα αυτού που δεν τρώει; Ποιο είναι το σφάλμα του φαγητού;"» «Ακριβώς έτσι, μεγάλε βασιλιά, ο

Ταθαγκάτα τοποθέτησε μέσα στο κιβώτιο της διδασκαλίας την τροφή της ενσυνειδητότητας στο σώμα, υπέρτατη, εξαίρετη, ειρηνική, ευλογημένη, υψηλή, αθάνατη, υπέρτατα γλυκιά: "Όσοι είναι εσωτερικά πεινασμένοι από τα κιλέσα, με νου κυριευμένο από δίψα, συνειδητοί και έξυπνοι, αυτοί τρώγοντας αυτή την τροφή θα απομακρύνουν όλη τη δίψα στις υπάρξεις της αισθησιακής επιθυμίας, της μορφής και της αμορφίας". Αν κάποιος χωρίς να φάει αυτή την τροφή, επιστρέψει εξαρτημένος από τη δίψα και γυρίσει στην κατώτερη ζωή, αυτόν θα κατηγορήσει ο κόσμος: "Αυτός χειροτονήθηκε στη διδασκαλία του Νικητή και μη βρίσκοντας εκεί στήριξη, γύρισε στην κατώτερη ζωή. Μήπως η διδασκαλία του Νικητή θα φωτίσει μόνη της αυτόν που δεν ασκείται; Ποιο είναι το σφάλμα της διδασκαλίας του Νικητή;"

Αν, μεγάλε βασιλιά, ο Ταθαγκάτα χειροτονούσε έναν οικοδεσπότη μόνο αφού εκπαιδευτεί σε έναν καρπό, τότε αυτή η χειροτονία δεν θα ήταν για την εγκατάλειψη των κιλέσα ή για την κάθαρση· δεν θα υπήρχε σκοπός για τη χειροτονία. Όπως, μεγάλε βασιλιά, ένας άνθρωπος αφού έσκαψε μια λίμνη με εκατοντάδες εργασίες, θα ανακοίνωνε στο πλήθος έτσι: "Κύριοι, κανείς μολυσμένος να μην κατεβεί σε αυτή τη λίμνη· αυτοί που έχουν ξεπλύνει τη σκόνη και τη βρωμιά, καθαροί, αμόλυντοι και λαμπροί, να κατεβούν σε αυτή τη λίμνη". Μήπως, μεγάλε βασιλιά, για αυτούς που έχουν ξεπλύνει τη σκόνη και τη βρωμιά, καθαρούς, αμόλυντους και λαμπρούς, θα υπήρχε κάποιος σκοπός με εκείνη τη λίμνη;» «Όχι, σεβάσμιε. Ο σκοπός για τον οποίο θα πήγαιναν σε εκείνη τη λίμνη, αυτός έχει ήδη επιτευχθεί αλλού· τι χρειάζονται εκείνη τη λίμνη;» «Ακριβώς έτσι, μεγάλε βασιλιά, αν ο Ταθαγκάτα χειροτονούσε έναν οικοδεσπότη μόνο αφού εκπαιδευτεί σε έναν καρπό, ο σκοπός τους θα είχε ήδη επιτευχθεί εκεί· τι χρειάζονται τη χειροτονία;

Ή επίσης, μεγάλε βασιλιά, ένας γιατρός-χειρουργός που τρέφεται από ρίσι, κάτοχος μαθημένων μάντρα, χωρίς να βασίζεται σε εικασίες, ειδικός στην προέλευση των ασθενειών, με αλάνθαστη και σταθερά επιτυχημένη πρακτική, αφού συγκέντρωσε φάρμακα για την καταπράυνση όλων των ασθενειών, θα ανακοίνωνε στο πλήθος έτσι: "Κύριοι, κανείς άρρωστος να μην έρθει κοντά μου· οι υγιείς, χωρίς ασθένεια, να έρθουν κοντά μου". Μήπως, μεγάλε βασιλιά, για αυτούς τους υγιείς, χωρίς ασθένεια, ολοκληρωμένους και χαρούμενους, θα υπήρχε κάποιος σκοπός με εκείνον τον γιατρό;» «Όχι, σεβάσμιε. Ο σκοπός για τον οποίο θα πήγαιναν σε εκείνον τον γιατρό-χειρουργό, αυτός έχει ήδη επιτευχθεί αλλού· τι χρειάζονται εκείνον τον γιατρό;» «Ακριβώς έτσι, μεγάλε βασιλιά, αν ο Ταθαγκάτα χειροτονούσε έναν οικοδεσπότη μόνο αφού εκπαιδευτεί σε έναν καρπό, ο σκοπός τους θα είχε ήδη επιτευχθεί εκεί· τι χρειάζονται τη χειροτονία;

Ή επίσης, μεγάλε βασιλιά, κάποιος άνθρωπος αφού ετοίμασε φαγητό εκατοντάδων μαγειρεμάτων σε πιάτα, θα ανακοίνωνε στο πλήθος έτσι: "Κύριοι, κανείς πεινασμένος να μην έρθει σε αυτή τη διανομή· αυτοί που έχουν φάει καλά, χορτασμένοι, ικανοποιημένοι, τρεφόμενοι, ευχαριστημένοι, πλήρεις, να έρθουν σε αυτή τη διανομή". Μήπως, μεγάλε βασιλιά, για αυτούς που έχουν φάει, χορτασμένους, ικανοποιημένους, τρεφόμενους, ευχαριστημένους, πλήρεις, θα υπήρχε κάποιος σκοπός με εκείνο το φαγητό;» «Όχι, σεβάσμιε. Ο σκοπός για τον οποίο θα πήγαιναν σε εκείνη τη διανομή, αυτός έχει ήδη επιτευχθεί αλλού· τι χρειάζονται εκείνη τη διανομή;» «Ακριβώς έτσι, μεγάλε βασιλιά, αν ο Ταθαγκάτα χειροτονούσε έναν οικοδεσπότη μόνο αφού εκπαιδευτεί σε έναν καρπό, ο σκοπός τους θα είχε ήδη επιτευχθεί εκεί· τι χρειάζονται τη χειροτονία;

Επιπλέον, μεγάλη βασιλιά, αυτοί που γυρίζουν στην κατώτερη ζωή δείχνουν πέντε ασύγκριτες αρετές της διδασκαλίας του Νικητή. Ποια πέντε; Δείχνουν τη μεγαλοσύνη του πεδίου, δείχνουν την καθαρή και αμόλυντη φύση, δείχνουν την αδυναμία συμβίωσης με τους κακούς, δείχνουν τη δυσκολία διείσδυσης, δείχνουν τη φύση που απαιτεί πολλή αυτοσυγκράτηση και προστασία.

«Πώς δείχνουν το μέγεθος του εδάφους; Όπως, μεγάλη βασιλιά, ένας άνθρωπος φτωχός, από ταπεινή γέννηση, χωρίς διάκριση, στερημένος νοημοσύνης, αφού αποκτήσει μεγάλο βασίλειο, σε σύντομο χρονικό διάστημα πέφτει, καταρρέει, ξεπέφτει από τη φήμη, δεν μπορεί να διατηρήσει την εξουσία. Για ποιον λόγο; Λόγω του μεγέθους της εξουσίας. Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, μεγάλη βασιλιά, όποιοι χωρίς διάκριση, χωρίς αξιέπαινες πράξεις, στερημένοι νοημοσύνης αναχωρούν στη Διδαχή του Νικητή, αυτοί μη μπορώντας να διατηρήσουν εκείνη την έξοχη άριστη αναχώρηση, σε σύντομο χρονικό διάστημα αφού πέσουν, καταρρεύσουν, ξεπέσουν από τη Διδαχή του Νικητή, επιστρέφουν σε κατώτερη ζωή, δεν μπορούν να διατηρήσουν τη Διδαχή του Νικητή. Για ποιον λόγο; Λόγω του μεγέθους του εδάφους της Διδαχής του Νικητή. Έτσι δείχνουν το μέγεθος του εδάφους.

«Πώς δείχνουν την αγνή και άσπιλη κατάσταση; Όπως, μεγάλη βασιλιά, το νερό στο φύλλο του λωτού σκορπίζεται, διασκορπίζεται, διαλύεται, δεν μένει στη θέση του, δεν κολλάει. Για ποιον λόγο; Λόγω της αγνής και άσπιλης φύσης του λωτού. Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, μεγάλη βασιλιά, όποιοι δόλιοι, απατεώνες, στραβοί, διεστραμμένοι, με λανθασμένες απόψεις αναχωρούν στη Διδαχή του Νικητή, αυτοί από την αγνή, άσπιλη, χωρίς αγκάθια, λαμπρή, έξοχη, άριστη Διδαχή, σε σύντομο χρονικό διάστημα αφού σκορπιστούν, διασκορπιστούν, διαλυθούν, μη σταθεροποιηθούν, μη κολλήσουν, επιστρέφουν σε κατώτερη ζωή. Για ποιον λόγο; Λόγω της αγνής και άσπιλης φύσης της Διδαχής του Νικητή. Έτσι δείχνουν την αγνή και άσπιλη κατάσταση.

«Πώς δείχνουν την κατάσταση της μη συγκατοίκησης με τους κακούς; Όπως, μεγάλη βασιλιά, ο μεγάλος ωκεανός δεν συγκατοικεί με νεκρό πτώμα· ό,τι νεκρό πτώμα υπάρχει στον μεγάλο ωκεανό, αυτό γρήγορα το σπρώχνει στην ακτή ή το πετάει στη στεριά. Για ποιον λόγο; Επειδή ο μεγάλος ωκεανός είναι κατοικία των μεγάλων όντων. Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, μεγάλη βασιλιά, όποιοι κακοί, ασυγκράτητοι, αδιάντροποι, αδρανείς, με χαλαρωμένη ενεργητικότητα, οκνηροί, μολυσμένοι, κακοί άνθρωποι αναχωρούν στη Διδαχή του Νικητή, αυτοί σε σύντομο χρονικό διάστημα αφού βγουν από τη Διδαχή του Νικητή, την κατοικία των Αξίων, των άσπιλων, αυτών που έχουν εξαλείψει τις νοητικές διαφθορές, των μεγάλων όντων, μη συγκατοικώντας, επιστρέφουν σε κατώτερη ζωή. Για ποιον λόγο; Λόγω της μη συγκατοίκησης με τους κακούς της Διδαχής του Νικητή. Έτσι δείχνουν την κατάσταση της μη συγκατοίκησης με τους κακούς.

«Πώς δείχνουν την κατάσταση του δύσκολου να διεισδυθεί; Όπως, μεγάλη βασιλιά, όποιοι ανίκανοι, αδίδακτοι, χωρίς τέχνη, στερημένοι νοημοσύνης τοξότες, μη μπορώντας να διατρυπήσουν την άκρη της τρίχας, αποτυγχάνουν και φεύγουν. Για ποιον λόγο; Λόγω της λείας, λεπτοφυούς και δύσκολης να διεισδυθεί φύσης της άκρης της τρίχας. Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, μεγάλη βασιλιά, όποιοι στερούμενοι σοφίας, βλακώδεις, βουβοί, παραπλανημένοι, αργόστροφοι άνθρωποι αναχωρούν στη Διδαχή του Νικητή, αυτοί μη μπορώντας να διεισδύσουν εκείνη την υπέρτατη λεία λεπτοφυή διείσδυση των τεσσάρων αληθειών, αφού αποτύχουν και φύγουν από τη

Διδαχή του Νικητή, σε σύντομο χρονικό διάστημα επιστρέφουν σε κατώτερη ζωή. Για ποιον λόγο; Λόγω της υπέρτατης λείας λεπτοφυούς δύσκολης να διεισδυθεί φύσης των αληθειών. Έτσι δείχνουν την κατάσταση του δύσκολου να διεισδυθεί.

«Πώς δείχνουν την κατάσταση που απαιτεί προστασία μέσω πολλών ειδών αυτοσυγκράτησης; Όπως, μεγάλη βασιλιά, κάποιος άνθρωπος που έφτασε σε μεγάλο πεδίο μάχης, περικυκλωμένος από παντού από τον εχθρικό στρατό προς όλες τις κατευθύνσεις, βλέποντας ανθρώπους να πλησιάζουν με όπλα στα χέρια, φοβισμένος υποχωρεί, γυρίζει πίσω, τρέπεται σε φυγή. Για ποιον λόγο; Από φόβο για την προστασία του προσώπου σε πολλά είδη μάχης. Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, μεγάλη βασιλιά, όποιοι κακοί, ασυγκράτητοι, αδιάντροποι, με μη-πράξη, ανυπόμονοι, επιπόλαιοι, ασταθείς, ασήμαντοι, αδαείς άνθρωποι αναχωρούν στη Διδαχή του Νικητή, αυτοί μη μπορώντας να προστατέψουν τους πολλούς κανόνες εξάσκησης, αφού υποχωρήσουν, αφού γυρίσουν πίσω, αφού τραπούν σε φυγή, σε σύντομο χρονικό διάστημα επιστρέφουν σε κατώτερη ζωή. Για ποιον λόγο; Λόγω της κατάστασης που απαιτεί προστασία μέσω πολλών ειδών αυτοσυγκράτησης της Διδαχής του Νικητή. Έτσι δείχνουν την κατάσταση που απαιτεί προστασία μέσω πολλών ειδών αυτοσυγκράτησης.

«Ακόμη και στον θάμνο γιασεμιού, τον άριστο μεταξύ των χερσαίων φυτών, μεγάλη βασιλιά, υπάρχουν λουλούδια τρυπημένα από σκουλήκια· αυτά τα μπουμπούκια, μαραμένα, πέφτουν στο ενδιαμέσο, και όταν αυτά πέφτουν, ο θάμνος γιασεμιού δεν περιφρονείται. Όσα λουλούδια εκεί παραμένουν, αυτά με την οσμή τους διαχέονται τέλεια προς όλες τις κατευθύνσεις. Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, μεγάλη βασιλιά, εκείνοι που αφού αναχώρησαν στη Διδαχή του Νικητή επιστρέφουν σε κατώτερη ζωή, αυτοί στη Διδαχή του Νικητή είναι σαν λουλούδια γιασεμιού τρυπημένα από σκουλήκια, χωρίς χρώμα και οσμή, με ηθική χωρίς λάμψη, ανίκανοι για επέκταση· και με την επιστροφή τους σε κατώτερη ζωή η Διδαχή του Νικητή δεν περιφρονείται. Όσοι μοναχοί εκεί παραμένουν, αυτοί διαχέουν τον κόσμο μαζί με τους θεούς με την οσμή της έξοχης ηθικής.

«Ακόμη και μεταξύ των υγιών κόκκινων ρυζιών, μεγάλη βασιλιά, ένα είδος ρυζιού ονομαζόμενο καρούμπaka αφού εμφανιστεί, καταστρέφεται στο ενδιαμέσο· και με την καταστροφή του, τα κόκκινα ρύζια δεν περιφρονούνται. Όσα ρύζια εκεί παραμένουν, αυτά είναι για βασιλική απόλαυση. Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, μεγάλη βασιλιά, εκείνοι που αφού αναχώρησαν στη Διδαχή του Νικητή επιστρέφουν σε κατώτερη ζωή, αυτοί σαν τα καρούμπaka μεταξύ των κόκκινων ρυζιών, στη Διδαχή του Νικητή μη αναπτυσσόμενοι, μη φτάνοντας σε επέκταση, επιστρέφουν σε κατώτερη ζωή στο ενδιαμέσο· και με την επιστροφή τους σε κατώτερη ζωή η Διδαχή του Νικητή δεν περιφρονείται. Όσοι μοναχοί εκεί παραμένουν, αυτοί είναι κατάλληλοι για την Αξιότητα.

«Ακόμη και στον πολύτιμο λίθο που εκπληρώνει επιθυμίες, μεγάλη βασιλιά, ένα μέρος εμφανίζεται τραχύ· και επειδή εκεί εμφανίστηκε τραχύτητα, ο πολύτιμος λίθος δεν περιφρονείται. Ό,τι εκεί είναι αγνό του πολύτιμου λίθου, αυτό προκαλεί χαρά στον κόσμο. Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, μεγάλη βασιλιά, εκείνοι που αφού αναχώρησαν στη Διδαχή του Νικητή επιστρέφουν σε κατώτερη ζωή, αυτοί είναι τραχιά θραύσματα στη Διδαχή του Νικητή· και με την επιστροφή τους σε κατώτερη ζωή η Διδαχή του Νικητή δεν περιφρονείται. Όσοι μοναχοί εκεί παραμένουν, αυτοί προκαλούν χαρά σε θεούς και ανθρώπους.

«Ακόμη και του κόκκινου σανταλόξυλου τέλειου στην καταγωγή, μεγάλε βασιλιά, ένα μέρος είναι σάπιο, με λίγη οσμή. Με αυτό το κόκκινο σανταλόξυλο δεν περιφρονείται. Ό,τι εκεί είναι μη σάπιο και ευωδιαστό, αυτό αρωματίζει και διαχέεται ολόγυρα. Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, μεγάλε βασιλιά, εκείνοι που αφού αναχώρησαν στη Διδαχή του Νικητή επιστρέφουν σε κατώτερη ζωή, αυτοί είναι σαν το σάπιο μέρος μέσα στην ουσία του κόκκινου σανταλόξυλου, πρέπει να απορριφθούν από τη Διδαχή του Νικητή· και με την επιστροφή τους σε κατώτερη ζωή η Διδαχή του Νικητή δεν περιφρονείται. Όσοι μοναχοί εκεί παραμένουν, αυτοί αλείφουν τον κόσμο μαζί με τους θεούς με την οσμή του έξοχου σανταλόξυλου της ηθικής».

«Καλώς, σεβάσμιε Ναγκασένα, με αυτόν τον κατάλληλο, με αυτόν τον παρόμοιο λόγο, η Διδαχή του Νικητή παρουσιάστηκε ως άψογη, φωτίστηκε με την έξοχη κατάστασή της· ακόμη και αυτοί που επιστρέφουν σε κατώτερη ζωή φωτίζουν ακριβώς την έξοχη κατάσταση της Διδαχής του Νικητή».

Η ερώτηση για την επιστροφή στην κατώτερη ζωή, πέμπτη.

6. Η ερώτηση για το αίσθημα που βιώνει ο Άξιος

6. «Σεβάσμιε Ναγκασένα, εσείς λέτε: "ο Άξιος βιώνει ένα αίσθημα, σωματικό, όχι νοητικό". Μήπως άραγε, σεβάσμιε Ναγκασένα, η συνείδηση του Άξιου που λειτουργεί σε εξάρτηση από το σώμα, εκεί ο Άξιος είναι χωρίς εξουσία, χωρίς κυριότητα, χωρίς έλεγχο;» «Ναι, μεγάλε βασιλιά». «Δεν είναι λοιπόν, σεβάσμιε Ναγκασένα, αυτό κατάλληλο, ότι αυτός στο σώμα όπου λειτουργεί η δική του συνείδηση είναι χωρίς εξουσία, χωρίς κυριότητα, χωρίς έλεγχο· ακόμη και ένα πουλί, σεβάσμιε κύριε, στη φωλιά όπου διαμένει, εκεί αυτό είναι κύριος, ιδιοκτήτης, με έλεγχο».

«Υπάρχουν αυτές οι δέκα καταστάσεις, μεγάλε βασιλιά, που ακολουθούν το σώμα, που ακολουθούν και περιστρέφονται γύρω από το σώμα σε κάθε ύπαρξη. Ποια είναι τα δέκα; Κρύο, ζέστη, πείνα, δίψα, αφόδευση, ούρηση, υπνηλία, γήρας, ασθένεια, θάνατος. Αυτές λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, είναι οι δέκα καταστάσεις που ακολουθούν το σώμα, που ακολουθούν και περιστρέφονται γύρω από το σώμα σε κάθε ύπαρξη· εκεί ο Άξιος είναι χωρίς εξουσία, χωρίς κυριότητα, χωρίς έλεγχο».

«Σεβάσμιε Ναγκασένα, για ποιον λόγο στο σώμα του Άξιου δεν λειτουργεί εντολή ή κυριαρχία; Σε αυτό πες μου τον λόγο». «Όπως, μεγάλε βασιλιά, όποια όντα στηρίζονται στη γη, όλα αυτά σε εξάρτηση από τη γη περπατούν, διαμένουν, εξασφαλίζουν τη διαβίωσή τους· μήπως άραγε, μεγάλε βασιλιά, σε αυτά λειτουργεί εντολή ή κυριαρχία επί της γης;» «Όχι πράγματι, σεβάσμιε κύριε». «Ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, η συνείδηση του Άξιου λειτουργεί σε εξάρτηση από το σώμα, αλλά στο σώμα του Άξιου δεν λειτουργεί εντολή ή κυριαρχία».

«Σεβάσμιε Ναγκασένα, για ποιον λόγο ο κοινός άνθρωπος βιώνει και σωματικό και νοητικό αίσθημα;» «Λόγω του μη αναπτυγμένου εαυτού, μεγάλε βασιλιά, της συνείδησης, ο κοινός άνθρωπος βιώνει και σωματικό και νοητικό αίσθημα. Όπως, μεγάλε βασιλιά, ένα βόδι πεινασμένο και τρομαγμένο δεμένο σε αδύναμα, εύθραυστα, λίγα χόρτα ή σε αναρριχητικό φυτό, όταν εκείνο το βόδι εξοργίζεται, τότε φεύγει μαζί με το δέσιμο. Ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, σε αυτόν με μη αναπτυγμένη συνείδηση, αφού εγερθεί το αίσθημα, εξοργίζει τη συνείδηση· η εξοργισμένη συνείδηση κάμπει το σώμα, εκτείνει το σώμα, το κάνει να στρέφεται. Τότε αυτός με

μη αναπτυγμένη συνείδηση τρέμει, κραυγάζει, βγάζει τρομακτικές κραυγές· αυτός εδώ, μεγάλε βασιλιά, είναι ο λόγος, με τον οποίο λόγο ο κοινός άνθρωπος βιώνει και σωματικό και νοητικό αίσθημα».

«Ποιος όμως είναι αυτός ο λόγος, με τον οποίο λόγο ο Άξιος βιώνει ένα αίσθημα, σωματικό, όχι νοητικό;» «Του Άξιου, μεγάλε βασιλιά, η συνείδηση είναι αναπτυγμένη, καλά αναπτυγμένη, δαμασμένη, καλά δαμασμένη, υπάκουη, που εκτελεί εντολές· αυτός πληττόμενος από δυσάρεστο αίσθημα πιάνει σταθερά το "παροδικό", δένει τη συνείδηση στον στύλο της αυτοσυγκέντρωσης· εκείνη η συνείδησή του δεμένη στον στύλο της αυτοσυγκέντρωσης δεν τρέμει, δεν ταλαντεύεται, είναι σταθερή, μη διασπασμένη· από τη διάχυση της μεταβολής του αισθήματος το σώμα του κάμπτεται, εκτείνεται, στρέφεται· αυτός εδώ, μεγάλε βασιλιά, είναι ο λόγος, με τον οποίο λόγο ο Άξιος βιώνει ένα αίσθημα, σωματικό, όχι νοητικό».

«Σεβάσμιε Ναγκασένα, αυτό πράγματι είναι θαυμαστό στον κόσμο, ότι ενώ το σώμα ταλαντεύεται η συνείδηση δεν ταλαντεύεται· σε αυτό πες μου τον λόγο». «Όπως, μεγάλε βασιλιά, σε ένα μεγάλο τεράστιο δέντρο προικισμένο με κορμό, κλαδιά και φύλλα, χτυπημένο από τη δύναμη του ανέμου, το κλαδί ταλαντεύεται· μήπως άραγε και ο κορμός του ταλαντεύεται;» «Όχι πράγματι, σεβάσμιε κύριε». «Ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, ο Άξιος πληττόμενος από δυσάρεστο αίσθημα πιάνει σταθερά το "παροδικό", δένει τη συνείδηση στον στύλο της αυτοσυγκέντρωσης· εκείνη η συνείδησή του δεμένη στον στύλο της αυτοσυγκέντρωσης δεν τρέμει, δεν ταλαντεύεται, είναι σταθερή, μη διασπασμένη· από τη διάχυση της μεταβολής του αισθήματος το σώμα του κάμπτεται, εκτείνεται, στρέφεται· η συνείδησή του όμως δεν τρέμει, δεν ταλαντεύεται, όπως ο κορμός του μεγάλου δέντρου». «Θαυμαστό, σεβάσμιε Ναγκασένα, εκπληκτικό, σεβάσμιε Ναγκασένα· δεν έχω δει προηγουμένως τέτοιο αιώνιο λυχνάρι της Διδασκαλίας».

Η ερώτηση για το αίσθημα που βιώνει ο Άξιος, έκτη.

7. Η ερώτηση για αυτό που δημιουργεί εμπόδιο στην πλήρη συνειδητοποίηση

7. «Σεβάσμιε Ναγκασένα, εδώ αν κάποιος λαϊκός είχε διαπράξει παράπτωμα που επιφέρει απέλαση, αυτός αργότερα θα λάμβανε την αναχώρηση, και ο ίδιος δεν θα γνώριζε ότι 'έχω διαπράξει παράπτωμα που επιφέρει απέλαση ως λαϊκός', ούτε κάποιος άλλος θα του έλεγε ότι 'έχεις διαπράξει παράπτωμα που επιφέρει απέλαση ως λαϊκός'. Και αυτός θα ακολουθούσε για εκείνον τον σκοπό, θα υπήρχε άραγε γι' αυτόν πλήρης κατανόηση της Διδασκαλίας;» «Όχι βέβαια, μεγάλε βασιλιά». «Για ποιον λόγο, σεβάσμιε κύριε;» «Η αιτία για την πλήρη κατανόηση της Διδασκαλίας σε αυτόν έχει εκριζωθεί, γι' αυτό δεν υπάρχει πλήρης κατανόηση της Διδασκαλίας».

«Σεβάσμιε Ναγκασένα, εσείς λέτε: 'σε αυτόν που γνωρίζει υπάρχει τύψη, όταν υπάρχει τύψη υπάρχει εμπόδιο, όταν η συνείδηση είναι εμποδισμένη δεν υπάρχει πλήρης κατανόηση της Διδασκαλίας'. Σε αυτόν όμως που δεν γνωρίζει, που δεν έχει γεννηθεί τύψη, που διαμένει με γαλήνια συνείδηση, για ποιον λόγο δεν υπάρχει πλήρης κατανόηση της Διδασκαλίας; Αυτή η ερώτηση πηγαίνει με άνισο τρόπο σε άνισο, αφού σκεπτείς απάντησε».

«Βλασταίνει, μεγάλε βασιλιά, σε καλά οργωμένη, καλή λάσπη, σε καθαρό χωράφι, ο φθινοπωρινός, καλά τοποθετημένος σπόρος;» «Ναι, σεβάσμιε κύριε». «Άραγε, μεγάλε βασιλιά, αυτός ο ίδιος σπόρος θα βλάσταινε σε συμπαγή βραχώδη επιφάνεια;» «Όχι

πράγματι, σεβάσμιε κύριε». «Γιατί όμως, μεγάλε βασιλιά, αυτός ο ίδιος σπόρος βλασταίνει στη λάσπη, γιατί δεν βλασταίνει στον συμπαγή βράχο;» «Δεν υπάρχει, σεβάσμιε κύριε, αιτία για τη βλάστηση αυτού του σπόρου στον συμπαγή βράχο· χωρίς αιτία ο σπόρος δεν βλασταίνει». «Ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, η αιτία με την οποία θα υπήρχε πλήρης κατανόηση της Διδασκαλίας σε αυτόν, αυτή η αιτία έχει εκριζωθεί· χωρίς αιτία δεν υπάρχει πλήρης κατανόηση της Διδασκαλίας.

Ή επίσης, μεγάλε βασιλιά, τα ραβδιά, οι βώλοι, τα ρόπαλα και οι κορύνες βρίσκουν θέση στη γη· άραγε, μεγάλε βασιλιά, αυτά τα ίδια ραβδιά, βώλοι, ρόπαλα και κορύνες βρίσκουν θέση στον ουρανό;» «Όχι πράγματι, σεβάσμιε κύριε». «Ποιος όμως εδώ, μεγάλε βασιλιά, είναι ο λόγος, με ποιον λόγο αυτά τα ίδια ραβδιά, βώλοι, ρόπαλα και κορύνες βρίσκουν θέση στη γη, με ποιον λόγο δεν στέκονται στον ουρανό;» «Δεν υπάρχει, σεβάσμιε κύριε, αιτία για την εδραίωση αυτών των ραβδιών, βώλων, ροπάλων και κορυνών στον χώρο· χωρίς αιτία δεν στέκονται». «Ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, σε αυτόν με εκείνο το ελάττωμα η αιτία της πλήρους συνειδητοποίησης έχει εκριζωθεί· όταν η αιτία έχει εκριζωθεί, χωρίς αιτία δεν υπάρχει πλήρης συνειδητοποίηση.

Ή επίσης, μεγάλε βασιλιά, η φωτιά καίει στη στεριά· άραγε, μεγάλε βασιλιά, αυτή η ίδια φωτιά καίει στο νερό;» «Όχι πράγματι, σεβάσμιε κύριε». «Ποιος όμως εδώ, μεγάλε βασιλιά, είναι ο λόγος, με ποιον λόγο αυτή η ίδια φωτιά καίει στη στεριά, με ποιον λόγο δεν καίει στο νερό;» «Δεν υπάρχει, σεβάσμιε κύριε, αιτία για το κάψιμο της φωτιάς στο νερό· χωρίς αιτία δεν καίει». «Ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, σε αυτόν με εκείνο το ελάττωμα η αιτία της πλήρους συνειδητοποίησης έχει εκριζωθεί· όταν η αιτία έχει εκριζωθεί, χωρίς αιτία δεν υπάρχει πλήρης κατανόηση της Διδασκαλίας».

«Σεβάσμιε Ναγκασένα, σκέψου πάλι αυτό το θέμα· δεν υπάρχει σε μένα εκεί πειθώ της συνείδησης, ότι σε αυτόν που δεν γνωρίζει, όταν δεν υπάρχει τύψη, υπάρχει εμπόδιο· πείσε με με τον λόγο». «Άραγε, μεγάλε βασιλιά, το θανατηφόρο δηλητήριο φαγωμένο από αυτόν που δεν γνωρίζει αφαιρεί τη ζωή;» «Ναι, σεβάσμιε κύριε». «Ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, το κακό που γίνεται ακόμη και από αυτόν που δεν γνωρίζει δημιουργεί εμπόδιο στην πλήρη συνειδητοποίηση.

Άραγε, μεγάλε βασιλιά, η φωτιά καίει αυτόν που πατάει πάνω της χωρίς να γνωρίζει;» «Ναι, σεβάσμιε κύριε». «Ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, το κακό που γίνεται ακόμη και από αυτόν που δεν γνωρίζει δημιουργεί εμπόδιο στην πλήρη συνειδητοποίηση.

«Άραγε, μεγάλε βασιλιά, ένα δηλητηριώδες φίδι δαγκώνοντας αυτόν που δεν γνωρίζει αφαιρεί τη ζωή του;» «Ναι, σεβάσμιε κύριε». «Ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, το κακό που γίνεται ακόμη και από αυτόν που δεν γνωρίζει δημιουργεί εμπόδιο στην πλήρη συνειδητοποίηση.

«Δεν είναι αλήθεια, μεγάλε βασιλιά, ότι ο βασιλιάς της Καλίνγκα, ο ασκητής Κολάνια, περιτριγυρισμένος από τα επτά κοσμήματα, ανεβαίνοντας στον ελέφαντα-κόσμημα, πηγαίνοντας για επίσκεψη στην οικογένεια, αν και δεν γνώριζε, δεν μπόρεσε να πάει πάνω από τον τόπο της φώτισης; Αυτός εδώ, μεγάλε βασιλιά, είναι ο λόγος, με τον οποίο λόγο το κακό που έγινε ακόμη και από αυτόν που δεν γνωρίζει γίνεται εμπόδιο στην πλήρη συνειδητοποίηση». «Η ρήση του Νικητή, σεβάσμιε Ναγκασένα, ο λόγος δεν μπορεί να αμφισβητηθεί· αυτό πράγματι είναι το νόημά του,

έτσι το αποδέχομαι».

Η ερώτηση για αυτό που δημιουργεί εμπόδιο στην πλήρη συνειδητοποίηση, έβδομη.

8. Η ερώτηση για τον ανήθικο

8. «Σεβάσμιε κύριε Ναγκασένα, ποια είναι η διάκριση μεταξύ ενός ανήθικου οικοδεσπότη και ενός ανήθικου ασκητή, ποια είναι η διαφορά; Έχουν και οι δύο αυτοί τον ίδιο προορισμό, και για τους δύο το επακόλουθο είναι το ίδιο, ή υπάρχει κάποια διαφορά;»

«Αυτές οι δέκα, μεγάλε βασιλιά, είναι οι αρετές του ανήθικου ασκητή που υπερέχουν κατά διάκριση από τον ανήθικο οικοδεσπότη, και με δέκα αιτίες καθαρίζει περαιτέρω την προσφορά.

Ποιες είναι οι δέκα αρετές του ανήθικου ασκητή που υπερέχουν κατά διάκριση από τον ανήθικο οικοδεσπότη; Εδώ, μεγάλε βασιλιά, ο ανήθικος ασκητής είναι ευσεβής προς τον Βούδα, είναι ευσεβής προς τη Διδασκαλία, είναι ευσεβής προς την Κοινότητα, είναι ευσεβής προς τους συντρόφους στην άγια ζωή, προσπαθεί στην απαγγελία και την ανάκριση, ακούει πολλά, ακόμη και με σπασμένη ηθική, μεγάλε βασιλιά, ο ανήθικος όταν πηγαίνει στη συνέλευση εδραιώνει τη συμπεριφορά του, από φόβο επίκρισης προστατεύει το σωματικό και το λεκτικό, και η συνείδησή του είναι στραμμένη προς την επίμονη προσπάθεια, έχει φτάσει στην ομοιότητα με τους μοναχούς. Ακόμη και όταν κάνει, μεγάλε βασιλιά, ο ανήθικος ασκητής διαπράττει το κακό συγκαλυμμένα. Όπως, μεγάλε βασιλιά, μια παντρεμένη γυναίκα, αφού κρυφτεί, διαπράττει το κακό μόνο κρυφά· ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, ακόμη και όταν κάνει, ο ανήθικος ασκητής διαπράττει το κακό συγκαλυμμένα. Αυτές λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, είναι οι δέκα αρετές του ανήθικου ασκητή που υπερέχουν κατά διάκριση από τον ανήθικο οικοδεσπότη.

Με ποιες δέκα αιτίες καθαρίζει περαιτέρω την προσφορά; Με το να φορά άμεμπτο χιτώνα καθαρίζει την προσφορά, με το να φορά το ξυρισμένο σημάδι της ομοιότητας με τους σοφούς καθαρίζει την προσφορά, με το να έχει εισέλθει στους κανόνες της Κοινότητας καθαρίζει την προσφορά, με το να έχει πάει στο καταφύγιο του Βούδα, της Διδασκαλίας και της Κοινότητας καθαρίζει την προσφορά, με το να κατοικεί στον τόπο διαμονής της επίμονης προσπάθειας καθαρίζει την προσφορά, με την αναζήτηση αυτού που διατηρεί τη Διδασκή του Νικητή καθαρίζει την προσφορά, με τη διδασκή της έξοχης Διδασκαλίας καθαρίζει την προσφορά, με το να έχει τη Διδασκαλία ως νησί, προορισμό και τελικό σκοπό καθαρίζει την προσφορά, με την απόλυτα ευθεία άποψη ότι «ο Βούδας είναι ο κορυφαίος» καθαρίζει την προσφορά, με την ανάληψη της τήρησης των κανόνων καθαρίζει την προσφορά. Με αυτές λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, τις δέκα αιτίες καθαρίζει περαιτέρω την προσφορά.

Ακόμη και ο πολύ αποτυχημένος, μεγάλε βασιλιά, ανήθικος ασκητής καθαρίζει την προσφορά των δωρητών. Όπως, μεγάλε βασιλιά, το νερό ακόμη και πολύ άφθονο απομακρύνει τη λάσπη, τον πηλό, τη σκόνη και τη βρωμιά· ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, ακόμη και ο πολύ αποτυχημένος ανήθικος ασκητής καθαρίζει την προσφορά των δωρητών.

Όπως επίσης, μεγάλη βασιλιά, το ζεστό νερό ακόμη και πολύ λίγο σβήνει μια φλεγόμενη μεγάλη μάζα φωτιάς, ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, ακόμη και ο πολύ αποτυχημένος ανήθικος ασκητής καθαρίζει την προσφορά των δωρητών.

Όπως επίσης, μεγάλη βασιλιά, η τροφή ακόμη και άγευστη απομακρύνει την πείνα και την αδυναμία, ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, ακόμη και ο πολύ αποτυχημένος ανήθικος ασκητής καθαρίζει την προσφορά των δωρητών.

Αυτό επίσης ειπώθηκε, μεγάλη βασιλιά, από τον Τατχάγκατα, τον θεό των θεών, στην εξαιρετή Μεσαία Συλλογή, στην ανάλυση της προσφοράς -

«Όποιος ηθικός δίνει δωρεά σε ανήθικους, αποκτημένη με δικαιοσύνη, με νου γεμάτο πίστη·

πιστεύοντας στον εξαιρετο καρπό της πράξης, αυτή η προσφορά εξαγνίζεται από τον δωρητή».

«Θαυμαστό, σεβάσμιε κύριε Ναγκασένα, εκπληκτικό, σεβάσμιε κύριε Ναγκασένα, τόση ερώτηση ρωτήσαμε, και εσύ φωτίζοντάς την με παραβολές και αιτίες την έκανες γλυκιά σαν αθανασία, κατάλληλη για ακρόαση. Όπως ακριβώς, σεβάσμιε κύριε, ένας μάγειρας ή ένας μαθητευόμενος μάγειρας, αφού λάβει τόσο κρέας, αφού το ετοιμάσει με διάφορα είδη υλικών, το κάνει κατάλληλο για βασιλική απόλαυση· ακριβώς έτσι λοιπόν, σεβάσμιε κύριε Ναγκασένα, τόση ερώτηση ρωτήσαμε, και εσύ αφού τη φωτίσες με παραβολές και αιτίες την έκανες γλυκιά σαν αθανασία, κατάλληλη για ακρόαση».

Η ερώτηση για τον ανήθικο, όγδοη.

9. Η ερώτηση για τα όντα και τη ζωή στο νερό

9. «Σεβάσμιε Ναγκασένα, αυτό το νερό θερμαινόμενο στη φωτιά κάνει τσιτσίρισμα, κάνει τσιτ-τσιτ, κάνει ήχο πολλών ειδών· μήπως άραγε, σεβάσμιε Ναγκασένα, το νερό ζει, μήπως παίζοντας κάνει ήχο, ή πιεζόμενο από κάτι άλλο κάνει ήχο;» «Όχι πράγματι, μεγάλη βασιλιά, το νερό δεν ζει, δεν υπάρχει στο νερό ψυχή ή ον, αλλά, μεγάλη βασιλιά, λόγω του μεγέθους της ορμής της θερμότητας της φωτιάς το νερό κάνει τσιτσίρισμα, κάνει τσιτ-τσιτ, κάνει ήχο πολλών ειδών».

«Σεβάσμιε Ναγκασένα, εδώ κάποιοι αιρετικοί πιστεύοντας ότι το νερό ζει, αφού απορρίψουν το κρύο νερό και αφού θερμάνουν το νερό, το καταναλώνουν σταδιακά· αυτοί σας επικρίνουν και σας περιφρονούν λέγοντας 'οι ασκητές, μαθητές του υιού των Σάκκα, βλάπτουν ψυχή με μία αίσθηση'· διάλυσε, απομάκρυνε, εξάλειψε εκείνη την επίκρισή τους και την περιφρόνησή τους». «Όχι πράγματι, μεγάλη βασιλιά, το νερό δεν ζει, δεν υπάρχει, μεγάλη βασιλιά, στο νερό ψυχή ή ον, αλλά, μεγάλη βασιλιά, λόγω του μεγέθους της ορμής της θερμότητας της φωτιάς το νερό κάνει τσιτσίρισμα, κάνει τσιτ-τσιτ, κάνει ήχο πολλών ειδών.

Όπως, μεγάλη βασιλιά, το νερό που βρίσκεται σε σπηλιές, λίμνες, ποτάμια, δεξαμενές, λιμνούλες, φαράγγια, ρωγμές, πηγάδια, κοιλώματα και λωτοδεξαμενές εξαντλείται και οδηγείται σε πλήρη εξάλειψη λόγω του μεγέθους της ορμής του ανέμου και της ζέσης, μήπως εκεί το νερό κάνει τσιτσίρισμα, κάνει τσιτ-τσιτ, κάνει ήχο πολλών ειδών;» «Όχι πράγματι, σεβάσμιε κύριε». «Αν, μεγάλη βασιλιά, το νερό ζούσε, και εκεί το νερό θα έκανε ήχο· και με αυτόν τον λόγο, μεγάλη βασιλιά, να

γνωρίζεις ότι 'δεν υπάρχει στο νερό ψυχή ή ον, λόγω του μεγέθους της ορμής της θερμότητας της φωτιάς το νερό κάνει τσιτσίρισμα, κάνει τσιτ-τσιτ, κάνει ήχο πολλών ειδών'.

Επιπλέον, μεγάλε βασιλιά, άκουσε έναν ακόμη λόγο ότι 'δεν υπάρχει στο νερό ψυχή ή ον, λόγω του μεγέθους της ορμής της θερμότητας της φωτιάς το νερό κάνει ήχο'. Όταν όμως, μεγάλε βασιλιά, το νερό αναμεμειγμένο με ρύζι βρίσκεται σε δοχείο σκεπασμένο τοποθετημένο στην εστία, μήπως εκεί το νερό κάνει ήχο;» «Όχι πράγματι, σεβάσμιε κύριε, είναι ακίνητο, πολύ ήρεμο». «Αυτό ακριβώς όμως, μεγάλε βασιλιά, το νερό που βρίσκεται στο δοχείο, αφού ανάψει η φωτιά, τοποθετημένο στην εστία, μήπως εκεί το νερό είναι ακίνητο, πολύ ήρεμο;» «Όχι πράγματι, σεβάσμιε κύριε, κινείται, αναταράσσεται, κυματίζει, θολώνει, γίνεται γεμάτο κύματα, πηγαίνει πάνω κάτω προς κάθε κατεύθυνση, υπερχειλίζει, πέφτει, γίνεται γεμάτο αφρό». Γιατί όμως εκείνο, μεγάλε βασιλιά, το φυσικό νερό δεν κινείται και είναι πολύ ήρεμο, γιατί όμως αυτό που βρίσκεται στη φωτιά κινείται, αναταράσσεται, κυματίζει, θολώνει, γίνεται γεμάτο κύματα, πηγαίνει πάνω κάτω προς κάθε κατεύθυνση, υπερχειλίζει, πέφτει, γίνεται γεμάτο αφρό;» «Το φυσικό, σεβάσμιε κύριε, νερό δεν κινείται, το νερό όμως που θερμαίνεται από τη φωτιά, λόγω του μεγέθους της ορμής της θερμότητας της φωτιάς, κάνει τσιτσίρισμα, κάνει τσιτ-τσιτ, κάνει ήχο πολλών ειδών». «Και με αυτόν τον λόγο, μεγάλε βασιλιά, να γνωρίζεις ότι 'δεν υπάρχει στο νερό ψυχή ή ον, λόγω του μεγέθους της ορμής της θερμότητας της φωτιάς το νερό κάνει ήχο'.

Επιπλέον, μεγάλε βασιλιά, άκουσε έναν ακόμη λόγο· δεν υπάρχει στο νερό ψυχή ή ον, λόγω του μεγέθους της ορμής της θερμότητας της φωτιάς το νερό κάνει ήχο. Υπάρχει εκείνο, μεγάλε βασιλιά, το νερό σε κάθε σπίτι μέσα σε στάμνα νερού σκεπασμένο;» «Ναι, σεβάσμιε κύριε». «Μήπως εκείνο, μεγάλε βασιλιά, το νερό κινείται, αναταράσσεται, κυματίζει, θολώνει, γίνεται γεμάτο κύματα, πηγαίνει πάνω κάτω προς κάθε κατεύθυνση, υπερχειλίζει, πέφτει, γίνεται γεμάτο αφρό;» «Όχι πράγματι, σεβάσμιε κύριε, εκείνο είναι ακίνητο, το φυσικό νερό που βρίσκεται στη στάμνα νερού».

«Έχεις ακούσει όμως προηγουμένως, μεγάλε βασιλιά, ότι 'στον μεγάλο ωκεανό το νερό κινείται, αναταράσσεται, κυματίζει, θολώνει, γίνεται γεμάτο κύματα, πηγαίνει πάνω κάτω προς κάθε κατεύθυνση, υπερχειλίζει, πέφτει, γίνεται γεμάτο αφρό, ανεβαίνουντας και κατεβαίνουντας χτυπά την ακτή και κάνει ήχο πολλών ειδών';» «Ναι, σεβάσμιε κύριε, έχω ακούσει αυτό προηγουμένως και το έχω δει ότι 'στον μεγάλο ωκεανό το νερό ανεβαίνει στον ουρανό ακόμη και εκατό πήχεις ή και διακόσιες πήχεις'». «Γιατί, μεγάλε βασιλιά, το νερό που βρίσκεται στη στάμνα νερού δεν κινείται και δεν κάνει ήχο, γιατί όμως στον μεγάλο ωκεανό το νερό κινείται και κάνει ήχο;» «Λόγω του μεγέθους της ορμής του ανέμου, σεβάσμιε κύριε, στον μεγάλο ωκεανό το νερό κινείται και κάνει ήχο· το νερό που βρίσκεται στη στάμνα νερού, μη χτυπημένο από τίποτα, δεν κινείται και δεν κάνει ήχο». «Όπως, μεγάλε βασιλιά, λόγω του μεγέθους της ορμής του ανέμου στον μεγάλο ωκεανό το νερό κινείται και κάνει ήχο, ακριβώς έτσι λόγω του μεγέθους της ορμής της θερμότητας της φωτιάς το νερό κάνει ήχο».

«Δεν είναι αλήθεια, μεγάλε βασιλιά, ότι το στεγνό σώμα του τυμπάνου το καλύπτουν με στεγνό δέρμα αγελάδας;» «Ναι, σεβάσμιε κύριε». «Μήπως, μεγάλε βασιλιά, στο τύμπανο υπάρχει ψυχή ή ον;» «Όχι πράγματι, σεβάσμιε κύριε». «Γιατί όμως, μεγάλε βασιλιά, το τύμπανο κάνει ήχο;» «Με την κατάλληλη προσπάθεια γυναίκας ή άνδρα,

σεβάσμιε κύριε». «Όπως, μεγάλε βασιλιά, με την κατάλληλη προσπάθεια γυναίκας ή άνδρα το τύμπανο κάνει ήχο, ακριβώς έτσι λόγω του μεγέθους της ορμής της θερμότητας της φωτιάς το νερό κάνει ήχο. Και με αυτόν τον λόγο, μεγάλε βασιλιά, να γνωρίζεις ότι 'δεν υπάρχει στο νερό ψυχή ή ον, λόγω του μεγέθους της ορμής της θερμότητας της φωτιάς το νερό κάνει ήχο'».

«Πρώτα όμως, μεγάλε βασιλιά, έχω κάτι να σε ρωτήσω, έτσι αυτή η ερώτηση θα αποσαφηνιστεί καλά· άραγε, μεγάλε βασιλιά, το νερό που θερμαίνεται σε όλα τα δοχεία κάνει ήχο, ή μόνο σε ορισμένα δοχεία που θερμαίνεται κάνει ήχο;» «Όχι πράγματι, σεβάσμιε κύριε, το νερό που θερμαίνεται δεν κάνει ήχο σε όλα τα δοχεία· μόνο σε ορισμένα δοχεία το νερό που θερμαίνεται κάνει ήχο». «Τότε λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, εγκατέλειψες τη δική σου θέση, επέστρεψες στο πεδίο μου· δεν υπάρχει στο νερό ψυχή ή ον. Αν, μεγάλε βασιλιά, το νερό που θερμαίνεται σε όλα τα δοχεία έκανε ήχο, θα ήταν σωστό να πούμε 'το νερό ζει'. Διότι, μεγάλε βασιλιά, το νερό δεν είναι διπλό, ότι αυτό που κάνει ήχο ζει και αυτό που δεν κάνει ήχο δεν ζει. Αν, μεγάλε βασιλιά, το νερό ζούσε, ακόμη και εκείνο το νερό που οι μεγάλοι ελέφαντες με ογκώδη σώματα, σε οίστρο, αφού το αντλούν με την προβοσκίδα και το βάζουν στο στόμα και το εισάγουν στην κοιλιά, εκείνο το νερό που συμπιέζεται ανάμεσα στα δόντια τους θα έκανε ήχο. Ακόμη και μεγάλα πλοία εκατό πήχων, βαριά, φορτωμένα, γεμάτα με φορτία πολλών εκατοντάδων χιλιάδων, περιφέρονται στον μεγάλο ωκεανό· και από αυτά το νερό που συμπιέζεται θα έκανε ήχο. Ακόμη και τα πολύ μεγάλα ψάρια με σώματα πολλών εκατοντάδων γιότζανα, οι τιμί, οι τιμινγκάλα, οι τιμιραπινγκάλα, βυθισμένα στο εσωτερικό, κατοικώντας στον μεγάλο ωκεανό ως τόπο διαμονής, ρουφούν και εκπνέουν μεγάλα ρεύματα νερού· και για αυτά εκείνο το νερό που συμπιέζεται ανάμεσα στα δόντια και ανάμεσα στην κοιλιά θα έκανε ήχο. Επειδή όμως, μεγάλε βασιλιά, το νερό που συμπιέζεται από τέτοιες και τέτοιες μεγάλες πιέσεις δεν κάνει ήχο, για αυτό επίσης δεν υπάρχει στο νερό ψυχή ή ον· έτσι αυτό, μεγάλε βασιλιά, να το θυμάσαι».

«Καλώς, σεβάσμιε Ναγκασένα, η δύσκολη ερώτηση αναλύθηκε με κατάλληλη ανάλυση· όπως ακριβώς, σεβάσμιε Ναγκασένα, ένα πολύτιμο πετράδι, αφού φτάσει σε έναν επιδέξιο δάσκαλο, έμπειρο, εκπαιδευμένο λιθοξόο, θα αποκτούσε φήμη, εγκώμιο και έπαινο, ή ένα πολύτιμο μαργαριτάρι σε έναν τεχνίτη μαργαριταριών, ή ένα πολύτιμο ύφασμα σε έναν τεχνίτη υφασμάτων, ή κόκκινο σανταλόξυλο σε έναν αρωματοποιό, αφού φτάσει, θα αποκτούσε φήμη, εγκώμιο και έπαινο. Ακριβώς έτσι λοιπόν, σεβάσμιε Ναγκασένα, η δύσκολη ερώτηση αναλύθηκε με κατάλληλη ανάλυση· έτσι αυτό το αποδέχομαι ως αληθές».

Η ερώτηση για τα όντα και τη ζωή στο νερό, ένατη.

Το κεφάλαιο Βούδα, πρώτο.

Σε αυτό το κεφάλαιο εννέα ερωτήσεις.

2. Το κεφάλαιο για την απουσία της εμμονής

1. Η ερώτηση περί απουσίας εμμονής

1. «Σεβάσμιε Ναγκασένα, αυτό ειπώθηκε από τον Ευλογημένο: "Διαμένετε απολαμβάνοντας την απουσία της εμμονής, μοναχοί, τερπόμενοι στην απουσία της εμμονής". ποια είναι αυτή η απουσία της εμμονής;» «Ο καρπός της εισόδου στο

ρεύμα, μεγάλη βασιλιά, είναι απουσία της εμμονής, ο καρπός της άπαξ επιστροφής είναι απουσία της εμμονής, ο καρπός της μη-επιστροφής είναι απουσία της εμμονής, ο καρπός της Αξιότητας είναι απουσία της εμμονής».

«Αν, σεβάσμιε Ναγκασένα, ο καρπός της εισόδου στο ρεύμα είναι απουσία της εμμονής, ο καρπός της άπαξ επιστροφής, της μη-επιστροφής και της Αξιότητας είναι απουσία της εμμονής, γιατί λοιπόν αυτοί οι μοναχοί απαγγέλλουν και ανακρίνουν ομιλία, μικτό κείμενο, επεξήγηση, στίχους, εμπνευσμένο λόγο, ιτιβούτακα, τζάτακα, θαυμαστά φαινόμενα, βεντάλλα, ασχολούνται με νέο οικοδομικό έργο και με δωρεά και με τιμή· δεν κάνουν αυτοί πράξη απορριφθείσα από τον Νικητή;»

«Εκείνοι, μεγάλη βασιλιά, οι μοναχοί που απαγγέλλουν και ανακρίνουν ομιλία, μικτό κείμενο, επεξήγηση, στίχους, εμπνευσμένο λόγο, ιτιβούτακα, τζάτακα, θαυμαστά φαινόμενα, βεντάλλα, που ασχολούνται με νέο οικοδομικό έργο και με δωρεά και με τιμή, όλοι αυτοί το κάνουν για την επίτευξη της απουσίας της εμμονής. Εκείνοι, μεγάλη βασιλιά, που είναι αγνοί από την εγγενή τους φύση, που έχουν καλλιεργήσει τις τάσεις τους στο παρελθόν, αυτοί σε μία στιγμή συνείδησης γίνονται χωρίς εμμονή. Εκείνοι όμως οι μοναχοί που έχουν μεγάλες νοητικές μολύνσεις, αυτοί με αυτές τις προσπάθειες γίνονται χωρίς εμμονή.

«Όπως, μεγάλη βασιλιά, ένας άνθρωπος αφού φυτέψει σπόρο στο χωράφι, με τη δική του δύναμη και ενεργητικότητα, χωρίς φράχτη και τοίχο, θα συγκέντρωνε τα δημητριακά, ένας άλλος άνθρωπος αφού φυτέψει σπόρο στο χωράφι, αφού μπει στο δάσος και κόψει ξύλα και κλαδιά, αφού κάνει φράχτη και τοίχο, θα συγκέντρωνε τα δημητριακά. Η αναζήτηση εκεί αυτού για φράχτη και τοίχο είναι για χάρη των δημητριακών. Ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, εκείνοι που είναι αγνοί από την εγγενή τους φύση, που έχουν καλλιεργήσει τις τάσεις τους στο παρελθόν, αυτοί σε μία στιγμή συνείδησης γίνονται χωρίς εμμονή, όπως ο άνθρωπος που συγκεντρώνει δημητριακά χωρίς φράχτη και τοίχο. Εκείνοι όμως οι μοναχοί που έχουν μεγάλες νοητικές μολύνσεις, αυτοί με αυτές τις προσπάθειες γίνονται χωρίς εμμονή, όπως ο άνθρωπος που συγκεντρώνει δημητριακά αφού κάνει φράχτη και τοίχο.

«Ή όπως επίσης, μεγάλη βασιλιά, σε μια πολύ μεγάλη μανγκιά στην κορυφή του δέντρου θα υπήρχε συστάδα καρπών, τότε εκεί όποιος κάτοχος υπερφυσικής δύναμης ερχόμενος θα έπαιρνε τον καρπό της, όποιος όμως εκεί δεν είχε υπερφυσική δύναμη, αυτός αφού έκοβε ξύλα και αναρριχητικά φυτά, αφού έδενε σκάλα, αφού ανέβαινε με αυτήν σε εκείνο το δέντρο, θα έπαιρνε τον καρπό. Η αναζήτηση εκεί αυτού για σκάλα είναι για χάρη του καρπού. Ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, εκείνοι που είναι αγνοί από την εγγενή τους φύση, που έχουν καλλιεργήσει τις τάσεις τους στο παρελθόν, αυτοί σε μία στιγμή συνείδησης γίνονται χωρίς εμμονή, όπως ο κάτοχος υπερφυσικής δύναμης που παίρνει τον καρπό του δέντρου. Εκείνοι όμως οι μοναχοί που έχουν μεγάλες νοητικές μολύνσεις, αυτοί με αυτή την προσπάθεια συνειδητοποιούν πλήρως τις αλήθειες, όπως ο άνθρωπος που παίρνει τον καρπό του δέντρου με σκάλα.

«Ή όπως επίσης, μεγάλη βασιλιά, ένας άνθρωπος που έχει υπόθεση, μόνος του πηγαίνοντας στον κύριο επιτυγχάνει τον σκοπό του. Ένας πλούσιος με τη δύναμη του πλούτου αυξάνοντας την ακολουθία του, με την ακολουθία επιτυγχάνει τον σκοπό του. Η αναζήτηση εκεί αυτού για ακολουθία είναι για χάρη του σκοπού. Ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, εκείνοι που είναι αγνοί από την εγγενή τους φύση, που έχουν

καλλιεργήσει τις τάσεις τους στο παρελθόν, αυτοί σε μία στιγμή συνείδησης φτάνουν στην κυριαρχία στις έξι άμεσες γνώσεις, όπως ο άνθρωπος που μόνος επιτυγχάνει τον σκοπό του. Εκείνοι όμως οι μοναχοί που έχουν μεγάλες νοητικές μολύνσεις, αυτοί με αυτές τις προσπάθειες επιτυγχάνουν τον σκοπό της ασκητικής ζωής, όπως ο άνθρωπος που επιτυγχάνει τον σκοπό του με ακολουθία.

«Και η απαγγελία, μεγάλη βασιλιά, είναι πολύ ωφέλιμη, και η ανάκριση είναι πολύ ωφέλιμη, και το νέο οικοδομικό έργο είναι πολύ ωφέλιμο, και η δωρεά είναι πολύ ωφέλιμη, και η τιμή είναι πολύ ωφέλιμη σε εκείνα τα διάφορα καθήκοντα. Όπως, μεγάλη βασιλιά, ένας άνθρωπος που υπηρετεί τον βασιλιά, που έχει ολοκληρώσει το έργο του, με υπουργούς, μισθοφόρους, στρατιώτες, θυρωρούς, στρατιωτικούς διοικητές και ακόλουθους· αυτοί όταν έρθει κάτι που πρέπει να γίνει για αυτόν, όλοι γίνονται βοηθοί. Ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, και η απαγγελία είναι πολύ ωφέλιμη, και η ανάκριση είναι πολύ ωφέλιμη, και το νέο οικοδομικό έργο είναι πολύ ωφέλιμο, και η δωρεά είναι πολύ ωφέλιμη, και η τιμή είναι πολύ ωφέλιμη σε εκείνα τα διάφορα καθήκοντα. Αν, μεγάλη βασιλιά, όλοι ήταν αγνοί από τη γέννησή τους, δεν θα υπήρχε τίποτα που πρέπει να γίνει με καθοδήγηση. Επειδή όμως, μεγάλη βασιλιά, πρέπει να γίνει κάτι με την ακοή, ο πρεσβύτερος μοναχός Σαριπούττα, μεγάλη βασιλιά, αφού συσσωρεύσε καλές ρίζες από απεριόριστους αμέτρητους κοσμικούς κύκλους, αφού έφτασε στην κορυφή της σοφίας, ακόμη και αυτός χωρίς την ακοή δεν μπόρεσε να φτάσει στην εξάλειψη των νοητικών διαφθορών. Για αυτό, μεγάλη βασιλιά, η ακοή είναι πολύ ωφέλιμη, όπως επίσης και η απαγγελία και η ανάκριση. Για αυτό η απαγγελία και η ανάκριση θεωρούνται απουσία της εμμονής». «Η ερώτηση εξηγήθηκε καλά, σεβάσμιε Ναγκασένα· έτσι αυτό το αποδέχομαι ως αληθές».

Η ερώτηση περί απουσίας εμμονής, πρώτη.

2. Η ερώτηση περί της κατάστασης αυτού που έχει εξαλείψει τις νοητικές διαφθορές

2. «Σεβάσμιε Ναγκασένα, εσείς λέτε: 'αυτός που είναι λαϊκός και έχει επιτύχει την Αξιότητα, υπάρχουν μόνο δύο προορισμοί γι' αυτόν και κανένας άλλος· εκείνη ακριβώς τη μέρα είτε αναχωρεί είτε επιτυγχάνει το τελικό Νιμπάνα. Εκείνη η μέρα δεν μπορεί να ξεπεραστεί'. Αν αυτός, σεβάσμιε Ναγκασένα, εκείνη τη μέρα δεν βρει δάσκαλο ή μέντορα ή κύπελλο και χιτώνες, άραγε εκείνος ο Άξιος θα αναχωρούσε μόνος του ή θα ξεπερνούσε τη μέρα, ή κάποιος άλλος Άξιος κάτοχος υπερφυσικής δύναμης ερχόμενος θα του έδινε την αναχώρηση ή θα επιτύγχανε το τελικό Νιμπάνα;» «Όχι, μεγάλη βασιλιά, εκείνος ο Άξιος δεν θα αναχωρούσε μόνος του· αυτός που αναχωρεί μόνος του διαπράττει κλοπή· ούτε θα ξεπερνούσε τη μέρα· είτε θα ερχόταν άλλος Άξιος είτε δεν θα ερχόταν, εκείνη ακριβώς τη μέρα θα επιτύγχανε το τελικό Νιμπάνα». «Τότε λοιπόν, σεβάσμιε Ναγκασένα, η πραγματική φύση της Αξιότητας εγκαταλείπεται, αφού για αυτόν που την έχει επιτύχει υπάρχει αφαίρεση της ζωής».

«Ανώμαλο, μεγάλη βασιλιά, είναι το εξωτερικό σημείο του λαϊκού· στο ανώμαλο εξωτερικό σημείο, λόγω της αδυναμίας του εξωτερικού σημείου, ο λαϊκός που έχει επιτύχει την Αξιότητα εκείνη ακριβώς τη μέρα είτε αναχωρεί είτε επιτυγχάνει το τελικό Νιμπάνα. Αυτό δεν είναι, μεγάλη βασιλιά, ελάττωμα της Αξιότητας· αυτό είναι ελάττωμα του εξωτερικού σημείου του λαϊκού, δηλαδή η αδυναμία του εξωτερικού σημείου.

«Όπως, μεγάλη βασιλιά, η τροφή που προστατεύει τη ζωή όλων των όντων και φυλάσσει τη ζωή, σε αυτόν που έχει ανώμαλο στομάχι και αργή και αδύναμη πέψη, λόγω της μη πέψης αφαιρεί τη ζωή. Αυτό δεν είναι, μεγάλη βασιλιά, ελάττωμα της τροφής· αυτό είναι ελάττωμα του στομαχιού, δηλαδή η αδυναμία της φωτιάς. Ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, στο ανώμαλο εξωτερικό σημείο, λόγω της αδυναμίας του εξωτερικού σημείου, ο λαϊκός που έχει επιτύχει την Αξιότητα εκείνη ακριβώς τη μέρα είτε αναχωρεί είτε επιτυγχάνει το τελικό Νιμπάνα. Αυτό δεν είναι, μεγάλη βασιλιά, ελάττωμα της Αξιότητας· αυτό είναι ελάττωμα του εξωτερικού σημείου του λαϊκού, δηλαδή η αδυναμία του εξωτερικού σημείου.

«Ή όπως επίσης, μεγάλη βασιλιά, ένα μικρό στέλεχος χόρτου, όταν τοποθετηθεί πάνω του βαρύς βράχος, λόγω της αδυναμίας σπάζοντας πέφτει. Ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, ο λαϊκός που έχει επιτύχει την Αξιότητα, μη μπορώντας να διατηρήσει την Αξιότητα με εκείνο το εξωτερικό σημείο, εκείνη ακριβώς τη μέρα είτε αναχωρεί είτε επιτυγχάνει το τελικό Νιμπάνα.

«Ή όπως επίσης, μεγάλη βασιλιά, ένας άνθρωπος χωρίς δύναμη, αδύναμος, από κατώτερη γέννηση, με λίγη αξιέπαινη πράξη, αφού αποκτήσει πολύ μεγάλο βασίλειο, σε μια στιγμή πέφτει, καταρρέει, υποχωρεί, δεν μπορεί να διατηρήσει την εξουσία· ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, ο λαϊκός που έχει επιτύχει την Αξιότητα δεν μπορεί να διατηρήσει την Αξιότητα με εκείνο το εξωτερικό σημείο· γι' αυτόν τον λόγο εκείνη ακριβώς τη μέρα είτε αναχωρεί είτε επιτυγχάνει το τελικό Νιμπάνα». «Καλώς, σεβάσμιε Ναγκασένα, έτσι αυτό το αποδέχομαι ως αληθές».

Η ερώτηση περί της κατάστασης αυτού που έχει εξαλείψει τις νοητικές διαφθορές, δεύτερη.

3. Η ερώτηση περί της λησμοσύνης της μνήμης αυτού που έχει εξαλείψει τις νοητικές διαφθορές

3. «Σεβάσμιε Ναγκασένα, υπάρχει για τον Άξιο λησμοσύνη της μνήμης;» «Οι Άξιοι, μεγάλη βασιλιά, έχουν εξαφανίσει τη λησμοσύνη της μνήμης· δεν υπάρχει για τους Άξιους λησμοσύνη της μνήμης». «Θα διέπραττε όμως, σεβάσμιε κύριε, ο Άξιος παράπτωμα;» «Ναι, μεγάλη βασιλιά». «Σε ποιο θέμα;» «Στην κατασκευή καλύβας, μεγάλη βασιλιά, στο προξενιό, σε ακατάλληλη ώρα με αντίληψη κατάλληλης ώρας, όταν έχει προσκληθεί για νουθεσία με αντίληψη μη πρόσκλησης, σε μη περίσσευμα με αντίληψη περισσεύματος».

«Σεβάσμιε Ναγκασένα, εσείς λέτε: 'όσοι διαπράττουν παράπτωμα, αυτοί με δύο αιτίες διαπράττουν, είτε με ασέβεια είτε με μη γνώση'. Μήπως άραγε, σεβάσμιε κύριε, υπάρχει ασέβεια για τον Άξιο, ώστε ο Άξιος να διαπράττει παράπτωμα;» «Όχι βέβαια, μεγάλη βασιλιά».

«Αν, σεβάσμιε Ναγκασένα, ο Άξιος διαπράττει παράπτωμα, και δεν υπάρχει ασέβεια για τον Άξιο, τότε λοιπόν υπάρχει για τον Άξιο λησμοσύνη της μνήμης;» «Δεν υπάρχει, μεγάλη βασιλιά, για τον Άξιο λησμοσύνη της μνήμης, και ο Άξιος διαπράττει παράπτωμα».

«Τότε λοιπόν, σεβάσμιε κύριε, πείσε με με τον λόγο· ποια είναι η αιτία εκεί;» «Αυτά τα δύο, μεγάλη βασιλιά, είναι νοητικές μολύνσεις: το κοσμικό σφάλμα και το σφάλμα κατά κανονισμό. Ποιο, μεγάλη βασιλιά, είναι το κοσμικό σφάλμα; Οι δέκα φαύλες πορείες πράξεων· αυτό ονομάζεται κοσμικό σφάλμα. Ποιο είναι το σφάλμα κατά

κανονισμό; Αυτό που στον κόσμο υπάρχει ακατάλληλο και απρεπές για τους ασκητές, ανεπίληπτο για τους λαϊκούς. Εκεί ο Ευλογημένος θεσπίζει κανόνα εξάσκησης για τους μαθητές: 'απαρβαίastos για όλη τη ζωή'. Το φαγητό σε ακατάλληλη ώρα, μεγάλε βασιλιά, είναι ανεπίληπτο για τον κόσμο· αυτό στη Διδαχή του Νικητή είναι σφάλμα. Η καταστροφή αναπτυσσόμενων φυτών, μεγάλε βασιλιά, είναι ανεπίληπτη για τον κόσμο· αυτή στη Διδαχή του Νικητή είναι σφάλμα. Το παιχνίδι στο νερό, μεγάλε βασιλιά, είναι ανεπίληπτο για τον κόσμο· αυτό στη Διδαχή του Νικητή είναι σφάλμα. Έτσι τέτοιου είδους, μεγάλε βασιλιά, είναι σφάλματα στη Διδαχή του Νικητή· αυτό ονομάζεται σφάλμα κατά κανονισμό.

«Το κοσμικό σφάλμα είναι ανίκανος αυτός που έχει εξαλείψει τις νοητικές διαφθορές να το παραβεί· όποια νοητική μόλυνση είναι σφάλμα κατά κανονισμό, αυτό μη γνωρίζοντας θα διέπραττε. Δεν είναι στο πεδίο, μεγάλε βασιλιά, κάποιου Άξιου να γνωρίζει τα πάντα· διότι δεν υπάρχει σε αυτόν η δύναμη να γνωρίζει τα πάντα. Άγνωστο, μεγάλε βασιλιά, για τον Άξιο είναι και το όνομα και το σόι γυναικών και ανδρών· και ο δρόμος στη γη είναι άγνωστος σε αυτόν· μόνο την απελευθέρωση, μεγάλε βασιλιά, κάποιος Άξιος θα γνώριζε· ο Άξιος κάτοχος των έξι ανώτερων γνώσεων θα γνώριζε το δικό του πεδίο· ο παντογνώστης, μεγάλε βασιλιά, μόνο ο Τατχάγκατα γνωρίζει τα πάντα». «Καλώς, σεβάσμιε Ναγκασένα, έτσι αυτό το αποδέχομαι ως αληθές».

Η ερώτηση περί της λησμοσύνης της μνήμης αυτού που έχει εξαλείψει τις νοητικές διαφθορές, τρίτη.

4. Η ερώτηση περί της απουσίας στον κόσμο

4. «Σεβάσμιε Ναγκασένα, φαίνονται στον κόσμο Βούδες, φαίνονται Ατομικά Φωτισμένοι, φαίνονται μαθητές του Τατχάγκατα, φαίνονται παγκόσμιοι μονάρχες, φαίνονται τοπικοί βασιλιάδες, φαίνονται θεοί και άνθρωποι, φαίνονται πλούσιοι, φαίνονται φτωχοί, φαίνονται καλότυχοι, φαίνονται δυστυχείς, φαίνεται σε άνδρα να έχει εμφανιστεί γυναικείο χαρακτηριστικό, φαίνεται σε γυναίκα να έχει εμφανιστεί ανδρικό χαρακτηριστικό, φαίνεται καλή και κακή πράξη, φαίνονται όντα που απολαμβάνουν το επακόλουθο των καλών και κακών πράξεων· υπάρχουν στον κόσμο όντα ωοτόκα, γεννημένα σε μήτρες, γεννημένα σε υγρασία, αυθόρμητα γεννημένα· υπάρχουν όντα χωρίς πόδια, δίποδα, τετράποδα, πολύποδα· υπάρχουν στον κόσμο δαίμονες, ράκσασα, κουμπχάντα, τιτάνες, δαίμονες, γκαντχάμπα, φαντάσματα, πιάσασα· υπάρχουν κιννάρες, μεγάλα ερπετά, δράκοντες, σουπάννα, τελειωμένοι, κάτοχοι μαγικής γνώσης· υπάρχουν ελέφαντες, άλογα, αγελάδες, βουβάλια, καμήλες, γαϊδούρια, κατσίκες, πρόβατα, ελάφια, χοίροι, λιοντάρια, τίγρεις, λεοπαρδάλεις, αρκούδες, λύκοι, ύαινες, σκύλοι, τσακάλια· υπάρχουν πολλών ειδών πουλιά· υπάρχει χρυσάφι, ασήμι, μαργαριτάρια, πολύτιμοι λίθοι, κοχύλια, πέτρες, κοράλλια, ρουμπίνια, αχάτες, βηρύλλιο, διαμάντια, κρύσταλλα, μαύρος χαλκός, κόκκινος χαλκός, κίτρινος χαλκός, μπρούντζος· υπάρχει λινό, μετάξι, βαμβάκι, κανναβένιο, κάνναβη, μάλλινη κουβέρτα· υπάρχει ρύζι σάλι, ρύζι βίχι, κριθάρι, κεχρί, κουντρούσα, βαράκα, σιτάρι, φασόλια μουνγκ, φασόλια μάσα, σουσάμι, φακές· υπάρχει οσμή ρίζας, οσμή ουσίας, οσμή εσωτερικού ξύλου, οσμή φλοιού, οσμή φύλλου, οσμή άνθους, οσμή καρπού, οσμή όλων· υπάρχουν χορτάρια, αναρριχητικά φυτά, θάμνοι, δέντρα, βότανα, δασικά δέντρα, ποτάμια, βουνά, θάλασσες, ψάρια και χελώνες· όλα υπάρχουν στον κόσμο. Αυτό, σεβάσμιε κύριε, που δεν υπάρχει στον κόσμο, αυτό πες μου».

«Αυτά τα τρία, μεγάλε βασιλιά, δεν υπάρχουν στον κόσμο. Ποια τρία; Είτε με πρόθεση είτε χωρίς πρόθεση, χωρίς γήρας και θάνατο δεν υπάρχει στον κόσμο, μονιμότητα των δραστηριοτήτων δεν υπάρχει, σύμφωνα με την υπέρτατη πραγματικότητα εύρεση όντος δεν υπάρχει· αυτά λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, τα τρία δεν υπάρχουν στον κόσμο». «Καλώς, σεβάσμιε Ναγκασένα, έτσι αυτό το αποδέχομαι ως αληθές».

Η ερώτηση περί της απουσίας στον κόσμο, τέταρτη.

5. Η ερώτηση περί του μη προερχόμενου από το κάρμα και τα λοιπά

5. «Σεβάσμιε Ναγκασένα, φαίνονται στον κόσμο αυτά που παράγονται από το κάρμα, φαίνονται αυτά που παράγονται από αιτία, φαίνονται αυτά που παράγονται από εποχή· αυτό που στον κόσμο δεν γεννιέται από κάρμα, δεν γεννιέται από αιτία, δεν γεννιέται από εποχή, αυτό πες μου». «Αυτά τα δύο, μεγάλε βασιλιά, στον κόσμο δεν γεννιούνται από κάρμα, δεν γεννιούνται από αιτία, δεν γεννιούνται από εποχή. Ποιες δύο; Ο χώρος, μεγάλε βασιλιά, δεν γεννιέται από κάρμα, δεν γεννιέται από αιτία, δεν γεννιέται από εποχή· το Νιμπάνα, μεγάλε βασιλιά, δεν γεννιέται από κάρμα, δεν γεννιέται από αιτία, δεν γεννιέται από εποχή. Αυτά λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, τα δύο δεν γεννιούνται από κάρμα, δεν γεννιούνται από αιτία, δεν γεννιούνται από εποχή».

«Μη, σεβάσμιε Ναγκασένα, περιφρονείς τον λόγο του Νικητή, μην απαντάς στην ερώτηση χωρίς να γνωρίζεις». «Τι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, λέω εγώ, που εσύ μου λες έτσι 'μη, σεβάσμιε Ναγκασένα, περιφρονείς τον λόγο του Νικητή, μην απαντάς στην ερώτηση χωρίς να γνωρίζεις';» «Σεβάσμιε Ναγκασένα, είναι σωστό τουλάχιστον να πεις 'ο χώρος δεν γεννιέται από κάρμα, δεν γεννιέται από αιτία, δεν γεννιέται από εποχή'. Με πολλές εκατοντάδες όμως λόγους, σεβάσμιε Ναγκασένα, από τον Ευλογημένο διδάχθηκε στους μαθητές η οδός για την πραγμάτωση του Νιμπάνα, και όμως εσύ λες έτσι 'το Νιμπάνα δεν γεννιέται από αιτία'». «Αλήθεια, μεγάλε βασιλιά, από τον Ευλογημένο με πολλές εκατοντάδες λόγους διδάχθηκε στους μαθητές η οδός για την πραγμάτωση του Νιμπάνα, αλλά δεν διδάχθηκε αιτία για την έγερση του Νιμπάνα».

«Εδώ εμείς, σεβάσμιε Ναγκασένα, από το σκοτάδι μπαίνουμε σε πιο βαθύ σκοτάδι, από το δάσος μπαίνουμε σε πιο πυκνό δάσος, από το αδιαπέραστο μπαίνουμε σε πιο αδιαπέραστο, όπου λοιπόν υπάρχει αιτία για την πραγμάτωση του Νιμπάνα, αλλά για την έγερση αυτού του φαινομένου δεν υπάρχει αιτία. Αν, σεβάσμιε Ναγκασένα, υπάρχει αιτία για την πραγμάτωση του Νιμπάνα, τότε λοιπόν πρέπει να αναζητηθεί αιτία και για την έγερση του Νιμπάνα.

«Όπως όμως, σεβάσμιε Ναγκασένα, ο γιος έχει πατέρα, με αυτόν τον λόγο πρέπει να αναζητηθεί πατέρας και για τον πατέρα. Όπως ο μαθητευόμενος έχει δάσκαλο, με αυτόν τον λόγο πρέπει να αναζητηθεί δάσκαλος και για τον δάσκαλο. Όπως ο βλαστός έχει σπόρο, με αυτόν τον λόγο πρέπει να αναζητηθεί σπόρος και για τον σπόρο. Ακριβώς έτσι λοιπόν, σεβάσμιε Ναγκασένα, αν υπάρχει αιτία για την πραγμάτωση του Νιμπάνα, με αυτόν τον λόγο πρέπει να αναζητηθεί αιτία και για την έγερση του Νιμπάνα.

«Όπως ενός δέντρου ή ενός αναρριχητικού φυτού, όταν υπάρχει κορυφή, με αυτόν τον λόγο υπάρχει και μέση, υπάρχει και ρίζα. Ακριβώς έτσι λοιπόν, σεβάσμιε Ναγκασένα, αν υπάρχει αιτία για την πραγμάτωση του Νιμπάνα, με αυτόν τον λόγο

πρέπει να αναζητηθεί αιτία και για την έγερση του Νιμπάνα».

«Το Νιμπάνα, μεγάλε βασιλιά, δεν μπορεί να εγερθεί, γι' αυτό δεν διδάχθηκε αιτία για την έγερση του Νιμπάνα». «Έλα λοιπόν, σεβάσμιε Ναγκασένα, αφού δείξεις τον λόγο, πείσε με με τον λόγο, ώστε εγώ να γνωρίσω ότι υπάρχει αιτία για την πραγμάτωση του Νιμπάνα, αλλά δεν υπάρχει αιτία για την έγερση του Νιμπάνα».

«Τότε λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, δώσε προσεκτικά το αυτί σου, άκουσε καλά, θα εξηγήσω εκεί τον λόγο. Θα μπορούσε, μεγάλε βασιλιά, ένας άνθρωπος με τη φυσική του δύναμη από εδώ να πάει στα Ιμαλάια, τον βασιλιά των βουνών;» «Ναι, σεβάσμιε κύριε». «Θα μπορούσε όμως εκείνος, μεγάλε βασιλιά, ο άνθρωπος με τη φυσική του δύναμη να φέρει τα Ιμαλάια, τον βασιλιά των βουνών, εδώ;» «Όχι πράγματι, σεβάσμιε κύριε». «Ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, είναι δυνατόν να διδαχθεί η οδός για την πραγμάτωση του Νιμπάνα, δεν είναι δυνατόν να δειχθεί αιτία για την έγερση του Νιμπάνα.

«Θα μπορούσε, μεγάλε βασιλιά, ένας άνθρωπος με τη φυσική του δύναμη, αφού διασχίσει τον μεγάλο ωκεανό με πλοίο, να πάει στην απέναντι όχθη;» «Ναι, σεβάσμιε κύριε». «Θα μπορούσε όμως εκείνος, μεγάλε βασιλιά, ο άνθρωπος με τη φυσική του δύναμη να φέρει την απέναντι όχθη του μεγάλου ωκεανού εδώ;» «Όχι πράγματι, σεβάσμιε κύριε». «Ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, είναι δυνατόν να διδαχθεί η οδός για την πραγμάτωση του Νιμπάνα, δεν είναι δυνατόν να δειχθεί αιτία για την έγερση του Νιμπάνα. Για ποιο λόγο; Επειδή το φαινόμενο είναι μη συνθηκοκρατημένο».

«Το Νιμπάνα, σεβάσμιε Ναγκασένα, είναι μη συνθηκοκρατημένο;» «Ναι, μεγάλε βασιλιά, το Νιμπάνα είναι μη συνθηκοκρατημένο, δεν έχει δημιουργηθεί από κανέναν· το Νιμπάνα, μεγάλε βασιλιά, δεν μπορεί να ειπωθεί ότι είναι εγερμένο ή μη εγερμένο ή ότι πρέπει να εγερθεί ή παρελθόν ή μέλλον ή παρόν ή αντιληπτό με το μάτι ή αντιληπτό από το αυτί ή αντιληπτό από τη μύτη ή αντιληπτό από τη γλώσσα ή αντιληπτό από το σώμα». «Αν, σεβάσμιε Ναγκασένα, το Νιμπάνα δεν είναι εγερμένο ούτε μη εγερμένο ούτε πρέπει να εγερθεί ούτε παρελθόν ούτε μέλλον ούτε παρόν ούτε αντιληπτό με το μάτι ούτε αντιληπτό από το αυτί ούτε αντιληπτό από τη μύτη ούτε αντιληπτό από τη γλώσσα ούτε αντιληπτό από το σώμα, τότε λοιπόν, σεβάσμιε Ναγκασένα, εσείς υποδεικνύετε το Νιμπάνα ως ανύπαρκτο φαινόμενο, ότι "δεν υπάρχει Νιμπάνα".» «Υπάρχει, μεγάλε βασιλιά, το Νιμπάνα· το Νιμπάνα είναι αντιληπτό από τον νου· ο ορθά ασκούμενος ευγενής μαθητής με καθαρό νου, εξάισιο, ευθύ, χωρίς εμπόδια, πνευματικό, βλέπει το Νιμπάνα».

«Ποιο όμως είναι αυτό, σεβάσμιε κύριε, το Νιμπάνα; Αυτό που πρέπει να φωτιστεί με παραβολές, πείσε με με λόγους, όπως ένα υπαρκτό φαινόμενο φωτίζεται με παραβολές». «Υπάρχει, μεγάλε βασιλιά, αυτό που ονομάζεται αέρας;» «Ναι, σεβάσμιε κύριε». «Έλα λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, δείξε τον αέρα ως προς το χρώμα ή ως προς το σχήμα ή λεπτό ή χοντρό ή μακρύ ή κοντό». «Δεν είναι δυνατόν, σεβάσμιε Ναγκασένα, να δειχθεί ο αέρας· ο αέρας δεν υφίσταται κράτημα με τα χέρια ή τρίψιμο, αλλά όμως υπάρχει αυτός ο αέρας». «Αν, μεγάλε βασιλιά, δεν είναι δυνατόν να δειχθεί ο αέρας, τότε λοιπόν δεν υπάρχει αέρας;» «Γνωρίζω εγώ, σεβάσμιε Ναγκασένα, ότι υπάρχει αέρας· αυτό έχει εισέλθει στην καρδιά μου· αλλά δεν μπορώ εγώ να δείξω τον αέρα». «Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, υπάρχει το Νιμπάνα,

αλλά δεν είναι δυνατόν να δειχθεί το Νιμπάνα με χρώμα ή με σχήμα». «Καλώς, σεβάσμιε Ναγκασένα, η παραβολή δείχθηκε καλά, ο λόγος εκτέθηκε καλά· έτσι αυτό το αποδέχομαι ως αληθές, ότι "υπάρχει Νιμπάνα"».

Η ερώτηση περί του μη προερχόμενου από το κάρμα και τα λοιπά, πέμπτη.

6. Η ερώτηση περί του προερχόμενου από το κάρμα και τα λοιπά

6. «Σεβάσμιε Ναγκασένα, ποια εδώ γεννιούνται από κάρμα, ποια γεννιούνται από αιτία, ποια γεννιούνται από εποχή, ποια δεν γεννιούνται από κάρμα, δεν γεννιούνται από αιτία, δεν γεννιούνται από εποχή;» «Όποια όντα, μεγάλε βασιλιά, έχουν πρόθεση, όλα αυτά γεννιούνται από κάρμα· η φωτιά και όλα τα είδη σπόρων γεννιούνται από αιτία· η γη και τα βουνά και το νερό και ο αέρας, όλα αυτά γεννιούνται από εποχή· ο χώρος και το Νιμπάνα - αυτά τα δύο δεν γεννιούνται από κάρμα, δεν γεννιούνται από αιτία, δεν γεννιούνται από εποχή. Το Νιμπάνα όμως, μεγάλε βασιλιά, δεν μπορεί να ειπωθεί ότι γεννιέται από κάρμα ή ότι γεννιέται από αιτία ή ότι γεννιέται από εποχή ή ότι είναι εγερμένο ή ότι είναι μη εγερμένο ή ότι πρέπει να εγερθεί ή ότι είναι παρελθόν ή ότι είναι μέλλον ή ότι είναι παρόν ή ότι είναι αντιληπτό με το μάτι ή ότι είναι αντιληπτό από το αυτί ή ότι είναι αντιληπτό από τη μύτη ή ότι είναι αντιληπτό από τη γλώσσα ή ότι είναι αντιληπτό από το σώμα· αλλά, μεγάλε βασιλιά, το Νιμπάνα είναι αντιληπτό από τον νου, το οποίο ο ορθά ασκούμενος ευγενής μαθητής βλέπει με καθαρή γνώση». «Γοητευτική, σεβάσμιε Ναγκασένα, η ερώτηση αποσαφηνίστηκε καλά, χωρίς αμφιβολία, οδηγήθηκε σε οριστικό συμπέρασμα, η αβεβαιότητα αποκόπηκε· εσύ είσαι ο κορυφαίος μεταξύ των κορυφαίων αρχηγών».

Η ερώτηση περί του προερχόμενου από το κάρμα και τα λοιπά, έκτη.

7. Η ερώτηση περί του δαίμονα

7. «Σεβάσμιε Ναγκασένα, υπάρχουν στον κόσμο αυτοί που ονομάζονται δαίμονες;» «Ναι, μεγάλε βασιλιά, υπάρχουν στον κόσμο αυτοί που ονομάζονται δαίμονες». «Πεθαίνουν όμως, σεβάσμιε κύριε, αυτοί οι δαίμονες από εκείνη τη σφαίρα επαναγέννησης;» «Ναι, μεγάλε βασιλιά, πεθαίνουν αυτοί οι δαίμονες από εκείνη τη σφαίρα επαναγέννησης». «Γιατί όμως, σεβάσμιε Ναγκασένα, το σώμα αυτών των νεκρών δαιμόνων δεν φαίνεται, ούτε η οσμή πτώματος αναδύεται;» «Φαίνεται, μεγάλε βασιλιά, το σώμα των νεκρών δαιμόνων, και η οσμή πτώματος αυτών αναδύεται· το σώμα, μεγάλε βασιλιά, των νεκρών δαιμόνων φαίνεται είτε με μορφή σκαθαριού, είτε φαίνεται με μορφή σκουληκιού, είτε φαίνεται με μορφή μυρμηγκιού, είτε φαίνεται με μορφή ακρίδας, είτε φαίνεται με μορφή φιδιού, είτε φαίνεται με μορφή σκορπιού, είτε φαίνεται με μορφή σαρανταποδαρούσας, είτε φαίνεται με μορφή πουλιού, είτε φαίνεται με μορφή ελαφιού». «Ποιος άλλος, σεβάσμιε Ναγκασένα, ερωτηθείς αυτή την ερώτηση θα μπορούσε να απαντήσει εκτός από κάποιον σοφό σαν εσένα;»

Η ερώτηση περί του δαίμονα, έβδομη.

8. Η ερώτηση περί του πλήρους κανόνα εξάσκησης

8. «Σεβάσμιε Ναγκασένα, εκείνοι που ήταν οι αρχαίοι δάσκαλοι των θεραπειών, δηλαδή ο Νάραντα, ο Νταμμαντάρι, ο Ανγκίρασα, ο Κάπιλα, ο Κανταράγκι, ο Σάμα, ο Άτουλα, ο αρχαίος Κατσαγιάννα, όλοι αυτοί οι δάσκαλοι, αφού γνώρισαν μία φορά

πλήρως την εμφάνιση των ασθενειών και την αιτιότητα και την εγγενή φύση και την προέλευση και τη θεραπεία και τη λειτουργία και την επιτυχία ή αποτυχία, όλα αυτά χωρίς υπόλοιπο, σκεπτόμενοι 'σε αυτό το σώμα τόσες ασθένειες θα εγερθούν', με ένα μόνο χτύπημα αφού έκαναν συνολική κατανόηση, έδεσαν κλωστή· όλοι αυτοί δεν ήταν παντογνώστες· γιατί λοιπόν ο Τατχάγκατα, όντας παντογνώστης, αφού γνώρισε τη μελλοντική πράξη με τη γνώση του Βούδα, αφού καθόρισε 'σε τόσα θέματα τόσοι κανόνες εξάσκησης θα πρέπει να θεσπιστούν', δεν θέσπισε πλήρως τον κανόνα εξάσκησης, αλλά σε κάθε εγειρόμενο θέμα, όταν η κακοφημία ήταν πρόδηλη, το σφάλμα είχε εξαπλωθεί και διαδοθεί ευρέως, όταν οι άνθρωποι διαμαρτύρονταν, κάθε φορά θέσπιζε κανόνα εξάσκησης για τους μαθητές;»

«Αυτό ήταν γνωστό, μεγάλε βασιλιά, στον Τατχάγκατα ότι 'σε αυτή την περίοδο σε αυτούς τους ανθρώπους θα πρέπει να θεσπιστούν περισσότεροι από εκατόν πενήντα κανόνες εξάσκησης'· αλλά στον Τατχάγκατα ήρθε αυτή η σκέψη: 'Αν εγώ θεσπίσω περισσότερους από εκατόν πενήντα κανόνες εξάσκησης με ένα χτύπημα, το πλήθος θα περιπέσει σε τρόπο σκεπτόμενο 'πολλά πρέπει να τηρηθούν εδώ, δύσκολο πράγματι, αγαπητοί, να αναχωρήσει κανείς στη Διδαχή του ασκητή Γκόταμα'· ακόμη και αυτοί που επιθυμούν να αναχωρήσουν δεν θα αναχωρήσουν, και τα λόγια μου δεν θα πιστέψουν· μη πιστεύοντας εκείνοι οι άνθρωποι θα γίνουν αυτοί που πηγαίνουν στον κόσμο της αθλιότητας'· σε κάθε εγειρόμενο θέμα, αφού ενημερώσω με διδαχή της Διδασκαλίας, όταν το σφάλμα είναι πρόδηλο, θα θεσπίσω κανόνα εξάσκησης».

«Θαυμαστό, σεβάσμιε Ναγκασένα, για τους Βούδες, εκπληκτικό, σεβάσμιε Ναγκασένα, για τους Βούδες, πόσο μεγάλη είναι η γνώση της παντογνωσίας του Τατχάγκατα· έτσι είναι αυτό, σεβάσμιε Ναγκασένα, αυτό το νόημα δείχθηκε καλά από τον Τατχάγκατα· αφού ακούσουν 'πολλά πρέπει να εξασκηθούν εδώ', θα εγειρόταν τρόμος στα όντα, ούτε ένας δεν θα αναχωρούσε στη Διδαχή του Νικητή· έτσι αυτό το αποδέχομαι ως αληθές».

Η ερώτηση περί του πλήρους κανόνα εξάσκησης, όγδοη.

9. Η ερώτηση περί της θέρμανσης του ήλιου

9. «Σεβάσμιε Ναγκασένα, αυτός ο ήλιος πάντοτε θερμαίνει έντονα, ή κάποτε θερμαίνει αδύναμα;» «Πάντοτε, μεγάλε βασιλιά, ο ήλιος θερμαίνει έντονα, δεν θερμαίνει αδύναμα καμία στιγμή». «Αν, σεβάσμιε Ναγκασένα, ο ήλιος πάντοτε θερμαίνει έντονα, γιατί λοιπόν μερικές φορές ο ήλιος θερμαίνει έντονα, και μερικές φορές θερμαίνει αδύναμα;» «Αυτές οι τέσσερις, μεγάλε βασιλιά, είναι αρρώστιες του ήλιου, από κάποια από τις οποίες πιεζόμενος ο ήλιος θερμαίνει αδύναμα. Ποιοι τέσσερις; Το σύννεφο, μεγάλε βασιλιά, είναι αρρώστια του ήλιου· από αυτή την αρρώστια πιεζόμενος ο ήλιος θερμαίνει αδύναμα. Η ομίχλη, μεγάλε βασιλιά, είναι αρρώστια του ήλιου· από αυτή την αρρώστια πιεζόμενος ο ήλιος θερμαίνει αδύναμα. Το νέφος, μεγάλε βασιλιά, είναι αρρώστια του ήλιου· από αυτή την αρρώστια πιεζόμενος ο ήλιος θερμαίνει αδύναμα. Ο Ράχου, μεγάλε βασιλιά, είναι αρρώστια του ήλιου· από αυτή την αρρώστια πιεζόμενος ο ήλιος θερμαίνει αδύναμα. Αυτές λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, είναι οι τέσσερις αρρώστιες του ήλιου, από κάποια από τις οποίες πιεζόμενος ο ήλιος θερμαίνει αδύναμα». «Θαυμαστό, σεβάσμιε Ναγκασένα, εκπληκτικό, σεβάσμιε Ναγκασένα, ακόμη και στον ήλιο τόσο προικισμένο με θερμότητα θα εγερθεί αρρώστια, πόσο μάλλον στα άλλα όντα· δεν υπάρχει, σεβάσμιε κύριε, αυτή η διάκριση για κάποιον άλλον εκτός από κάποιον σοφό σαν εσένα».

10. Η ερώτηση περί της θέρμανσης του κατχίνα

10. «Σεβάσμιε Ναγκασένα, γιατί τον χειμώνα ο ήλιος θερμαίνει έντονα, και όχι έτσι το καλοκαίρι;» «Το καλοκαίρι, μεγάλε βασιλιά, η σκόνη και η βρωμιά είναι αδιατάρακτες, οι κόκκοι σκόνης αναταραγμένοι από τον άνεμο ακολουθούν τον ουρανό, και στον ουρανό τα σύννεφα είναι πολύ πυκνά, και ο μεγάλος άνεμος φυσάει υπερβολικά· όλα αυτά από διάφορες πηγές συνδυασμένα καλύπτουν τις ακτίνες του ήλιου· γι' αυτό το καλοκαίρι ο ήλιος θερμαίνει αδύναμα.

Τον χειμώνα όμως, μεγάλε βασιλιά, κάτω η γη είναι κατασβεσμένη, πάνω μεγάλο σύννεφο είναι παρόν, η σκόνη και η βρωμιά είναι γαλήνιες, και η σκόνη πολύ ήρεμα κινείται στον ουρανό, και ο ουρανός είναι χωρίς σύννεφα, και ο άνεμος φυσάει πολύ αδύναμα· με την παύση αυτών οι ακτίνες του ήλιου είναι καθαρές, η θερμότητα του ήλιου απελευθερωμένου από εμπόδια θερμαίνει υπερβολικά. Αυτός εδώ, μεγάλε βασιλιά, είναι ο λόγος, με τον οποίο λόγο ο ήλιος τον χειμώνα θερμαίνει έντονα, και όχι έτσι το καλοκαίρι». «Απελευθερωμένος από όλα τα εμπόδια, σεβάσμιε κύριε, ο ήλιος θερμαίνει έντονα, συνοδευόμενος από σύννεφα και τα λοιπά δεν θερμαίνει έντονα».

Η ερώτηση περί της θέρμανσης του κατχίνα, δέκατη.

Το κεφάλαιο της απουσίας εμμονής, δεύτερο.

Σε αυτό το κεφάλαιο δέκα ερωτήσεις.

3. Το κεφάλαιο για τον Βεσσάνταρα

1. Η ερώτηση περί του Βεσσαντάρρα

1. «Σεβάσμιε Ναγκασένα, όλοι οι μποντισάτβα δίνουν τα παιδιά και τη σύζυγό τους, ή μόνο ο βασιλιάς Βεσσαντάρρα έδωσε τα παιδιά και τη σύζυγό του;» «Όλοι οι μποντισάτβα, μεγάλε βασιλιά, δίνουν τα παιδιά και τη σύζυγό τους· δεν τα έδωσε μόνο ο βασιλιάς Βεσσαντάρρα.» «Αλλά, σεβάσμιε Ναγκασένα, τα δίνουν με τη συγκατάθεσή τους;» «Η σύζυγος, μεγάλε βασιλιά, συναινέσει· τα παιδιά όμως θρηνούσαν λόγω της νεότητάς τους. Αν γνώριζαν την ουσία του πράγματος, θα χαίρονταν κι αυτά και δεν θα θρηνούσαν.»

«Δύσκολο πράγμα, σεβάσμιε Ναγκασένα, έκανε ο μποντισάτβα, που έδωσε τους αγαπημένους γιους του, γεννημένους από τον ίδιο, στον βραχμάνο για να γίνουν δούλοι.

»Αυτό είναι το δεύτερο, δυσκολότερο από το δύσκολο, ότι αφού έδεσε τους αγαπημένους γιους του, γεννημένους από τον ίδιο, μικρά και τρυφερά παιδιά, με σχοινί, και είδε τον βραχμάνο να τα χτυπά με το σχοινί, παρέμεινε αδιάφορος.

»Αυτό είναι το τρίτο, δυσκολότερο από το δύσκολο, ότι όταν τα παιδιά ελευθερώθηκαν από τα δεσμά με τη δική τους δύναμη και ήρθαν πίσω ντροπιασμένα, τα έδεσε πάλι με σχοινί και τα έδωσε.

»Αυτό είναι το τέταρτο, δυσκολότερο από το δύσκολο, ότι όταν τα παιδιά θρηνούσαν λέγοντας "Πατέρα, αυτός ο γιάκας μας πηγαίνει για να μας φάει", δεν τα παρηγόρησε λέγοντας "Μη φοβάστε".

»Αυτό είναι το πέμπτο, δυσκολότερο από το δύσκολο, ότι όταν ο πρίγκιπας Τζάλι, κλαίγοντας, έπεσε στα πόδια του και τον ικέτευε λέγοντας "Αρκετά, πατέρα, γύρισε πίσω την Κανχατζινά· εγώ θα πάω με τον γιάκα, ας με φάει ο γιάκας", δεν το δέχτηκε.

»Αυτό είναι το έκτο, δυσκολότερο από το δύσκολο, ότι όταν ο πρίγκιπας Τζάλι θρηνούσε λέγοντας "Η καρδιά σου, πατέρα, πρέπει να είναι σαν πέτρα, αφού εσύ, βλέποντάς μας να υποφέρουμε, δεν μας εμπόδισες όταν μας έπαιρνε ο γιάκας στο απάνθρωπο μεγάλο δάσος", δεν έδειξε συμπόνια.

»Αυτό είναι το έβδομο, δυσκολότερο από το δύσκολο, ότι όταν τα παιδιά οδηγήθηκαν μακριά με κλάματα και φόβο και χάθηκαν από τα μάτια του, η καρδιά του δεν ράγισε σε εκατό ή χίλια κομμάτια. Τι ωφελεί έναν άνθρωπο που επιθυμεί την αξία να προκαλεί πόνο σε άλλους; Δεν πρέπει να δίνει κανείς μόνο τα δικά του;»

«Επειδή, μεγάλε βασιλιά, ο μποντισάτβα έκανε αυτό το δύσκολο πράγμα, η φήμη του εξαπλώθηκε στο σύστημα των δέκα χιλιάδων κόσμων, μεταξύ θεών και ανθρώπων. Οι θεοί τον εγκωμιάζουν στον ουράνιο κόσμο, οι άσουρα τον εγκωμιάζουν στον κόσμο των ασούρα, οι γκαρούντα τον εγκωμιάζουν στον κόσμο των γκαρούντα, οι νάγκα τον εγκωμιάζουν στον κόσμο των νάγκα, οι γιάκα τον εγκωμιάζουν στον κόσμο των γιάκα. Σταδιακά, η φήμη του έφτασε από γενιά σε γενιά μέχρι σήμερα, στην εποχή μας. Καθόμαστε εδώ εγκωμιάζοντας και συζητώντας αυτή τη δωρεά - αν δόθηκε καλά ή κακά. Αυτή η φήμη, μεγάλε βασιλιά, δείχνει δέκα αρετές των διορατικών, σοφών, γνωστικών και διακριτικών μποντισάτβα. Αυτή η φήμη, μεγάλε βασιλιά, δείχνει δέκα αρετές των διορατικών, σοφών, γνωστικών και διακριτικών μποντισάτβα. Ποια είναι τα δέκα; Την απουσία προσκόλλησης στο σπίτι, την απουσία καταφυγίου, τη γενναιοδωρία, την εγκατάλειψη, τη μη επιστροφή, τη λεπτότητα, το μεγαλείο, τη δυσκολία κατανόησης, τη σπανιότητα και την ασύγκριτη φύση του Βούδα-Ντάμπα. Αυτή η φήμη, μεγάλε βασιλιά, δείχνει αυτές τις δέκα αρετές των διορατικών, σοφών, γνωστικών και διακριτικών μποντισάτβα.»

«Σεβάσμιε Ναγκασένα, αυτός που δίνει δωρεά προκαλώντας πόνο σε άλλους, έχει αυτή η δωρεά ευτυχισμένο αποτέλεσμα και οδηγεί στον ουρανό;» «Ναι, μεγάλε βασιλιά, τι να πω;» «Έλα, σεβάσμιε Ναγκασένα, δείξε μου την αιτία.» «Εδώ, μεγάλε βασιλιά, κάποιος ασκητής ή βραχμάνος είναι ενάρετος και καλής συμπεριφοράς. Ας υποθέσουμε ότι είναι παράλυτος ή σέρνεται σε σκαμνί ή έχει προσβληθεί από κάποια ασθένεια. Αν κάποιος που επιθυμεί την αξία τον ανεβάσει σε όχημα και τον μεταφέρει στον τόπο που επιθυμεί, θα προκύψει, μεγάλε βασιλιά, κάποια ευτυχία για εκείνον τον άνθρωπο από αυτό, και αυτή η πράξη θα οδηγεί στον ουρανό;» «Ναι, σεβάσμιε, τι να πω; Εκείνος ο άνθρωπος, σεβάσμιε, θα αποκτήσει όχημα με ελέφαντα ή όχημα με άλογο ή άρμα· στη στεριά θα έχει χερσαίο όχημα, στο νερό υδάτινο όχημα, στους θεούς θεϊκό όχημα, στους ανθρώπους ανθρώπινο όχημα. Θα γεννηθεί σε κάθε ύπαρξη με κατάλληλο και αρμόζον τρόπο, και θα του προκύψουν κατάλληλες και αρμόζουσες ευτυχίες. Θα πηγαίνει από ευτυχισμένη κατάσταση σε ευτυχισμένη κατάσταση, και με αυτή τη ροή του κάρμα, ανεβαίνοντας στο όχημα της υπερφυσικής δύναμης, θα φτάσει στην επιθυμητή πόλη της Νιμπάνα.» «Τότε λοιπόν,

μεγάλε βασιλιά, η δωρεά που δίνεται προκαλώντας πόνο σε άλλους έχει ευτυχισμένο αποτέλεσμα και οδηγεί στον ουρανό, αφού εκείνος ο άνθρωπος, προκαλώντας πόνο στα βόδια, βιώνει τέτοια ευτυχία.

»Άκουσε, μεγάλε βασιλιά, και μια άλλη αιτία για το πώς η δωρεά που δίνεται προκαλώντας πόνο σε άλλους έχει ευτυχισμένο αποτέλεσμα και οδηγεί στον ουρανό. Εδώ, μεγάλε βασιλιά, κάποιος βασιλιάς, αφού εισπράξει νόμιμο φόρο από τη χώρα, δίνει δωρεά με την εξουσία του. Θα βιώσει, μεγάλε βασιλιά, εκείνος ο βασιλιάς κάποια ευτυχία από αυτό, και αυτή η δωρεά θα οδηγεί στον ουρανό;» «Ναι, σεβάσμιε, τι να πω; Από αυτό, σεβάσμιε, εκείνος ο βασιλιάς θα αποκτήσει πολλές εκατοντάδες χιλιάδες φορές περισσότερα. Θα γίνει βασιλιάς πάνω από τους βασιλιάδες, θεός πάνω από τους θεούς, Βράχμα πάνω από τους Βράχμα, ασκητής πάνω από τους ασκητές, βραχμάνος πάνω από τους βραχμάνους, άραχαντ πάνω από τους άραχαντ.» «Τότε λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, η δωρεά που δίνεται προκαλώντας πόνο σε άλλους έχει ευτυχισμένο αποτέλεσμα και οδηγεί στον ουρανό, αφού εκείνος ο βασιλιάς, πιέζοντας τον λαό με φόρους, βιώνει τέτοια ανώτερη δόξα και ευτυχία από τη δωρεά που έδωσε.»

«Υπερβολική δωρεά, σεβάσμιε Ναγκασένα, έδωσε ο βασιλιάς Βεσσαντάρα, που έδωσε τη δική του σύζυγο για να γίνει σύζυγος άλλου, και τους δικούς του γιους, γεννημένους από τον ίδιο, στον βραχμάνο για να γίνουν δούλοι. Η υπερβολική δωρεά, σεβάσμιε Ναγκασένα, κατακρίνεται και επικρίνεται από τους σοφούς στον κόσμο. Όπως, σεβάσμιε Ναγκασένα, από υπερβολικό φορτίο σπάει ο άξονας του κάρου, από υπερβολικό φορτίο βυθίζεται το πλοίο, από υπερβολική κατανάλωση η τροφή χωνεύεται άσχημα, από υπερβολική βροχή καταστρέφονται τα σιτηρά, από υπερβολική δωρεά έρχεται η καταστροφή του πλούτου, από υπερβολική ζέστη καίγεται η γη, από υπερβολικό πάθος γίνεται κανείς τρελός, από υπερβολικό μίσος γίνεται κανείς άξιος τιμωρίας, από υπερβολική άγνοια πέφτει κανείς σε καταστροφή, από υπερβολική απληστία συλλαμβάνεται κανείς ως κλέφτης, από υπερβολικό φόβο παραλύει κανείς, από υπερβολική πλήρωση ξεχειλίζει το ποτάμι, από υπερβολικό άνεμο πέφτει κεραυνός, από υπερβολική φωτιά ξεχειλίζει το ρύζι, από υπερβολική κίνηση δεν ζει κανείς πολύ. Έτσι ακριβώς, σεβάσμιε Ναγκασένα, η υπερβολική δωρεά κατακρίνεται και επικρίνεται από τους σοφούς στον κόσμο. Υπερβολική δωρεά, σεβάσμιε Ναγκασένα, έδωσε ο βασιλιάς Βεσσαντάρα· δεν πρέπει να αναμένεται κανένα καρπός από αυτό.»

«Η υπέρμετρη δωρεά, μεγάλε βασιλιά, στον κόσμο επαινείται, εγκωμιάζεται, εξυμνείται από τους σοφούς· όποιοι δίνουν οποιαδήποτε δωρεά, αυτός που δίνει υπέρμετρη δωρεά αποκτά φήμη στον κόσμο. Όπως, μεγάλε βασιλιά, λόγω της υπέρτατης εξαιρετικότητας η θεϊκή δασική ρίζα ακόμη και όταν πιαστεί δεν φαίνεται στους άλλους ανθρώπους που στέκονται σε απόσταση απλωμένου χεριού, το αντίδοτο λόγω της υπέρτατης γέννησης είναι εκριζωτής της ταλαιπωρίας και τερματιστής των ασθενειών, η φωτιά λόγω της υπέρτατης λαμπρότητας καίει, το νερό λόγω της υπέρτατης ψυχρότητας σβήνει, ο λωτός λόγω της αγνότητας δεν λερώνεται από τη λάσπη του νερού, ο πολύτιμος λίθος λόγω της υπέρτατης αρετής δίνει ό,τι επιθυμεί κανείς, το διαμάντι λόγω της υπέρτατης οξύτητας διαπερνά πολύτιμους λίθους, μαργαριτάρια και κρύσταλλα, η γη λόγω του υπέρτατου μεγέθους συγκρατεί ανθρώπους, ερπετά, ζώα, πτηνά, νερά, βράχους, βουνά και δέντρα, ο ωκεανός λόγω του υπέρτατου μεγέθους είναι αγέμιστος, το Σινέρου λόγω του

υπέρτατου βάρους είναι ακίνητο, ο χώρος λόγω της υπέρτατης έκτασης είναι άπειρος, ο ήλιος λόγω της υπέρτατης λαμπρότητας σκοτώνει το σκοτάδι, το λιοντάρι λόγω της υπέρτατης γέννησης είναι χωρίς φόβο, ο παλαιστής λόγω της υπέρτατης δύναμης γρήγορα ρίχνει τον αντίπαλο παλαιστή, ο βασιλιάς λόγω της υπέρτατης αξιέπαινης πράξης είναι επικρατών, ο μοναχός λόγω της υπέρτατης ηθικότητας είναι άξιος σεβασμού από δράκοντες, δαίμονες, ανθρώπους και θεούς, ο Βούδας λόγω της υπέρτατης ανωτερότητας είναι ασύγκριτος. Ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, η υπέρμετρη δωρεά στον κόσμο επαινείται, εγκωμιάζεται, εξυμνείται από τους σοφούς· όποιοι δίνουν οποιαδήποτε δωρεά, αυτός που δίνει υπέρμετρη δωρεά αποκτά φήμη στον κόσμο· με την υπέρμετρη δωρεά ο βασιλιάς Βεσσαντάρα επαινέθηκε, εγκωμιάστηκε, εξυμνήθηκε, τιμήθηκε, δοξάστηκε στο κοσμικό σύστημα των δέκα χιλιάδων· με εκείνη ακριβώς την υπέρμετρη δωρεά ο βασιλιάς Βεσσαντάρα σήμερα γεννήθηκε Βούδας, ο ανώτατος στον κόσμο μαζί με τους θεούς.

«Υπάρχει όμως, μεγάλε βασιλιά, στον κόσμο δωρεά που πρέπει να παραμεριστεί, η οποία δεν πρέπει να δοθεί όταν δεν έχει φτάσει κάποιος άξιος προσφορών;» «Αυτές οι δέκα λοιπόν, σεβάσμιε Ναγκασένα, είναι δωρεές που στον κόσμο θεωρούνται μη εγκεκριμένες ως δωρεές· όποιος δίνει αυτές τις δωρεές, αυτός πηγαίνει στον κόσμο της αθλιότητας. Ποιες είναι οι δέκα; Η δωρεά μεθυστικών ποτών, σεβάσμιε Ναγκασένα, στον κόσμο θεωρείται μη εγκεκριμένη ως δωρεά· όποιος δίνει αυτή τη δωρεά, αυτός πηγαίνει στον κόσμο της αθλιότητας. Η δωρεά θεαμάτων... κ.λπ... η δωρεά γυναικών... κ.λπ... η δωρεά τούρων... κ.λπ... η δωρεά ζωγραφικών έργων... κ.λπ... η δωρεά όπλων... κ.λπ... η δωρεά δηλητηρίου... κ.λπ... η δωρεά αλυσίδων... κ.λπ... η δωρεά κοκόρων και χοίρων... κ.λπ... η δωρεά ψεύτικης ζυγαριάς και ψεύτικου μέτρου, σεβάσμιε Ναγκασένα, στον κόσμο θεωρείται μη εγκεκριμένη ως δωρεά· όποιος δίνει αυτή τη δωρεά, αυτός πηγαίνει στον κόσμο της αθλιότητας. Αυτές λοιπόν, σεβάσμιε Ναγκασένα, είναι οι δέκα δωρεές που στον κόσμο θεωρούνται μη εγκεκριμένες ως δωρεές· όποιος δίνει αυτές τις δωρεές, αυτός πηγαίνει στον κόσμο της αθλιότητας».

«Δεν σε ρωτώ, μεγάλε βασιλιά, για τη μη εγκεκριμένη ως δωρεά· αυτό λοιπόν σε ρωτώ, μεγάλε βασιλιά: 'υπάρχει όμως, μεγάλε βασιλιά, στον κόσμο δωρεά που πρέπει να παραμεριστεί, η οποία δεν πρέπει να δοθεί όταν δεν έχει φτάσει κάποιος άξιος προσφορών;'» «Δεν υπάρχει, σεβάσμιε Ναγκασένα, στον κόσμο δωρεά που πρέπει να παραμεριστεί. Η οποία δεν πρέπει να δοθεί όταν δεν έχει φτάσει κάποιος άξιος προσφορών· όταν εγερθεί πεποίθηση στη συνείδηση, κάποιοι δίνουν τροφή στους άξιους προσφορών, κάποιοι ρούχα, κάποιοι τόπο ύπνου, κάποιοι δημόσιο ξενώνα, κάποιοι στρώματα και μανδύες, κάποιοι δούλες και δούλους, κάποιοι χωράφια και τοποθεσίες, κάποιοι δίποδα και τετράποδα, κάποιοι εκατό, χίλια, εκατό χιλιάδες, κάποιοι μεγάλο βασίλειο, κάποιοι δίνουν ακόμη και τη ζωή τους». «Αν όμως, μεγάλε βασιλιά, κάποιοι δίνουν ακόμη και τη ζωή τους, για ποιο λόγο κατέρριψες υπερβολικά τον Βεσσαντάρα, τον κύριο της δωρεάς, για τα καλά δοσμένα παιδιά και τη σύζυγο;

«Υπάρχει άραγε, μεγάλε βασιλιά, κοσμική φύση, κοσμική συνήθεια, ότι ο πατέρας μπορεί τον γιο του, πιεσμένος από χρέη ή εξαναγκασμένος για επιβίωση, να τον ενεχυριάσει ή να τον πουλήσει;» «Ναι, σεβάσμιε κύριε, ο πατέρας μπορεί τον γιο του, πιεσμένος από χρέη ή εξαναγκασμένος για επιβίωση, να τον ενεχυριάσει ή να τον

πουλήσει». «Αν, μεγάλε βασιλιά, ο πατέρας μπορεί τον γιο του, πιεσμένος από χρέη ή εξαναγκασμένος για επιβίωση, να τον ενεχυριάσει ή να τον πουλήσει, και ο βασιλιάς Βεσσαντάρ, μεγάλε βασιλιά, μη αποκτώντας τη γνώση της παντογνωσίας, ταραγμένος και δυστυχισμένος, για την απόκτηση εκείνου του πλούτου της Διδασκαλίας ενεχυρίασε και πούλησε τα παιδιά και τη σύζυγο. Έτσι, μεγάλε βασιλιά, από τον βασιλιά Βεσσαντάρ αυτό που δόθηκε σε άλλους ήταν πράγματι δοσμένο, αυτό που έγινε ήταν πράγματι γινωμένο. Γιατί λοιπόν εσύ, μεγάλε βασιλιά, με εκείνη τη δωρεά κατέκρινες υπερβολικά τον Βεσσαντάρ, τον κύριο της δωρεάς;»

«Δεν επικρίνω, σεβάσμιε Ναγκασένα, τη δωρεά του Βεσσαντάρ, του κυρίου της δωρεάς· αλλά όταν ζητούν τα παιδιά και τη σύζυγο, αφού ανταλλάξει, πρέπει να δώσει τον εαυτό του». «Αυτό λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, είναι παράλογο, το να δώσει κανείς τον εαυτό του όταν ζητούν τα παιδιά και τη σύζυγο· διότι ό,τι ζητούν, εκείνο ακριβώς πρέπει να δοθεί· αυτή είναι η πράξη των ενάρετων ατόμων. Όπως, μεγάλε βασιλιά, κάποιος άνθρωπος θα ζητούσε να του φέρουν πόσιμο νερό, και κάποιος θα του έδινε τροφή, θα ενεργούσε άραγε, μεγάλε βασιλιά, εκείνος ο άνθρωπος σωστά για αυτόν;» «Όχι πράγματι, σεβάσμιε κύριε· αυτό που εκείνος ζητάει να του φέρουν, εκείνο ακριβώς δίνοντάς του θα ενεργούσε σωστά». «Ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, ο βασιλιάς Βεσσαντάρ, όταν ο βραχμάνος ζητούσε τα παιδιά και τη σύζυγο, έδωσε ακριβώς τα παιδιά και τη σύζυγο. Αν, μεγάλε βασιλιά, ο βραχμάνος ζητούσε το σώμα του Βεσσαντάρ, αυτός, μεγάλε βασιλιά, δεν θα προστάτευε τον εαυτό του, δεν θα τρόμαζε, δεν θα είχε προσκόλληση· το σώμα του θα ήταν πράγματι δοσμένο και εγκαταλελειμμένο. Αν, μεγάλε βασιλιά, κάποιος πλησίαζε τον Βεσσαντάρ, τον κύριο της δωρεάς, και ζητούσε 'γίνε δούλος μου', το σώμα του θα ήταν πράγματι δοσμένο και εγκαταλελειμμένο· αυτός αφού έδινε δεν θα μετανιωνε· το σώμα του βασιλιά Βεσσαντάρ, μεγάλε βασιλιά, ήταν κοινό για πολλούς.

«Όπως, μεγάλε βασιλιά, ένα ώριμο κομμάτι κρέας είναι κοινό για πολλούς, ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, το σώμα του βασιλιά Βεσσαντάρ ήταν κοινό για πολλούς. Ή όπως, μεγάλε βασιλιά, ένα καρποφόρο δέντρο είναι κοινό για διάφορες ομάδες πτηνών, ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, το σώμα του βασιλιά Βεσσαντάρ ήταν κοινό για πολλούς. Για ποιο λόγο; Έτσι ασκούμενος θα φτάσω στην πλήρη αυτοφώτιση'.

«Όπως, μεγάλε βασιλιά, ένας άνθρωπος φτωχός, επιθυμώντας πλούτη, περιπλανώμενος αναζητώντας πλούτη, πηγαίνει στο μονοπάτι των κατσικιών, στο μονοπάτι των πασσάλων, στο μονοπάτι των καλαμιών, κάνει εμπόριο στη θάλασσα και στη στεριά, με το σώμα, με την ομιλία, με τον νου επιδιώκει πλούτη, προσπαθεί για την απόκτηση πλούτου. Ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, ο Βεσσαντάρ, ο κύριος της δωρεάς, φτωχός σε πλούτη του Βούδα, για την απόκτηση του πολύτιμου κοσμήματος της παντογνωστικής γνώσης, αφού εγκατέλειψε στους ζητιάνους πλούτη και σιτηρά, δούλες και δούλους, οχήματα και μεταφορικά μέσα, όλη την περιουσία, τα δικά του παιδιά και τη σύζυγο, και τον εαυτό του, αναζητά ακριβώς την πλήρη αυτοφώτιση.

«Ή όπως, μεγάλε βασιλιά, ένας αξιωματούχος που επιθυμεί τη σφραγίδα, για χάρη της σφραγίδας, ό,τι πλούτη και σιτηρά, ασήμι και χρυσάφι υπάρχουν στο σπίτι, όλα αυτά δίνοντας προσπαθεί για την απόκτηση της σφραγίδας. Ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, ο Βεσσαντάρ, ο κύριος της δωρεάς, αφού έδωσε όλον εκείνον τον εξωτερικό και εσωτερικό πλούτο, αφού έδωσε ακόμη και τη ζωή στους άλλους,

αναζητά ακριβώς την πλήρη αυτοφώτιση.

«Επιπλέον, μεγάλε βασιλιά, στον Βεσσαντάρα, τον κύριο της δωρεάς, ήρθε αυτή η σκέψη: 'Αυτό που εκείνος ο βραχμάνος ζητάει, αυτό ακριβώς δίνοντάς του ενεργώ σωστά', έτσι αυτός του έδωσε τα παιδιά και τη σύζυγο. Όχι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, ο Βεσσαντάρα, ο κύριος της δωρεάς, δεν έδωσε τα παιδιά και τη σύζυγο στον βραχμάνο από μίσος, δεν έδωσε τα παιδιά και τη σύζυγο από επιθυμία να μην τα βλέπει, δεν έδωσε τα παιδιά και τη σύζυγο σκεπτόμενος 'είναι πάρα πολλά τα παιδιά και η σύζυγός μου, δεν μπορώ να τα συντηρήσω', δεν έδωσε τα παιδιά και τη σύζυγο από δυσαρέσκεια, επιθυμώντας να τα διώξει σκεπτόμενος 'δεν μου είναι αγαπητά'. Αλλά ακριβώς λόγω της αγάπης για το πολύτιμο κόσμημα της παντογνωστικής γνώσης, για χάρη της παντογνωστικής γνώσης, ο βασιλιάς Βεσσαντάρα έδωσε στον βραχμάνο τέτοια ασύγκριτη, απέραντη, ανυπέρβλητη, αγαπητή, ευχάριστη, λατρεμένη, ίση με τη ζωή, εξαίρετη δωρεά παιδιών και συζύγου.

«Αυτό επίσης ειπώθηκε, μεγάλε βασιλιά, από τον Ευλογημένο, τον θεό των θεών, στον Κανόνα της Συμπεριφοράς -

«'Δεν είναι μισητοί σε μένα και οι δύο γιοι, η βασίλισσα Μαντί δεν είναι μισητή·
η παντογνωσία είναι αγαπητή σε μένα, γι' αυτό τους αγαπημένους έδωσα εγώ'.

«Γι' αυτό, μεγάλε βασιλιά, ο βασιλιάς Βεσσαντάρα, αφού έδωσε τη δωρεά των παιδιών, μπήκε στην καλύβα από φύλλα και ξάπλωσε. Σε αυτόν τον δυστυχημένο από την υπερβολική αγάπη εγέρθηκε ισχυρή λύπη, το όργανο της καρδιάς έγινε ζεστό. Επειδή η μύτη δεν επαρκούσε, με το στόμα εξέπνεε τις ζεστές εισπνοές και εκπνοές, τα δάκρυα μετατράπηκαν σε σταγόνες αίματος και βγήκαν από τα μάτια. Ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, με πόνο ο βασιλιάς Βεσσαντάρα έδωσε στον βραχμάνο τα παιδιά και τη σύζυγο σκεπτόμενος 'μη παρακμάσει ο τρόπος της δωρεάς μου'.

«Επιπλέον, μεγάλε βασιλιά, ο βασιλιάς Βεσσαντάρα, λαμβάνοντας υπόψη δύο λόγους, έδωσε τα δύο παιδιά στον βραχμάνο. Ποιες δύο; Ο τρόπος της δωρεάς μου δεν θα παρακμάσει, και τα δυστυχημένα παιδιά μου από τους καρπούς και τις ρίζες του δάσους, εξαιτίας αυτού, ο παππούς θα τα απελευθερώσει. Γνωρίζει πράγματι, μεγάλε βασιλιά, ο βασιλιάς Βεσσαντάρα: 'Τα παιδιά μου δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν από κανέναν ως δούλοι, και αυτά τα παιδιά ο παππούς θα τα εξαγοράσει, έτσι θα γίνει και η επιστροφή μας'. Αυτούς λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, τους δύο λόγους λαμβάνοντας υπόψη, έδωσε τα δύο παιδιά στον βραχμάνο.

«Επιπλέον, μεγάλε βασιλιά, ο βασιλιάς Βεσσαντάρα γνωρίζει: 'Αυτός ο βραχμάνος είναι γηραιός, ηλικιωμένος, προχωρημένης ηλικίας, αδύναμος, κατεστραμμένος, εξαρτώμενος από το μπαστούνι, με εξαντλημένη ζωή, με λίγη αξιέπαινη πράξη· αυτός δεν είναι ικανός να χρησιμοποιήσει αυτά τα παιδιά ως δούλους'. Θα μπορούσε όμως, μεγάλε βασιλιά, ένας άνθρωπος με τη φυσική του δύναμη, αφού πιάσει τη σελήνη και τον ήλιο, τόσο ισχυρούς και τόσο δυνατούς, αφού τους βάλει σε καλάθι ή σε κουτί, αφού τους κάνει χωρίς λάμψη, να τους χρησιμοποιήσει ως πιάτα;» «Όχι πράγματι, σεβάσμιε κύριε». «Ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, σε αυτόν τον κόσμο τα παιδιά του Βεσσαντάρα, που είναι ισάξια με τη σελήνη και τον ήλιο, δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν από κανέναν ως δούλοι.

«Επιπλέον, μεγάλε βασιλιά, άκουσε έναν ακόμη λόγο, με τον οποίο τα παιδιά του Βεσσαντάρρα δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν από κανέναν ως δούλοι. Όπως, μεγάλε βασιλιά, το πολύτιμο πετράδι του βασιλιά παγκόσμιου μονάρχη, όμορφο, ευγενούς καταγωγής, οκτάεδρο, καλά επεξεργασμένο, τεσσάρων πήχεων σε μήκος, με περιφέρεια όσο η πλήμνη ενός κάρου, δεν μπορεί από κανέναν να τυλιχθεί σε κουρέλι, να μπει σε καλάθι και να χρησιμοποιηθεί ως ακονιστήρι για ψαλίδι· ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, στον κόσμο τα παιδιά του Βεσσαντάρρα, που είναι ισάξια με το πολύτιμο πετράδι του βασιλιά παγκόσμιου μονάρχη, δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν από κανέναν ως δούλοι.

«Επιπλέον, μεγάλε βασιλιά, άκουσε έναν ακόμη λόγο, με τον οποίο τα παιδιά του Βεσσαντάρρα δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν από κανέναν ως δούλοι. Όπως, μεγάλε βασιλιά, ο Ουπόσατθα, ο βασιλιάς των ελεφάντων, με τριπλή οργή, ολόλευκος, με επτά στηρίγματα, οκτώ ρατάνα σε ύψος, εννέα ρατάνα σε μήκος και περιφέρεια, γοητευτικός, ευπαρουσίαστος, δεν μπορεί από κανέναν να καλυφθεί με λίκνο ή πιάτο, ή να μπει σε στάβλο μοσχαριών σαν μοσχαρακι και να φροντιστεί· ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, στον κόσμο τα παιδιά του Βεσσαντάρρα, που είναι ισάξια με τον Ουπόσατθα, τον βασιλιά των ελεφάντων, δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν από κανέναν ως δούλοι.

«Επιπλέον, μεγάλε βασιλιά, άκουσε έναν ακόμη λόγο, με τον οποίο τα παιδιά του Βεσσαντάρρα δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν από κανέναν ως δούλοι. Όπως, μεγάλε βασιλιά, ο μεγάλος ωκεανός, μακρύς και πλατύς και εκτεταμένος, βαθύς, αμέτρητος, δυσπέραστος, δυσκατάδυτος, ακάλυπτος, δεν μπορεί από κανέναν, αφού καλυφθεί παντού, να χρησιμοποιηθεί από ένα μόνο λιμάνι· ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, τα παιδιά του Βεσσαντάρρα, που είναι ισάξιος με τον μεγάλο ωκεανό στον κόσμο, δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν από κανέναν ως δούλοι.

«Επιπλέον, μεγάλε βασιλιά, άκουσε έναν ακόμη λόγο, με τον οποίο τα παιδιά του Βεσσαντάρρα δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν από κανέναν ως δούλοι. Όπως, μεγάλε βασιλιά, το Χιμαβάντα, ο βασιλιάς των βουνών, υψωμένο πεντακόσιες γιότζανα στον ουρανό, με μήκος και πλάτος τρεις χιλιάδες γιότζανα, διακοσμημένο με ογδόντα τέσσερις χιλιάδες κορυφές, πηγή πεντακοσίων μεγάλων ποταμών, κατοικία πλήθους μεγάλων όντων, που φέρει διάφορα είδη αρωμάτων, στολισμένο με εκατοντάδες θεϊκά βότανα, φαίνεται υψωμένο στον ουρανό σαν σύννεφο· ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, τα παιδιά του Βεσσαντάρρα, που είναι ισάξιος με τον βασιλιά των βουνών Χιμαβάντα στον κόσμο, δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν από κανέναν ως δούλοι.

«Επιπλέον, μεγάλε βασιλιά, άκουσε έναν ακόμη λόγο, με τον οποίο τα παιδιά του Βεσσαντάρρα δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν από κανέναν ως δούλοι. Όπως, μεγάλε βασιλιά, στο πυκνό σκοτάδι της νύχτας μια μεγάλη μάζα φωτιάς που καίει στην κορυφή του βουνού φαίνεται ακόμη και από πολύ μακριά· ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, ο βασιλιάς Βεσσαντάρρα, σαν μεγάλη μάζα φωτιάς που καίει στην κορυφή του βουνού, είναι φανερός ακόμη και από πολύ μακριά· τα παιδιά του δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν από κανέναν ως δούλοι.

«Επιπλέον, μεγάλε βασιλιά, άκουσε έναν ακόμη λόγο, με τον οποίο τα παιδιά του Βεσσαντάρρα δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν από κανέναν ως δούλοι. Όπως, μεγάλε βασιλιά, στο όρος Χιμαβάντα, την εποχή που ανθίζει το δέντρο νάγκα, όταν φυσάει

ευθύς άνεμος, η οσμή των ανθέων φτάνει δέκα ή δώδεκα γιότζανα· ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, του βασιλιά Βεσσαντάρα ακόμη και σε χίλιες γιότζανα, μέχρι την κατοικία των Ακανίτθα, στο ενδιαμέσο στις κατοικίες των θεών, των τιτάνων, των γκαρούντα, των γκαντχάμπα, των δαιμόνων, των ρακσάσα, των μεγάλων ερπετών, των κιννάρα και του Ίντρα, η φήμη έχει διαδοθεί, και η οσμή της έξοχης ηθικής του αναδύεται· γι' αυτό τα παιδιά του δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν από κανέναν ως δούλοι. Καθοδηγήθηκε, μεγάλη βασιλιά, ο πρίγκιπας Τζάλι από τον πατέρα του, τον βασιλιά Βεσσαντάρα: 'Ο παππούς σου, αγαπητέ, αφού δώσει πλούτη στον βραχμάνο, εξαγοράζοντάς σας, ας σας εξαγοράσει δίνοντας χίλια νίκκα· εξαγοράζοντας την Κανχατζινά, ας δώσει εκατό δούλους, εκατό δούλες, εκατό ελέφαντες, εκατό άλογα, εκατό αγελάδες, εκατό ταύρους, εκατό νίκκα, όλα από εκατό, και ας την εξαγοράσει· αν, αγαπητέ, ο παππούς σου σας πάρει από τα χέρια του βραχμάνου με διαταγή, με βία, δωρεάν, μην κάνετε αυτό που λέει ο παππούς, γίνετε ακόλουθοι μόνο του βραχμάνου· αφού τους καθοδήγησε έτσι, έστειλε τα παιδιά· τότε ο πρίγκιπας Τζάλι, αφού πήγε και ρωτήθηκε από τον παππού, είπε -

«Αξίας χιλίων πράγματι εμένα, αγαπητέ, στον βραχμάνο ο πατέρας έδωσε· τότε την Κανχατζινά την κόρη, με ελέφαντα και με εκατό».

«Καλά ξετυλίχθηκε, σεβάσμιε Ναγκασένα, η ερώτηση· καλά διαρράγηκε το δίχτυ της λανθασμένης άποψης· καλά συντρίφτηκε η αντίθετη διδασκαλία· η δική μας παράδοση φωτίστηκε καλά· η φρασεολογία καθαρίστηκε καλά· το νόημα αναλύθηκε καλά· έτσι αυτό το αποδέχομαι ως αληθές».

Η ερώτηση περί του Βεσσαντάρα, πρώτη.

2. Η ερώτηση περί της εκτέλεσης αυστηρού ασκητισμού

2. «Σεβάσμιε Ναγκασένα, όλοι οι Μπόντχισαττα πράγματι εκτελούν αυστηρό ασκητισμό, ή μόνο από τον Μπόντχισαττα Γκόταμα εκτελέστηκε αυστηρός ασκητισμός;» «Δεν υπάρχει, μεγάλη βασιλιά, για όλους τους Μπόντχισαττα εκτέλεση αυστηρού ασκητισμού· μόνο από τον Μπόντχισαττα Γκόταμα εκτελέστηκε αυστηρός ασκητισμός».

«Σεβάσμιε Ναγκασένα, αν είναι έτσι, είναι ανάρμοστο ότι υπάρχει διαφορά μεταξύ των Μπόντχισαττα». «Σε τέσσερα, μεγάλη βασιλιά, σημεία υπάρχει διαφορά μεταξύ των Μπόντχισαττα. Ποιες τέσσερις; Διαφορά οικογένειας, διαφορά επίμονης προσπάθειας, διαφορά διάρκειας ζωής, διαφορά μέτρου. Σε αυτά λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, τα τέσσερα σημεία υπάρχει διαφορά μεταξύ των Μπόντχισαττα. Για όλους όμως, μεγάλη βασιλιά, τους Βούδες στην ύλη, στην ηθική, στην αυτοσυγκέντρωση, στη σοφία, στην απελευθέρωση, στη γνώση και ενόραση της απελευθέρωσης, στις τέσσερις βάσεις αυτοπεποίθησης, στις δέκα δυνάμεις του Τατχάγκατα, στις έξι μη-κοινές γνώσεις, στις δεκατέσσερις γνώσεις του Βούδα, στις δεκαοκτώ ιδιότητες του Βούδα και στις ολοκληρωμένες αρετές του Βούδα δεν υπάρχει διαφορά· όλοι οι Βούδες είναι απολύτως ίσοι στις ιδιότητες του Βούδα».

«Αν, σεβάσμιε Ναγκασένα, όλοι οι Βούδες είναι απολύτως ίσοι στις ιδιότητες του Βούδα, για ποιον λόγο μόνο από τον Μπόντχισαττα Γκόταμα εκτελέστηκε αυστηρός ασκητισμός;» «Με ανώριμη γνώση, μεγάλη βασιλιά, με ανώριμη φώτιση ο Μπόντχισαττα Γκόταμα αναχώρησε στην απάρνηση· από αυτόν που ωρίμαζε την ανώριμη γνώση εκτελέστηκε αυστηρός ασκητισμός».

«Σεβάσμιε Ναγκασένα, για ποιον λόγο ο Μπόντχισαττα με ανώριμη γνώση, με ανώριμη φώτιση αναχώρησε στη μεγάλη αναχώρηση; Δεν είναι αλήθεια ότι αφού ωριμάσει τη γνώση, με ώριμη γνώση πρέπει να αναχωρήσει;»

«Ο Μπόντχισαττα, μεγάλε βασιλιά, βλέποντας τον γυναικωνίτη σε ανάρμοστη κατάσταση μετάνιωσε· σε αυτόν που μετάνιωσε εγέρθηκε δυσαρέσκεια· βλέποντας τη συνείδηση δυσαρέσκειας εγερμένη, κάποιος νεαρός θεός από την ακολουθία του Μάρα, σκεπτόμενος «αυτός είναι ο κατάλληλος χρόνος για την απομάκρυνση της συνείδησης δυσαρέσκειας», στεκόμενος στον αέρα είπε αυτά τα λόγια:

«Αγαπητέ, μην είσαι δυσареστημένος· σε επτά μέρες από τώρα θα εμφανιστεί σε σένα το θεϊκό κόσμημα του τροχού με χίλιες ακτίνες, με στεφάνη, με πλήμνη, πλήρες σε κάθε πτυχή· και τα κοσμήματα που βρίσκονται στη γη και στον ουρανό θα έρθουν σε σένα από μόνα τους· στις τέσσερις μεγάλες ηπείρους με τη συνοδεία δύο χιλιάδων μικρών νησιών η εντολή θα λειτουργεί με μία φωνή· και θα έχεις περισσότερους από χίλιους γιους, γενναίους, με ηρωική μορφή, ικανούς να συντρίψουν εχθρικούς στρατούς· περιτριγυρισμένος από αυτούς τους γιους, προικισμένος με τα επτά κοσμήματα, θα κυβερνάς τις τέσσερις ηπείρους».

Όπως ακριβώς μια σιδερένια σούβλα θερμασμένη όλη την ημέρα, καίγοντας παντού, θα έμπαινε στο κανάλι του αυτιού, ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, εκείνα τα λόγια μπήκαν στο κανάλι του αυτιού του Μπόντχισαττα· έτσι αυτός, ήδη δυσареστημένος από τη φύση του, με τα λόγια εκείνης της θεότητας ακόμη περισσότερο αναστατώθηκε, συγκλονίστηκε, κατελήφθη από συγκίνηση.

Όπως επίσης, μεγάλε βασιλιά, μια πολύ μεγάλη μάζα φωτιάς που καίει, τροφοδοτημένη με άλλα ξύλα, θα έκαιγε ακόμη περισσότερο, ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, ο Μπόντχισαττα, ήδη δυσареστημένος από τη φύση του, με τα λόγια εκείνης της θεότητας ακόμη περισσότερο αναστατώθηκε, συγκλονίστηκε, κατελήφθη από συγκίνηση.

Ή επίσης, μεγάλε βασιλιά, όπως η μεγάλη γη, ήδη βρεγμένη από τη φύση της, με πράσινα χορτάρια που έχουν βλαστήσει, με χυμένο νερό, γεμάτη λάσπη, όταν ξεσπάσει πάλι μεγάλη καταιγίδα, θα γινόταν ακόμη πιο λασπωμένη, ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, ο Μπόντχισαττα, ήδη δυσареστημένος από τη φύση του, με τα λόγια εκείνης της θεότητας ακόμη περισσότερο αναστατώθηκε, συγκλονίστηκε, κατελήφθη από συγκίνηση».

«Μήπως άραγε, σεβάσμιε Ναγκασένα, αν την έβδομη μέρα εμφανιζόταν στον Μπόντχισαττα το θεϊκό κόσμημα του τροχού, θα γύριζε πίσω ο Μπόντχισαττα όταν εμφανιζόταν το θεϊκό κόσμημα του τροχού;» «Όχι πράγματι, μεγάλε βασιλιά, την έβδομη μέρα δεν θα εμφανιζόταν στον Μπόντχισαττα το θεϊκό κόσμημα του τροχού· αλλά για σκοπό δελεασμού ειπώθηκε ψέμα από εκείνη τη θεότητα· ακόμη κι αν, μεγάλε βασιλιά, την έβδομη μέρα εμφανιζόταν το θεϊκό κόσμημα του τροχού, ο Μπόντχισαττα δεν θα γύριζε πίσω. Για ποιον λόγο; «Παροδικό», μεγάλε βασιλιά, ο Μπόντχισαττα κράτησε σταθερά, «οδύνη, μη-εαυτός» κράτησε σταθερά· έφτασε στην εξάλειψη της προσκόλλησης.

Όπως, μεγάλε βασιλιά, το νερό από τη λίμνη Ανοτάττα εισέρχεται στον ποταμό Γάγγη, από τον ποταμό Γάγγη εισέρχεται στον μεγάλο ωκεανό, από τον μεγάλο ωκεανό εισέρχεται στο στόμιο του υποχθόνιου κόσμου, άραγε, μεγάλε βασιλιά,

εκείνο το νερό που έχει φτάσει στο στόμιο του υποχθόνιου κόσμου, αφού γυρίσει πίσω, θα εισερχόταν στον μεγάλο ωκεανό, από τον μεγάλο ωκεανό θα εισερχόταν στον ποταμό Γάγγη, από τον ποταμό Γάγγη θα εισερχόταν πάλι στην Ανοτάττα;» «Όχι πράγματι, σεβάσμιε κύριε». «Ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, από τον Μπόντχισαττα σε εκατό χιλιάδες κοσμικούς κύκλους και τέσσερις αναρίθμητους ωρίμασε το καλό για χάρη αυτής της ύπαρξης· αυτός έφτασε σε αυτή την τελευταία ύπαρξη, με ώριμη γνώση φώτισης σε έξι χρόνια θα γίνει Βούδας, παντογνώστης, το άριστο πρόσωπο στον κόσμο· μήπως άραγε, μεγάλε βασιλιά, ο Μπόντχισαττα θα γύριζε πίσω για χάρη του κοσμήματος του τροχού;» «Όχι πράγματι, σεβάσμιε κύριε».

«Επιπλέον, μεγάλε βασιλιά, η μεγάλη γη θα αναποδογύριζε μαζί με τα δάση και τα βουνά της, αλλά ο Μπόντχισαττα δεν θα γύριζε πίσω χωρίς να φτάσει στην πλήρη αυτοφώτιση. Ακόμη κι αν, μεγάλε βασιλιά, το νερό του Γάγγη ανέβαινε αντίθετα στο ρεύμα, ο Μπόντχισαττα δεν θα γύριζε πίσω χωρίς να φτάσει στην πλήρη αυτοφώτιση· ακόμη κι αν, μεγάλε βασιλιά, ο μεγάλος ωκεανός που κρατά αμέτρητο νερό στέρευε σαν νερό σε αποτύπωμα αγελάδας, ο Μπόντχισαττα δεν θα γύριζε πίσω χωρίς να φτάσει στην πλήρη αυτοφώτιση· ακόμη κι αν, μεγάλε βασιλιά, το Σινέρου, ο βασιλιάς των βουνών, έσπαγε σε εκατό ή χίλια κομμάτια, ο Μπόντχισαττα δεν θα γύριζε πίσω χωρίς να φτάσει στην πλήρη αυτοφώτιση· ακόμη κι αν, μεγάλε βασιλιά, η σελήνη και ο ήλιος με τα αστέρια έπεφταν στο δάπεδο σαν βώλος, ο Μπόντχισαττα δεν θα γύριζε πίσω χωρίς να φτάσει στην πλήρη αυτοφώτιση· ακόμη κι αν, μεγάλε βασιλιά, ο ουρανός τυλιγόταν σαν ψάθα, ο Μπόντχισαττα δεν θα γύριζε πίσω χωρίς να φτάσει στην πλήρη αυτοφώτιση. Για ποιο λόγο; Επειδή είχαν σπάσει όλα τα δεσμά».

«Σεβάσμιε Ναγκασένα, πόσοι είναι οι δεσμοί στον κόσμο;» «Αυτοί οι δέκα λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, είναι οι δεσμοί στον κόσμο, με τους οποίους δεσμούς δεμένα τα όντα δεν αναχωρούν, και ακόμη κι αν αναχωρήσουν επιστρέφουν. Ποιες είναι οι δέκα; Η μητέρα, μεγάλε βασιλιά, είναι δεσμός στον κόσμο· ο πατέρας, μεγάλε βασιλιά, είναι δεσμός στον κόσμο· η σύζυγος, μεγάλε βασιλιά, είναι δεσμός στον κόσμο· οι γιοι, μεγάλε βασιλιά, είναι δεσμός στον κόσμο· οι συγγενείς, μεγάλε βασιλιά, είναι δεσμός στον κόσμο· ο φίλος, μεγάλε βασιλιά, είναι δεσμός στον κόσμο· ο πλούτος, μεγάλε βασιλιά, είναι δεσμός στον κόσμο· το υλικό κέρδος και η τιμή, μεγάλε βασιλιά, είναι δεσμός στον κόσμο· η εξουσία, μεγάλε βασιλιά, είναι δεσμός στον κόσμο· τα πέντε είδη αισθησιακής ηδονής, μεγάλε βασιλιά, είναι δεσμός στον κόσμο· αυτοί λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, είναι οι δέκα δεσμοί στον κόσμο, με τους οποίους δεσμούς δεμένα τα όντα δεν αναχωρούν, και ακόμη κι αν αναχωρήσουν επιστρέφουν· αυτοί οι δέκα δεσμοί του Μπόντχισαττα έχουν κοπεί και συντριβεί· γι' αυτό, μεγάλε βασιλιά, ο Μπόντχισαττα δεν επιστρέφει».

«Σεβάσμιε Ναγκασένα, αν ο Μπόντχισαττα, όταν εγέρθηκε συνείδηση δυσαρέσκειας, με τα λόγια της θεότητας, με ανώριμη γνώση, με ανώριμη φώτιση, αναχώρησε στην απάρνηση, τι όφελος από την εκτέλεση αυστηρού ασκητισμού που έκανε; Δεν έπρεπε να τρώει τα πάντα περιμένοντας την ωρίμανση της γνώσης;»

«Αυτά τα δέκα λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, είναι άτομα στον κόσμο περιφρονημένα, καταφρονημένα, χλευασμένα, εμπαιγμένα, κατακριμένα, καταφρονημένα, αγνοημένα. Ποια είναι τα δέκα; Η γυναίκα, μεγάλε βασιλιά, η χήρα στον κόσμο είναι περιφρονημένη, καταφρονημένη, χλευασμένη, εμπαιγμένη, κατακριμένη, καταφρονημένη, αγνοημένη. Ο αδύναμος, μεγάλε βασιλιά, άνθρωπος... κ.λπ... αυτός που δεν έχει συγγενείς φίλους, μεγάλε βασιλιά, άνθρωπος... κ.λπ... ο αδηφάγος,

μεγάλε βασιλιά, άνθρωπος... κ.λπ... αυτός που δεν σέβεται την οικογένεια όπου ζει, μέγαλε βασιλιά, άνθρωπος... κ.λπ... αυτός που έχει κακόβουλο φίλο, μέγαλε βασιλιά, άνθρωπος... κ.λπ... αυτός που στερείται πλούτου, μέγαλε βασιλιά, άνθρωπος... κ.λπ... αυτός που στερείται καλής συμπεριφοράς, μέγαλε βασιλιά, άνθρωπος... κ.λπ... αυτός που στερείται έργου, μέγαλε βασιλιά, άνθρωπος... κ.λπ... αυτός που στερείται προσπάθειας, μέγαλε βασιλιά, άνθρωπος στον κόσμο είναι περιφρονημένος, καταφρονημένος, χλευασμένος, εμπαιγμένος, κατακριμένος, καταφρονημένος, αγνοημένος. Αυτά λοιπόν, μέγαλε βασιλιά, είναι τα δέκα άτομα στον κόσμο περιφρονημένα, καταφρονημένα, χλευασμένα, εμπαιγμένα, κατακριμένα, καταφρονημένα, αγνοημένα. Αυτές λοιπόν, μέγαλε βασιλιά, τις δέκα καταστάσεις αναθυμούμενος ο Μπόντχισαττα, έτσι εγέρθηκε αντίληψη: 'Μη γίνω αυτός που στερείται έργου, αυτός που στερείται προσπάθειας, κατακριτέος από θεούς και ανθρώπους· γιατί να μην γίνω κύριος του έργου, να σέβομαι το έργο, να έχω το έργο ως κυρίαρχο, να έχω το έργο ως συνήθεια, να φέρω το βάρος του έργου, να είμαι αφοσιωμένος στο έργο, να διαμένω επιμελής·' έτσι λοιπόν, μέγαλε βασιλιά, ο Μπόντχισαττα ωριμάζοντας τη γνώση εκτέλεσε αυστηρό ασκητισμό».

«Σεβάσμιε Ναγκασένα, ο Μπόντχισαττα εκτελώντας αυστηρό ασκητισμό είπε έτσι: 'Εγώ όμως με αυτή τη δριμεία εκτέλεση αυστηρού ασκητισμού δεν φτάνω σε υπερανθρώπινο επίτευγμα, σε διάκριση γνώσης και ενόρασης άξια των ευγενών· θα μπορούσε άραγε να υπάρχει άλλη οδός προς τη φώτιση;' Μήπως άραγε εκείνη την περίοδο υπήρξε στον Μπόντχισαττα λησμοσύνη της μνήμης σχετικά με την οδό;»

«Αυτοί οι είκοσι πέντε λοιπόν, μέγαλε βασιλιά, είναι παράγοντες που αποδυναμώνουν τη συνείδηση, με τους οποίους αποδυναμωμένη η συνείδηση δεν αυτοσυγκεντρώνεται ορθά για την εξάλειψη των νοητικών διαφθορών. Ποιοι είναι οι είκοσι πέντε; Η οργή, μέγαλε βασιλιά, είναι παράγοντας που αποδυναμώνει τη συνείδηση, με τον οποίο αποδυναμωμένη η συνείδηση δεν αυτοσυγκεντρώνεται ορθά για την εξάλειψη των νοητικών διαφθορών· η εχθρότητα... κ.λπ... η περιφρόνηση... κ.λπ... η θρασύτητα... κ.λπ... η ζήλια... κ.λπ... η τσιγκουνιά... κ.λπ... η απάτη... κ.λπ... η δολιότητα... κ.λπ... η ισχυρογνωμοσύνη... κ.λπ... η αντιζηλία... κ.λπ... η αλαζονεία... κ.λπ... η υπεροψία... η ματαιότητα... κ.λπ... η αμέλεια... κ.λπ... η νωθρότητα και η υπνηλία... κ.λπ... ο λήθαργος... κ.λπ... η τεμπελιά... κ.λπ... η κακή φιλία... κ.λπ... οι μορφές... κ.λπ... οι ήχοι... κ.λπ... οι οσμές... κ.λπ... οι γεύσεις... κ.λπ... τα απτά αντικείμενα... κ.λπ... η πείνα και η δίψα... κ.λπ... η δυσαρέσκεια, μέγαλε βασιλιά, είναι παράγοντας που αποδυναμώνει τη συνείδηση, με τον οποίο αποδυναμωμένη η συνείδηση δεν αυτοσυγκεντρώνεται ορθά για την εξάλειψη των νοητικών διαφθορών. Αυτοί λοιπόν, μέγαλε βασιλιά, είναι οι είκοσι πέντε παράγοντες που αποδυναμώνουν τη συνείδηση, με τους οποίους αποδυναμωμένη η συνείδηση δεν αυτοσυγκεντρώνεται ορθά για την εξάλειψη των νοητικών διαφθορών.

Η πείνα και η δίψα, μέγαλε βασιλιά, κατέκλυσαν το σώμα του Μπόντχισαττα· όταν το σώμα κατακλύστηκε, η συνείδηση δεν αυτοσυγκεντρώνεται ορθά για την εξάλειψη των νοητικών διαφθορών. Για εκατό χιλιάδες κοσμικούς κύκλους, μέγαλε βασιλιά, και τέσσερις αναρίθμητους κοσμικούς κύκλους ο Μπόντχισαττα αναζητούσε την πλήρη συνειδητοποίηση των τεσσάρων ευγενών αληθειών σε εκείνες τις γεννήσεις· πώς λοιπόν θα υπήρχε σε αυτόν λησμοσύνη της μνήμης σχετικά με την οδό στην τελευταία ύπαρξη, στη γέννηση της πλήρους συνειδητοποίησης; Επιπλέον, μέγαλε βασιλιά, στον Μπόντχισαττα εγέρθηκε απλώς μια αντίληψη: 'Θα μπορούσε άραγε να

υπάρχει άλλη οδός προς τη φώτιση;' Στο παρελθόν λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, ο Μπόντχισαττα όντας ενός μηνός, ενώ ο πατέρας του ο Σάκκα εργαζόταν, καθισμένος στη δροσερή σκιά μιας τριανταφυλλιάς σε πολυτελές κρεβάτι, διασταυρώνοντας τα πόδια του, αποστασιοποιημένος από τις ηδονές, αποστασιοποιημένος από τις φαύλες νοητικές καταστάσεις, έχοντας επιτύχει την πρώτη διαλογιστική έκσταση, που συνοδεύεται από λογισμό και συλλογισμό, με αγαλλίαση και ευτυχία που γεννιούνται από την αποστασιοποίηση, παρέμεινε... κ.λπ... έχοντας επιτύχει την τέταρτη διαλογιστική έκσταση, παρέμεινε». «Καλώς, σεβάσμιε Ναγκασένα, έτσι αυτό το αποδέχομαι ως αληθές· ωριμάζοντας τη γνώση ο Μπόντχισαττα εκτέλεσε αυστηρό ασκητισμό».

Η ερώτηση περί της εκτέλεσης αυστηρού ασκητισμού, δεύτερη.

3. Η ερώτηση περί της δύναμης του καλού και του φαύλου

3. «Σεβάσμιε Ναγκασένα, ποιο είναι υπερβολικό και πιο δυνατό, το καλό ή το φαύλο;» «Το καλό, μεγάλε βασιλιά, είναι υπερβολικό και πιο δυνατό, όχι έτσι το φαύλο». «Δεν αποδέχομαι, σεβάσμιε Ναγκασένα, αυτά τα λόγια ότι 'το καλό είναι υπερβολικό και πιο δυνατό, όχι έτσι το φαύλο'. φαίνονται, σεβάσμιε Ναγκασένα, εδώ αυτοί που σκοτώνουν έμβια όντα, αυτοί που παίρνουν το μη δοσμένο, αυτοί που συμπεριφέρονται λανθασμένα στις αισθησιακές ηδονές, οι ψεύτες, οι καταστροφείς χωριών, οι ληστές δρόμων, οι απατεώνες, οι εξαπατητές· όλοι αυτοί με τόσο κακό λαμβάνουν κόψιμο χεριού, κόψιμο ποδιού, κόψιμο χεριών και ποδιών, κόψιμο αυτιού, κόψιμο μύτης, κόψιμο αυτιών και μύτης, το βασανιστήριο του καυτού χυλού, το βασανιστήριο του κοχυλιού, το βασανιστήριο του στόματος του Ράχου, το βασανιστήριο του φλεγόμενου στεφανιού, το βασανιστήριο του φλεγόμενου χεριού, το βασανιστήριο των λωρίδων χόρτου, το βασανιστήριο του φλοιώδους ενδύματος, το βασανιστήριο της αντιλόπης, το βασανιστήριο του αγκιστριού κρέατος, το βασανιστήριο του νομίσματος, το βασανιστήριο του καυστικού τριψίματος, το βασανιστήριο του περιστρεφόμενου πασσάλου, το βασανιστήριο του αχυρένιου καθίσματος, περίχυση με καυτό λάδι, δάγκωμα από σκυλιά, κάρφωμα ζωντανού σε παλούκι, αποκεφαλισμό με σπαθί· κάποιιο αφού κάνουν κακό τη νύχτα, τη νύχτα ακριβώς βιώνουν το επακόλουθο· κάποιιο αφού το κάνουν τη νύχτα, την ημέρα ακριβώς το βιώνουν· κάποιιο αφού το κάνουν την ημέρα, την ημέρα ακριβώς το βιώνουν· κάποιιο αφού το κάνουν την ημέρα, τη νύχτα ακριβώς το βιώνουν· κάποιιο περάσουν δύο τρεις ημέρες το βιώνουν· όλοι αυτοί στην παρούσα ζωή βιώνουν το επακόλουθο. Υπάρχει όμως, σεβάσμιε Ναγκασένα, κάποιος που αφού δώσει δωρεά με συνοδεία σε έναν ή δύο ή τρεις ή τέσσερις ή πέντε ή δέκα ή εκατό ή χίλιους ή εκατό χιλιάδες, βίωσε πλούτο ή φήμη ή ευτυχία σχετικά με την παρούσα ζωή, με την ηθική ή με την τήρηση των κανόνων;»

«Υπάρχουν, μεγάλε βασιλιά, τέσσερις άνδρες που αφού έδωσαν δωρεά, αφού ανέλαβαν την ηθική, αφού έκαναν την τήρηση των κανόνων, στην παρούσα ζωή με αυτό ακριβώς το σώμα έφτασαν στην πόλη των Τριάντα Τριών». «Ποιος και ποιος, σεβάσμιε κύριε;» «Ο βασιλιάς Μαντχάτα, μεγάλε βασιλιά, ο βασιλιάς Νίμι, ο βασιλιάς Σαντίνα και ο γκαντχάμπα Γκούττιλα».

«Σεβάσμιε Ναγκασένα, αυτό είναι χωρισμένο από πολλές χιλιάδες υπάρξεις, και για τους δύο μας αυτό είναι αόρατο· αν είσαι ικανός, πες για την παρούσα ύπαρξη, για την περίοδο που ο Ευλογημένος ήταν ακόμη ζωντανός». «Και στην παρούσα ύπαρξη,

μεγάλε βασιλιά, ο δούλος Πούννακα, αφού έδωσε τροφή στον πρεσβύτερο μοναχό Σαριπούττα, εκείνη ακριβώς την ημέρα έφτασε στη θέση του εμπόρου· αυτός τώρα αναγνωρίζεται ως ο έμπορος Πούννακα· η βασίλισσα Γκοπαλαμάτα, αφού πούλησε τα μαλλιά της και με τα οκτώ νομίσματα που έλαβε έδωσε προσφερόμενη τροφή στον πρεσβύτερο μοναχό Μαχακατσαγιάνα μαζί με επτά άλλους, εκείνη ακριβώς την ημέρα έφτασε στη θέση της πρώτης βασίλισσας του βασιλιά Τσανταπατζότα. Η λαϊκή ακόλουθος Σουπιγιά, αφού έδωσε τροφή για ανάρρωση από το κρέας του μηρού της σε κάποιον άρρωστο μοναχό, τη δεύτερη ημέρα ακριβώς έγινε με επουλωμένη πληγή, με δέρμα, υγιές. Η βασίλισσα Μάλλικα, αφού έδωσε στον Ευλογημένο μια μπάλα αρτοπαρασκευάσματος της προηγούμενης ημέρας, εκείνη ακριβώς την ημέρα έγινε η πρώτη βασίλισσα του βασιλιά της Κοσάλα. Ο ανθοπώλης Σουμάνα, αφού έδειξε ευσέβεια στον Ευλογημένο με οκτώ χούφτες λουλούδια γιασεμιού, εκείνη ακριβώς την ημέρα έφτασε σε μεγάλη επιτυχία. Ο βραχμάνος με το ένα ρούχο, αφού έδειξε ευσέβεια στον Ευλογημένο με τον άνω χιτώνα του, εκείνη ακριβώς την ημέρα έλαβε τα πάντα οκτώ φορές· όλοι αυτοί, μεγάλε βασιλιά, βίωσαν πλούτο και φήμη σχετικά με την παρούσα ζωή».

«Σεβάσμιε Ναγκασένα, ψάχνοντας και αναζητώντας είδες μόνο έξι ανθρώπους».
«Ναι, μεγάλε βασιλιά». «Τότε λοιπόν, σεβάσμιε Ναγκασένα, το φαύλο ακριβώς είναι υπερβολικό και πιο δυνατό, όχι έτσι το καλό. Διότι εγώ, σεβάσμιε Ναγκασένα, σε μία μόνο ημέρα βλέπω και δέκα ανθρώπους να καρφώνονται σε παλούκια ως επακόλουθο κακόβουλης πράξης· βλέπω και είκοσι και τριάντα και σαράντα και πενήντα και εκατό ανθρώπους και χίλιους ανθρώπους να καρφώνονται σε παλούκια ως επακόλουθο κακόβουλης πράξης. Της οικογένειας Νάντα, σεβάσμιε Ναγκασένα, υπήρχε ένας γιος στρατηγού ονόματι Μπαντασάλα. Με εκείνον και με τον βασιλιά Τσανταγκούττα είχε ξεσπάσει μάχη. Σε εκείνη λοιπόν τη μάχη, σεβάσμιε Ναγκασένα, και στα δύο στρατιωτικά σώματα υπήρχαν ογδόντα ακέφαλες μορφές· όταν λένε ότι έπεφτε ένα κεφάλι με κορμό, σηκωνόταν μια ακέφαλη μορφή· όλοι αυτοί ως επακόλουθο κακόβουλης πράξης ακριβώς έπεσαν σε συμφορά και καταστροφή. Και γι' αυτόν τον λόγο, σεβάσμιε Ναγκασένα, λέω ότι το φαύλο ακριβώς είναι υπερβολικό και πιο δυνατό, όχι έτσι το καλό».

«Ακούγεται, σεβάσμιε Ναγκασένα, σε αυτή τη Διδαχή του Βούδα ότι από τον βασιλιά της Κοσάλα δόθηκε η ασύγκριτη δωρεά;» «Ναι, μεγάλε βασιλιά, ακούγεται». «Μήπως άραγε, σεβάσμιε Ναγκασένα, ο βασιλιάς της Κοσάλα, αφού έδωσε εκείνη την ασύγκριτη δωρεά, έλαβε εξαιτίας αυτού κάποιο πλούτο ή φήμη ή ευτυχία σχετικά με την παρούσα ζωή;» «Όχι βέβαια, μεγάλε βασιλιά». «Αν, σεβάσμιε Ναγκασένα, ο βασιλιάς της Κοσάλα, αφού έδωσε τέτοια ανυπέρβλητη δωρεά, δεν έλαβε εξαιτίας αυτού κάποιο πλούτο ή φήμη ή ευτυχία σχετικά με την παρούσα ζωή, τότε λοιπόν, σεβάσμιε Ναγκασένα, το φαύλο ακριβώς είναι υπερβολικό και πιο δυνατό, όχι έτσι το καλό».

«Λόγω της μικρότητάς του, μεγάλε βασιλιά, το φαύλο ωριμάζει γρήγορα· λόγω της απεριοριστίας του, το καλό ωριμάζει σε μακρό χρόνο· και με παραβολή, μεγάλε βασιλιά, αυτό πρέπει να εξεταστεί. Όπως, μεγάλε βασιλιά, στη δυτική επαρχία υπάρχει ένα είδος δημητριακού ονόματι κουμουνταμπαντίκα που θερίζεται σε ένα μήνα και μπαίνει μέσα στο σπίτι, ενώ τα φυτά ρυζιού ωριμάζουν σε πέντε ή έξι μήνες· ποια όμως εδώ, μεγάλε βασιλιά, είναι η διαφορά, ποια η διάκριση μεταξύ του κουμουνταμπαντίκα και του ρυζιού;» «Λόγω της μικρότητας, σεβάσμιε κύριε, του

κουμουνταμπαντίκα, και λόγω της απεριοριστίας του ρυζιού. Τα φυτά ρυζιού, σεβάσμιε Ναγκασένα, είναι άξια για βασιλιά, βασιλική τροφή· το κουμουνταμπαντίκα είναι τροφή δούλων και εργατών». «Ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, λόγω της μικρότητάς του το φαύλο ωριμάζει γρήγορα· λόγω της απεριοριστίας του το καλό ωριμάζει σε μακρό χρόνο».

«Ό,τι εκεί, σεβάσμιε Ναγκασένα, γρήγορα ωριμάζει, αυτό λοιπόν στον κόσμο είναι υπερβολικό, πιο δυνατό· για αυτό το φαύλο είναι πιο δυνατό, όχι έτσι το καλό. Όπως ακριβώς, σεβάσμιε Ναγκασένα, όποιος πολεμιστής μπαίνοντας σε μεγάλη μεγάλη μάχη, αφού πιάσει τον εχθρό από τη μασχάλη και τον σύρει, πιο γρήγορα τον οδηγήσει στον κύριο, εκείνος ο πολεμιστής στον κόσμο ονομάζεται ικανός ήρωας. Και όποιος γιατρός γρήγορα αφαιρεί το βέλος και απομακρύνει την αρρώστια, εκείνος ο γιατρός ονομάζεται επιδέξιος. Όποιος λογιστής πολύ γρήγορα υπολογίζοντας γρήγορα δείχνει, εκείνος ο λογιστής ονομάζεται επιδέξιος. Όποιος παλαιστής γρήγορα σηκώνοντας τον αντίπαλο παλαιστή τον ρίχνει ανάσκελα, εκείνος ο παλαιστής ονομάζεται ικανός ήρωας. Ακριβώς έτσι λοιπόν, σεβάσμιε Ναγκασένα, ό,τι γρήγορα ωριμάζει είτε καλό είτε φαύλο, αυτό στον κόσμο είναι υπερβολικό, πιο δυνατό».

«Και τα δύο αυτά, μεγάλε βασιλιά, είναι πράξη που βιώνεται σε μελλοντική ζωή· αλλά το φαύλο λόγω του επιλήψιμου χαρακτήρα του σε μια στιγμή βιώνεται στην παρούσα ζωή· από τους πολεμιστές του παρελθόντος, μεγάλε βασιλιά, θεσπίστηκε αυτός ο κανόνας: 'όποιος σκοτώνει έμβιο ον, αυτός είναι άξιος τιμωρίας'... κ.λπ... όποιος παίρνει κάτι μη δοσμένο... κ.λπ... όποιος πηγαίνει με τη γυναίκα άλλου... κ.λπ... όποιος ψεύδεται... κ.λπ... όποιος καταστρέφει χωριό... κ.λπ... όποιος καταστρέφει δρόμο... κ.λπ... όποιος διαπράττει απάτη... κ.λπ... όποιος διαπράττει εξαπάτηση, αυτός είναι άξιος τιμωρίας, πρέπει να σκοτωθεί, να κοπεί, να σπάσει, να θανατωθεί'. Βάσει αυτού, αφού ψάξουν επανειλημμένα, τιμωρούν, σκοτώνουν, κόβουν, σπάζουν και θανατώνουν· άραγε, μεγάλε βασιλιά, υπάρχει κανόνας θεσπισμένος από κάποιους: 'όποιος δίνει δωρεά ή τηρεί την ηθική ή εκτελεί την τήρηση των κανόνων, σε αυτόν πρέπει να δοθεί πλούτος ή φήμη'; άραγε αφού ψάξουν επανειλημμένα δίνουν πλούτος ή φήμη, όπως η δολοφονία και η φυλάκιση για την πράξη του κλέφτη;» «Όχι πράγματι, σεβάσμιε κύριε». «Αν, μεγάλε βασιλιά, στους δωρητές αφού έψαχναν επανειλημμένα έδιναν πλούτος ή φήμη, και το καλό θα βιωνόταν στην παρούσα ζωή· επειδή όμως, μεγάλε βασιλιά, δεν ψάχνουν τους δωρητές λέγοντας 'θα δώσουμε πλούτος ή φήμη', για αυτό το καλό δεν βιώνεται στην παρούσα ζωή. Γι' αυτόν τον λόγο, μεγάλε βασιλιά, το φαύλο βιώνεται στην παρούσα ζωή· στον μεταθανάτιο κόσμο ακριβώς αυτός βιώνει υπερβολικό, πιο δυνατό αίσθημα». «Καλώς, σεβάσμιε Ναγκασένα, χωρίς κάποιον σοφό σαν εσένα αυτή η ερώτηση δεν θα ξεμπλεκόταν εύκολα· το κοσμικό, σεβάσμιε Ναγκασένα, εξηγήθηκε με το υπερκόσμιο».

Η ερώτηση περί της δύναμης του καλού και του φαύλου, τρίτη.

4. Η ερώτηση περί των προηγούμενων φαντασμάτων και τα λοιπά

4. «Σεβάσμιε Ναγκασένα, αυτοί οι δωρητές, αφού δώσουν δωρεά, την αφιερώνουν στους συγγενείς που έχουν πεθάνει πριν λέγοντας 'ας φτάσει αυτό σε αυτούς'· άραγε αυτοί λαμβάνουν κάποιο επακόλουθο εξαιτίας αυτού;» «Κάποιοι, μεγάλε βασιλιά, λαμβάνουν, κάποιοι δεν λαμβάνουν». «Ποιοι, σεβάσμιε κύριε, λαμβάνουν, ποιοι δεν

λαμβάνουν;» «Αυτοί που έχουν επαναγεννηθεί στην κόλαση, μεγάλε βασιλιά, δεν λαμβάνουν· αυτοί που έχουν πάει στον ευδαιμονικό κόσμο δεν λαμβάνουν· αυτοί που έχουν πάει στο ζωικό βασίλειο δεν λαμβάνουν· από τα τέσσερα είδη φαντασμάτων τα τρία είδη φαντασμάτων δεν λαμβάνουν - αυτά που τρέφονται με εμετό, αυτά που βασανίζονται από πείνα και δίψα, αυτά που καίγονται από δίψα· λαμβάνουν τα φαντάσματα που ζουν από τα δοσμένα από άλλους, και αυτά μόνο όταν θυμούνται λαμβάνουν».

«Τότε λοιπόν, σεβάσμιε Ναγκασένα, η δωρεά των δωρητών αποξηραίνεται και είναι άκαρπη, αν αυτοί για τους οποίους έγινε δεν τη λαμβάνουν;» «Όχι βέβαια, μεγάλε βασιλιά, εκείνη η δωρεά δεν είναι άκαρπη και χωρίς επακόλουθο· οι δωρητές ακριβώς βιώνουν τον καρπό της». «Τότε λοιπόν, σεβάσμιε Ναγκασένα, πείσε με με τον λόγο». «Εδώ, μεγάλε βασιλιά, κάποιοι άνθρωποι, αφού ετοιμάσουν ψάρια, κρέας, αλκοολούχα ποτά, τροφή και σνακ, πηγαίνουν στο σπίτι των συγγενών· αν εκείνοι οι συγγενείς δεν δέχονταν εκείνο το δώρο, μήπως εκείνο το δώρο θα αποξηραινόταν ή θα χανόταν;» «Όχι πράγματι, σεβάσμιε κύριε· εκείνο θα ανήκε στους ιδιοκτήτες ακριβώς». «Ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, οι δωρητές ακριβώς βιώνουν τον καρπό της. Όπως επίσης, μεγάλε βασιλιά, ένας άνθρωπος που μπήκε σε ένα εσωτερικό δωμάτιο, αν δεν υπάρχει μπροστά του έξοδος, από πού θα έβγαινε;» «Από εκεί που μπήκε ακριβώς, σεβάσμιε κύριε». «Ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, οι δωρητές ακριβώς βιώνουν τον καρπό της». «Ας είναι, σεβάσμιε Ναγκασένα, έτσι αυτό το αποδέχομαι ως αληθές· οι δωρητές ακριβώς βιώνουν τον καρπό της· εμείς δεν αντικρούουμε αυτόν τον λόγο.

Σεβάσμιε Ναγκασένα, αν η δωρεά που δίνεται από αυτούς τους δωρητές φτάνει στους συγγενείς που έχουν πεθάνει πριν, και αυτοί βιώνουν το επακόλουθό της· τότε λοιπόν, αυτός που σκοτώνει έμβια όντα, σκληρός, με ματωμένα χέρια, με διεφθαρμένους λογισμούς, αφού σκοτώσει ανθρώπους και αφού κάνει σκληρή πράξη, αν αφιέρωνε στους συγγενείς που έχουν πεθάνει πριν λέγοντας 'ας φτάσει το επακόλουθο αυτής της πράξης μου στους συγγενείς που έχουν πεθάνει πριν', μήπως το επακόλουθο αυτής φτάνει στους συγγενείς που έχουν πεθάνει πριν;» «Όχι βέβαια, μεγάλε βασιλιά».

«Σεβάσμιε Ναγκασένα, ποια είναι εκεί η αιτία, ποιος ο λόγος, που το καλό φτάνει αλλά το φαύλο δεν φτάνει;» «Αυτή, μεγάλε βασιλιά, δεν είναι ερώτηση που πρέπει να τεθεί· και μη, μεγάλε βασιλιά, επειδή 'υπάρχει κάποιος που απαντά' ρωτάς αυτό που δεν πρέπει να ρωτηθεί· 'γιατί ο χώρος είναι χωρίς στήριγμα, γιατί ο Γάγγης δεν ρέει με το στόμιο προς τα πάνω, γιατί αυτοί οι άνθρωποι και τα πουλιά είναι δίποδα ενώ τα ελάφια τετράποδα' - αυτό επίσης θα με ρωτήσεις». «Δεν σε ρωτώ αυτό, σεβάσμιε Ναγκασένα, επιθυμώντας να ενοχλήσω, αλλά ρωτώ για τον σκοπό της απομάκρυνσης της αμφιβολίας· πολλοί άνθρωποι στον κόσμο πηγαίνουν σε λάθος δρόμο, τυφλοί· 'πώς να μη βρουν αυτοί ευκαιρία' - έτσι σε ρωτώ αυτό». «Δεν είναι δυνατόν, μεγάλε βασιλιά, να μοιραστεί κακόβουλη πράξη μαζί με αυτόν που δεν την έκανε και δεν συναίνεσε.

Όπως, μεγάλε βασιλιά, οι άνθρωποι με αυλάκι νερού μεταφέρουν νερό ακόμη και πολύ μακριά, μήπως άραγε, μεγάλε βασιλιά, είναι δυνατόν ένα συμπαγές μεγάλο βραχώδες βουνό να μεταφερθεί με αυλάκι όπως επιθυμεί κανείς;» «Όχι πράγματι, σεβάσμιε κύριε». «Ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, είναι δυνατόν να μοιραστεί το καλό, δεν είναι δυνατόν να μοιραστεί το φαύλο. Ή όπως επίσης, μεγάλε βασιλιά,

είναι δυνατόν να ανάψει κανείς λυχνάρι με λάδι, μήπως άραγε, μεγάλη βασιλιά, είναι δυνατόν να ανάψει κανείς λυχνάρι με νερό;» «Όχι πράγματι, σεβάσμιε κύριε». «Ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, είναι δυνατόν να μοιραστεί το καλό, δεν είναι δυνατόν να μοιραστεί το φαύλο. Ή όπως επίσης, μεγάλη βασιλιά, οι αγρότες, αφού βγάλουν νερό από τη λίμνη, ωριμάζουν τα δημητριακά, μήπως άραγε, μεγάλη βασιλιά, είναι δυνατόν αφού βγάλει κανείς νερό από τον μεγάλο ωκεανό να ωριμάσει τα δημητριακά;» «Όχι πράγματι, σεβάσμιε κύριε». «Ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, είναι δυνατόν να μοιραστεί το καλό, δεν είναι δυνατόν να μοιραστεί το φαύλο».

«Σεβάσμιε Ναγκασένα, για ποιον λόγο είναι δυνατόν να διανεμηθεί το καλό, αλλά δεν είναι δυνατόν να διανεμηθεί το φαύλο; Πείσε με με τον λόγο· δεν είμαι τυφλός χωρίς φως, αφού ακούσω θα καταλάβω». «Το φαύλο, μεγάλη βασιλιά, είναι λίγο, το καλό είναι πολύ· λόγω της μικρότητάς του το φαύλο εξαντλείται μόνο σε αυτόν που το κάνει, λόγω της πολλότητάς του το καλό κατακλύζει τον κόσμο μαζί με τους θεούς». «Κάνε μια παρομοίωση».

«Όπως, μεγάλη βασιλιά, μια μικρή σταγόνα νερού θα έπεφτε στη γη, μήπως άραγε, μεγάλη βασιλιά, εκείνη η σταγόνα νερού θα κατέκλυζε δέκα ή δώδεκα γιότζανα;» «Όχι πράγματι, σεβάσμιε κύριε· εκεί όπου έπεσε εκείνη η σταγόνα νερού, εκεί ακριβώς εξαντλείται». «Για ποιον λόγο, μεγάλη βασιλιά;» «Λόγω της μικρότητας, σεβάσμιε κύριε, της σταγόνας νερού». «Ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, το μικρό φαύλο λόγω της μικρότητάς του εξαντλείται μόνο σε αυτόν που το κάνει, δεν είναι δυνατόν να διανεμηθεί».

«Ή όπως, μεγάλη βασιλιά, ένα μεγάλο σύννεφο θα έβρεχε ικανοποιώντας την επιφάνεια της γης, μήπως άραγε, μεγάλη βασιλιά, εκείνο το μεγάλο σύννεφο θα κάλυπτε ολόγυρα;» «Ναι, σεβάσμιε κύριε· αφού γέμιζε, εκείνο το μεγάλο σύννεφο θα κατέκλυζε σπηλιές, λίμνες, ποτάμια, ρυάκια, φαράγγια, ρωγμές, δεξαμενές, λιμνούλες, πηγάδια και λωτοδεξαμενές δέκα ή δώδεκα γιότζανα». «Για ποιον λόγο, μεγάλη βασιλιά;» «Λόγω του μεγέθους, σεβάσμιε κύριε, του σύννεφου». «Ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, το καλό είναι πολύ· λόγω της πολλότητάς του είναι δυνατόν να διανεμηθεί ακόμη και με θεούς και ανθρώπους».

«Σεβάσμιε Ναγκασένα, για ποιον λόγο το φαύλο είναι λίγο και το καλό περισσότερο;» «Εδώ, μεγάλη βασιλιά, όποιος δίνει δωρεά, αναλαμβάνει την ηθική, κάνει την τήρηση των κανόνων, αυτός είναι ευτυχισμένος, πολύ ευτυχισμένος, χαρούμενος, ενθουσιασμένος, με γαλήνιο νου, γεμάτος έμπνευση· σε αυτόν εγείρεται ξανά και ξανά αγαλλίαση· σε αυτόν που έχει αγαλλίαση στον νου όλο και περισσότερο το καλό αυξάνεται».

«Όπως, μεγάλη βασιλιά, σε ένα πηγάδι γεμάτο με πολύ νερό, από τη μία πλευρά θα έμπαινε νερό, από την άλλη θα έβγαινε· ακόμη και καθώς βγαίνει, ξανά και ξανά εγείρεται, δεν είναι δυνατόν να οδηγηθεί σε εξάντληση. Ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, το καλό όλο και περισσότερο αυξάνεται. Ακόμη και για εκατό χρόνια, μεγάλη βασιλιά, αν ένας άνθρωπος στρεφόταν προς το καλό που έκανε, κάθε φορά που στρέφεται όλο και περισσότερο το καλό αυξάνεται. Εκείνο το καλό του είναι δυνατόν να διανεμηθεί με όποιους επιθυμεί· αυτός εδώ, μεγάλη βασιλιά, είναι ο λόγος, με τον οποίο λόγο το καλό είναι περισσότερο».

«Αυτός όμως που κάνει το φαύλο, μεγάλη βασιλιά, αργότερα έχει τύψεις· σε αυτόν

που έχει τύψεις η συνείδηση συρρικνώνεται, συστέλλεται, γυρίζει πίσω, δεν επεκτείνεται, θλίβεται, βασανίζεται, μειώνεται, εξαντλείται, δεν αυξάνεται, εκεί ακριβώς εξαντλείται. Όπως, μεγάλη βασιλιά, σε ένα στεγνό ποτάμι με μεγάλη αμμουδιά, με υψώματα και κοιλώματα, με στροφές και ελιγμούς, λίγο νερό ερχόμενο από πάνω μειώνεται, εξαντλείται, δεν αυξάνεται, εκεί ακριβώς εξαντλείται. Ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, σε αυτόν που κάνει το φάυλο η συνείδηση συρρικνώνεται, συστέλλεται, γυρίζει πίσω, δεν επεκτείνεται, θλίβεται, βασανίζεται, μειώνεται, εξαντλείται, δεν αυξάνεται, εκεί ακριβώς εξαντλείται· αυτός εδώ, μεγάλη βασιλιά, είναι ο λόγος, με τον οποίο λόγο το φάυλο είναι λίγο». «Καλώς, σεβάσμιε Ναγκασένα, έτσι αυτό το αποδέχομαι ως αληθές».

Η ερώτηση περί των προηγούμενων φαντασμάτων και τα λοιπά, τέταρτη.

5. Η ερώτηση περί του ονείρου

5. «Σεβάσμιε Ναγκασένα, σε αυτόν τον κόσμο οι άνδρες και οι γυναίκες βλέπουν όνειρα, καλά και κακά, πράγματα που έχουν δει πριν και πράγματα που δεν έχουν δει πριν, πράγματα που έχουν κάνει πριν και πράγματα που δεν έχουν κάνει πριν, ασφαλή και επικίνδυνα, μακρινά και κοντινά, και φαίνονται πολλά είδη με χιλιάδες διαφορετικές μορφές· τι είναι λοιπόν αυτό που ονομάζεται όνειρο και ποιος το βλέπει;» «Αυτό, μεγάλη βασιλιά, που ονομάζεται όνειρο είναι ένα σημάδι που έρχεται στο πεδίο του νου. Αυτοί οι έξι, μεγάλη βασιλιά, βλέπουν όνειρα: αυτός που έχει διαταραχή του αέρα βλέπει όνειρο, αυτός που έχει διαταραχή της χολής βλέπει όνειρο, αυτός που έχει διαταραχή του φλέγματος βλέπει όνειρο, κάποιος βλέπει όνειρο λόγω επίδρασης θεοτήτων, κάποιος βλέπει όνειρο λόγω συνήθειας, κάποιος βλέπει όνειρο λόγω προφητικού σημαδιού· από αυτά, μεγάλη βασιλιά, μόνο το όνειρο που βλέπει κανείς λόγω προφητικού σημαδιού είναι αληθινό, τα υπόλοιπα είναι ψευδή.»

«Σεβάσμιε Ναγκασένα, αυτός που βλέπει όνειρο λόγω προφητικού σημαδιού, ο νους του πηγαίνει μόνος του και αναζητά αυτό το σημάδι, ή το σημάδι έρχεται στο πεδίο του νου, ή κάποιος άλλος έρχεται και του το αναγγέλλει;» «Όχι, μεγάλη βασιλιά, ο νους του δεν πηγαίνει μόνος του να αναζητήσει αυτό το σημάδι, ούτε κάποιος άλλος έρχεται και του το αναγγέλλει, αλλά αυτό ακριβώς το σημάδι έρχεται στο πεδίο του νου. Όπως, μεγάλη βασιλιά, ο καθρέφτης δεν πηγαίνει μόνος του κάπου να αναζητήσει την αντανάκλαση, ούτε κάποιος άλλος φέρνει την αντανάκλαση και την τοποθετεί στον καθρέφτη, αλλά η αντανάκλαση έρχεται από κάπου και εμφανίζεται στο πεδίο του καθρέφτη, με τον ίδιο ακριβώς τρόπο, μεγάλη βασιλιά, ο νους του δεν πηγαίνει μόνος του να αναζητήσει αυτό το σημάδι, ούτε κάποιος άλλος έρχεται και το αναγγέλλει, αλλά το σημάδι έρχεται από κάπου και εμφανίζεται στο πεδίο του νου.»

«Σεβάσμιε Ναγκασένα, ο νους που βλέπει το όνειρο, γνωρίζει άραγε αυτός ο νους ότι "τέτοιο αποτέλεσμα θα υπάρξει, ασφάλεια ή κίνδυνος";» «Όχι βέβαια, μεγάλη βασιλιά, αυτός ο νους δεν γνωρίζει ότι "τέτοιο αποτέλεσμα θα υπάρξει, ασφάλεια ή κίνδυνος"· όταν όμως εμφανιστεί το σημάδι, το διηγείται σε άλλους, και εκείνοι εξηγούν το νόημά του.»

«Έλα, σεβάσμιε Ναγκασένα, δείξε μου ένα παράδειγμα.» «Όπως, μεγάλε βασιλιά, στο σώμα εμφανίζονται σπίλοι, εξογκώματα και εκζέματα για κέρδος ή απώλεια, για φήμη ή δυσφήμιση, για κατηγορία ή έπαινο, για ευτυχία ή δυστυχία, μήπως, μεγάλε βασιλιά, αυτά τα εξογκώματα εμφανίζονται γνωρίζοντας ότι "θα προκαλέσουμε αυτό το αποτέλεσμα";» «Όχι βέβαια, σεβάσμιε· σε όποιο μέρος εμφανίζονται αυτά τα εξογκώματα, βλέποντας αυτά τα εξογκώματα οι ερμηνευτές σημαδιών εξηγούν ότι "τέτοιο αποτέλεσμα θα υπάρξει".» «Με τον ίδιο ακριβώς τρόπο, μεγάλε βασιλιά, ο νους που βλέπει το όνειρο δεν γνωρίζει ότι "τέτοιο αποτέλεσμα θα υπάρξει, ασφάλεια ή κίνδυνος". όταν όμως εμφανιστεί το σημάδι, το διηγείται σε άλλους, και εκείνοι εξηγούν το νόημά του.»

«Σεβάσμιε Ναγκασένα, αυτός που βλέπει όνειρο, το βλέπει ενώ κοιμάται ή ενώ είναι ξύπνιος;» «Αυτός, μεγάλε βασιλιά, που βλέπει όνειρο, δεν το βλέπει ενώ κοιμάται, ούτε το βλέπει ενώ είναι ξύπνιος. Αλλά όταν έχει εισέλθει η νύστα και δεν έχει φτάσει ακόμη στη βαθιά συνείδηση, στο ενδιάμεσο αυτό διάστημα βλέπει όνειρο. Σε αυτόν που έχει βυθιστεί στη νύστα, μεγάλε βασιλιά, ο νους έχει εισέλθει στη βαθιά συνείδηση· ο νους που έχει εισέλθει στη βαθιά συνείδηση δεν λειτουργεί· ο νους που δεν λειτουργεί δεν αντιλαμβάνεται ευτυχία και δυστυχία· σε αυτόν που δεν αντιλαμβάνεται δεν υπάρχει όνειρο· όταν ο νους λειτουργεί, βλέπει όνειρο.

Όπως, μεγάλε βασιλιά, στο σκοτάδι, στο πυκνό σκοτάδι, χωρίς φως, ακόμη και σε έναν πολύ καθαρό καθρέφτη δεν φαίνεται αντανάκλαση, με τον ίδιο ακριβώς τρόπο, μεγάλε βασιλιά, όταν ο νους έχει βυθιστεί στη νύστα και έχει εισέλθει στη βαθιά συνείδηση, ακόμη και αν το σώμα υπάρχει, ο νους δεν λειτουργεί· όταν ο νους δεν λειτουργεί, δεν βλέπει όνειρο. Όπως, μεγάλε βασιλιά, ο καθρέφτης, έτσι πρέπει να θεωρηθεί το σώμα· όπως το σκοτάδι, έτσι πρέπει να θεωρηθεί η νύστα· όπως το φως, έτσι πρέπει να θεωρηθεί ο νους.

Ή όπως, μεγάλε βασιλιά, όταν ο ήλιος είναι καλυμμένος από ομίχλη, η λάμψη του ήλιου δεν φαίνεται, η ακτινοβολία του ήλιου αν και υπάρχει δεν λειτουργεί, και όταν η ακτινοβολία του ήλιου δεν λειτουργεί δεν υπάρχει φως, με τον ίδιο ακριβώς τρόπο, μεγάλε βασιλιά, σε αυτόν που έχει βυθιστεί στη νύστα ο νους έχει εισέλθει στη βαθιά συνείδηση· ο νους που έχει εισέλθει στη βαθιά συνείδηση δεν λειτουργεί· όταν ο νους δεν λειτουργεί, δεν βλέπει όνειρο. Όπως, μεγάλε βασιλιά, ο ήλιος, έτσι πρέπει να θεωρηθεί το σώμα· όπως η κάλυψη από ομίχλη, έτσι πρέπει να θεωρηθεί η νύστα· όπως η ακτινοβολία του ήλιου, έτσι πρέπει να θεωρηθεί ο νους.

Σε δύο περιπτώσεις, μεγάλε βασιλιά, ακόμη και αν υπάρχει το σώμα, ο νους δεν λειτουργεί: σε αυτόν που έχει βυθιστεί στη νύστα και έχει εισέλθει στη βαθιά συνείδηση, ακόμη και αν υπάρχει το σώμα, ο νους δεν λειτουργεί· σε αυτόν που έχει εισέλθει στην παύση, ακόμη και αν υπάρχει το σώμα, ο νους δεν λειτουργεί· σε αυτόν που είναι ξύπνιος, μεγάλε βασιλιά, ο νους είναι ανήσυχος, ανοιχτός, εκτεθειμένος, ασυγκέντρωτος· σε έναν τέτοιο νου το σημάδι δεν εμφανίζεται στο πεδίο του. Όπως, μεγάλε βασιλιά, έναν άνθρωπο ανοιχτό, εκτεθειμένο, αδιάκριτο, που δεν κρατά μυστικά, τον αποφεύγουν αυτοί που επιθυμούν μυστικότητα, με τον ίδιο ακριβώς τρόπο, μεγάλε βασιλιά, σε αυτόν που είναι ξύπνιος το θείο νόημα δεν εμφανίζεται στο πεδίο του· γι' αυτό αυτός που είναι ξύπνιος δεν βλέπει όνειρο. Ή όπως, μεγάλε βασιλιά, σε έναν μοναχό με διεφθαρμένο βιοπορισμό, κακή συμπεριφορά, κακές συναναστροφές, κακή ηθική, τεμπέλη, με ελλιπή προσπάθεια, οι ωφέλιμες καταστάσεις που οδηγούν στη φώτιση δεν εμφανίζονται στο πεδίο του, με τον ίδιο

ακριβώς τρόπο, μεγάλε βασιλιά, σε αυτόν που είναι ξύπνιος το θείο νόημα δεν εμφανίζεται στο πεδίο του· γι' αυτό αυτός που είναι ξύπνιος δεν βλέπει όνειρο.»

«Σεβάσμιε Ναγκασένα, υπάρχει αρχή, μέση και τέλος της νύστας;» «Ναι, μεγάλε βασιλιά, υπάρχει αρχή, μέση και τέλος της νύστας.» «Ποια είναι η αρχή, ποια είναι η μέση, ποιο είναι το τέλος;» «Αυτό, μεγάλε βασιλιά, που είναι η κάλυψη και η περικάλυψη του σώματος, η αδυναμία, η νωθρότητα, η ακαταλληλότητα του σώματος για εργασία, αυτή είναι η αρχή της νύστας· αυτός, μεγάλε βασιλιά, που έχει καταληφθεί από ελαφρύ ύπνο και αγρυπνά διακεκομμένα, αυτή είναι η μέση της νύστας· η είσοδος στη βαθιά συνείδηση είναι το τέλος. Αυτός που έχει φτάσει στη μέση, μεγάλε βασιλιά, που έχει καταληφθεί από ελαφρύ ύπνο, βλέπει όνειρο. Όπως, μεγάλε βασιλιά, κάποιος με ελεγχόμενη συμπεριφορά, συγκεντρωμένο νου, σταθερός στο δρόμο, με ακλόνητη κατανόηση, αφού έχει εγκαταλείψει τον θόρυβο της περιέργειας και έχει εισέλθει στο μέσο του δάσους, σκέφτεται ένα λεπτό νόημα, και δεν βυθίζεται εκεί στη νύστα, αλλά εκεί συγκεντρωμένος με ενιαίο νου διεισδύει στο λεπτό νόημα, με τον ίδιο ακριβώς τρόπο, μεγάλε βασιλιά, αυτός που είναι ξύπνιος, που δεν έχει εισέλθει στη νύστα, που έχει φτάσει στη μέση, που έχει καταληφθεί από ελαφρύ ύπνο, βλέπει όνειρο. Όπως, μεγάλε βασιλιά, ο θόρυβος της περιέργειας, έτσι πρέπει να θεωρηθεί η εγρήγορση· όπως το απομονωμένο δάσος, έτσι πρέπει να θεωρηθεί αυτός που έχει καταληφθεί από ελαφρύ ύπνο· όπως αυτός που εγκαταλείπει τον θόρυβο της περιέργειας, αποφεύγει τη νύστα και γίνεται ουδέτερος διεισδύει στο λεπτό νόημα, έτσι αυτός που είναι ξύπνιος, που δεν έχει εισέλθει στη νύστα, που έχει καταληφθεί από ελαφρύ ύπνο, βλέπει όνειρο.» «Καλώς, σεβάσμιε Ναγκασένα, έτσι αυτό το αποδέχομαι ως αληθές».

Η ερώτηση περί του ονείρου, πέμπτη.

6. Η ερώτηση περί του πρόωρου θανάτου

6. «Σεβάσμιε κύριε Ναγκασένα, εκείνα τα όντα που πεθαίνουν, όλα αυτά πεθαίνουν μόνο στην ώρα τους, ή πεθαίνουν και πρόωρα;» «Υπάρχει, μεγάλε βασιλιά, θάνατος στην ώρα του, υπάρχει και πρόωρος θάνατος».

«Σεβάσμιε κύριε Ναγκασένα, ποιοι πεθαίνουν στην ώρα τους, ποιοι πεθαίνουν πρόωρα;» «Έχεις δει ποτέ στο παρελθόν, μεγάλε βασιλιά, δέντρα μάνγκο ή δέντρα τζάμπου, ή άλλα καρποφόρα δέντρα με καρπούς που πέφτουν, άγουρους και ώριμους;» «Ναι, σεβάσμιε κύριε». «Εκείνοι οι καρποί, μεγάλε βασιλιά, που πέφτουν από το δέντρο, όλοι αυτοί πέφτουν μόνο στην ώρα τους, ή πέφτουν και πρόωρα;» «Εκείνοι οι καρποί, σεβάσμιε κύριε Ναγκασένα, που πέφτουν πλήρως ώριμοι και μαλακοί, όλοι αυτοί πέφτουν στην ώρα τους. Όσοι όμως από τους υπόλοιπους καρπούς, μερικοί πέφτουν τρυπημένοι από σκουλήκια, μερικοί πέφτουν χτυπημένοι από ρόπαλο, μερικοί πέφτουν χτυπημένοι από τον άνεμο, μερικοί πέφτουν αφού σαπίσουν εσωτερικά, όλοι αυτοί πέφτουν πρόωρα». «Ακριβώς έτσι, μεγάλε βασιλιά, εκείνοι που πεθαίνουν χτυπημένοι από τη δύναμη του γήρατος, αυτοί ακριβώς πεθαίνουν στην ώρα τους· οι υπόλοιποι, μερικοί πεθαίνουν καταβεβλημένοι από το κάρμα, μερικοί πεθαίνουν καταβεβλημένοι από τον προορισμό, μερικοί πεθαίνουν καταβεβλημένοι από τη λειτουργία».

«Σεβάσμιε κύριε Ναγκασένα, εκείνοι που πεθαίνουν καταβεβλημένοι από το κάρμα, και εκείνοι που πεθαίνουν καταβεβλημένοι από τον προορισμό, και εκείνοι που πεθαίνουν καταβεβλημένοι από τη λειτουργία, και εκείνοι που πεθαίνουν καταβεβλημένοι από τη δύναμη του γήρατος, όλοι αυτοί πεθαίνουν μόνο στην ώρα τους· και αυτός που πεθαίνει στη μήτρα της μητέρας, αυτή είναι η ώρα του, στην ώρα του ακριβώς πεθαίνει αυτός. Και αυτός που πεθαίνει στο σπίτι της γέννησης, αυτή είναι η ώρα του, κι αυτός πεθαίνει στην ώρα του ακριβώς. Και αυτός που πεθαίνει σε ηλικία ενός μηνός... κ.λπ... και αυτός που πεθαίνει σε ηλικία εκατό ετών, αυτή είναι η ώρα του, στην ώρα του ακριβώς πεθαίνει αυτός· επομένως, σεβάσμιε κύριε Ναγκασένα, πρόωρος θάνατος δεν υπάρχει, όποιοι πεθαίνουν, όλοι αυτοί πεθαίνουν μόνο στην ώρα τους».

«Αυτά τα επτά, μεγάλε βασιλιά, ενώ υπάρχει ακόμη περισσότερη διάρκεια ζωής, πεθαίνουν πρόωρα. Ποια είναι τα επτά; Ο πεινασμένος, μεγάλε βασιλιά, μη λαμβάνοντας τροφή, με κατεστραμμένα τα εσωτερικά του, ενώ υπάρχει ακόμη περισσότερη διάρκεια ζωής, πεθαίνει πρόωρα· ο διψασμένος, μεγάλε βασιλιά, μη λαμβάνοντας πόσιμο νερό, με ξεραμένη καρδιά, ενώ υπάρχει ακόμη περισσότερη διάρκεια ζωής, πεθαίνει πρόωρα· ο δαγκωμένος από φίδι, μεγάλε βασιλιά, χτυπημένος από τη δύναμη του δηλητηριού, μη λαμβάνοντας θεραπευτή, ενώ υπάρχει ακόμη περισσότερη διάρκεια ζωής, πεθαίνει πρόωρα· αυτός που έχει καταναλώσει δηλητήριο, μεγάλε βασιλιά, ενώ καίγονται τα μέλη του σώματός του, μη λαμβάνοντας αντίδοτο, ενώ υπάρχει ακόμη περισσότερη διάρκεια ζωής, πεθαίνει πρόωρα· αυτός που έχει πιαστεί από φωτιά, μεγάλε βασιλιά, καιγόμενος, μη λαμβάνοντας σβέσιμο, ενώ υπάρχει ακόμη περισσότερη διάρκεια ζωής, πεθαίνει πρόωρα· αυτός που έχει πέσει στο νερό, μεγάλε βασιλιά, μη βρίσκοντας στήριγμα, ενώ υπάρχει ακόμη περισσότερη διάρκεια ζωής, πεθαίνει πρόωρα· ο χτυπημένος από λόγχη, μεγάλε βασιλιά, άρρωστος, μη λαμβάνοντας γιατρό, ενώ υπάρχει ακόμη περισσότερη διάρκεια ζωής, πεθαίνει πρόωρα· αυτά, μεγάλε βασιλιά, είναι τα επτά που ενώ υπάρχει ακόμη περισσότερη διάρκεια ζωής, πεθαίνουν πρόωρα. Σε αυτό, μεγάλε βασιλιά, μιλώ κατηγορηματικά.

«Με οκτώ τρόπους, μεγάλε βασιλιά, συμβαίνει ο θάνατος των όντων: από διαταραχή του ανέμου, από διαταραχή της χολής, από διαταραχή του φλέγματος, από συνδυασμό αυτών, από μεταβολή της εποχής, από ακατάλληλη φροντίδα, από επίθεση, από καρμικό επακόλουθο, μεγάλε βασιλιά, συμβαίνει ο θάνατος των όντων. Εκεί, μεγάλε βασιλιά, ο θάνατος που οφείλεται σε καρμικό επακόλουθο, αυτός ακριβώς είναι εκεί ο έγκαιρος θάνατος· οι υπόλοιποι είναι άκαιρος θάνατος. Και λέγεται:

«Από πείνα και δίψα, από δάγκωμα φιδιού και δηλητήριο·
από φωτιά, νερό και λόγχη, πρόωρα εκεί πεθαίνει·
από άνεμο, χολή και φλέγμα, από συνδυασμό τους και τις εποχές·
από ακατάλληλη φροντίδα, επίθεση και κάρμα, πρόωρα εκεί πεθαίνει».

«Μερικά, μεγάλε βασιλιά, όντα πεθαίνουν λόγω του επακολούθου διαφόρων φάσεων πράξεων που έκαναν στο παρελθόν. Εδώ, μεγάλε βασιλιά, όποιος στο παρελθόν σκότωσε άλλους με πείνα, αυτός για πολλές εκατοντάδες χιλιάδες χρόνια καταπιεσμένος από την πείνα, πεινασμένος, εξαντλημένος, με ξερή και μαραμμένη

καρδιά, λιμοκτονώντας, αποξηραμένος, καιγόμενος, καιγόμενος εσωτερικά, πεθαίνει ακριβώς από πείνα, είτε νέος είτε μεσήλικας είτε ηλικιωμένος· και αυτός είναι ο έγκαιρος θάνατός του.

«Όποιος στο παρελθόν σκότωσε άλλους με δίψα, αυτός για πολλές εκατοντάδες χιλιάδες χρόνια γίνεται φάντασμα με καυτή δίψα, τραχύς, αδύνατος, με ξεραμένη καρδιά, πεθαίνει ακριβώς από δίψα, είτε νέος είτε μεσήλικας είτε ηλικιωμένος· και αυτός είναι ο έγκαιρος θάνατός του.

«Όποιος στο παρελθόν σκότωσε άλλους βάζοντας φίδι να τους δαγκώσει, αυτός για πολλές εκατοντάδες χιλιάδες χρόνια μετενσαρκώνεται ως πύθωνας με στόμα πύθωνα, ως μαύρο φίδι με στόμα μαύρου φιδιού, και δαγκωμένος ξανά και ξανά από αυτά, δαγκωμένος ακριβώς από φίδια πεθαίνει, είτε νέος είτε μεσήλικας είτε ηλικιωμένος· και αυτός είναι ο έγκαιρος θάνατός του.

«Όποιος στο παρελθόν σκότωσε άλλους δίνοντάς τους δηλητήριο, αυτός για πολλές εκατοντάδες χιλιάδες χρόνια με καιγόμενα μέλη του σώματος, με σπαρασσόμενο σώμα, αναδίδοντας μυρωδιά πτώματος, πεθαίνει ακριβώς από δηλητήριο, είτε νέος είτε μεσήλικας είτε ηλικιωμένος· και αυτός είναι ο έγκαιρος θάνατός του.

«Όποιος στο παρελθόν σκότωνε άλλους με φωτιά, αυτός για πολλές εκατοντάδες χιλιάδες χρόνια, περιστρεφόμενος από βουνό αναμμένων καρβούνων σε βουνό αναμμένων καρβούνων, από πεδίο του Γιάμα σε πεδίο του Γιάμα, με καμένο και μισοκαμένο σώμα, πεθαίνει ακριβώς από φωτιά, είτε νέος είτε μεσήλικας είτε γέρος· και αυτός είναι ο θάνατός του στην ώρα του.

«Όποιος στο παρελθόν σκότωνε άλλους με νερό, αυτός για πολλές εκατοντάδες χιλιάδες χρόνια, με σώμα χτυπημένο, ληλατημένο, σπασμένο και αδύναμο, με ταραγμένη συνείδηση, πεθαίνει ακριβώς από νερό, είτε νέος είτε μεσήλικας είτε γέρος· και αυτός είναι ο θάνατός του στην ώρα του.

«Όποιος στο παρελθόν σκότωνε άλλους με λόγχη, αυτός για πολλές εκατοντάδες χιλιάδες χρόνια, κομμένος, σπασμένος, χτυπημένος και συντριμμένος, πληγωμένος από την αιχμή της λόγχης, πεθαίνει ακριβώς από λόγχη, είτε νέος είτε μεσήλικας είτε γέρος· και αυτός είναι ο θάνατός του στην ώρα του».

«Σεβάσμιε Ναγκασένα, αυτό που λες ότι υπάρχει πρόωρος θάνατος, έλα, δείξε μου την αιτία γι' αυτό». «Όπως, μεγάλε βασιλιά, μια τεράστια μάζα φωτιάς που έχει καταναλώσει χόρτα, ξύλα, κλαδιά και φύλλα, αφού εξαντληθεί η τροφή της, σβήνει με την εξάλειψη του καυσίμου, εκείνη η φωτιά ονομάζεται 'χωρίς δυστυχία, χωρίς συμφορά, έσβησε στην ώρα της'· ακριβώς έτσι, μεγάλε βασιλιά, όποιος αφού ζήσει πολλές χιλιάδες ημέρες, γερασμένος από τα γηρατειά, πεθαίνει από την εξάντληση της ζωής χωρίς δυστυχία και χωρίς συμφορά, αυτός ονομάζεται 'έφτασε στον θάνατο στην ώρα του'.

«Ή επίσης, μεγάλε βασιλιά, αν υπήρχε μια τεράστια μάζα φωτιάς που είχε καταναλώσει χόρτα, ξύλα, κλαδιά και φύλλα, και ενώ τα χόρτα, ξύλα, κλαδιά και φύλλα δεν είχαν ακόμη εξαντληθεί, μια τεράστια καταιγίδα έβρεχε και την έσβηνε, άραγε, μεγάλε βασιλιά, εκείνη η μεγάλη μάζα φωτιάς θα είχε σβήσει στην ώρα της;» «Όχι πράγματι, σεβάσμιε κύριε». «Γιατί όμως, μεγάλε βασιλιά, αυτή η τελευταία μάζα φωτιάς δεν είχε τον ίδιο προορισμό με την προηγούμενη μάζα φωτιάς;» «Επειδή, σεβάσμιε κύριε, πιάστηκε από απρόσμενη καταιγίδα, εκείνη η μάζα φωτιάς

έσβησε πρόωρα». Ακριβώς έτσι, μεγάλε βασιλιά, όποιος πεθαίνει πρόωρα, αυτός πιεσμένος από απρόσμενη ασθένεια, είτε από διαταραχή του ανέμου είτε από διαταραχή της χολής είτε από διαταραχή του φλέγματος είτε από συνδυασμό τους είτε από αλλαγή εποχής είτε από ακατάλληλη φροντίδα είτε από επίθεση είτε από πείνα είτε από δίψα είτε από δάγκωμα φιδιού είτε από κατανάλωση δηλητηρίου είτε από φωτιά είτε από νερό είτε πιεσμένος από τη δύναμη λόγχης, πεθαίνει πρόωρα. Αυτή είναι εδώ, μεγάλε βασιλιά, η αιτία, για την οποία αιτία υπάρχει πρόωρος θάνατος.

«Ή επίσης, μεγάλε βασιλιά, ένα τεράστιο σύννεφο αφού σηκωθεί στον ουρανό, γεμίζοντας κοιλάδες και υψώματα, βρέχει· εκείνο το σύννεφο ονομάζεται 'χωρίς δυστυχία, χωρίς συμφορά, βρέχει'. Ακριβώς έτσι, μεγάλε βασιλιά, όποιος αφού ζήσει πολύ, γερασμένος από τα γηρατειά, πεθαίνει από την εξάντληση της ζωής χωρίς δυστυχία και χωρίς συμφορά, αυτός ονομάζεται 'έφτασε στον θάνατο στην ώρα του'.

«Ή επίσης, μεγάλε βασιλιά, αν ένα τεράστιο σύννεφο αφού σηκωθεί στον ουρανό, στο ενδιαμέσο εξαφανιζόταν από δυνατό άνεμο, άραγε, μεγάλε βασιλιά, εκείνο το μεγάλο σύννεφο θα είχε εξαφανιστεί στην ώρα του;» «Όχι πράγματι, σεβάσμιε κύριε». «Γιατί όμως, μεγάλε βασιλιά, αυτό το τελευταίο σύννεφο δεν είχε τον ίδιο προορισμό με το προηγούμενο σύννεφο;» «Επειδή, σεβάσμιε κύριε, πιάστηκε από απρόσμενο άνεμο, εκείνο το σύννεφο εξαφανίστηκε χωρίς να φτάσει στην ώρα του». «Ακριβώς έτσι, μεγάλε βασιλιά, όποιος πεθαίνει πρόωρα, αυτός πιεσμένος από απρόσμενη ασθένεια, είτε από διαταραχή του ανέμου... κ.λπ... είτε πιεσμένος από τη δύναμη λόγχης, πεθαίνει πρόωρα. Αυτή είναι εδώ, μεγάλε βασιλιά, η αιτία, για την οποία αιτία υπάρχει πρόωρος θάνατος».

«Ή επίσης, μεγάλε βασιλιά, αν ένα δυνατό δηλητηριώδες φίδι θυμωμένο δάγκωνε κάποιον άνθρωπο, και εκείνο το δηλητήριο χωρίς δυστυχία και χωρίς συμφορά τον οδηγούσε στον θάνατο, εκείνο το δηλητήριο ονομάζεται 'χωρίς δυστυχία, χωρίς συμφορά, έφτασε στο τέλος του'. Ακριβώς έτσι, μεγάλε βασιλιά, όποιος αφού ζήσει πολύ, γερασμένος από τα γηρατειά, πεθαίνει από την εξάντληση της ζωής χωρίς δυστυχία και χωρίς συμφορά, αυτός ονομάζεται 'χωρίς δυστυχία, χωρίς συμφορά, έφτασε στο τέλος της ζωής, έφτασε στον θάνατο στην ώρα του'.

«Ή επίσης, μεγάλε βασιλιά, αν σε κάποιον που δαγκώθηκε από δυνατό δηλητηριώδες φίδι, στο ενδιαμέσο ένας γητευτής φιδιών δίνοντας αντίδοτο εξουδετέρωνε το δηλητήριο, άραγε, μεγάλε βασιλιά, εκείνο το δηλητήριο θα είχε εξαφανιστεί στην ώρα του;» «Όχι πράγματι, σεβάσμιε κύριε». «Γιατί όμως, μεγάλε βασιλιά, αυτό το τελευταίο δηλητήριο δεν είχε τον ίδιο προορισμό με το προηγούμενο δηλητήριο;» «Επειδή, σεβάσμιε κύριε, πιάστηκε από απρόσμενο αντίδοτο, το δηλητήριο εξαφανίστηκε χωρίς να φτάσει στο τέλος του». «Ακριβώς έτσι, μεγάλε βασιλιά, όποιος πεθαίνει πρόωρα, αυτός πιεσμένος από απρόσμενη ασθένεια, είτε από διαταραχή του ανέμου... κ.λπ... είτε πιεσμένος από τη δύναμη λόγχης, πεθαίνει πρόωρα. Αυτή είναι εδώ, μεγάλε βασιλιά, η αιτία, για την οποία αιτία υπάρχει πρόωρος θάνατος».

«Ή επίσης, μεγάλε βασιλιά, αν ένας τοξότης έριχνε ένα βέλος, αν εκείνο το βέλος πηγαίνει μέχρι το τέλος της φυσικής του πορείας, εκείνο το βέλος ονομάζεται 'χωρίς δυστυχία, χωρίς συμφορά, πήγε μέχρι το τέλος της φυσικής του πορείας'. Ακριβώς

έτσι, μεγάλη βασιλιά, όποιος αφού ζήσει πολύ, γερασμένος από τα γηρατειά, πεθαίνει από την εξάντληση της ζωής χωρίς δυστυχία και χωρίς συμφορά, αυτός ονομάζεται 'χωρίς δυστυχία, χωρίς συμφορά, έφτασε στον θάνατο στην ώρα του'.

«Ή όπως, μεγάλη βασιλιά, ένας τοξότης θα εκτόξευε ένα βέλος, και εκείνο το βέλος του εκείνη ακριβώς τη στιγμή κάποιος θα το έπιανε, άραγε εκείνο το βέλος, μεγάλη βασιλιά, θα είχε φτάσει στο τέλος της φυσικής πορείας του;» «Όχι πράγματι, σεβάσμιε κύριε». «Γιατί όμως, μεγάλη βασιλιά, το τελευταίο βέλος δεν είχε τον ίδιο προορισμό με το προηγούμενο βέλος;» «Από ένα τυχαίο πιάσιμο, σεβάσμιε κύριε, η πορεία εκείνου του βέλους διακόπηκε.» «Ακριβώς έτσι, μεγάλη βασιλιά, όποιος πεθαίνει πρόωρα, αυτός πιεσμένος από απρόσμενη ασθένεια, είτε από διαταραχή του ανέμου... κ.λπ... είτε πιεσμένος από τη δύναμη λόγχης, πεθαίνει πρόωρα. Αυτή είναι εδώ, μεγάλη βασιλιά, η αιτία, για την οποία αιτία υπάρχει πρόωρος θάνατος».

«Ή όπως, μεγάλη βασιλιά, όποιος χτυπούσε ένα μεταλλικό δοχείο, από το χτύπημά του ένας ήχος αφού δημιουργηθεί πηγαίνει στο τέλος της φυσικής πορείας του, εκείνος ο ήχος ονομάζεται 'χωρίς δυστυχία, χωρίς συμφορά, έχει φτάσει στο τέλος της φυσικής πορείας του'. Ακριβώς έτσι, μεγάλη βασιλιά, όποιος αφού ζήσει πολλές χιλιάδες ημέρες, γερασμένος από τα γηρατειά, από την εξάντληση της ζωής, χωρίς δυστυχία, χωρίς συμφορά πεθαίνει, αυτός ονομάζεται 'χωρίς δυστυχία, χωρίς συμφορά, έχει φτάσει στον θάνατο στην ώρα του'.

«Ή όπως, μεγάλη βασιλιά, όποιος χτυπούσε ένα μεταλλικό δοχείο, από το χτύπημά του ένας ήχος θα δημιουργούνταν, και ενώ ο ήχος δημιουργήθηκε και δεν είχε φτάσει μακριά κάποιος τον άγγιζε, μαζί με το άγγιγμα ο ήχος θα κατέπαυε, άραγε εκείνος ο ήχος, μεγάλη βασιλιά, θα είχε φτάσει στο τέλος της φυσικής πορείας του;» «Όχι πράγματι, σεβάσμιε κύριε». «Γιατί όμως, μεγάλη βασιλιά, ο τελευταίος ήχος δεν είχε τον ίδιο προορισμό με τον προηγούμενο ήχο;» «Από ένα τυχαίο άγγιγμα, σεβάσμιε κύριε, εκείνος ο ήχος σταμάτησε.» «Ακριβώς έτσι, μεγάλη βασιλιά, όποιος πεθαίνει πρόωρα, αυτός πιεσμένος από απρόσμενη ασθένεια, είτε από διαταραχή του ανέμου... κ.λπ... είτε πιεσμένος από τη δύναμη λόγχης, πεθαίνει πρόωρα. Αυτός εδώ, μεγάλη βασιλιά, είναι ο λόγος, για τον οποίο λόγο υπάρχει πρόωρος θάνατος.

«Ή όπως, μεγάλη βασιλιά, σε ένα χωράφι ένας καλά αναπτυγμένος σπόρος δημητριακών, με τη βροχή που πέφτει σωστά, αφού γίνει καλυμμένος, απλωμένος, γεμάτος με πολλούς καρπούς, φτάνει στον χρόνο της συγκομιδής, εκείνα τα δημητριακά ονομάζονται 'χωρίς δυστυχία, χωρίς συμφορά, έχουν φτάσει στην ώρα τους'. Ακριβώς έτσι, μεγάλη βασιλιά, όποιος αφού ζήσει πολλές χιλιάδες ημέρες, γερασμένος από τα γηρατειά, από την εξάντληση της ζωής, χωρίς δυστυχία, χωρίς συμφορά πεθαίνει, αυτός ονομάζεται 'χωρίς δυστυχία, χωρίς συμφορά, έχει φτάσει στον θάνατο στην ώρα του'.

«Ή όπως, μεγάλη βασιλιά, σε ένα χωράφι ένας καλά αναπτυγμένος σπόρος δημητριακών θα πέθαινε ελλιπής από το νερό, άραγε εκείνα τα δημητριακά, μεγάλη βασιλιά, θα ονομάζονταν ότι δεν έφτασαν στην ώρα τους;» «Όχι πράγματι, σεβάσμιε κύριε». «Γιατί όμως, μεγάλη βασιλιά, τα τελευταία δημητριακά δεν είχαν τον ίδιο προορισμό με τα προηγούμενα δημητριακά;» «Καταπιεσμένα από μια τυχαία ζέστη, σεβάσμιε κύριε, εκείνα τα δημητριακά πέθαναν.» «Ακριβώς έτσι, μεγάλη βασιλιά, όποιος πεθαίνει πρόωρα, αυτός πιεσμένος από απρόσμενη ασθένεια, είτε από

διαταραχή του ανέμου... κ.λπ... είτε πιεσμένος από τη δύναμη λόγχης, πεθαίνει πρόωρα. Αυτή είναι εδώ, μεγάλε βασιλιά, η αιτία, για την οποία αιτία υπάρχει πρόωρος θάνατος».

«Έχεις ακούσει όμως στο παρελθόν, μεγάλε βασιλιά, ότι 'σκουλήκια σηκώνονται και καταστρέφουν μαζί με τη ρίζα την τέλεια νεαρή σοδειά';» «Και το έχουμε ακούσει στο παρελθόν αυτό, σεβάσμιε κύριε, και το έχουμε δει στο παρελθόν.» «Άραγε εκείνη η σοδειά, μεγάλε βασιλιά, χάθηκε στην ώρα της ή χάθηκε πρόωρα;» «Πρόωρα, σεβάσμιε κύριε, αν εκείνη τη σοδειά, σεβάσμιε κύριε, τα σκουλήκια δεν την έτρωγαν, θα έφτανε στον χρόνο της συγκομιδής.» «Μήπως λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, από μια τυχαία καταστροφή η σοδειά καταστρέφεται, ενώ η σοδειά χωρίς καταστροφή φτάνει στον χρόνο της συγκομιδής;» «Ναι, σεβάσμιε κύριε.» «Ακριβώς έτσι, μεγάλε βασιλιά, όποιος πεθαίνει πρόωρα, αυτός πιεσμένος από απρόσμενη ασθένεια, είτε από διαταραχή του ανέμου... κ.λπ... ή καταπιεσμένος από την ορμή ξίφους πεθαίνει. Αυτή είναι εδώ, μεγάλε βασιλιά, η αιτία, για την οποία αιτία υπάρχει πρόωρος θάνατος».

«Έχεις ακούσει στο παρελθόν, μεγάλε βασιλιά, ότι "όταν η σοδειά είναι τέλεια, λυγισμένη από το βάρος των καρπών, με τα φύλλα να κρέμονται, ένα είδος βροχής που ονομάζεται χαλαζόβροχη πέφτοντας την καταστρέφει και την κάνει άκαρπη";» «Και το έχουμε ακούσει στο παρελθόν αυτό, σεβάσμιε κύριε, και το έχουμε δει στο παρελθόν.» «Εκείνη η σοδειά, μεγάλε βασιλιά, χάθηκε στην κατάλληλη ώρα ή χάθηκε σε ακατάλληλη ώρα;» «Σε ακατάλληλη ώρα, σεβάσμιε κύριε· αν, σεβάσμιε κύριε, εκείνη η σοδειά δεν δεχόταν χαλαζόβροχη, θα έφτανε στον χρόνο της συγκομιδής.» «Μήπως λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, από μια τυχαία καταστροφή η σοδειά καταστρέφεται, ενώ η σοδειά χωρίς καταστροφή φτάνει στον χρόνο της συγκομιδής;» «Ναι, σεβάσμιε κύριε.» «Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, μεγάλε βασιλιά, όποιος πεθαίνει σε ακατάλληλη ώρα, αυτός πληγείς από εξωτερική ασθένεια - είτε από διαταραχή του ανέμου, είτε από διαταραχή της χολής, είτε από διαταραχή του φλέγματος, είτε από συνδυασμό τους, είτε από αλλαγή εποχής, είτε από ακατάλληλη φροντίδα, είτε από επίθεση, είτε από πείνα, είτε από δίψα, είτε από δάγκωμα φιδιού, είτε από κατανάλωση δηλητηρίου, είτε από φωτιά, είτε από νερό, είτε πληγείς από τη δύναμη όπλου - πεθαίνει σε ακατάλληλη ώρα. Αν όμως δεν πληγόταν από εξωτερική ασθένεια, θα έφτανε στον θάνατο στην κατάλληλη ώρα. Αυτή είναι εδώ, μεγάλε βασιλιά, η αιτία, για την οποία αιτία υπάρχει πρόωρος θάνατος.»

«Θαυμαστό, σεβάσμιε Ναγκασένα, εκπληκτικό, σεβάσμιε Ναγκασένα, καλά παρουσιάστηκε η αιτία, καλά παρουσιάστηκε η παρομοίωση για τη διαφώτιση του πρόωρου θανάτου· "υπάρχει πρόωρος θάνατος" έγινε σαφές, έγινε φανερό, έγινε διαυγές· ακόμη και ένας άνθρωπος με διασπασμένο νου, σεβάσμιε Ναγκασένα, θα κατέληγε στο συμπέρασμα με μία μόνο παρομοίωση ότι "υπάρχει πρόωρος θάνατος", πόσο μάλλον ένας άνθρωπος με συνείδηση; Εγώ, σεβάσμιε κύριε, πείστηκα με την πρώτη κιόλας παρομοίωση ότι "υπάρχει πρόωρος θάνατος", αλλά επειδή επιθυμούσα να ακούσω περισσότερες εξηγήσεις, δεν το αποδέχτηκα.»

Η ερώτηση περί του πρόωρου θανάτου, έκτη.

7. Η ερώτηση περί του θαύματος του ιερού μνημείου

7. «Σεβάσμιε Ναγκασένα, στα ιερά μνημεία όλων αυτών που έχουν επιτύχει το τελικό Νιμπάνα συμβαίνει θαύμα, ή μήπως μόνο σε μερικών;» «Σε μερικών, μεγάλε βασιλιά, συμβαίνει, σε μερικών δεν συμβαίνει.» «Σε ποιων, σεβάσμιε κύριε, συμβαίνει, σε ποιων δεν συμβαίνει;» «Λόγω του καθορισμού κάποιου από τρεις, μεγάλε βασιλιά, στο ιερό μνημείο αυτού που έχει επιτύχει το τελικό Νιμπάνα συμβαίνει θαύμα. Ποιων τριών; Εδώ, μεγάλε βασιλιά, ένας Άξιος από συμπόνια για θεούς και ανθρώπους, ενώ ακόμη ζει, καθορίζει: 'ας συμβεί θαύμα στο τάδε ιερό μνημείο'· λόγω της δύναμης του καθορισμού του, στο ιερό μνημείο συμβαίνει θαύμα· έτσι λόγω της δύναμης του καθορισμού του Άξιου, στο ιερό μνημείο αυτού που έχει επιτύχει το τελικό Νιμπάνα συμβαίνει θαύμα.

«Επιπλέον, μεγάλε βασιλιά, θεότητες από συμπόνια για τους ανθρώπους δείχνουν θαύμα στο ιερό μνημείο αυτού που έχει επιτύχει το τελικό Νιμπάνα: 'με αυτό το θαύμα η Άριστη Διδασκαλία θα είναι μόνιμα υποστηριζόμενη, και οι άνθρωποι με πίστη θα αυξηθούν στο καλό'· έτσι λόγω της δύναμης του καθορισμού των θεοτήτων, στο ιερό μνημείο αυτού που έχει επιτύχει το τελικό Νιμπάνα συμβαίνει θαύμα.

«Επιπλέον, μεγάλε βασιλιά, μια γυναίκα ή ένας άνδρας με πίστη, ευλαβής, σοφός, έμπειρος, ευφυής, τέλειος στην ανώτερη νοημοσύνη, αφού σκεφτεί συνετά και αφού καθορίσει άρωμα ή γιρλάντα ή ύφασμα ή κάτι άλλο, το τοποθετεί στο ιερό μνημείο λέγοντας 'ας γίνει έτσι'· και λόγω της δύναμης του καθορισμού του, στο ιερό μνημείο αυτού που έχει επιτύχει το τελικό Νιμπάνα συμβαίνει θαύμα· έτσι λόγω της δύναμης του καθορισμού των ανθρώπων, στο ιερό μνημείο αυτού που έχει επιτύχει το τελικό Νιμπάνα συμβαίνει θαύμα.

«Λόγω της δύναμης του καθορισμού κάποιου από αυτούς τους τρεις λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, στο ιερό μνημείο αυτού που έχει επιτύχει το τελικό Νιμπάνα συμβαίνει θαύμα.

«Αν, μεγάλε βασιλιά, δεν υπάρχει καθορισμός από αυτούς, ακόμη και στο ιερό μνημείο αυτού που έχει εξαλείψει τις νοητικές διαφθορές, που έχει τις έξι άμεσες γνώσεις, που έχει επιτύχει την κυριαρχία του νου, δεν συμβαίνει θαύμα· ακόμη και χωρίς θαύμα, μεγάλε βασιλιά, βλέποντας την πολύ αγνή συμπεριφορά, πρέπει να έχει κανείς εμπιστοσύνη, πρέπει να καταλήξει σε συμπέρασμα, πρέπει να πιστέψει: 'αυτός ο γιος του Βούδα έχει επιτύχει καλά το τελικό Νιμπάνα'». «Καλώς, σεβάσμιε Ναγκασένα, έτσι αυτό το αποδέχομαι ως αληθές».

Η ερώτηση περί του θαύματος του ιερού μνημείου, έβδομη.

8. Η ερώτηση περί της πλήρους κατανόησης της διδασκαλίας

8. «Σεβάσμιε Ναγκασένα, εκείνοι που ακολουθούν ορθά, όλοι αυτοί έχουν πλήρη κατανόηση της διδασκαλίας, ή σε κάποιον δεν υπάρχει;» «Σε κάποιον, μεγάλε βασιλιά, υπάρχει, σε κάποιον δεν υπάρχει.» «Σε ποιον, σεβάσμιε κύριε, υπάρχει, σε ποιον δεν υπάρχει;» «Σε ένα ζώο, μεγάλε βασιλιά, ακόμη και αν ασκεί καλά, δεν υπάρχει πλήρης κατανόηση της διδασκαλίας· σε αυτόν που έχει γεννηθεί στη σφαίρα των φαντασμάτων... κ.λπ... σε αυτόν που έχει λανθασμένες απόψεις... κ.λπ... στον απατεώνα... κ.λπ... στον μητροκτόνο... κ.λπ... στον πατροκτόνο... κ.λπ... στον δολοφόνο ενός Άραχαντ... κ.λπ... στον σχισματικό... κ.λπ... σε αυτόν που τραυματίζει... κ.λπ... σε αυτόν που συγκατοικεί με κλοπή... κ.λπ... σε αυτόν που

προσχώρησε σε άλλες σέκτες... κ.λπ... στον πλανευτή γυναικών μοναχών... κ.λπ... σε αυτόν που αφού διέπραξε κάποιο από τα δεκατρία βαριά παραπτώματα δεν έχει αποκατασταθεί... κ.λπ... στον ευνούχο... κ.λπ... στον ερμαφρόδιτο, ακόμη και αν ασκεί καλά, δεν υπάρχει πλήρης κατανόηση της διδασκαλίας... κ.λπ... και σε ένα νεαρό ανθρώπινο ον κάτω των επτά ετών, σε αυτόν ακόμη και αν ασκεί καλά δεν υπάρχει πλήρης κατανόηση της διδασκαλίας. Σε αυτά λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, τα δεκαέξι άτομα, ακόμη και αν ασκούν καλά, δεν υπάρχει πλήρης κατανόηση της διδασκαλίας.»

«Σεβάσμιε Ναγκασένα, εκείνα τα δεκαπέντε άτομα είναι πράγματι εμποδισμένα· σε αυτούς ας υπάρχει ή ας μην υπάρχει πλήρης κατανόηση της διδασκαλίας· αλλά για ποιον λόγο σε ένα νεαρό ανθρώπινο ον κάτω των επτά ετών, ακόμη και αν ασκεί καλά, δεν υπάρχει πλήρης κατανόηση της διδασκαλίας; Εδώ λοιπόν υπάρχει ερώτηση: 'Δεν είναι αλήθεια ότι σε ένα νεαρό ον δεν υπάρχει λαγνεία, δεν υπάρχει μίσος, δεν υπάρχει αυταπάτη, δεν υπάρχει αλαζονεία, δεν υπάρχει λανθασμένη άποψη, δεν υπάρχει δυσαρέσκεια, δεν υπάρχει ηδονικός λογισμός, είναι αμόλυντο από τις νοητικές μολύνσεις· αυτό λοιπόν το νεαρό ον είναι κατάλληλο και ικανό και αξίζει να διεισδύσει τις τέσσερις αλήθειες με μία διείσδυση;'»

«Αυτός ακριβώς εδώ, μεγάλε βασιλιά, είναι ο λόγος, με τον οποίο λέω 'σε αυτόν που είναι κάτω των επτά ετών, ακόμη και αν ασκεί καλά, δεν υπάρχει πλήρης κατανόηση της διδασκαλίας'. Αν, μεγάλε βασιλιά, αυτός που είναι κάτω των επτά ετών παθιαζόταν με ό,τι προκαλεί πάθος, εξοργιζόταν με ό,τι προκαλεί μίσος, παραπλανιόταν με ό,τι προκαλεί αυταπάτη, μεθούσε με ό,τι προκαλεί μέθη, συνειδητοποιούσε την άποψη, συνειδητοποιούσε την τέρψη και τη δυσαρέσκεια, σκεφτόταν το καλό-φαύλο, θα υπήρχε σε αυτόν πλήρης κατανόηση της διδασκαλίας· αλλά όμως, μεγάλε βασιλιά, η συνείδηση αυτού που είναι κάτω των επτά ετών είναι χωρίς δύναμη, αδύναμη, περιορισμένη, μικρή, λίγη, αδύνατη, ασαφής· το μη συνθηκοκρατημένο στοιχείο του Νιμπάνα είναι βαρύ, φορτωμένο, άφθονο, μεγάλο. Αυτός που είναι κάτω των επτά ετών, μεγάλε βασιλιά, με εκείνη την αδύναμη συνείδηση, περιορισμένη, αδύνατη, ασαφής, δεν μπορεί να διεισδύσει το βαρύ, φορτωμένο, άφθονο, μεγάλο, μη συνθηκοκρατημένο στοιχείο του Νιμπάνα.

Όπως, μεγάλε βασιλιά, το Σινέρου, ο βασιλιάς των βουνών, είναι βαρύ, φορτωμένο, άφθονο, μεγάλο· άραγε λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, ένας άνθρωπος θα μπορούσε με τη δική του φυσική σθεναρότητα, δύναμη και ενεργητικότητα να σηκώσει το Σινέρου, τον βασιλιά των βουνών;» «Όχι πράγματι, σεβάσμιε κύριε». «Για ποιον λόγο, μεγάλε βασιλιά;» «Λόγω της αδυναμίας, σεβάσμιε κύριε, του ανθρώπου, λόγω του μεγέθους του Σινέρου, του βασιλιά των βουνών.» «Ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, η συνείδηση αυτού που είναι κάτω των επτά ετών είναι χωρίς δύναμη, αδύναμη, περιορισμένη, μικρή, λίγη, αδύνατη, ασαφής· το μη συνθηκοκρατημένο στοιχείο του Νιμπάνα είναι βαρύ, φορτωμένο, άφθονο, μεγάλο. Αυτός που είναι κάτω των επτά ετών, με εκείνη την αδύναμη συνείδηση, περιορισμένη, αδύνατη, ασαφής, δεν μπορεί να διεισδύσει το βαρύ, φορτωμένο, άφθονο, μεγάλο, μη συνθηκοκρατημένο στοιχείο του Νιμπάνα· γι' αυτόν τον λόγο σε αυτόν που είναι κάτω των επτά ετών, ακόμη και αν ασκεί καλά, δεν υπάρχει πλήρης κατανόηση της διδασκαλίας.

«Ή όπως, μεγάλε βασιλιά, αυτή η μεγάλη γη είναι μακρά, επιμήκης, πλατιά, εκτεταμένη, ευρεία, απλωμένη, άφθονη, μεγάλη· άραγε λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, είναι δυνατόν αυτή τη μεγάλη γη να τη βρέξει κανείς με μια μικρή σταγόνα νερού και να τη μετατρέψει σε λάσπη;» «Όχι πράγματι, σεβάσμιε κύριε». «Για ποιον λόγο, μεγάλε

βασιλιά;» «Λόγω της μικρότητας, σεβάσμιε κύριε, της σταγόνας νερού, και λόγω του μεγέθους της μεγάλης γης». «Ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, η συνείδηση αυτού που είναι κάτω των επτά ετών είναι χωρίς δύναμη, αδύναμη, περιορισμένη, λίγη, μικρή, νωθρή, ασαφής· το μη συνθηκοκρατημένο στοιχείο του Νιμπάνα είναι μακρό, επιμήκες, πλατύ, εκτεταμένο, ευρύ, απλωμένο, άφθονο, μεγάλο. Αυτός που είναι κάτω των επτά ετών με εκείνη την αδύναμη συνείδηση, περιορισμένη, νωθρή, ασαφής, δεν μπορεί να διεισδύσει το μεγάλο μη συνθηκοκρατημένο στοιχείο του Νιμπάνα· γι' αυτόν τον λόγο για αυτόν που είναι κάτω των επτά ετών, ακόμη και αν ασκεί καλά, δεν υπάρχει πλήρης κατανόηση της διδασκαλίας.

«Ή όπως, μεγάλε βασιλιά, θα υπήρχε μια φωτιά χωρίς δύναμη, αδύναμη, περιορισμένη, λίγη, μικρή, νωθρή· άραγε λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, με μια τόσο νωθρή φωτιά είναι δυνατόν να διασκορπιστεί το σκοτάδι στον κόσμο μαζί με τους θεούς και να δειχθεί φως;» «Όχι πράγματι, σεβάσμιε κύριε». «Για ποιον λόγο, μεγάλε βασιλιά;» «Λόγω της νωθρότητας, σεβάσμιε κύριε, της φωτιάς, και λόγω του μεγέθους του κόσμου». «Ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, η συνείδηση αυτού που είναι κάτω των επτά ετών είναι χωρίς δύναμη, αδύναμη, περιορισμένη, λίγη, μικρή, νωθρή, ασαφής, και είναι καλυμμένη από το μεγάλο σκοτάδι της άγνοιας. Γι' αυτό είναι δύσκολο να δειχθεί το φως της γνώσης· γι' αυτόν τον λόγο για αυτόν που είναι κάτω των επτά ετών, ακόμη και αν ασκεί καλά, δεν υπάρχει πλήρης κατανόηση της διδασκαλίας.

«Ή όπως, μεγάλε βασιλιά, ένα άρρωστο, αδύνατο, με εξαιρετικά μικρό σώμα σκουλήκι ξύλου, αφού δει έναν ελέφαντα με τριπλή οργή, εννέα πήχεις σε μήκος, τρεις πήχεις σε πλάτος, δέκα πήχεις σε περιφέρεια, οκτώ ρατάνα σε ύψος, που έφτασε στη θέση του, θα προσπαθούσε να τον καταπιεί· άραγε λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, εκείνο το σκουλήκι ξύλου θα μπορούσε να καταπιεί εκείνον τον ελέφαντα;» «Όχι πράγματι, σεβάσμιε κύριε». «Για ποιον λόγο, μεγάλε βασιλιά;» «Λόγω της μικρότητας, σεβάσμιε κύριε, του σκουληκιού ξύλου, και λόγω του μεγέθους του ελέφαντα». «Ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, η συνείδηση αυτού που είναι κάτω των επτά ετών είναι χωρίς δύναμη, αδύναμη, περιορισμένη, λίγη, μικρή, νωθρή, ασαφής· το μη συνθηκοκρατημένο στοιχείο του Νιμπάνα είναι μεγάλο. Αυτός με εκείνη την αδύναμη συνείδηση, περιορισμένη, νωθρή, ασαφής, δεν μπορεί να διεισδύσει το μεγάλο μη συνθηκοκρατημένο στοιχείο του Νιμπάνα· γι' αυτόν τον λόγο για αυτόν που είναι κάτω των επτά ετών, ακόμη και αν ασκεί καλά, δεν υπάρχει πλήρης κατανόηση της διδασκαλίας». «Καλώς, σεβάσμιε Ναγκασένα, έτσι αυτό το αποδέχομαι ως αληθές».

Η ερώτηση περί της πλήρους κατανόησης της διδασκαλίας, όγδοη.

9. Η ερώτηση περί του Νιμπάνα ως απόλυτης ευτυχίας

9. «Σεβάσμιε Ναγκασένα, είναι το Νιμπάνα αποκλειστικά ευτυχία, ή είναι αναμειγμένο με δυστυχία;» «Το Νιμπάνα, μεγάλε βασιλιά, είναι αποκλειστικά ευτυχία, μη αναμειγμένο με δυστυχία».

«Εμείς δεν πιστεύουμε αυτά τα λόγια, σεβάσμιε Ναγκασένα, ότι 'το Νιμπάνα είναι αποκλειστικά ευτυχία'· έτσι εδώ εμείς, σεβάσμιε Ναγκασένα, θεωρούμε ότι 'το Νιμπάνα είναι αναμειγμένο με δυστυχία', και εδώ βρίσκουμε λόγο ότι 'το Νιμπάνα είναι αναμειγμένο με δυστυχία'. Ποιος είναι εδώ ο λόγος; Εκείνοι, σεβάσμιε

Ναγκασένα, που αναζητούν το Νιμπάνα, σε αυτούς φαίνεται ζέση και ταλαιπωρία του σώματος και της συνείδησης, περιορισμός στάσης, περπατήματος, καθίσματος, ξαπλώματος και τροφής, και εμπόδιο της υπνηλίας, και καταπίεση των αισθητήριων βάσεων, και εγκατάλειψη πλούτου, σιτηρών, αγαπημένων, συγγενών και φίλων. Όσοι στον κόσμο είναι ευτυχισμένοι και αφοσιωμένοι στην ευτυχία, αυτοί όλοι με τα πέντε είδη αισθησιακής ηδονής ευχαριστούν και αναπτύσσουν τις αισθητήριες βάσεις· με ευχάριστες και δυσάρεστες πολυποίκιλες όμορφες μορφές ευχαριστούν και αναπτύσσουν το μάτι· με ευχάριστους και δυσάρεστους ήχους τραγουδιών και μουσικής πολυποίκιλων όμορφων σημαδιών ευχαριστούν και αναπτύσσουν το αυτί· με ευχάριστες και δυσάρεστες οσμές λουλουδιών, καρπών, φύλλων, φλοιού, ρίζας και ουσίας πολυποίκιλων όμορφων σημαδιών ευχαριστούν και αναπτύσσουν τη μύτη· με ευχάριστες και δυσάρεστες γεύσεις φαγητών, γευμάτων, γλυκών, ροφημάτων και λιχουδιών πολυποίκιλων όμορφων σημαδιών ευχαριστούν και αναπτύσσουν τη γλώσσα· με ευχάριστες και δυσάρεστες επαφές λείες, λεπτοφυείς, μαλακές και απαλές πολυποίκιλων όμορφων σημαδιών ευχαριστούν και αναπτύσσουν το σώμα· με ευχάριστους και δυσάρεστους καλούς και κακόβουλους όμορφους και άσχημους πολυποίκιλους λογισμούς και προσοχή ευχαριστούν και αναπτύσσουν τον νου. Εσείς αυτή την ανάπτυξη του ματιού, του αυτιού, της μύτης, της γλώσσας, του σώματος και του νου τη χτυπάτε και τη βλάπτετε, την κόβετε και την αποκόπτετε, την εμποδίζετε και την παρεμποδίζετε. Γι' αυτό και το σώμα ταλαιπωρείται και η συνείδηση ταλαιπωρείται· όταν το σώμα ταλαιπωρείται, βιώνει σωματικό δυσάρεστο αίσθημα· όταν η συνείδηση ταλαιπωρείται, βιώνει νοητικό δυσάρεστο αίσθημα. Δεν είπε άραγε και ο περιπλανώμενος ασκητής Μαγκαντίγια, επικρίνοντας τον Ευλογημένο, έτσι: 'Ο ασκητής Γκόταμα είναι καταστροφέας της ανάπτυξης'; Αυτός είναι εδώ ο λόγος, με τον οποίο λόγο λέω 'το Νιμπάνα είναι αναμεμειγμένο με δυστυχία'».

«Όχι πράγματι, μεγάλε βασιλιά, το Νιμπάνα δεν είναι αναμεμειγμένο με δυστυχία· το Νιμπάνα είναι αποκλειστικά ευτυχία. Αυτό όμως που εσύ, μεγάλε βασιλιά, λες 'το Νιμπάνα είναι δυστυχία', αυτό δεν είναι δυστυχία που ονομάζεται Νιμπάνα· αυτό όμως είναι το προηγούμενο στάδιο για την πραγμάτωση του Νιμπάνα· αυτό είναι η αναζήτηση του Νιμπάνα· το Νιμπάνα είναι αποκλειστικά ευτυχία ακριβώς, μεγάλε βασιλιά, μη αναμεμειγμένο με δυστυχία. Εδώ λέω τον λόγο. Υπάρχει, μεγάλε βασιλιά, για τους βασιλιάδες κάτι που ονομάζεται ευτυχία της βασιλείας;» «Ναι, σεβάσμιε κύριε, υπάρχει για τους βασιλιάδες ευτυχία της βασιλείας». «Είναι άραγε, μεγάλε βασιλιά, αυτή η ευτυχία της βασιλείας αναμεμειγμένη με δυστυχία;» «Όχι πράγματι, σεβάσμιε κύριε». «Γιατί λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, οι βασιλιάδες, όταν οι παραμεθόριοι εξεγείρονται, για την αναχαίτιση εκείνων που κατοικούν στις παραμεθόριες περιοχές, περιτριγυρισμένοι από υπουργούς, στρατηγούς, μισθοφόρους και στρατιώτες, πηγαίνοντας σε ξένη χώρα, ταλαιπωρημένοι από αλογόμυγες, κουνούπια, άνεμο και ζέστη, τρέχουν σε ομαλά και ανώμαλα εδάφη, και κάνουν μεγάλο πόλεμο, και φτάνουν σε κίνδυνο της ζωής τους;» «Αυτό δεν είναι, σεβάσμιε Ναγκασένα, η ευτυχία της βασιλείας· αυτό είναι το προηγούμενο στάδιο για την αναζήτηση της ευτυχίας της βασιλείας· με δυστυχία, σεβάσμιε Ναγκασένα, οι βασιλιάδες αφού αναζητήσουν τη βασιλεία, βιώνουν την ευτυχία της βασιλείας· έτσι, σεβάσμιε Ναγκασένα, η ευτυχία της βασιλείας δεν είναι αναμεμειγμένη με δυστυχία· άλλο είναι εκείνη η ευτυχία της βασιλείας, άλλο η δυστυχία». «Ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, το Νιμπάνα είναι αποκλειστικά ευτυχία, μη αναμεμειγμένο με

δυστυχία. Εκείνοι όμως που αναζητούν αυτό το Νιμπάνα, αυτοί αφού ταλαιπωρήσουν το σώμα και τη συνείδηση, αφού περιορίσουν τη στάση, το περπάτημα, το κάθισμα, το ξάπλωμα και την τροφή, αφού εμποδίσουν την υπνηλία, αφού καταπιέσουν τις αισθητήριες βάσεις, αφού εγκαταλείψουν το σώμα και τη ζωή, αφού αναζητήσουν το Νιμπάνα με δυστυχία, βιώνουν το Νιμπάνα που είναι αποκλειστικά ευτυχία, όπως οι βασιλιάδες που έχουν νικήσει τους εχθρούς βιώνουν την ευτυχία της βασιλείας. Έτσι, μεγάλη βασιλιά, το Νιμπάνα είναι αποκλειστικά ευτυχία, μη αναμεμειγμένο με δυστυχία· άλλο είναι το Νιμπάνα, άλλο η δυστυχία».

«Επιπλέον, μεγάλη βασιλιά, άκουσε έναν ακόμη λόγο ότι το Νιμπάνα είναι αποκλειστικά ευτυχία, μη αναμεμειγμένο με δυστυχία· άλλο είναι η δυστυχία, άλλο το Νιμπάνα. Υπάρχει, μεγάλη βασιλιά, για τους δασκάλους που κατέχουν τέχνες κάτι που ονομάζεται ευτυχία της τέχνης;» «Ναι, σεβάσμιε κύριε, υπάρχει για τους δασκάλους που κατέχουν τέχνες ευτυχία της τέχνης». «Είναι άραγε, μεγάλη βασιλιά, αυτή η ευτυχία της τέχνης αναμεμειγμένη με δυστυχία;» «Όχι πράγματι, σεβάσμιε κύριε». «Γιατί λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, οι μαθητές με την απόδοση σεβασμού και την έγερση σε ένδειξη σεβασμού προς τους δασκάλους, με το κουβάλημα νερού, το σκούπισμα του σπιτιού, την παροχή ξύλινης οδοντόβουρτσας και νερού για το πρόσωπο, με την αποδοχή των υπολειμμάτων, το τρίψιμο, το λούσιμο και την περιποίηση των ποδιών, αφού αφήσουν κατά μέρος τη δική τους συνείδηση με την υπακοή στη συνείδηση του άλλου, με δύσκολο ύπνο και ανώμαλη τροφή ταλαιπωρούν το σώμα;» «Αυτό δεν είναι, σεβάσμιε Ναγκασένα, η ευτυχία της τέχνης· αυτό είναι το προηγούμενο στάδιο για την αναζήτηση της τέχνης· με δυστυχία, σεβάσμιε Ναγκασένα, οι μαθητές αφού αναζητήσουν την τέχνη, βιώνουν την ευτυχία της τέχνης· έτσι, σεβάσμιε Ναγκασένα, η ευτυχία της τέχνης δεν είναι αναμεμειγμένη με δυστυχία· άλλο είναι εκείνη η ευτυχία της τέχνης, άλλο η δυστυχία». «Ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, το Νιμπάνα είναι αποκλειστικά ευτυχία, μη αναμεμειγμένο με δυστυχία. Εκείνοι όμως που αναζητούν αυτό το Νιμπάνα, αυτοί αφού ταλαιπωρήσουν το σώμα και τη συνείδηση, αφού περιορίσουν τη στάση, το περπάτημα, το κάθισμα, το ξάπλωμα και την τροφή, αφού εμποδίσουν την υπνηλία, αφού καταπιέσουν τις αισθητήριες βάσεις, αφού εγκαταλείψουν το σώμα και τη ζωή, αφού αναζητήσουν το Νιμπάνα με δυστυχία, βιώνουν το Νιμπάνα που είναι αποκλειστικά ευτυχία, όπως οι μαθητές την ευτυχία της τέχνης. Έτσι, μεγάλη βασιλιά, το Νιμπάνα είναι αποκλειστικά ευτυχία, μη αναμεμειγμένο με δυστυχία· άλλο είναι η δυστυχία, άλλο το Νιμπάνα». «Καλώς, σεβάσμιε Ναγκασένα, έτσι αυτό το αποδέχομαι ως αληθές».

Η ερώτηση περί του Νιμπάνα ως απόλυτης ευτυχίας, ένατη.

10. Η ερώτηση περί της μορφής και σχήματος του Νιμπάνα

10. «Σεβάσμιε Ναγκασένα, αυτό που λες 'Νιμπάνα, Νιμπάνα', είναι δυνατόν όμως να δειχθεί η υλικότητα ή το σχήμα ή η παρακμή ή το μέτρο αυτού του Νιμπάνα μέσω παρομοίωσης ή μέσω λόγου ή μέσω αιτίας ή μέσω μεθόδου;» «Το Νιμπάνα, μεγάλη βασιλιά, είναι χωρίς αντίγραφο· δεν είναι δυνατόν να δειχθεί η υλικότητα ή το σχήμα ή η παρακμή ή το μέτρο του Νιμπάνα μέσω παρομοίωσης ή μέσω λόγου ή μέσω αιτίας ή μέσω μεθόδου.» «Αυτό εγώ, σεβάσμιε Ναγκασένα, δεν το αποδέχομαι, ότι για το Νιμπάνα που υπάρχει δεν μπορεί να περιγραφεί η υλικότητα ή το σχήμα ή η παρακμή ή το μέτρο μέσω παρομοίωσης ή μέσω λόγου ή μέσω αιτίας ή μέσω μεθόδου· πείσε με με λόγο.» «Ας γίνει, μεγάλη βασιλιά, θα σε πείσω με λόγο. Υπάρχει,

μεγάλε βασιλιά, αυτό που ονομάζεται μεγάλος ωκεανός;» «Ναι, σεβάσμιε κύριε, υπάρχει αυτός ο μεγάλος ωκεανός.» «Αν κάποιος, μεγάλε βασιλιά, σε ρωτούσε έτσι: 'πόσο, μεγάλε βασιλιά, είναι το νερό στον μεγάλο ωκεανό, και πόσα είναι τα όντα που κατοικούν στον μεγάλο ωκεανό;' - έτσι ερωτηθείς εσύ, μεγάλε βασιλιά, πώς θα απαντούσες σε αυτόν;» «Αν κάποιος, σεβάσμιε κύριε, με ρωτούσε έτσι: 'πόσο, μεγάλε βασιλιά, είναι το νερό στον μεγάλο ωκεανό, και πόσα είναι τα όντα που κατοικούν στον μεγάλο ωκεανό;' - σε αυτόν εγώ, σεβάσμιε κύριε, θα έλεγα έτσι: 'αυτό που δεν πρέπει να ρωτηθεί εμένα ρωτάς, ε άνθρωπε· αυτή η ερώτηση δεν πρέπει να τεθεί από κανέναν· αυτή η ερώτηση πρέπει να παραμεριστεί. Ο μεγάλος ωκεανός δεν έχει διαιρεθεί από τους κοσμολόγους· δεν είναι δυνατόν να μετρηθεί το νερό στον μεγάλο ωκεανό ή τα όντα που έχουν έρθει να κατοικήσουν εκεί' - έτσι εγώ, σεβάσμιε κύριε, θα έδινα απάντηση σε αυτόν.»

«Γιατί όμως εσύ, μεγάλε βασιλιά, στον μεγάλο ωκεανό που υπάρχει θα έδινες τέτοια απάντηση; Δεν πρέπει αφού υπολογίσεις να του πεις: 'τόσο είναι το νερό στον μεγάλο ωκεανό, και τόσα όντα κατοικούν στον μεγάλο ωκεανό';» «Δεν είναι δυνατόν, σεβάσμιε κύριε· αυτή η ερώτηση είναι εκτός πεδίου.»

«Όπως, μεγάλε βασιλιά, στον μεγάλο ωκεανό που πράγματι υπάρχει δεν είναι δυνατόν να μετρηθεί το νερό ή τα όντα που έχουν έρθει να κατοικήσουν εκεί, ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, για το Νιμπάνα που πράγματι υπάρχει δεν είναι δυνατόν να δειχθεί η υλικότητα ή το σχήμα ή η παρακμή ή το μέτρο μέσω παρομοίωσης ή μέσω λόγου ή μέσω αιτίας ή μέσω μεθόδου· θα μπορούσε να υπολογίσει, μεγάλε βασιλιά, ένας κάτοχος υπερφυσικής δύναμης που έχει επιτύχει την κυριαρχία του νου το νερό στον μεγάλο ωκεανό και τα όντα που κατοικούν εκεί, αλλά ούτε αυτός ο κάτοχος υπερφυσικής δύναμης που έχει επιτύχει την κυριαρχία του νου θα μπορούσε να δείξει την υλικότητα ή το σχήμα ή την παρακμή ή το μέτρο του Νιμπάνα μέσω παρομοίωσης ή μέσω λόγου ή μέσω αιτίας ή μέσω μεθόδου.

«Επιπλέον, μεγάλε βασιλιά, άκουσε έναν ακόμη λόγο, ότι για το Νιμπάνα που πράγματι υπάρχει δεν είναι δυνατόν να δειχθεί η υλικότητα ή το σχήμα ή η παρακμή ή το μέτρο μέσω παρομοίωσης ή μέσω λόγου ή μέσω αιτίας ή μέσω μεθόδου. Υπάρχουν, μεγάλε βασιλιά, μεταξύ των θεών αυτοί που ονομάζονται θεοί με άυλο σώμα.» «Ναι, σεβάσμιε κύριε, ακούγεται ότι 'υπάρχουν μεταξύ των θεών αυτοί που ονομάζονται θεοί με άυλο σώμα'.» «Είναι δυνατόν όμως, μεγάλε βασιλιά, να δειχθεί η υλικότητα ή το σχήμα ή η παρακμή ή το μέτρο αυτών των θεών με άυλο σώμα μέσω παρομοίωσης ή μέσω λόγου ή μέσω αιτίας ή μέσω μεθόδου;» «Όχι πράγματι, σεβάσμιε κύριε.» «Τότε λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, δεν υπάρχουν θεοί με άυλο σώμα;» «Υπάρχουν, σεβάσμιε κύριε, θεοί με άυλο σώμα, αλλά δεν είναι δυνατόν να δειχθεί η υλικότητα ή το σχήμα ή η παρακμή ή το μέτρο τους μέσω παρομοίωσης ή μέσω λόγου ή μέσω αιτίας ή μέσω μεθόδου.» «Όπως, μεγάλε βασιλιά, για τους θεούς με άυλο σώμα που πράγματι υπάρχουν δεν είναι δυνατόν να δειχθεί η υλικότητα ή το σχήμα ή η παρακμή ή το μέτρο μέσω παρομοίωσης ή μέσω λόγου ή μέσω αιτίας ή μέσω μεθόδου, ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, για το Νιμπάνα που πράγματι υπάρχει δεν είναι δυνατόν να δειχθεί η υλικότητα ή το σχήμα ή η παρακμή ή το μέτρο μέσω παρομοίωσης ή μέσω λόγου ή μέσω αιτίας ή μέσω μεθόδου.»

«Σεβάσμιε Ναγκασένα, ας είναι το Νιμπάνα αποκλειστικά ευτυχία, και δεν είναι δυνατόν να δειχθεί η υλικότητα ή το σχήμα ή η παρακμή ή το μέτρο του μέσω παρομοίωσης ή μέσω λόγου ή μέσω αιτίας ή μέσω μεθόδου. Υπάρχει όμως, σεβάσμιε

κύριε, κάποια αρετή του Νιμπάνα που μοιράζεται με άλλα, έστω και μόνο ως παρομοίωση και παράδειγμα;» «Ως προς τη μορφή του, μεγάλη βασιλιά, δεν υπάρχει, αλλά ως προς τις αρετές του είναι δυνατόν να δειχθεί κάτι έστω και μόνο ως παρομοίωση και παράδειγμα.» «Καλώς, σεβάσμιε Ναγκασένα, όπως εγώ μπορώ να λάβω έστω και μερική διαφώτιση για τις αρετές του Νιμπάνα, έτσι πες γρήγορα· σβήσε τον πυρετό της καρδιάς μου, απομάκρυνέ τον με τον δροσερό και γλυκό αέρα των λόγων σου.»

«Του λωτού, μεγάλη βασιλιά, μία αρετή μοιράζεται με το Νιμπάνα, του νερού δύο αρετές, του αντίδοτου τρεις αρετές, του μεγάλου ωκεανού τέσσερις αρετές, της τροφής πέντε αρετές, του χώρου δέκα αρετές, του πολύτιμου λίθου τρεις αρετές, του κόκκινου σανταλόξυλου τρεις αρετές, του διαυγασμένου βουτυρελαίου τρεις αρετές, της κορυφής του βουνού πέντε αρετές μοιράζονται με το Νιμπάνα.»

«Σεβάσμιε Ναγκασένα, αυτό που λες 'του λωτού μία αρετή μοιράζεται με το Νιμπάνα', ποια είναι η μία αρετή του λωτού που μοιράζεται με το Νιμπάνα;» «Όπως, μεγάλη βασιλιά, ο λωτός είναι αλέκιστος από το νερό, ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, το Νιμπάνα είναι αλέκιστο από όλες τις νοητικές μολύνσεις. Αυτή, μεγάλη βασιλιά, είναι η μία αρετή του λωτού που μοιράζεται με το Νιμπάνα.»

«Σεβάσμιε Ναγκασένα, αυτό που λες 'του νερού δύο αρετές μοιράζονται με το Νιμπάνα', ποιες είναι οι δύο αρετές του νερού που μοιράζονται με το Νιμπάνα;» «Όπως, μεγάλη βασιλιά, το νερό είναι δροσερό και σβήνει τον πυρετό, ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, το Νιμπάνα είναι δροσερό και σβήνει τον πυρετό όλων των νοητικών μολύνσεων. Αυτή, μεγάλη βασιλιά, είναι η πρώτη αρετή του νερού που μοιράζεται με το Νιμπάνα. Επιπλέον, μεγάλη βασιλιά, το νερό αφαιρεί τη δίψα των ανθρώπων και των ζώων που είναι κουρασμένοι, διψασμένοι, λαχταρώντας νερό και καταπονημένοι από τη ζέστη· ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, το Νιμπάνα αφαιρεί τη δίψα της επιθυμίας για ηδονές, της επιθυμίας για ύπαρξη και της επιθυμίας για μη ύπαρξη. Αυτή, μεγάλη βασιλιά, είναι η δεύτερη αρετή του νερού που μοιράζεται με το Νιμπάνα. Αυτές λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, είναι οι δύο αρετές του νερού που μοιράζονται με το Νιμπάνα.»

«Σεβάσμιε Ναγκασένα, αυτό που λες ότι 'τρεις αρετές του αντίδοτου έχουν εισέλθει στο Νιμπάνα', ποιες είναι οι τρεις αρετές του αντίδοτου που έχουν εισέλθει στο Νιμπάνα;» «Όπως, μεγάλη βασιλιά, το αντίδοτο είναι καταφύγιο για τα όντα που ταλαιπωρούνται από δηλητήριο, ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, το Νιμπάνα είναι καταφύγιο για τα όντα που ταλαιπωρούνται από το δηλητήριο των νοητικών μολύνσεων. Αυτή, μεγάλη βασιλιά, είναι η πρώτη αρετή του αντίδοτου που έχει εισέλθει στο Νιμπάνα. Επιπλέον, μεγάλη βασιλιά, το αντίδοτο τερματίζει τις ασθένειες· ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, το Νιμπάνα τερματίζει όλο τον υπαρξιακό πόνο. Αυτή, μεγάλη βασιλιά, είναι η δεύτερη αρετή του αντίδοτου που έχει εισέλθει στο Νιμπάνα. Επιπλέον, μεγάλη βασιλιά, το αντίδοτο είναι αθάνατο· ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, το Νιμπάνα είναι αθάνατο. Αυτή, μεγάλη βασιλιά, είναι η τρίτη αρετή του αντίδοτου που έχει εισέλθει στο Νιμπάνα. Αυτές λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, είναι οι τρεις αρετές του αντίδοτου που έχουν εισέλθει στο Νιμπάνα.»

«Σεβάσμιε Ναγκασένα, αυτό που λες ότι 'τέσσερις αρετές του μεγάλου ωκεανού έχουν εισέλθει στο Νιμπάνα', ποιες είναι οι τέσσερις αρετές του μεγάλου ωκεανού που έχουν εισέλθει στο Νιμπάνα;» «Όπως, μεγάλη βασιλιά, ο μεγάλος ωκεανός είναι

κενός από όλα τα πτώματα, ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, το Νιμπάνα είναι κενό από όλα τα πτώματα των νοητικών μολύνσεων. Αυτή, μεγάλη βασιλιά, είναι η πρώτη αρετή του μεγάλου ωκεανού που έχει εισέλθει στο Νιμπάνα. Επιπλέον, μεγάλη βασιλιά, ο μεγάλος ωκεανός είναι μεγάλος, χωρίς αυτή ή εκείνη την όχθη, δεν γεμίζει από όλα τα ρέοντα νερά· ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, το Νιμπάνα είναι μεγάλο, χωρίς αυτή ή εκείνη την όχθη, δεν γεμίζει από όλα τα όντα. Αυτή, μεγάλη βασιλιά, είναι η δεύτερη αρετή του μεγάλου ωκεανού που έχει εισέλθει στο Νιμπάνα. Επιπλέον, μεγάλη βασιλιά, ο μεγάλος ωκεανός είναι κατοικία μεγάλων όντων· ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, το Νιμπάνα είναι κατοικία μεγάλων Άξιων, αυτών των μεγάλων όντων που είναι αμόλυντοι, που έχουν εξαλείψει τις νοητικές διαφθορές, που έχουν φτάσει στη δύναμη και έχουν γίνει κυρίαρχοι. Αυτή, μεγάλη βασιλιά, είναι η τρίτη αρετή του μεγάλου ωκεανού που έχει εισέλθει στο Νιμπάνα. Επιπλέον, μεγάλη βασιλιά, ο μεγάλος ωκεανός είναι στολισμένος με απεριόριστα, ποικίλα, άφθονα άνθη κυμάτων· ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, το Νιμπάνα είναι στολισμένο με απεριόριστα, ποικίλα, άφθονα άνθη αγνής αληθινής γνώσης και απελευθέρωσης. Αυτή, μεγάλη βασιλιά, είναι η τέταρτη αρετή του μεγάλου ωκεανού που έχει εισέλθει στο Νιμπάνα. Αυτές λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, είναι οι τέσσερις αρετές του μεγάλου ωκεανού που έχουν εισέλθει στο Νιμπάνα».

«Σεβάσμιε Ναγκασένα, αυτό που λες ότι 'πέντε αρετές της τροφής έχουν εισέλθει στο Νιμπάνα', ποιες είναι οι πέντε αρετές της τροφής που έχουν εισέλθει στο Νιμπάνα;» «Όπως, μεγάλη βασιλιά, η τροφή συντηρεί τη ζωή όλων των όντων, ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, το Νιμπάνα όταν πραγματωθεί συντηρεί τη ζωή λόγω της αποβολής του γήρατος και του θανάτου. Αυτή, μεγάλη βασιλιά, είναι η πρώτη αρετή της τροφής που έχει εισέλθει στο Νιμπάνα. Επιπλέον, μεγάλη βασιλιά, η τροφή αυξάνει τη δύναμη όλων των όντων· ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, το Νιμπάνα όταν πραγματωθεί αυξάνει την υπερφυσική δύναμη όλων των όντων. Αυτή, μεγάλη βασιλιά, είναι η δεύτερη αρετή της τροφής που έχει εισέλθει στο Νιμπάνα. Επιπλέον, μεγάλη βασιλιά, η τροφή παράγει ομορφιά σε όλα τα όντα· ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, το Νιμπάνα όταν πραγματωθεί παράγει την ομορφιά της αρετής σε όλα τα όντα. Αυτή, μεγάλη βασιλιά, είναι η τρίτη αρετή της τροφής που έχει εισέλθει στο Νιμπάνα. Επιπλέον, μεγάλη βασιλιά, η τροφή κατευνάζει την αναστάτωση όλων των όντων· ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, το Νιμπάνα όταν πραγματωθεί κατευνάζει την αναστάτωση όλων των νοητικών μολύνσεων όλων των όντων. Αυτή, μεγάλη βασιλιά, είναι η τέταρτη αρετή της τροφής που έχει εισέλθει στο Νιμπάνα. Επιπλέον, μεγάλη βασιλιά, η τροφή απομακρύνει την πείνα και την αδυναμία όλων των όντων· ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, το Νιμπάνα όταν πραγματωθεί απομακρύνει την πείνα και την αδυναμία όλου του υπαρξιακού πόνου όλων των όντων. Αυτή, μεγάλη βασιλιά, είναι η πέμπτη αρετή της τροφής που έχει εισέλθει στο Νιμπάνα. Αυτές λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, είναι οι πέντε αρετές της τροφής που έχουν εισέλθει στο Νιμπάνα».

«Σεβάσμιε Ναγκασένα, αυτό που λες ότι 'δέκα αρετές του χώρου έχουν εισέλθει στο Νιμπάνα', ποιες είναι οι δέκα αρετές του χώρου που έχουν εισέλθει στο Νιμπάνα;» «Όπως, μεγάλη βασιλιά, ο χώρος δεν γεννιέται, δεν γηράσκει, δεν πεθαίνει, δεν αποθνήσκει, δεν εγείρεται, είναι δυσκατάβλητος, μη κλεπτός, ανεξάρτητος, οδός των πτηνών, χωρίς εμπόδια, άπειρος. Ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, το Νιμπάνα δεν γεννιέται, δεν γηράσκει, δεν πεθαίνει, δεν αποθνήσκει, δεν εγείρεται,

είναι δυσκατάβλητο, μη κλεπτό, ανεξάρτητο, οδός των ευγενών, χωρίς εμπόδια, άπειρο. Αυτές λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, είναι οι δέκα αρετές του χώρου που έχουν εισέλθει στο Νιμπάνα».

«Σεβάσμιε Ναγκασένα, αυτό που λες ότι 'τρεις αρετές του πολύτιμου λίθου έχουν εισέλθει στο Νιμπάνα', ποιες είναι οι τρεις αρετές του πολύτιμου λίθου που έχουν εισέλθει στο Νιμπάνα;» «Όπως, μεγάλε βασιλιά, ο πολύτιμος λίθος δίνει ό,τι επιθυμεί κανείς, ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, το Νιμπάνα δίνει ό,τι επιθυμεί κανείς. Αυτή, μεγάλε βασιλιά, είναι η πρώτη αρετή του πολύτιμου λίθου που έχει εισέλθει στο Νιμπάνα. Επιπλέον, μεγάλε βασιλιά, ο πολύτιμος λίθος προκαλεί χαρά, ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, το Νιμπάνα προκαλεί χαρά. Αυτή, μεγάλε βασιλιά, είναι η δεύτερη αρετή του πολύτιμου λίθου που έχει εισέλθει στο Νιμπάνα. Επιπλέον, μεγάλε βασιλιά, ο πολύτιμος λίθος προκαλεί λάμψη, ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, το Νιμπάνα προκαλεί λάμψη. Αυτή, μεγάλε βασιλιά, είναι η τρίτη αρετή του πολύτιμου λίθου που έχει εισέλθει στο Νιμπάνα. Αυτές λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, είναι οι τρεις αρετές του πολύτιμου λίθου που έχουν εισέλθει στο Νιμπάνα».

«Σεβάσμιε Ναγκασένα, αυτό που λες ότι 'τρεις αρετές του κόκκινου σανταλόξυλου έχουν εισέλθει στο Νιμπάνα', ποιες είναι οι τρεις αρετές του κόκκινου σανταλόξυλου που έχουν εισέλθει στο Νιμπάνα;» «Όπως, μεγάλε βασιλιά, το κόκκινο σανταλόξυλο είναι δυσεύρετο, ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, το Νιμπάνα είναι δυσεύρετο. Αυτή, μεγάλε βασιλιά, είναι η πρώτη αρετή του κόκκινου σανταλόξυλου που έχει εισέλθει στο Νιμπάνα. Επιπλέον, μεγάλε βασιλιά, το κόκκινο σανταλόξυλο έχει ασύγκριτο άρωμα, ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, το Νιμπάνα έχει ασύγκριτο άρωμα. Αυτή, μεγάλε βασιλιά, είναι η δεύτερη αρετή του κόκκινου σανταλόξυλου που έχει εισέλθει στο Νιμπάνα. Επιπλέον, μεγάλε βασιλιά, το κόκκινο σανταλόξυλο επαινείται από τους καλούς ανθρώπους, ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, το Νιμπάνα επαινείται από τους ευγενείς καλούς ανθρώπους. Αυτή, μεγάλε βασιλιά, είναι η τρίτη αρετή του κόκκινου σανταλόξυλου που έχει εισέλθει στο Νιμπάνα. Αυτές λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, είναι οι τρεις αρετές του κόκκινου σανταλόξυλου που έχουν εισέλθει στο Νιμπάνα».

«Σεβάσμιε Ναγκασένα, αυτό που λες ότι 'τρεις αρετές του καθαρού βουτυρέλαιου έχουν εισέλθει στο Νιμπάνα', ποιες είναι οι τρεις αρετές του καθαρού βουτυρέλαιου που έχουν εισέλθει στο Νιμπάνα;» «Όπως, μεγάλε βασιλιά, το καθαρό βουτυρέλαιο είναι τέλειο σε χρώμα, ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, το Νιμπάνα είναι τέλειο σε αρετή και ομορφιά. Αυτή, μεγάλε βασιλιά, είναι η πρώτη αρετή του καθαρού βουτυρέλαιου που έχει εισέλθει στο Νιμπάνα. Επιπλέον, μεγάλε βασιλιά, το καθαρό βουτυρέλαιο είναι τέλειο σε οσμή, ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, το Νιμπάνα είναι τέλειο στο άρωμα της ηθικής. Αυτή, μεγάλε βασιλιά, είναι η δεύτερη αρετή του καθαρού βουτυρέλαιου που έχει εισέλθει στο Νιμπάνα. Επιπλέον, μεγάλε βασιλιά, το καθαρό βουτυρέλαιο είναι τέλειο σε γεύση, ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, το Νιμπάνα είναι τέλειο σε γεύση. Αυτή, μεγάλε βασιλιά, είναι η τρίτη αρετή του καθαρού βουτυρέλαιου που έχει εισέλθει στο Νιμπάνα. Αυτές λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, είναι οι τρεις αρετές του καθαρού βουτυρέλαιου που έχουν εισέλθει στο Νιμπάνα».

«Σεβάσμιε Ναγκασένα, αυτό που λες ότι 'πέντε αρετές της κορυφής του βουνού έχουν εισέλθει στο Νιμπάνα', ποιες είναι οι πέντε αρετές της κορυφής του βουνού που έχουν εισέλθει στο Νιμπάνα;» «Όπως, μεγάλε βασιλιά, η κορυφή του βουνού είναι πολύ υψηλή, ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, το Νιμπάνα είναι πολύ υψηλό.

Αυτή, μεγάλη βασιλιά, είναι η πρώτη αρετή της κορυφής του βουνού που έχει εισέλθει στο Νιμπάνα. Επιπλέον, μεγάλη βασιλιά, η κορυφή του βουνού είναι ακλόνητη, ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, το Νιμπάνα είναι ακλόνητο. Αυτή, μεγάλη βασιλιά, είναι η δεύτερη αρετή της κορυφής του βουνού που έχει εισέλθει στο Νιμπάνα. Επιπλέον, μεγάλη βασιλιά, η κορυφή του βουνού είναι δυσανάβατη, ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, το Νιμπάνα είναι δυσανάβατο για όλες τις νοητικές μολύνσεις. Αυτή, μεγάλη βασιλιά, είναι η τρίτη αρετή της κορυφής του βουνού που έχει εισέλθει στο Νιμπάνα. Επιπλέον, μεγάλη βασιλιά, η κορυφή του βουνού δεν επιτρέπει την ανάπτυξη κανενός σπόρου, ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, το Νιμπάνα δεν επιτρέπει την ανάπτυξη καμίας νοητικής μόλυνσης. Αυτή, μεγάλη βασιλιά, είναι η τέταρτη αρετή της κορυφής του βουνού που έχει εισέλθει στο Νιμπάνα. Επιπλέον, μεγάλη βασιλιά, η κορυφή του βουνού είναι ελεύθερη από προσκόλληση και αποστροφή, ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, το Νιμπάνα είναι ελεύθερο από προσκόλληση και αποστροφή. Αυτή, μεγάλη βασιλιά, είναι η πέμπτη αρετή της κορυφής του βουνού που έχει εισέλθει στο Νιμπάνα. Αυτές λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, είναι οι πέντε αρετές της κορυφής του βουνού που έχουν εισέλθει στο Νιμπάνα». «Καλώς, σεβάσμιε Ναγκασένα, έτσι αυτό το αποδέχομαι ως αληθές».

Η ερώτηση περί της μορφής και σχήματος του Νιμπάνα, δέκατη.

11. Η ερώτηση περί της πραγμάτωσης του Νιμπάνα

11. «Σεβάσμιε Ναγκασένα, εσείς λέτε: "Το Νιμπάνα δεν είναι παρελθόν, δεν είναι μέλλον, δεν είναι παρόν, δεν είναι εγερμένο, δεν είναι μη εγερμένο, δεν πρέπει να εγερθεί". Εδώ, σεβάσμιε Ναγκασένα, όποιος ορθά ασκούμενος πραγματοποιεί το Νιμπάνα, αυτός πραγματοποιεί κάτι εγερμένο ή αφού το εγείρει το πραγματοποιεί;» «Όποιος, μεγάλη βασιλιά, ορθά ασκούμενος πραγματοποιεί το Νιμπάνα, αυτός δεν πραγματοποιεί κάτι εγερμένο, ούτε αφού το εγείρει το πραγματοποιεί· αλλά, μεγάλη βασιλιά, υπάρχει αυτό το στοιχείο του Νιμπάνα, το οποίο ο ορθά ασκούμενος πραγματοποιεί».

«Μη, σεβάσμιε Ναγκασένα, εξηγείς αυτή την ερώτηση κρατώντας την συγκαλυμμένη· εξήγησέ την κάνοντάς την ανοιχτή και φανερή· σε αυτόν που έχει γεννηθεί θέληση, που έχει γεννηθεί ζήλος, ό,τι έχεις μάθει, όλα αυτά εδώ ακριβώς σκόρπισέ τα· εδώ αυτός ο κόσμος είναι παραπλανημένος, έχει γεννηθεί αμφιβολία, έχει βυθιστεί σε αμφισβήτηση· σπάσε αυτό το αγκάθι του ελαττώματος μέσα του». «Υπάρχει, μεγάλη βασιλιά, αυτό το στοιχείο του Νιμπάνα, ήρεμο, ευτυχισμένο, υπέροχο· αυτό ο ορθά ασκούμενος, σύμφωνα με την οδηγία του Νικητή, εξετάζοντας τις δραστηριότητες, με τη σοφία το πραγματοποιεί. Όπως, μεγάλη βασιλιά, ένας μαθητευόμενος σύμφωνα με την οδηγία του δασκάλου πραγματοποιεί την αληθινή γνώση με τη σοφία, ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, ο ορθά ασκούμενος σύμφωνα με την οδηγία του Νικητή πραγματοποιεί το Νιμπάνα με τη σοφία.

Πώς όμως πρέπει να θεωρείται αυτό το Νιμπάνα; Πρέπει να θεωρείται ως χωρίς ταλαιπωρία, χωρίς κίνδυνο, χωρίς φόβο, ασφαλές, ήρεμο, ευτυχισμένο, άνετο, υπέροχο, αγνό, δροσερό.

Όπως, μεγάλη βασιλιά, ένας άνθρωπος καιγόμενος από φωτιά με μεγάλο σωρό ξύλων, με αναμμένα καιγόμενα ξύλα, με προσπάθεια απελευθερωθεί από αυτήν και μπαίνοντας σε χώρο χωρίς φωτιά θα λάμβανε εκεί υπέρτατη ευδαιμονία, ακριβώς

έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, όποιος είναι ορθά ασκούμενος, αυτός με τη συνετή προσοχή πραγματοποιεί το Νιμπάνα, την υπέρτατη ευδαιμονία από την οποία έχει απομακρυνθεί η καύση της τριπλής φωτιάς. Όπως, μεγάλε βασιλιά, η φωτιά, έτσι πρέπει να θεωρείται η τριπλή φωτιά· όπως ο άνθρωπος που έχει πιαστεί από τη φωτιά, έτσι πρέπει να θεωρείται ο ορθά ασκούμενος· όπως ο χώρος χωρίς φωτιά, έτσι πρέπει να θεωρείται το Νιμπάνα.

Ή όπως, μεγάλε βασιλιά, ένας άνθρωπος που έχει πέσει σε σωρό από μερίδια σωμάτων πτωμάτων φιδιών, σκύλων και ανθρώπων, που έχει μπει ανάμεσα σε μπλεγμένα πτώματα, με προσπάθεια απελευθερωθεί από αυτά και μπαίνοντας σε χώρο χωρίς πτώματα θα λάμβανε εκεί υπέρτατη ευδαιμονία, ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, όποιος είναι ορθά ασκούμενος, αυτός με τη συνετή προσοχή πραγματοποιεί το Νιμπάνα, την υπέρτατη ευδαιμονία από την οποία έχει απομακρυνθεί το πτώμα των νοητικών μολύνσεων. Όπως, μεγάλε βασιλιά, το πτώμα, έτσι πρέπει να θεωρούνται τα πέντε είδη αισθησιακής ηδονής· όπως ο άνθρωπος που έχει πέσει στα πτώματα, έτσι πρέπει να θεωρείται ο ορθά ασκούμενος· όπως ο χώρος χωρίς πτώματα, έτσι πρέπει να θεωρείται το Νιμπάνα.

Ή όπως, μεγάλε βασιλιά, ένας άνθρωπος φοβισμένος, τρομαγμένος, τρέμων, με αναστατωμένο και παραπλανημένο νου, με προσπάθεια απελευθερωθεί από αυτά και μπαίνοντας σε σταθερό, στέρεο, ακίνητο, χωρίς φόβο μέρος θα λάμβανε εκεί υπέρτατη ευδαιμονία, ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, όποιος είναι ορθά ασκούμενος, αυτός με τη συνετή προσοχή πραγματοποιεί το Νιμπάνα, την υπέρτατη ευδαιμονία από την οποία έχει απομακρυνθεί ο φόβος και ο τρόμος. Όπως, μεγάλε βασιλιά, ο φόβος, έτσι πρέπει να θεωρείται ο φόβος που εξελίσσεται ξανά και ξανά εξαρτώμενος από τη γέννηση, το γήρας, την ασθένεια και τον θάνατο· όπως ο φοβισμένος άνθρωπος, έτσι πρέπει να θεωρείται ο ορθά ασκούμενος· όπως το μέρος χωρίς φόβο, έτσι πρέπει να θεωρείται το Νιμπάνα.

Ή όπως, μεγάλε βασιλιά, ένας άνθρωπος που έχει πέσει σε μολυσμένο, βρώμικο μέρος με λάσπη και βούρκο, με προσπάθεια απομακρύνοντας εκείνη τη λάσπη και τον βούρκο και πηγαίνοντας σε αγνό, καθαρό μέρος θα λάμβανε εκεί υπέρτατη ευδαιμονία, ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, όποιος είναι ορθά ασκούμενος, αυτός με τη συνετή προσοχή πραγματοποιεί το Νιμπάνα, την υπέρτατη ευδαιμονία από την οποία έχει απομακρυνθεί ο βούρκος του ρύπου των νοητικών μολύνσεων. Όπως, μεγάλε βασιλιά, η λάσπη, έτσι πρέπει να θεωρείται το υλικό κέρδος, η τιμή και η φήμη· όπως ο άνθρωπος που έχει πέσει στη λάσπη, έτσι πρέπει να θεωρείται ο ορθά ασκούμενος· όπως το αγνό, καθαρό μέρος, έτσι πρέπει να θεωρείται το Νιμπάνα.

Πώς όμως ο ορθά ασκούμενος πραγματοποιεί αυτό το Νιμπάνα; Εκείνος, μεγάλε βασιλιά, ο ορθά ασκούμενος, αυτός εξετάζει την εξέλιξη των δραστηριοτήτων. Εξετάζοντας την εξέλιξη, εκεί βλέπει τη γέννηση, βλέπει το γήρας, βλέπει την ασθένεια, βλέπει τον θάνατο· δεν βλέπει εκεί καμία ευτυχία ή άνεση ούτε στην αρχή ούτε στη μέση ούτε στο τέλος. Αυτός δεν βλέπει εκεί τίποτε άξιο να πιαστεί. Όπως, μεγάλε βασιλιά, ένας άνθρωπος σε μια σιδερένια μπάλα ζεσταμένη όλη τη μέρα, αναμμένη, καυτή, πυρωμένη, δεν βλέπει κανένα μέρος άξιο να πιαστεί ούτε στην αρχή ούτε στη μέση ούτε στο τέλος, ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, όποιος εξετάζει την εξέλιξη των δραστηριοτήτων, αυτός εξετάζοντας την εξέλιξη εκεί βλέπει τη γέννηση, βλέπει το γήρας, βλέπει την ασθένεια, βλέπει τον θάνατο· δεν βλέπει εκεί καμία ευτυχία ή άνεση ούτε στην αρχή ούτε στη μέση ούτε στο τέλος.

Αυτός δεν βλέπει εκεί τίποτε άξιο να πιαστεί· σε αυτόν που δεν βλέπει κάτι άξιο να πιαστεί, στη συνείδηση εδραιώνεται δυσaréσκεια, στο σώμα εισέρχεται κάψιμο· αυτός χωρίς προστασία, χωρίς καταφύγιο, έχοντας γίνει χωρίς καταφύγιο, αποστασιοποιείται από τις υπάρξεις.

«Όπως, μεγάλε βασιλιά, ένας άνθρωπος θα έμπαινε σε μια φλεγόμενη φλόγα, μια μεγάλη μάζα φωτιάς, αυτός εκεί χωρίς προστασία, χωρίς καταφύγιο, γενόμενος χωρίς καταφύγιο, θα αποστρεφόταν τη φωτιά· ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, σε αυτόν που δεν βλέπει τίποτα άξιο να πιαστεί, στη συνείδηση παραμένει δυσaréσκεια, στο σώμα κατέρχεται κάψιμο, αυτός χωρίς προστασία, χωρίς καταφύγιο, γενόμενος χωρίς καταφύγιο, αποστρέφεται τις υπάρξεις.

«Σε αυτόν που βλέπει τον κίνδυνο στην εξέλιξη, έτσι εγείρεται η σκέψη: 'Πυρακτωμένη πράγματι είναι αυτή η εξέλιξη, φλεγόμενη, με πολλή δυστυχία, με πολύ άγχος· αν κάποιος θα μπορούσε να επιτύχει τη μη-εξέλιξη, αυτό είναι γαλήνιο, αυτό είναι εξαίσιο, δηλαδή ο κατευνασμός όλων των δραστηριοτήτων, η παραίτηση από όλες τις προσκολλήσεις, η εξάλειψη της επιθυμίας, το μη πάθος, η παύση, το Νιμπάνα'. Έτσι λοιπόν η συνείδησή του εισέρχεται στη μη-εξέλιξη, γαληνεύει, χαίρεται, ικανοποιείται: 'Επιτεύχθηκε πράγματι σε μένα η διαφυγή'.

«Όπως, μεγάλε βασιλιά, ένας άνθρωπος χαμένος, που έχει πέσει σε ξένη χώρα, βλέποντας τον δρόμο διαφυγής, εκεί εισέρχεται, γαληνεύει, χαίρεται, ικανοποιείται: 'Επιτεύχθηκε σε μένα ο δρόμος διαφυγής'· ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, σε αυτόν που βλέπει τον κίνδυνο στην εξέλιξη, η συνείδηση εισέρχεται στη μη-εξέλιξη, γαληνεύει, χαίρεται, ικανοποιείται: 'Επιτεύχθηκε πράγματι σε μένα η διαφυγή'.

«Αυτός για τον σκοπό της μη-εξέλιξης αγωνίζεται για την οδό, την αναζητά, την αναπτύσσει, την καλλιεργεί· σε αυτόν για εκείνον τον σκοπό η μνήμη σταθεροποιείται, για εκείνον τον σκοπό η ενεργητικότητα σταθεροποιείται, για εκείνον τον σκοπό η αγαλλίαση σταθεροποιείται· σε αυτόν, καθώς στρέφει την προσοχή ξανά και ξανά σε εκείνη τη συνείδηση, αφού υπερβεί την εξέλιξη, κατέρχεται στη μη-εξέλιξη· αυτός που έφτασε στη μη-εξέλιξη, μεγάλε βασιλιά, ο ορθά ασκούμενος, λέγεται ότι 'πραγματοποιεί το Νιμπάνα'». «Καλώς, σεβάσμιε Ναγκασένα, έτσι αυτό το αποδέχομαι ως αληθές».

Η ερώτηση περί της πραγμάτωσης του Νιμπάνα, ενδέκατη.

12. Η ερώτηση περί της εγγύτητας του Νιμπάνα

12. «Σεβάσμιε Ναγκασένα, υπάρχει εκείνη η περιοχή προς την ανατολική κατεύθυνση ή προς τη νότια κατεύθυνση ή προς τη δυτική κατεύθυνση ή προς τη βόρεια κατεύθυνση ή προς τα πάνω ή προς τα κάτω ή οριζοντίως, όπου το Νιμπάνα είναι αποθηκευμένο;» «Δεν υπάρχει, μεγάλε βασιλιά, εκείνη η περιοχή προς την ανατολική κατεύθυνση ή προς τη νότια κατεύθυνση ή προς τη δυτική κατεύθυνση ή προς τη βόρεια κατεύθυνση ή προς τα πάνω ή προς τα κάτω ή οριζοντίως, όπου το Νιμπάνα είναι αποθηκευμένο».

«Αν, σεβάσμιε Ναγκασένα, δεν υπάρχει τόπος όπου το Νιμπάνα είναι αποθηκευμένο, τότε λοιπόν δεν υπάρχει Νιμπάνα; Και εκείνων που έχουν πραγματώσει αυτό το Νιμπάνα, και η πραγμάτωσή τους είναι λανθασμένη· θα εξηγήσω εκεί τον λόγο· όπως, σεβάσμιε Ναγκασένα, υπάρχει χωράφι στη γη ως τόπος παραγωγής σιτηρών,

υπάρχει λουλούδι ως τόπος παραγωγής οσμής, υπάρχει θάμνος ως τόπος παραγωγής λουλουδιών, υπάρχει δέντρο ως τόπος παραγωγής καρπών, υπάρχει ορυχείο ως τόπος παραγωγής πολύτιμων αντικειμένων· εκεί όποιος θέλει ό,τι θέλει, αυτός πηγαίνοντας εκεί παίρνει εκείνο· ακριβώς έτσι λοιπόν, σεβάσμιε Ναγκασένα, αν υπάρχει Νιμπάνα, πρέπει να αναζητηθεί και τόπος παραγωγής αυτού του Νιμπάνα· επειδή όμως, σεβάσμιε Ναγκασένα, δεν υπάρχει τόπος παραγωγής του Νιμπάνα, γι' αυτό λέω ότι δεν υπάρχει Νιμπάνα· και εκείνων που έχουν πραγματώσει το Νιμπάνα, και η πραγμάτωσή τους είναι λανθασμένη».

«Δεν υπάρχει, μεγάλε βασιλιά, τόπος όπου το Νιμπάνα είναι αποθηκευμένο, αλλά υπάρχει αυτό το Νιμπάνα· ο ορθά ασκούμενος με τη συνετή προσοχή πραγματοποιεί το Νιμπάνα. Όπως επίσης, μεγάλε βασιλιά, υπάρχει φωτιά ονόματι, δεν υπάρχει τόπος όπου είναι αποθηκευμένη· τρίβοντας δύο ξύλα επιτυγχάνει τη φωτιά. Ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, υπάρχει Νιμπάνα, δεν υπάρχει τόπος όπου είναι αποθηκευμένο· ο ορθά ασκούμενος με τη συνετή προσοχή πραγματοποιεί το Νιμπάνα.

«Ή όπως επίσης, μεγάλε βασιλιά, υπάρχουν επτά κοσμήματα ονόματι. Δηλαδή: το κόσμημα του τροχού, το κόσμημα του ελέφαντα, το κόσμημα του αλόγου, το κόσμημα του πολύτιμου λίθου, το κόσμημα της γυναίκας, το κόσμημα του οικοδεσπότη, το κόσμημα του συμβούλου. Και δεν υπάρχει τόπος όπου αυτά τα κοσμήματα είναι αποθηκευμένα· αλλά στον ορθά ασκούμενο της πολεμικής κάστας με τη δύναμη της πρακτικής αυτά τα κοσμήματα έρχονται. Ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, υπάρχει Νιμπάνα, δεν υπάρχει τόπος όπου είναι αποθηκευμένο· ο ορθά ασκούμενος με τη συνετή προσοχή πραγματοποιεί το Νιμπάνα».

«Σεβάσμιε Ναγκασένα, ας μην υπάρχει τόπος όπου το Νιμπάνα είναι αποθηκευμένο, αλλά υπάρχει εκείνη η θέση, όπου στεκόμενος ο ορθά ασκούμενος πραγματοποιεί το Νιμπάνα;» «Ναι, μεγάλε βασιλιά, υπάρχει εκείνη η θέση, όπου στεκόμενος ο ορθά ασκούμενος πραγματοποιεί το Νιμπάνα».

«Ποια όμως, σεβάσμιε κύριε, είναι εκείνη η θέση, όπου στεκόμενος ο ορθά ασκούμενος πραγματοποιεί το Νιμπάνα;» «Η ηθική, μεγάλε βασιλιά, είναι η θέση· εδραιωμένος στην ηθική, εξετάζοντας συνετά, είτε στη χώρα των Σάκα και Γιαβάνα είτε στη χώρα της Κίνας είτε στην Αλεξάνδρεια είτε στη Νικούμπα είτε στο Κάσι και Κοσάλα είτε στο Κασμίρ είτε στη Γκαντχάρα είτε στην κορυφή του βουνού είτε στον κόσμο του Βράχμα είτε οπουδήποτε αλλού στεκόμενος, ο ορθά ασκούμενος πραγματοποιεί το Νιμπάνα. Όπως, μεγάλε βασιλιά, όποιος άνθρωπος με καλή όραση είτε στη χώρα των Σάκα και Γιαβάνα είτε στη χώρα της Κίνας είτε στην Αλεξάνδρεια είτε στη Νικούμπα είτε στο Κάσι και Κοσάλα είτε στο Κασμίρ είτε στη Γκαντχάρα είτε στην κορυφή του βουνού είτε στον κόσμο του Βράχμα είτε οπουδήποτε αλλού στεκόμενος βλέπει τον χώρο, ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, εδραιωμένος στην ηθική, εξετάζοντας συνετά, είτε στη χώρα των Σάκα και Γιαβάνα... κ.λπ... οπουδήποτε στεκόμενος ο ορθά ασκούμενος πραγματοποιεί το Νιμπάνα.

«Ή όπως επίσης, μεγάλε βασιλιά, είτε στη χώρα των Σάκα και Γιαβάνα... κ.λπ... οπουδήποτε στεκόμενου υπάρχει η ανατολική κατεύθυνση, ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, για τον εδραιωμένο στην ηθική, τον εξετάζοντα συνετά, είτε στη χώρα των Σάκα και Γιαβάνα... κ.λπ... οπουδήποτε στεκόμενου ορθά ασκούμενου υπάρχει η πραγμάτωση του Νιμπάνα». «Καλώς, σεβάσμιε Ναγκασένα, διδάχθηκε από σένα το Νιμπάνα, διδάχθηκε η πραγμάτωση του Νιμπάνα, περιγράφηκαν οι αρετές

της ηθικής, δείχθηκε η ορθή πρακτική, υψώθηκε η σημαία της Διδασκαλίας, εδραιώθηκε η κατευθυντήρια γραμμή της Διδασκαλίας, η ορθή προσπάθεια των καλά αφοσιωμένων δεν είναι άγονη· έτσι αυτό, κορυφαίε μεταξύ των κορυφαίων αρχηγών, το αποδέχομαι ως αληθές».

Η ερώτηση περί της εγγύτητας του Νιμπάνα, δωδέκατη.

Το κεφάλαιο του Βεσσαντάρα, τρίτο.

Σε αυτό το κεφάλαιο δώδεκα ερωτήσεις.

4. Το κεφάλαιο για την επαγωγή

1. Η ερώτηση της επαγωγής

1. Τότε ο βασιλιάς Μένανδρος πήγε εκεί όπου ήταν ο σεβάσμιος Ναγκασένα· αφού πλησίασε, απέδωσε σεβασμό στον σεβάσμιο Ναγκασένα και κάθισε στο πλάι· καθισμένος στο πλάι, ο βασιλιάς Μένανδρος, επιθυμώντας να γνωρίσει, επιθυμώντας να ακούσει, επιθυμώντας να θυμηθεί, επιθυμώντας να δει το φως της γνώσης, επιθυμώντας να διασπάσει την αγνωσία, επιθυμώντας να αναπτύξει το φως της γνώσης, επιθυμώντας να αποβάλει το σκοτάδι της άγνοιας, αφού εδραίωσε υπερβολική σταθερότητα και ζήλο και μνήμη και ενσυνειδητότητα, είπε στον σεβάσμιο Ναγκασένα αυτό: «Σεβάσμιε κύριε Ναγκασένα, έχει ιδωθεί λοιπόν ο Βούδας από εσένα;» «Όχι βέβαια, μεγάλε βασιλιά». «Έχει ιδωθεί λοιπόν ο Βούδας από τους δασκάλους σου;» «Όχι βέβαια, μεγάλε βασιλιά». «Σεβάσμιε κύριε Ναγκασένα, ο Βούδας λοιπόν δεν έχει ιδωθεί από εσένα, ούτε λοιπόν ο Βούδας έχει ιδωθεί από τους δασκάλους σου· τότε λοιπόν, σεβάσμιε κύριε Ναγκασένα, δεν υπάρχει Βούδας, δεν είναι εμφανής εδώ ο Βούδας».

«Υπάρχουν όμως σε σένα, μεγάλε βασιλιά, αρχαίοι πολεμιστές, που είναι πρόδρομοι της πολεμικής σου γενεάς;» «Ναι, σεβάσμιε κύριε. Ποια αμφιβολία; Υπάρχουν αρχαίοι πολεμιστές, που είναι πρόδρομοι της πολεμικής μου γενεάς». «Έχουν ιδωθεί ποτέ πριν από εσένα, μεγάλε βασιλιά, οι αρχαίοι πολεμιστές;» «Όχι πράγματι, σεβάσμιε κύριε». «Εκείνοι όμως που σε καθοδηγούν, μεγάλε βασιλιά, οι ιερείς, οι στρατηγοί, οι κριτές, οι μεγάλοι υπουργοί, από αυτούς έχουν ιδωθεί ποτέ πριν οι αρχαίοι πολεμιστές;» «Όχι πράγματι, σεβάσμιε κύριε». «Αν όμως, μεγάλε βασιλιά, οι αρχαίοι πολεμιστές δεν έχουν ιδωθεί από εσένα, ούτε λοιπόν οι αρχαίοι πολεμιστές έχουν ιδωθεί από τους συμβούλους σου, τότε λοιπόν δεν υπάρχουν αρχαίοι πολεμιστές, δεν είναι εμφανείς εδώ οι αρχαίοι πολεμιστές».

«Φαίνονται, σεβάσμιε κύριε Ναγκασένα, τα αντικείμενα χρήσης που χρησιμοποιήθηκαν από τους αρχαίους πολεμιστές. Δηλαδή, η λευκή ομπρέλα, το τουρμπάνι, τα σανδάλια, η βεντάλια από τρίχες ουράς, το κόσμημα του ξίφους και τα πολύτιμα κρεβάτια. Με αυτά εμείς θα γνωρίζαμε, θα πιστεύαμε ότι υπάρχουν αρχαίοι πολεμιστές». «Ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, κι εμείς θα γνωρίζαμε, θα πιστεύαμε αυτόν τον Ευλογημένο. Υπάρχει αυτός ο λόγος, με τον οποίο λόγο εμείς θα γνωρίζαμε, θα πιστεύαμε ότι υπάρχει αυτός ο Ευλογημένος. Ποιος είναι αυτός ο λόγος; Υπάρχουν πράγματι, μεγάλε βασιλιά, τα αντικείμενα χρήσης που χρησιμοποιήθηκαν από εκείνον τον Ευλογημένο που γνωρίζει και βλέπει, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο. Δηλαδή, οι τέσσερις εφαρμογές της μνήμης, οι τέσσερις ορθές επίμονες προσπάθειες, οι τέσσερις βάσεις πνευματικής δύναμης, οι

πέντε πνευματικές ικανότητες, οι πέντε δυνάμεις, οι επτά παράγοντες της φώτισης, η ευγενής οκταμελής οδός· με αυτά ο κόσμος μαζί με τους θεούς γνωρίζει, πιστεύει ότι υπάρχει αυτός ο Ευλογημένος. Με αυτόν τον λόγο, μεγάλη βασιλιά, με αυτή την αιτία, με αυτή τη μέθοδο, με αυτό το συμπέρασμα πρέπει να γνωστεί ότι υπάρχει αυτός ο Ευλογημένος.

«Αφού διέσωσε πολύ κόσμο, κατασβέστηκε με την εξάλειψη της προσκόλλησης·

με συμπέρασμα πρέπει να γνωστεί, υπάρχει αυτός ο ύψιστος των δίποδων».

«Σεβάσμιε κύριε Ναγκασένα, κάνε μια παρομοίωση». «Όπως, μεγάλη βασιλιά, ένας αρχιτέκτονας πόλεων που επιθυμεί να κατασκευάσει μια πόλη, πρώτα λοιπόν αφού εξετάσει ένα επίπεδο, ούτε υψωμένο ούτε βυθισμένο, χωρίς χαλίκια και πέτρες, χωρίς κίνδυνο, χωρίς σφάλμα, γοητευτικό κομμάτι γης, ό,τι εκεί είναι ανώμαλο, αυτό αφού το κάνει επίπεδο, αφού καθαρίσει τα κούτσουρα και τα αγκάθια, εκεί θα κατασκευάσει πόλη έξοχη, καλά διαιρεμένη, χωρισμένη σε μέρη και μετρημένη, με σκαμμένη τάφρο και τείχος, με γερές πύλες και πρόπυλα και οχυρά, με πλατείες πλατιές και τετράγωνα και συνδέσεις και σταυροδρόμια, με καθαρό επίπεδο βασιλικό δρόμο, με καλά διαιρεμένες εσωτερικές αγορές, εφοδιασμένη με πάρκα και κήπους και λίμνες και λιμνούλες και πηγάδια, διακοσμημένη με πολλά είδη ναών, απαλλαγμένη από κάθε ελάττωμα· αυτός, όταν εκείνη η πόλη έφτασε σε πλήρη επέκταση, θα πήγαινε σε άλλη χώρα· τότε εκείνη η πόλη αργότερα θα γινόταν επιτυχημένη, ακμάζουσα, με αφθονία τροφής, ασφαλής, ευημερούσα, ειρηνική, χωρίς δυστυχία, χωρίς κίνδυνο, γεμάτη με διάφορους ανθρώπους· πολλοί πολεμιστές, βραχμάνοι, έμποροι, εργάτες, ελεφαντοδασμαστές, ιππείς, αρματηλάτες, πεζοί, τοξότες, ασπιδοφόροι, σημαιοφόροι, στρατηγοί, πολεμιστές που δίνουν τροφή, γενναίοι πρίγκιπες, επιδρομείς, μεγάλοι ήρωες σαν ελέφαντες, γενναίοι άνδρες, θωρακοφόροι, πολεμιστές, γιοι δούλων, γιοι μισθοφόρων, παλαιστές, λογιστές, ζαχαροπλάστες, μάγειροι, κουρείς, λουτράρηδες, σιδηρουργοί, ανθοπώλες, χρυσοχόοι, αργυροχόοι, μολυβδουργοί, κασσιτερουργοί, χαλκουργοί, τερνεντές, σιδηρουργοί, κοσμηματοποιοί, υφαντές, αγγειοπλάστες, καλαθοπλέκτες, αλατοπώλες, βυρσοδέψες, αρματοποιοί, ελεφαντοδοντοποιοί, σχοινοποιοί, βουρτσοποιοί, κλωστοποιοί, καλαμοπλέκτες, τοξοποιοί, χορδοποιοί, βελοποιοί, ζωγράφοι, βαφείς, πλύντες, υφαντές, ράφτες, χρυσαμοιβοί, υφασματέμποροι, αρωματοπώλες, χορτοκόποι, ξυλοκόποι, μισθωτοί, πωλητές φύλλων, φρουτοπώλες, ριζοπώλες, χυλοπώλες, γλυκοπώλες, ψαράδες, κρεοπώλες, οινοπώλες, ηθοποιοί, χορευτές, ακροβάτες, μάγοι, εξορκιστές, παλαιστές, νεκροκαύτες, ανθοπώλες, μουσικοί, κυνηγοί, εταίρες, χορεύτριες, νεροκουβαλήτριες, Σάκκες, Γιαβάνες, Κίνες, Βιλάτες, Ουτζένακες, Μπαρουκάτσακες, Κασικισάλες, Παραντάκες, Μαγκαντάκες, Σακετάκες, Σορεγιάκες, Παβεγιάκες, Κοτουμπαμαθουράκες, Αλασαντακασμιραγκαντάρες· αυτοί οι άνθρωποι από διάφορες περιοχές που ήρθαν σε εκείνη την πόλη για να κατοικήσουν, βλέποντας εκείνη την πόλη νέα, καλά διαιρεμένη, χωρίς ελάττωμα, χωρίς σφάλμα, γοητευτική, με συμπέρασμα γνωρίζουν: «Επιδέξιος πράγματι, αγαπητοί, είναι αυτός ο αρχιτέκτονας πόλεων, που είναι ο κατασκευαστής αυτής της πόλης». Ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, αυτός ο Ευλογημένος, ο ανόμοιος, ο ίσος με τους ανόμοιους, ο ασύγκριτος, ο απaráμιλλος, ο ανυπέρβλητος, ο αναρίθμητος, ο αμέτρητος, ο απέραντος, με αμέτρητες αρετές, που έφτασε στην τελειότητα των αρετών, με άπειρη σταθερότητα, με άπειρη λάμψη, με

άπειρη ενεργητικότητα, με άπειρη δύναμη, που έφτασε στην τελειότητα της δύναμης του Βούδα, αφού νίκησε τον Μάρα μαζί με τον στρατό του, αφού διέσπασε το δίκτυ της λανθασμένης άποψης, αφού εξάλειψε την άγνοια, αφού ανέπτυξε την αληθινή γνώση, αφού κράτησε τη δάδα της Διδασκαλίας, αφού έφτασε στην παντογνωσία, νικητής της μάχης, κατασκεύασε την πόλη της Διδασκαλίας.

«Η πόλη της Διδασκαλίας του Ευλογημένου, μεγάλη βασιλιά, έχει τείχος την ηθική, τάφρο την ντροπή, πρόπυλο τη γνώση, πύργο την ενεργητικότητα, στύλο την πίστη, θυρωρό τη μνήμη, παλάτι τη σοφία, πλατεία τις ομιλίες, σταυροδρόμι την ανώτερη διδασκαλία, δικαστήριο τη μοναστική διαγωγή, δρόμο τις εφαρμογές της μνήμης· σε εκείνον λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, τον δρόμο των εφαρμογών της μνήμης τέτοιες αγορές είναι ανοιγμένες. Δηλαδή, αγορά λουλουδιών, αγορά αρωμάτων, αγορά καρπών, αγορά αντιδότων, αγορά φαρμάκων, αγορά αθανασίας, αγορά κοσμημάτων, αγορά όλων».

«Σεβάσμιε Ναγκασένα, ποιο είναι το κατάστημα λουλουδιών του Βούδα, του Ευλογημένου;» «Υπάρχουν όμως, μεγάλη βασιλιά, διαφοροποιήσεις αντικειμένων που διακηρύχθηκαν από τον Ευλογημένο που γνωρίζει και βλέπει, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο. Δηλαδή, η αντίληψη της παροδικότητας, η αντίληψη του υπαρξιακού πόνου, η αντίληψη του μη-εαυτού, η αντίληψη της ρυπαρότητας, η αντίληψη του κινδύνου, η αντίληψη της εγκατάλειψης, η αντίληψη του μη πάθους, η αντίληψη της παύσης, η αντίληψη της μη-ευχαρίστησης σε ολόκληρο τον κόσμο, η αντίληψη της παροδικότητας σε όλες τις δραστηριότητες, η μνήμη επί της αναπνοής, η αντίληψη του διογκωμένου πτώματος, η αντίληψη του μελανιασμένου, η αντίληψη του πυώδους, η αντίληψη του διαμελισμένου, η αντίληψη του κατασπαραγμένου, η αντίληψη του διασκορπισμένου, η αντίληψη του σκοτωμένου και διασκορπισμένου, η αντίληψη του αιματοβαμμένου, η αντίληψη του σκουληκιασμένου, η αντίληψη του σκελετού, η αντίληψη της φιλικότητας, η αντίληψη της συμπόνιας, η αντίληψη της αλτρουιστικής χαράς, η αντίληψη της αταραξίας, ο αναλογισμός του θανάτου, η μνήμη επί του σώματος· αυτές λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, είναι οι διαφοροποιήσεις αντικειμένων που διακηρύχθηκαν από τον Βούδα, τον Ευλογημένο. Εκεί όποιος επιθυμεί να απελευθερωθεί από το γήρας και τον θάνατο, αυτός παίρνει κάποιο από αυτά τα αντικείμενα· με αυτό το αντικείμενο απελευθερώνεται από τη λαγνεία, απελευθερώνεται από το μίσος, απελευθερώνεται από την αυταπάτη, απελευθερώνεται από την αλαζονεία, απελευθερώνεται από τη λανθασμένη άποψη, διαβαίνει την περιπλάνηση στον κύκλο των επαναγεννήσεων, ανακόπτει το ρεύμα της επιθυμίας, καθαρίζει τον τριπλό ρύπο, και αφού καταστρέψει όλες τις νοητικές μολύνσεις, αφού εισέλθει στην αμόλυντη, χωρίς σκόνη, αγνή, λαμπερή, χωρίς γέννηση, χωρίς γήρας, αθάνατη, ευτυχισμένη, ψυχρή, χωρίς φόβο, ύψιστη πόλη, την πόλη του Νιμπάνα, απελευθερώνει τη συνείδηση στην Αξιότητα· αυτό ονομάζεται, μεγάλη βασιλιά, 'το κατάστημα λουλουδιών του Ευλογημένου'.

'Αφού πάρετε τη ρίζα της πράξης, πηγαίνετε στο κατάστημα· αφού αγοράσετε το αντικείμενο, από εκεί απελευθερωθείτε με την ελευθερία'.»

«Σεβάσμιε Ναγκασένα, ποιο είναι το κατάστημα αρωμάτων του Βούδα, του Ευλογημένου;» «Υπάρχουν όμως, μεγάλη βασιλιά, διαφοροποιήσεις ηθικής που διακηρύχθηκαν από τον Ευλογημένο, με την οσμή της οποίας ηθικής αλειμμένοι οι

γιοι του Ευλογημένου αρωματίζουν και πλήρως αρωματίζουν τον κόσμο μαζί με τους θεούς με την οσμή της ηθικής, και προς κάθε κατεύθυνση και προς κάθε ενδιαμέσση κατεύθυνση και με τον άνεμο και αντίθετα στον άνεμο αποπνέουν και υπεραποπνέουν, και αφού διαπεράσουν παραμένουν. Ποιες είναι αυτές οι διαφοροποιήσεις ηθικής; Η ηθική του καταφυγίου, η ηθική των πέντε παραγόντων, η ηθική των οκτώ παραγόντων, η ηθική των δέκα παραγόντων, η ηθική της αυτοσυγκράτησης του Πάττιμοκχα που περιλαμβάνεται στις πέντε συνόψεις. Αυτό ονομάζεται, μεγάλη βασιλιά, 'το κατάστημα αρωμάτων του Ευλογημένου'. Αυτό επίσης ειπώθηκε, μεγάλη βασιλιά, από τον Ευλογημένο, τον θεό των θεών -

'Η οσμή του άνθους δεν πηγαίνει αντίθετα στον άνεμο, ούτε το σανταλόξυλο ή το ταγκάρα ή η γιασεμιά·

αλλά η οσμή των αγαθών πηγαίνει αντίθετα στον άνεμο, το ενάρετο άτομο αποπνέει προς όλες τις κατευθύνσεις.

'Το σανταλόξυλο ή το ταγκάρα, ο μπλε λωτός και η γιασεμιά·

Από αυτά τα είδη αρωμάτων, η οσμή της ηθικής είναι ανυπέρβλητη.

'Ασήμαντη είναι αυτή η οσμή, αυτή του ταγκάρα και του σανδαλόξυλου·

αλλά η οσμή των ηθικών αποπνέει ανώτατη μεταξύ των θεών'.

«Σεβάσμιε Ναγκασένα, ποιο είναι το κατάστημα καρπών του Βούδα, του Ευλογημένου;» «Καρποί λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, διακηρύχθηκαν από τον Ευλογημένο. Δηλαδή, ο καρπός της εισόδου στο ρεύμα, ο καρπός της άπαξ επιστροφής, ο καρπός της μη-επιστροφής, ο καρπός της Αξιότητας, η επίτευξη του καρπού της κενότητας, η επίτευξη του καρπού του χωρίς χαρακτηριστικά, η επίτευξη του καρπού του χωρίς πόθο. Εκεί όποιος ποθεί όποιον καρπό, αυτός αφού δώσει τη ρίζα της πράξης αγοράζει τον ποθητό καρπό. Είτε τον καρπό της εισόδου στο ρεύμα, είτε τον καρπό της άπαξ επιστροφής, είτε τον καρπό της μη-επιστροφής, είτε τον καρπό της Αξιότητας, είτε την επίτευξη του καρπού της κενότητας, είτε την επίτευξη του καρπού του χωρίς χαρακτηριστικά, είτε την επίτευξη του καρπού του χωρίς πόθο. Όπως, μεγάλη βασιλιά, κάποιος άνθρωπος θα είχε μια μανγκιά που καρποφορεί πάντα, αυτός δεν ρίχνει κάτω τους καρπούς από εκεί μέχρι να έρθουν οι αγοραστές· όταν όμως έρθει ο αγοραστής, αφού πάρει την τιμή, έτσι εξηγεί: 'Ε άνθρωπε, αυτή λοιπόν είναι η μανγκιά που καρποφορεί πάντα, από εκεί ό,τι θέλεις, τόσο καρπό πάρε, είτε άγουρο είτε μισοώριμο είτε σχεδόν ώριμο είτε ωμό είτε ώριμο· αυτός με την τιμή που έδωσε ο ίδιος, αν θέλει άγουρο, παίρνει άγουρο, αν θέλει μισοώριμο, παίρνει μισοώριμο, αν θέλει σχεδόν ώριμο, παίρνει σχεδόν ώριμο, αν θέλει ωμό, παίρνει ωμό, αν θέλει ώριμο, παίρνει ώριμο. Ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, όποιος ποθεί όποιον καρπό, αυτός αφού δώσει τη ρίζα της πράξης παίρνει τον ποθητό καρπό, είτε τον καρπό της εισόδου στο ρεύμα... κ.λπ... είτε την επίτευξη του καρπού του χωρίς πόθο· αυτό ονομάζεται, μεγάλη βασιλιά, 'το κατάστημα καρπών του Ευλογημένου'.

'Αφού δώσουν οι άνθρωποι τη ρίζα της πράξης, παίρνουν τον αθάνατο καρπό· γι' αυτό αυτοί γίνονται ευτυχισμένοι, εκείνοι που αγόρασαν τον αθάνατο καρπό'.

«Σεβάσμιε Ναγκασένα, ποιο είναι το κατάστημα αντιδότων του Βούδα, του Ευλογημένου;» «Αντίδοτα λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, διακηρύχθηκαν από τον Ευλογημένο, με τα οποία αντίδοτα ο Ευλογημένος απελευθερώνει τον κόσμο μαζί με τους θεούς από το δηλητήριο των νοητικών μολύνσεων. Ποια όμως είναι αυτά τα αντίδοτα; Αυτές, μεγάλη βασιλιά, οι τέσσερις ευγενείς αλήθειες που διακηρύχθηκαν από τον Ευλογημένο. Δηλαδή, η ευγενής αλήθεια του υπαρξιακού πόνου, η ευγενής αλήθεια της προέλευσης του υπαρξιακού πόνου, η ευγενής αλήθεια της παύσης του υπαρξιακού πόνου, η ευγενής αλήθεια της πρακτικής που οδηγεί στην παύση του υπαρξιακού πόνου· εκεί όσοι αναζητούν την τελική απελευθερωτική γνώση ακούν τη Διδασκαλία των τεσσάρων αληθειών, αυτοί απελευθερώνονται από τη γέννηση, απελευθερώνονται από το γήρας, απελευθερώνονται από τον θάνατο, απελευθερώνονται από τη λύπη, τον θρήνο, τον πόνο, τη δυσaréσκεια και το άγχος· αυτό ονομάζεται, μεγάλη βασιλιά, 'το κατάστημα αντιδότων του Ευλογημένου'.»

«Όσα αντίδοτα υπάρχουν στον κόσμο, που αποκρούουν τα δηλητήρια·
ίσο με το αντίδοτο της Διδασκαλίας δεν υπάρχει, αυτό πίνετε, μοναχοί».

«Σεβάσμιε Ναγκασένα, ποιο είναι το κατάστημα φαρμάκων του Βούδα, του Ευλογημένου;» «Φάρμακα λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, διακηρύχθηκαν από τον Ευλογημένο, με τα οποία φάρμακα ο Ευλογημένος θεραπεύει θεούς και ανθρώπους. Δηλαδή, οι τέσσερις εφαρμογές της μνήμης, οι τέσσερις ορθές επίμονες προσπάθειες, οι τέσσερις βάσεις πνευματικής δύναμης, οι πέντε πνευματικές ικανότητες, οι πέντε δυνάμεις, οι επτά παράγοντες της φώτισης, η ευγενής οκταμελής οδός· με αυτά τα φάρμακα ο Ευλογημένος καθαρίζει τη λανθασμένη άποψη, καθαρίζει τον λανθασμένο λογισμό, καθαρίζει τη λανθασμένη ομιλία, καθαρίζει τη λανθασμένη πράξη, καθαρίζει τον λανθασμένο βιοπορισμό, καθαρίζει τη λανθασμένη προσπάθεια, καθαρίζει τη λανθασμένη μνήμη, καθαρίζει τη λανθασμένη αυτοσυγκέντρωση, προκαλεί εμετό της απληστίας, προκαλεί εμετό του μίσους, προκαλεί εμετό της αυταπάτης, προκαλεί εμετό της αλαζονείας, προκαλεί εμετό της λανθασμένης άποψης, προκαλεί εμετό της σκεπτικιστικής αμφιβολίας, προκαλεί εμετό της ανησυχίας, προκαλεί εμετό της νωθρότητας και υπνηλίας, προκαλεί εμετό της αδιαντροπιάς και του μη ηθικού φόβου, προκαλεί εμετό όλων των νοητικών μολύνσεων· αυτό ονομάζεται, μεγάλη βασιλιά, 'το κατάστημα φαρμάκων του Ευλογημένου'».

«Όσα φάρμακα υπάρχουν στον κόσμο, ποικίλα και πολλά·
ίσο με το φάρμακο της Διδασκαλίας δεν υπάρχει, αυτό πίνετε, μοναχοί».

«Αφού πιείτε το φάρμακο της Διδασκαλίας, θα γίνετε χωρίς γήρας και θάνατο·
αφού αναπτύξετε και δείτε, κατασβεσμένοι με την εξάλειψη της
προσκόλλησης».

«Σεβάσμιε Ναγκασένα, ποιο είναι το κατάστημα αθανασίας του Βούδα, του Ευλογημένου;» «Η αθανασία λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, διακηρύχθηκε από τον Ευλογημένο, με την οποία αθανασία ο Ευλογημένος έχρισε τον κόσμο μαζί με τους θεούς, με την οποία αθανασία χρισμένοι οι θεοί και οι άνθρωποι απελευθερώθηκαν από τη γέννηση, το γήρας, την ασθένεια, τον θάνατο, τη λύπη, τον θρήνο, τον πόνο, τη δυσaréσκεια και το άγχος. Ποια είναι αυτή η αθανασία; Δηλαδή η μνήμη επί του

σώματος. Αυτό επίσης ειπώθηκε, μεγάλη βασιλιά, από τον Ευλογημένο, τον θεό των θεών: 'Το αθάνατο, μοναχοί, το χρησιμοποιούν εκείνοι που χρησιμοποιούν τη μνήμη επί του σώματος'. Αυτό ονομάζεται, μεγάλη βασιλιά, 'το κατάστημα αθανασίας του Ευλογημένου'».

«Βλέποντας τον κόσμο ασθενή, άνοιξε το κατάστημα αθανασίας· αγοράζοντάς το με πράξη, λάβετε την αθανασία, μοναχοί».

«Σεβάσμιε Ναγκασένα, ποιο είναι το κατάστημα κοσμημάτων του Βούδα, του Ευλογημένου;» «Κοσμήματα λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, διακηρύχθηκαν από τον Ευλογημένο, με τα οποία κοσμήματα στολισμένοι οι γιοι του Ευλογημένου ακτινοβολούν στον κόσμο μαζί με τους θεούς, φωτίζουν, λάμπουν, φλέγονται, καίγονται, δείχνουν φως προς τα πάνω, προς τα κάτω και οριζοντίως. Ποια είναι αυτά τα κοσμήματα; Το κόσμημα της ηθικής, το κόσμημα της αυτοσυγκέντρωσης, το κόσμημα της σοφίας, το κόσμημα της απελευθέρωσης, το κόσμημα της γνώσης και ενόρασης της απελευθέρωσης, το κόσμημα της αναλυτικής γνώσης, το κόσμημα των παραγόντων της φώτισης.

«Ποιο, μεγάλη βασιλιά, είναι το κόσμημα της ηθικής του Ευλογημένου; Η ηθική της αυτοσυγκράτησης του Πάττιμοκχα, η ηθική της αυτοσυγκράτησης των αισθήσεων, η ηθική της εξάγνισης του βιοπορισμού, η ηθική σχετικά με τη σοφή χρήση των μοναστικών αναγκαιών, η μικρή ηθική, η μεσαία ηθική, η μεγάλη ηθική, η ηθική της οδού, η ηθική του καρπού. Με το κόσμημα της ηθικής λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, ενός στολισμένου ατόμου, ο κόσμος μαζί με τους θεούς, μαζί με τον Μάρα, μαζί με τους Βράχμα, η γενιά μαζί με τους ασκητές και βραχμάνους, τον ποθεί και τον επιθυμεί· ο μοναχός που φορά το κόσμημα της ηθικής, μεγάλη βασιλιά, ακτινοβολεί και υπερακτινοβολεί προς κάθε κατεύθυνση, προς κάθε ενδιαμέση κατεύθυνση, προς τα πάνω, προς τα κάτω και οριζοντίως· από κάτω από την Αβίτσι μέχρι πάνω στην κορυφή της ύπαρξης, στο ενδιαμέσο, αφού υπερβεί, κατανικήσει και κατακλύσει όλα τα κοσμήματα, στέκεται· τέτοια λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, κοσμήματα της ηθικής είναι απλωμένα στο κατάστημα κοσμημάτων του Ευλογημένου· αυτό ονομάζεται, μεγάλη βασιλιά, 'το κόσμημα της ηθικής του Ευλογημένου'».

«Τέτοιες ηθικές αρχές υπάρχουν στο κατάστημα του Βούδα· αγοράζοντάς τις με πράξη, φορέστε το κόσμημα».

«Ποιο, μεγάλη βασιλιά, είναι το κόσμημα της αυτοσυγκέντρωσης του Ευλογημένου; Η αυτοσυγκέντρωση με λογισμό και συλλογισμό, η αυτοσυγκέντρωση χωρίς λογισμό αλλά μόνο με συλλογισμό, η αυτοσυγκέντρωση χωρίς λογισμό και συλλογισμό, η αυτοσυγκέντρωση της κενότητας, η αυτοσυγκέντρωση χωρίς χαρακτηριστικά, η αυτοσυγκέντρωση χωρίς πόθο. Το κόσμημα της αυτοσυγκέντρωσης λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, σε έναν μοναχό που το φορά, εκείνες οι βάσεις νοητικών μολύνσεων - ο ηδονικός λογισμός, ο λογισμός του θυμού, ο λογισμός της βίας, η αλαζονεία, η ανησυχία, η λανθασμένη άποψη, η σκεπτικιστική αμφιβολία - και οι ποικίλοι κακοί λογισμοί, όλα αυτά αφού συναντήσουν την αυτοσυγκέντρωση σκορπίζονται, διαλύονται, καταστρέφονται, δεν παραμένουν, δεν κολλούν. Όπως, μεγάλη βασιλιά, το νερό στο φύλλο του λωτού σκορπίζεται, διαλύεται, καταστρέφεται, δεν παραμένει, δεν κολλάει. Για ποιο λόγο; Λόγω της αγνότητας του λωτού. Ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, το κόσμημα της αυτοσυγκέντρωσης σε έναν μοναχό που το φορά, εκείνες οι βάσεις νοητικών μολύνσεων - ο ηδονικός λογισμός, ο λογισμός του

θυμού, ο λογισμός της βίας, η αλαζονεία, η ανησυχία, η λανθασμένη άποψη, η σκεπτικιστική αμφιβολία - και οι ποικίλοι κακοί λογισμοί, όλα αυτά αφού συναντήσουν την αυτοσυγκέντρωση σκορπίζονται, διαλύονται, καταστρέφονται, δεν παραμένουν, δεν κολλούν. Για ποιο λόγο; Λόγω της αγνότητας της αυτοσυγκέντρωσης. Αυτό ονομάζεται, μεγάλη βασιλιά, 'το κόσμημα της αυτοσυγκέντρωσης του Ευλογημένου'. τέτοια λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, κοσμήματα της αυτοσυγκέντρωσης είναι απλωμένα στο κατάστημα κοσμημάτων του Ευλογημένου.

«Σε αυτόν που φορά το κόσμημα της αυτοσυγκέντρωσης, κακοί λογισμοί δεν γεννιούνται·
και δεν περισπάται η συνείδηση· αυτό εσείς φορέστε».

«Ποιο, μεγάλη βασιλιά, είναι το κόσμημα της σοφίας του Ευλογημένου; Με τη σοφία, μεγάλη βασιλιά, με την οποία ο ευγενής μαθητής κατανοεί όπως πραγματικά είναι «αυτό είναι καλό», κατανοεί όπως πραγματικά είναι «αυτό είναι φαύλο», «αυτό είναι επιλήψιμο, αυτό είναι ανεπίληπτο, αυτό πρέπει να ακολουθείται, αυτό δεν πρέπει να ακολουθείται, αυτό είναι κατώτερο, αυτό είναι ανώτερο, αυτό είναι σκοτεινό, αυτό είναι φωτεινό, αυτό έχει μερίδια σκοτεινά και φωτεινά» κατανοεί όπως πραγματικά είναι, κατανοεί όπως πραγματικά είναι «αυτός είναι ο υπαρξιακός πόνος», κατανοεί όπως πραγματικά είναι «αυτή είναι η προέλευση του υπαρξιακού πόνου», κατανοεί όπως πραγματικά είναι «αυτή είναι η παύση του υπαρξιακού πόνου», κατανοεί όπως πραγματικά είναι «αυτή είναι η πρακτική που οδηγεί στην παύση του υπαρξιακού πόνου». Αυτό ονομάζεται, μεγάλη βασιλιά, «το κόσμημα της σοφίας του Ευλογημένου».

«Σε αυτόν που φορά το κόσμημα της σοφίας, δεν διαρκεί πολύ το γίγνεσθαι· γρήγορα αγγίζει το αθάνατο, και δεν ευχαριστιέται στο γίγνεσθαι».

«Ποιο, μεγάλη βασιλιά, είναι το κόσμημα της απελευθέρωσης του Ευλογημένου;» «Το κόσμημα της απελευθέρωσης, μεγάλη βασιλιά, ονομάζεται η Αξιότητα· ο μοναχός που έχει επιτύχει την Αξιότητα, μεγάλη βασιλιά, ονομάζεται «αυτός που φορά το κόσμημα της απελευθέρωσης». Όπως, μεγάλη βασιλιά, ένας άνθρωπος στολισμένος με κοσμήματα από δεμάτια μαργαριταριών, δεμάτια πολύτιμων λίθων και δεμάτια κοραλλιών, με το σώμα αλειμμένο με αλόη, ταγκάρα, τάλισα και κόκκινο σανταλόξυλο, διακοσμημένος με άνθη νάγκα, πουννάγκα, σάλα, σαλάλα, τσαμπάκα, γιασεμί, ατιμούττακα, πατάλι, λωτό, βασσικά και μαλλίκα, υπερβαίνοντας τους υπόλοιπους ανθρώπους λάμπει και υπερλάμπει, φωτίζει και ακτινοβολεί και καταυγάζει, καίει και φλέγεται, υπερβαίνει και καλύπτει με στεφάνια, αρώματα, κοσμήματα και στολίδια, ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, αυτός που έχει επιτύχει την Αξιότητα, που έχει εξαλείψει τις νοητικές διαφθορές, που φορά το κόσμημα της απελευθέρωσης, συγκρινόμενος ξανά και ξανά με τους απελευθερωμένους μοναχούς, υπερβαίνοντας και ξεπερνώντας, λάμπει και υπερλάμπει, φωτίζει και ακτινοβολεί και καταυγάζει, καίει και φλέγεται, υπερβαίνει και καλύπτει με την απελευθέρωση. Για ποιο λόγο; Αυτό, μεγάλη βασιλιά, είναι το υπέρτατο στολίδι όλων των στολιδιών, δηλαδή το στολίδι της απελευθέρωσης. Αυτό ονομάζεται, μεγάλη βασιλιά, «το κόσμημα της απελευθέρωσης του Ευλογημένου».

«Αυτόν που φορά στεφάνι από πολύτιμους λίθους στο σπίτι, ο κόσμος κοιτάζει

τον κύριο·

αυτόν όμως που φορά το στεφάνι του κοσμήματος της απελευθέρωσης, τον κοιτάζουν μαζί με τους θεούς».

«Ποιο, μεγάλε βασιλιά, είναι το κόσμημα της γνώσης και ενόρασης της απελευθέρωσης του Ευλογημένου; Η ανασκοπική γνώση, μεγάλε βασιλιά, ονομάζεται το κόσμημα της γνώσης και ενόρασης της απελευθέρωσης του Ευλογημένου, με την οποία γνώση ο ευγενής μαθητής ανασκοπεί την οδό, τον καρπό και το Νιμπάνα, τις εγκαταλειμμένες νοητικές μολύνσεις και τις εναπομείνουσες νοητικές μολύνσεις.

«Εκείνοι που με τη γνώση κατανοούν πλήρως, οι ευγενείς, ότι το έργο έχει ολοκληρωθεί·

για να αποκτήσετε εκείνο το κόσμημα της γνώσης, προσπαθήστε, απόγονοι του Νικητή».

«Ποιο, μεγάλε βασιλιά, είναι το κόσμημα της αναλυτικής γνώσης του Ευλογημένου; Τέσσερις λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, είναι οι αναλυτικές γνώσεις: η αναλυτική γνώση του νοήματος, η αναλυτική γνώση των φαινομένων, η αναλυτική γνώση της γλώσσας, η αναλυτική γνώση της οξυδέρκειας. Με αυτά λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, τα τέσσερα κοσμήματα της αναλυτικής γνώσης στολισμένος ένας μοναχός, όποια συνέλευση κι αν πλησιάζει - είτε συνέλευση της πολεμικής κάστας, είτε συνέλευση βραχμάνων, είτε συνέλευση οικοδεσποτών, είτε σύναξη ασκητών - πλησιάζει με αυτοπεποίθηση, χωρίς αμηχανία, άφοβος, ατρόμητος, χωρίς τρόπο, χωρίς ανατριχίλα πλησιάζει τη συνέλευση.

«Όπως, μεγάλε βασιλιά, ένας πολεμιστής ήρωας της μάχης, εξοπλισμένος με πέντε όπλα, χωρίς φόβο μπαίνει στη μάχη σκεπτόμενος «αν οι εχθροί είναι μακριά, θα τους ρίξω με βέλος· αν είναι πιο κοντά από εκεί, θα τους χτυπήσω με δόρυ· αν είναι ακόμη πιο κοντά, θα τους χτυπήσω με ακόντιο· αν πλησιάσουν, θα τους κόψω στα δύο με το σπαθί· αν έρθουν σώμα με σώμα, θα τους διαπεράσω με το μαχαίρι», ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, ο μοναχός στολισμένος με τα τέσσερα κοσμήματα της αναλυτικής γνώσης, χωρίς φόβο πλησιάζει τη συνέλευση. Όποιος με ρωτήσει ερώτηση για την αναλυτική γνώση του νοήματος, σε αυτόν θα εξηγήσω νόημα με νόημα, θα εξηγήσω λόγο με λόγο, θα εξηγήσω αιτία με αιτία, θα εξηγήσω μέθοδο με μέθοδο, θα απομακρύνω την αμφιβολία, θα διαλύσω την αβεβαιότητα, θα τον ικανοποιήσω με την απάντηση στην ερώτηση.

«Όποιος με ρωτήσει ερώτηση για την αναλυτική γνώση των φαινομένων, σε αυτόν θα εξηγήσω φαινόμενο με φαινόμενο, θα εξηγήσω αθάνατο με αθάνατο, θα εξηγήσω μη συνθηκοκρατημένο με μη συνθηκοκρατημένο, θα εξηγήσω Νιμπάνα με Νιμπάνα, θα εξηγήσω κενότητα με κενότητα, θα εξηγήσω χωρίς χαρακτηριστικά με χωρίς χαρακτηριστικά, θα εξηγήσω χωρίς πόθο με χωρίς πόθο, θα εξηγήσω χωρίς λαχτάρα με χωρίς λαχτάρα, θα απομακρύνω την αμφιβολία, θα διαλύσω την αβεβαιότητα, θα τον ικανοποιήσω με την απάντηση στην ερώτηση.

«Όποιος με ρωτήσει ερώτηση για την αναλυτική γνώση της γλώσσας, σε αυτόν θα εξηγήσω γλώσσα με γλώσσα, θα εξηγήσω όρο με όρο, θα εξηγήσω επεξήγηση με επεξήγηση, θα εξηγήσω γράμμα με γράμμα, θα εξηγήσω σύνδεση με σύνδεση, θα εξηγήσω φράση με φράση, θα εξηγήσω ιδιαίτερο χαρακτηριστικό με ιδιαίτερο χαρακτηριστικό, θα εξηγήσω χρώμα με χρώμα, θα εξηγήσω φωνήεν με φωνήεν, θα

εξηγήσω προσδιορισμό με προσδιορισμό, θα εξηγήσω συμβατική έκφραση με συμβατική έκφραση, θα απομακρύνω την αμφιβολία, θα διαλύσω την αβεβαιότητα, θα τον ικανοποιήσω με την απάντηση στην ερώτηση.

«Όποιος με ρωτήσει ερώτηση για την αναλυτική γνώση της οξυδέρκειας, σε αυτόν θα εξηγήσω οξυδέρκεια με οξυδέρκεια, θα εξηγήσω παρομοίωση με παρομοίωση, θα εξηγήσω χαρακτηριστικό με χαρακτηριστικό, θα εξηγήσω λειτουργία με λειτουργία, θα απομακρύνω την αμφιβολία, θα διαλύσω την αβεβαιότητα, θα τον ικανοποιήσω με την απάντηση στην ερώτηση»· αυτό ονομάζεται, μεγάλη βασιλιά, «το κόσμημα της αναλυτικής γνώσης του Ευλογημένου».

«Αυτός που αφού αγοράσει τις αναλυτικές γνώσεις, με τη γνώση θα τις αγγίξει·
χωρίς φόβο, χωρίς ανησυχία, υπερλάμπει στον κόσμο μαζί με τους θεούς».

«Ποιο, μεγάλη βασιλιά, είναι το κόσμημα των παραγόντων της φώτισης του Ευλογημένου; Αυτοί οι επτά, μεγάλη βασιλιά, είναι οι παράγοντες φώτισης: ο παράγοντας φώτισης της μνήμης, ο παράγοντας φώτισης της διερεύνησης των φαινομένων, ο παράγοντας φώτισης της ενεργητικότητας, ο παράγοντας φώτισης της αγαλλίασης, ο παράγοντας φώτισης της γαλήνης, ο παράγοντας φώτισης της αυτοσυγκέντρωσης, ο παράγοντας φώτισης της αταραξίας. Με αυτά λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, τα επτά κοσμήματα των παραγόντων της φώτισης στολισμένος ένας μοναχός, αφού υπερβεί όλο το σκοτάδι, φωτίζει και καταυγάζει τον κόσμο μαζί με τους θεούς, παράγει φως. Αυτό ονομάζεται, μεγάλη βασιλιά, «το κόσμημα των παραγόντων της φώτισης του Ευλογημένου».

«Σε αυτόν που φορά τη γιρλάντα του κοσμήματος των παραγόντων της φώτισης, σηκώνονται οι θεοί μαζί·
αφού το αγοράσετε με πράξη, φορέστε το κόσμημα».

«Σεβάσμιε Ναγκασένα, ποιο είναι το κατάστημα με τα πάντα του Βούδα, του Ευλογημένου;» «Το κατάστημα με τα πάντα, μεγάλη βασιλιά, του Ευλογημένου είναι ο λόγος του Βούδα με τα εννέα μέρη, τα ιερά μνημεία σωματικών λειψάνων και χρηστικών αντικειμένων, και το κόσμημα της Κοινότητας. Στο κατάστημα με τα πάντα, μεγάλη βασιλιά, από τον Ευλογημένο έχει εκτεθεί η επιτυχία της γέννησης, έχει εκτεθεί η επιτυχία του πλούτου, έχει εκτεθεί η επιτυχία της ζωής, έχει εκτεθεί η επιτυχία της υγείας, έχει εκτεθεί η επιτυχία της ομορφιάς, έχει εκτεθεί η επιτυχία της σοφίας, έχει εκτεθεί η ανθρώπινη επιτυχία, έχει εκτεθεί η θεική επιτυχία, έχει εκτεθεί η επιτυχία του Νιμπάνα. Εκεί όσοι επιθυμούν αυτή ή εκείνη την επιτυχία, αυτοί δίνοντας τη ρίζα της πράξης αγοράζουν την επιθυμητή επιτυχία, κάποιοι αγοράζουν με την ανάληψη της ηθικής, κάποιοι αγοράζουν με την τήρηση των κανόνων, ακόμη και με μικρή ρίζα πράξης αποκτούν ξανά και ξανά επιτυχίες. Όπως, μεγάλη βασιλιά, στο κατάστημα του εμπόρου σουσάμι, φασόλια μούνγκ και φακές, ακόμη και με λίγο ρύζι, φασόλια μούνγκ και φακές, ακόμη και με λίγο κεφάλαιο, αντλώντας ξανά και ξανά παίρνουν, ακριβώς έτσι λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, στο κατάστημα με τα πάντα του Ευλογημένου, ακόμη και με μικρή ρίζα πράξης, αντλώντας ξανά και ξανά αποκτούν επιτυχίες. Αυτό ονομάζεται, μεγάλη βασιλιά, 'το κατάστημα με τα πάντα του Ευλογημένου'.

«Ζωή, υγεία, ομορφιά, ευδαιμονικός κόσμος, γέννηση σε υψηλή οικογένεια·

και το μη συνθηκοκρατημένο και το αθάνατο, υπάρχουν στο κατάστημα με τα πάντα του Νικητή.

«Με λίγη ή με πολλή ρίζα πράξης αποκτάται·
αφού αγοράσετε με τη ρίζα της πίστης, να γίνετε ευημερούντες, μοναχοί».

«Στην πόλη της Διδασκαλίας του Ευλογημένου, μεγάλε βασιλιά, τέτοιοι άνθρωποι κατοικούν: ειδικοί στις ομιλίες, ειδικοί στη μοναστική διαγωγή, ειδικοί στην Αμπιντάμμα, διδάσκαλοι της Διδασκαλίας, απαγγελείς των Τζάτακα, απαγγελείς του Ντίγκα, απαγγελείς του Ματζίμα, απαγγελείς του Σαμγιούττα, απαγγελείς του Ανγκούτταρα, απαγγελείς του Κχούντακα, τέλειοι στην ηθική, τέλειοι στην αυτοσυγκέντρωση, τέλειοι στη σοφία, χαίροντες στην ανάπτυξη των παραγόντων της φώτισης, παρατηρητικοί, αφοσιωμένοι στο δικό τους καλό, δασόβιοι, διαμένοντες στη βάση δένδρων, διαμένοντες στο ύπαιθρο, διαμένοντες σε σωρούς αχύρου, διαμένοντες σε νεκροταφεία, καθήμενοι μόνο, ασκούμενοι, εδραιωμένοι στον καρπό, εκπαιδευόμενοι, κάτοχοι του καρπού, εισερχόμενοι στο ρεύμα, άπαξ επιστρέφοντες, μη-επιστρέφοντες, Άξιοι, κάτοχοι της τριπλής αληθινής γνώσης, κάτοχοι των έξι ανώτερων γνώσεων, κάτοχοι υπερφυσικής δύναμης, που έφτασαν στην τελειότητα της σοφίας, επιδέξιοι στις εφαρμογές της μνήμης, τις ορθές επίμονες προσπάθειες, τις βάσεις πνευματικής δύναμης, τις ικανότητες, τις δυνάμεις, τους παράγοντες της φώτισης, την οδό, τις έξοχες διαλογιστικές εκστάσεις, τις απολυτρώσεις, τις υλικές μορφές, τις ήρεμες και ευτυχισμένες διαλογιστικές επιτεύξεις· με αυτούς τους Άξιους γεμάτη και κατάμεστη, πλήρης και υπερπλήρης, σαν δάσος καλαμιών και δάσος λιμνών, η πόλη της Διδασκαλίας ήταν. Υπάρχει εδώ -

«Χωρίς πάθος, χωρίς μίσος, χωρίς αυταπάτη, χωρίς νοητικές διαφθορές· απαλλαγμένοι από επιθυμία, χωρίς προσκόλληση, στην πόλη της Διδασκαλίας κατοικούν αυτοί.

«Δασόβιοι, τηρητές αυστηρότητας, διαλογιστές με τραχύ χιτώνα· χαίροντες στην απομόνωση, σοφοί, στην πόλη της Διδασκαλίας κατοικούν αυτοί.

«Καθήμενοι μόνο, με στρωμένο κάθισμα, και επίσης στεκόμενοι και περπατώντας· φορώντας χιτώνες από κουρέλια, όλοι, στην πόλη της Διδασκαλίας κατοικούν αυτοί.

«Φορώντας τρεις χιτώνες, ήρεμοι, με κομμάτι δέρματος ως τέταρτο· χαίροντες σε ένα κάθισμα, νοήμονες, στην πόλη της Διδασκαλίας κατοικούν αυτοί.

«Με λίγες επιθυμίες, συνετοί, σοφοί, με λίγη τροφή, χωρίς απληστία· ικανοποιημένοι με κέρδος και απώλεια, στην πόλη της Διδασκαλίας κατοικούν αυτοί.

«Διαλογιστές που χαίρονται στη διαλογιστική έκσταση, σοφοί, με γαλήνιο νου, αυτοσυγκεντρωμένοι· επιθυμώντας τη μηδαμινότητα, στην πόλη της Διδασκαλίας κατοικούν αυτοί.

«Οι ασκούμενοι και αυτοί που βρίσκονται στον καρπό, οι εκπαιδευόμενοι κάτοχοι του καρπού· αυτοί που αναζητούν το ύψιστο καλό, στην πόλη της Διδασκαλίας κατοικούν αυτοί.

«Οι εισερχόμενοι στο ρεύμα και οι άσπιλοι, και οι άπαξ επιστρέφοντες· και οι μη-επιστρέφοντες και οι Άξιοι, στην πόλη της Διδασκαλίας κατοικούν αυτοί.

«Επιδέξιοι στις εφαρμογές της μνήμης, χαρούμενοι στην ανάπτυξη των παραγόντων της φώτισης· παρατηρητικοί, κάτοχοι της Διδασκαλίας, στην πόλη της Διδασκαλίας κατοικούν αυτοί.

«Επιδέξιοι στις βάσεις πνευματικής δύναμης, χαίροντες στην ανάπτυξη της αυτοσυγκέντρωσης· αφοσιωμένοι στις ορθές επίμονες προσπάθειες, στην πόλη της Διδασκαλίας κατοικούν αυτοί.

«Έχοντας φτάσει στην τελειότητα της άμεσης γνώσης, ευχαριστημένοι στο πατρικό πεδίο· περπατώντας στον ουρανό, στην πόλη της Διδασκαλίας κατοικούν αυτοί.

«Με χαμηλωμένο βλέμμα, λιγόλογοι, με φυλαγμένες θύρες, καλά συγκρατημένοι· καλά δαμασμένοι στο ύψιστο δάμασμα, στην πόλη της Διδασκαλίας κατοικούν αυτοί.

«Κάτοχοι της τριπλής αληθινής γνώσης και των έξι ανώτερων γνώσεων, έχοντας φτάσει στην τελειότητα της υπερφυσικής δύναμης· έχοντας φτάσει στην τελειότητα της σοφίας, στην πόλη της Διδασκαλίας κατοικούν αυτοί».

«Εκείνοι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, οι μοναχοί που είναι κάτοχοι απεριόριστης έξοχης γνώσης, χωρίς προσκόλληση, με ασύγκριτη αρετή, με ασύγκριτη δόξα, με ασύγκριτη δύναμη, με ασύγκριτη λαμπρότητα, που περιστρέφουν τον τροχό της Διδασκαλίας, που έχουν φτάσει στην τελειότητα της σοφίας, τέτοιοι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, μοναχοί στην πόλη της Διδασκαλίας του Ευλογημένου ονομάζονται 'στρατηγοί της Διδασκαλίας'.

«Εκείνοι όμως, μεγάλε βασιλιά, οι μοναχοί που έχουν υπερφυσική δύναμη, που έχουν επιτύχει τις αναλυτικές γνώσεις και έχουν αποκτήσει αυτοπεποίθηση, που περπατούν στον ουρανό, δυσπρόσιτοι, ακαταμάχητοι, που περπατούν χωρίς στήριγμα, που σείουν τη γη μαζί με τον ωκεανό και τα βουνά, που αγγίζουν τη σελήνη και τον ήλιο, επιδέξιοι στη μεταμόρφωση, τον καθορισμό και τη σταθερή απόφαση, που έχουν φτάσει στην τελειότητα της υπερφυσικής δύναμης, τέτοιοι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, μοναχοί στην πόλη της Διδασκαλίας του Ευλογημένου ονομάζονται 'ιερείς'.

«Εκείνοι όμως, μεγάλε βασιλιά, οι μοναχοί που ακολουθούν τις ασκητικές πρακτικές, με λίγες επιθυμίες, ικανοποιημένοι, που αποστρέφονται τη ζήτηση και την αναζήτηση, που περπατούν διαδοχικά για προσφερόμενη τροφή, που σαν μέλισσες αφού μυρίσουν το άρωμα εισέρχονται στο απομονωμένο δάσος, χωρίς προσκόλληση στο σώμα και τη ζωή, που έχουν επιτύχει την Αξιότητα, τοποθετημένοι στην κορυφή των αρετών των ασκητικών πρακτικών, τέτοιοι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, μοναχοί στην πόλη της Διδασκαλίας του Ευλογημένου ονομάζονται 'κριτές'.

«Εκείνοι όμως, μεγάλε βασιλιά, οι μοναχοί που είναι αγνοί, άσπιλοι, χωρίς νοητικές μολύνσεις, επιδέξιοι στον θάνατο και την επαναγέννηση, που έχουν φτάσει στην τελειότητα του θείου οφθαλμού, τέτοιοι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, μοναχοί στην πόλη της Διδασκαλίας του Ευλογημένου ονομάζονται 'φωτιστές της πόλης'.

«Εκείνοι όμως, μεγάλε βασιλιά, οι μοναχοί που είναι πολυμαθείς, που έχουν κατακτήσει τις παραδόσεις, κάτοχοι της Διδασκαλίας, κάτοχοι της μοναστικής διαγωγής, κάτοχοι των πινάκων περιεχομένων, επιδέξιοι στη διάκριση χαλαρών και τονισμένων, μακρών και βραχέων, βαρέων και ελαφρών γραμμάτων, κάτοχοι της Διδαχής με τα εννέα μέρη, τέτοιοι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, μοναχοί στην πόλη της Διδασκαλίας του Ευλογημένου ονομάζονται 'φύλακες της Διδασκαλίας'.

«Εκείνοι όμως, μεγάλε βασιλιά, οι μοναχοί που γνωρίζουν τη μοναστική διαγωγή, επιδέξιοι στη μοναστική διαγωγή, επιδέξιοι στο δυνατόν και αδύνατον, επιδέξιοι στο παράπτωμα και μη-παράπτωμα, βαρύ και ελαφρύ, θεραπεύσιμο και αθεράπευτο, ανάδυση, εξομολόγηση, αναίρεση, επανόρθωση, επανένταξη, απομάκρυνση και συμφιλίωση, που έχουν φτάσει στην τελειότητα της μοναστικής διαγωγής, τέτοιοι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, μοναχοί στην πόλη της Διδασκαλίας του Ευλογημένου ονομάζονται 'φύλακες της μορφής'.

«Εκείνοι όμως, μεγάλε βασιλιά, οι μοναχοί που είναι δεμένοι με τη γιρλάντα των έξοχων λουλουδιών της απελευθέρωσης, που έχουν επιτύχει την έξοχη, υπέροχη, πολύτιμη, άριστη κατάσταση, ποθητοί και επιθυμητοί από πολύ κόσμο, τέτοιοι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, μοναχοί στην πόλη της Διδασκαλίας του Ευλογημένου ονομάζονται 'πωλητές λουλουδιών'.

«Εκείνοι όμως, μεγάλε βασιλιά, οι μοναχοί που έχουν διεισδύσει στην πλήρη συνειδητοποίηση των τεσσάρων αληθειών, που έχουν δει την αλήθεια, που έχουν κατανοήσει τη Διδαχή, που έχουν διαβεί τη σκεπτικιστική αμφιβολία στους τέσσερις καρπούς του ασκητισμού, που έχουν αποκτήσει την ευτυχία του καρπού, που μοιράζονται τους καρπούς και με άλλους ασκούμενους, τέτοιοι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, μοναχοί στην πόλη της Διδασκαλίας του Ευλογημένου ονομάζονται 'πωλητές καρπών'.

«Εκείνοι όμως, μεγάλε βασιλιά, οι μοναχοί που είναι αλειμμένοι με το άρωμα της αυτοσυγκράτησης της ηθικής, κάτοχοι πολλών ειδών πολλαπλών αρετών, που διαλύουν τη δυσοσμία του ρύπου των νοητικών μολύνσεων, τέτοιοι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, μοναχοί στην πόλη της Διδασκαλίας του Ευλογημένου ονομάζονται 'πωλητές αρωμάτων'.

«Εκείνοι όμως, μεγάλε βασιλιά, οι μοναχοί που αγαπούν τη Διδασκαλία, αγαπητοί στην ομιλία, με μεγάλη χαρά στην ανώτερη διδασκαλία και στην ανώτερη διαγωγή, είτε πηγαίνοντας στο δάσος, είτε πηγαίνοντας στη βάση ενός δένδρου, είτε

πηγαίνοντας σε άδεια οικία, πίνουν την έξοχη γεύση της Διδασκαλίας, βυθισμένοι με το σώμα, την ομιλία και τον νου στην έξοχη γεύση της Διδασκαλίας, με υπερβολική οξυδέρκεια, ασκούμενοι στην αναζήτηση της Διδασκαλίας στις διδασκαλίες, από εδώ ή από εκεί, οπουδήποτε υπάρχει συζήτηση για τις λίγες επιθυμίες, συζήτηση για την ικανοποίηση, συζήτηση για την αποστασιοποίηση, συζήτηση για την απομόνωση από την κοινωνία, συζήτηση για τη διέγερση της ενεργητικότητας, συζήτηση για την ηθική, συζήτηση για την αυτοσυγκέντρωση, συζήτηση για τη σοφία, συζήτηση για την απελευθέρωση, συζήτηση για τη γνώση και ενόραση της απελευθέρωσης, εκεί εκεί πηγαινόντας πίνουν εκείνη εκείνη τη γεύση της συζήτησης, τέτοιοι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, μοναχοί στην πόλη της Διδασκαλίας του Ευλογημένου ονομάζονται 'μέθυσοι και διψασμένοι'.

«Εκείνοι όμως, μεγάλε βασιλιά, οι μοναχοί που είναι αφοσιωμένοι στην επιδίωξη της εγρήγορσης το πρώτο και το τελευταίο μέρος της νύχτας, που περνούν τη νύχτα και τη μέρα με κάθισμα, στάση και περπάτημα, αφοσιωμένοι στην επιδίωξη της διαλογιστικής ανάπτυξης για την απομάκρυνση των νοητικών μολύνσεων, προσηλωμένοι στον δικό τους σκοπό, τέτοιοι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, μοναχοί στην πόλη της Διδασκαλίας του Ευλογημένου ονομάζονται 'φύλακες της πόλης'.

«Εκείνοι όμως, μεγάλε βασιλιά, οι μοναχοί που διδάσκουν και επαναδιδάσκουν, μιλούν και επαναμιλούν τον λόγο του Βούδα με τα εννέα μέρη ως προς το νόημα και ως προς τη φρασεολογία και ως προς τη μέθοδο και ως προς τον λόγο και ως προς την αιτία και ως προς το παράδειγμα, τέτοιοι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, μοναχοί στην πόλη της Διδασκαλίας του Ευλογημένου ονομάζονται 'πωλητές της Διδασκαλίας'.

«Εκείνοι όμως, μεγάλε βασιλιά, οι μοναχοί που είναι πλούσιοι με τον πλούτο του κοσμήματος της Διδασκαλίας, με τον πλούτο της μάθησης της παράδοσης και της μελέτης, πλούσιοι, εύποροι, με διείσδυση στα υποδεικνυόμενα χαρακτηριστικά της ουσίας και της φρασεολογίας, νοήμονες, με διάχυση, τέτοιοι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, μοναχοί στην πόλη της Διδασκαλίας του Ευλογημένου ονομάζονται 'έμποροι της Διδασκαλίας'.

«Εκείνοι όμως, μεγάλε βασιλιά, οι μοναχοί που έχουν διεισδύσει στη μεγάλη διδασκαλία, με εξηγήσεις της διαίρεσης των αντικειμένων που έχουν εξυπηρετηθεί, που έχουν φτάσει στην τελειότητα των αρετών της εξάσκησης, τέτοιοι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, μοναχοί στην πόλη της Διδασκαλίας του Ευλογημένου ονομάζονται 'διάσημοι δίκαιοι'.

«Έτσι καλά διαρρυθμισμένη λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, είναι η πόλη της Διδασκαλίας του Ευλογημένου, έτσι καλά ανεγερμένη, έτσι καλά τακτοποιημένη, έτσι καλά εκπληρωμένη, έτσι καλά καθιερωμένη, έτσι καλά προστατευμένη, έτσι καλά φυλαγμένη, έτσι ακαταμάχητη από αντιπάλους και εχθρούς· με αυτόν, μεγάλε βασιλιά, τον λόγο, με αυτή την αιτία, με αυτή τη μέθοδο, με αυτό το συμπέρασμα πρέπει να γνωστεί ότι υπάρχει αυτός ο Ευλογημένος.

«Όπως βλέποντας μια πόλη, καλά διαρρυθμισμένη, ευχάριστη· με συμπέρασμα γνωρίζουν, το μεγαλείο του αρχιτέκτονα.

«Ακριβώς έτσι του προστάτη του κόσμου, βλέποντας την έξοχη πόλη της Διδασκαλίας· με συμπέρασμα γνωρίζουν, υπάρχει αυτός ο Ευλογημένος.

«Με συμπέρασμα γνωρίζουν, βλέποντας κύμα στον ωκεανό·
Όπως αυτό το κύμα φαίνεται, μεγάλος αυτός θα είναι.

«Έτσι τον Βούδα που διώχνει τη λύπη, τον αήττητο σε όλα·
Αυτόν που έφτασε στην εξάλειψη της επιθυμίας, που απελευθερώνει από την
περιπλάνηση στον κύκλο της ύπαρξης.

«Με συμπέρασμα πρέπει να γνωστεί, βλέποντας το κύμα στον κόσμο μαζί με
τους θεούς·
Όπως η εξάπλωση του κύματος της Διδασκαλίας, ο κορυφαίος Βούδας θα
είναι.

«Με συμπέρασμα γνωρίζουν, βλέποντας το πολύ υψωμένο βουνό·
Όπως αυτό είναι πολύ υψωμένο, τα Ιμαλάια αυτά θα είναι.

«Έτσι βλέποντας το βουνό της Διδασκαλίας, ψυχρό, χωρίς προσκόλληση·
Πολύ υψωμένο του Ευλογημένου, ακλόνητο, καλά εδραιωμένο.

«Με συμπέρασμα πρέπει να γνωστεί, βλέποντας το βουνό της Διδασκαλίας·
Διότι έτσι αυτός ο μεγάλος ήρωας, ο κορυφαίος Βούδας θα είναι.

«Όπως ακριβώς του βασιλιά των ελεφάντων, βλέποντας την πατημασιά οι
άνθρωποι·
Με συμπέρασμα γνωρίζουν, μεγάλος αυτός ο ελέφαντας.

«Έτσι ακριβώς του Βούδα-ελέφαντα, βλέποντας την πατημασιά του
διακριτικού·
Με συμπέρασμα γνωρίζουν, μεγάλος αυτός θα είναι.

«Με συμπέρασμα γνωρίζουν, βλέποντας τρομαγμένα τα ζώα του βάλτου·
Από τον ήχο του βασιλιά των ζώων, τρομαγμένα αυτά τα ζώα του βάλτου.

«Έτσι ακριβώς βλέποντας τους αιρετικούς, με διαδεδομένο τρομαγμένο νου·
Με συμπέρασμα πρέπει να γνωστεί, ότι ο βασιλιάς της Διδασκαλίας βρόντηξε.

«Βλέποντας τη γη δροσισμένη, με πράσινα φύλλα, με πολύ νερό·
Με συμπέρασμα γνωρίζουν, από το μεγάλο σύννεφο δροσίστηκε.

«Έτσι ακριβώς βλέποντας αυτόν τον κόσμο, χαρούμενο και ευχαριστημένο·
Με συμπέρασμα πρέπει να γνωστεί, από το σύννεφο της Διδασκαλίας
ικανοποιήθηκε.

«Βλέποντας κολλημένη πολλή λάσπη, τη γη βρεγμένη με πηλό·
Με συμπέρασμα γνωρίζουν, μεγάλη μάζα νερού πέρασε.

«Έτσι ακριβώς βλέποντας αυτόν τον κόσμο, καλυμμένο με τη σκόνη και τη
λάσπη·
Παρασυρμένο από τον ποταμό της Διδασκαλίας, απελευθερωμένο στον
ωκεανό της Διδασκαλίας.

«Βλέποντας αυτή τη γη μαζί με τους θεούς να έχει φτάσει στην αθανασία της Διδασκαλίας·

Με συμπέρασμα πρέπει να γνωστεί, μεγάλη μάζα Διδασκαλίας πέρασε.

«Με συμπέρασμα γνωρίζουν, αφού μυρίσουν το ύψιστο άρωμα·

όπως αυτό το άρωμα φυσά, θα υπάρχουν ανθισμένα δέντρα.

«Ομοίως αυτό το άρωμα της ηθικής φυσά στον κόσμο μαζί με τους θεούς·

με συμπερασμό πρέπει να γνωρίζει κανείς ότι υπάρχει ο ανυπέρβλητος

Βούδδας».

«Με τέτοιου είδους εκατοντάδες αιτίες, χιλιάδες αιτίες, εκατοντάδες λόγους, χιλιάδες λόγους, εκατοντάδες μεθόδους, χιλιάδες μεθόδους, εκατοντάδες παρομοιώσεις, χιλιάδες παρομοιώσεις, μεγάλε βασιλιά, είναι δυνατόν να παρουσιαστεί η δύναμη του Βούδδα. Όπως, μεγάλε βασιλιά, ένας επιδέξιος ανθοπώλης από έναν σωρό διαφόρων λουλουδιών, με την καθοδήγηση του δασκάλου του και με τη δική του προσπάθεια, θα έφτιαχνε έναν ποικιλόχρωμο σωρό από στεφάνια, έτσι ακριβώς, μεγάλε βασιλιά, ο Μακάριος είναι σαν έναν ποικιλόχρωμο σωρό λουλουδιών, με άπειρες αρετές, με αμέτρητες αρετές. Εγώ τώρα, σαν ανθοπώλης στη διδασκαλία του Νικητή, σαν αυτός που πλέκει λουλούδια, ακολουθώντας τον δρόμο των προηγούμενων δασκάλων και με τη δύναμη της δικής μου σοφίας και με αναρίθμητες αιτίες, θα φωτίσω τη δύναμη του Βούδδα μέσω συμπερασμού. Εσύ όμως ας δημιουργήσεις επιθυμία για να ακούσεις».

«Δύσκολο είναι, σεβάσμιε Ναγκασένα, για άλλους να παρουσιάσουν τη δύναμη του Βούδδα με τέτοιου είδους αιτία και συμπερασμό. Είμαι ικανοποιημένος, σεβάσμιε Ναγκασένα, από την εξαιρετικά ποικίλη απάντησή σας στην ερώτηση».

Η ερώτηση περί της επαγωγής, πρώτη.

2. Η ερώτηση περί των ασκητικών πρακτικών

«Βλέπει τους δασόβιους μοναχούς, βυθισμένους στις ασκητικές αρετές· και πάλι ο βασιλιάς βλέπει λαϊκούς εδραιωμένους στον καρπό του μη-επιστρέφοντος.

«Παρατηρώντας και τους δύο, μεγάλη αμφιβολία γεννήθηκε·

αν ο λαϊκός μπορεί να αφυπνιστεί στο Δάμμα, οι ασκητικές πρακτικές θα ήταν άκαρπες.

«Αυτός που συντρίβει τα επιχειρήματα των αντιπάλων, ο λεπτός γνώστης των τριών Πιτάκα·

ας ρωτήσω τον άριστο ομιλητή, αυτός θα διαλύσει την αμφιβολία μου».

Τότε ο βασιλιάς Μένανδρος πλησίασε τον σεβάσμιο Ναγκασένα, αφού πλησίασε και χαιρέτησε τον σεβάσμιο Ναγκασένα, κάθισε στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, ο βασιλιάς Μένανδρος είπε στον σεβάσμιο Ναγκασένα: «Σεβάσμιε Ναγκασένα, υπάρχει κάποιος λαϊκός, οικοδεσπότης, που απολαμβάνει τις αισθησιακές ηδονές, που ζει στη στενότητα με γυναίκα και παιδιά, που χρησιμοποιεί σανταλόξυλο από το Κάσι, που φορά στεφάνια, αρώματα και αλοιφές, που δέχεται χρυσό και ασήμι, που φορά στέμμα στολισμένο με πολύτιμους λίθους, μαργαριτάρια και χρυσό, ο οποίος έχει

πραγματοποιήσει το ειρηνικό, υπέρτατο Νιμπάνα;»

«Όχι μόνο εκατό, μεγάλε βασιλιά, ούτε διακόσιοι, ούτε τριακόσιοι, τετρακόσιοι, πεντακόσιοι, ούτε χίλιοι, ούτε εκατό χιλιάδες, ούτε εκατό κότι, ούτε χίλια κότι, ούτε εκατό χιλιάδες κότι. Ας αφήσουμε, μεγάλε βασιλιά, την πραγματοποίηση των δέκα, είκοσι, εκατό, χιλιάδων· με ποιον τρόπο να σου δώσω την εξήγηση;»

«Εσύ ο ίδιος πες το». «Τότε, μεγάλε βασιλιά, θα σου πω με εκατό ή χίλια ή εκατό χιλιάδες ή κότι ή εκατό κότι ή χίλια κότι ή εκατό χιλιάδες κότι· όποιες διδασκαλίες στα εννέα μέρη του λόγου του Βούδδα βασίζονται στην αυστηρή συμπεριφορά, πρακτική και τις έξοχες ασκητικές αρετές, όλες αυτές θα συγκεντρωθούν εδώ. Όπως, μεγάλε βασιλιά, το νερό που πέφτει σε χαμηλές και υψηλές, επίπεδες και ανώμαλες, πεδινές και ορεινές περιοχές, όλο αυτό ρέοντας από εκεί συγκεντρώνεται στον μεγάλο ωκεανό, τη θάλασσα, έτσι ακριβώς, μεγάλε βασιλιά, όταν υπάρχει κάποιος που επιτυγχάνει, όποιες διδασκαλίες στα εννέα μέρη του λόγου του Βούδδα βασίζονται στην αυστηρή συμπεριφορά, πρακτική και τις ασκητικές αρετές, όλες αυτές θα συγκεντρωθούν εδώ.

«Και για μένα εδώ, μεγάλε βασιλιά, θα συγκεντρωθεί η διαφώτιση των αιτιών μέσω της ικανότητας της σοφίας μου· έτσι αυτό το νόημα θα είναι καλά διαιρεμένο, ποικίλο, πλήρες, καθαρό και συγκεντρωμένο. Όπως, μεγάλε βασιλιά, ένας ικανός γραφέας που έχει διδαχθεί, παρουσιάζοντας ένα γράμμα, το συμπληρώνει με τη διαφώτιση των αιτιών μέσω της δικής του ικανότητας και σοφίας, έτσι αυτό το γράμμα θα είναι ολοκληρωμένο, πλήρες, χωρίς ελλείψεις. Ομοίως και για μένα εδώ θα συγκεντρωθεί η διαφώτιση των αιτιών μέσω της ικανότητας της σοφίας μου· έτσι αυτό το νόημα θα είναι καλά διαιρεμένο, ποικίλο, πλήρες, καθαρό και συγκεντρωμένο.

«Στην πόλη Σαβάτθι, μεγάλε βασιλιά, περίπου πέντε κότι ευγενείς μαθητές του Μακάριου, λαϊκοί οπαδοί άνδρες και γυναίκες, πενήντα επτά χιλιάδες και τριακόσιες χιλιάδες εδραιώθηκαν στον καρπό του μη-επιστρέφοντος· όλοι αυτοί ήταν λαϊκοί, όχι μοναχοί. Επίσης εκεί, στη ρίζα του δέντρου Γκαντάμπα, κατά το διπλό θαύμα, είκοσι κότι όντων πραγματοποίησαν· επίσης στο Τσούλαραχουλοβάδα, στο Μαχαμανγκαλασούτταντα, στο Σαμασιτταπαριγιάγια, στο Παράμπαβασούτταντα, στο Πουράμπεντασούτταντα, στο Καλαχαβιβάντασούτταντα, στο Τσούλαμπιούχασούτταντα, στο Μαχαμπιούχασούτταντα, στο Τουβατακασούτταντα, στο Σαριπούττασούτταντα, υπήρξε πραγματοποίηση του Δάμμα από αναρίθμητες θεότητες.

«Στην πόλη Ρατζαγκάχα, πενήντα χιλιάδες και τριακόσιες χιλιάδες ευγενείς μαθητές του Μακάριου, λαϊκοί οπαδοί άνδρες και γυναίκες· επίσης εκεί, κατά τη δάμαση του ελέφαντα Ντανάπαλα, ενενήντα κότι όντων· στη συνάντηση του Παράγιανα στο ιερό Πασάνακα, δεκατέσσερα κότι όντων· επίσης στη σπηλιά Ιντασάλα, ογδόντα κότι θεοτήτων· επίσης στο Μπαράνασι, στο Ισιπατάνα, στο Πάρκο των Ελαφιών, κατά την πρώτη διδασκαλία του Δάμμα, δεκαοκτώ κότι Βραχμάδων και αμέτρητες θεότητες· επίσης στον ουράνιο κόσμο των Ταβατίμσα, στην πέτρα Παντουκαμπάλα, κατά τη διδασκαλία του Αμπιντάμπα, ογδόντα κότι θεοτήτων· κατά την κάθοδο από τον ουρανό, στην πύλη της πόλης Σανκάσσα, κατά το θαύμα της αποκάλυψης του κόσμου, τριάντα κότι πιστών ανθρώπων και θεών πραγματοποίησαν.

Επίσης στους Σάκκα, στο Καπιλαβάτθου, στο άλσος Νιγκρόντα, κατά τη διδασκαλία του Βουντδαβάμσα και τη διδασκαλία του Μαχασαμαγιασούτταντα, υπήρξε πραγματοποίηση του Δάμμα από αναρίθμητες θεότητες. Επίσης στη συνάντηση με τον ανθοπώλη Σουμάνα, στη συνάντηση με τον Γκαραχαντίννα, στη συνάντηση με τον έμπορο Άνανδα, στη συνάντηση με τον ασκητή Τζαμπούκα, στη συνάντηση με τον θεϊκό υιό Μαντούκα, στη συνάντηση με τον θεϊκό υιό Ματθακουντάλι, στη συνάντηση με την εταίρα Σουλασά, στη συνάντηση με την εταίρα Σιριμά, στη συνάντηση με την κόρη του υφαντή, στη συνάντηση με τη Τσούλασσυμπαντά, στη συνάντηση για την επίσκεψη στο νεκροταφείο του βραχμάνου από το Σακέτα, στη συνάντηση με τον Σουνάπαρναντάκα, στη συνάντηση με τις ερωτήσεις του Σάκκα, στη συνάντηση του Τιροκούττα, στη συνάντηση του Ρατανασούττα, σε καθεμία υπήρξε πραγματοποίηση του Δάμμα από ογδόντα τέσσερις χιλιάδες όντα. Όσο καιρό, μεγάλε βασιλιά, ο Μακάριος παρέμεινε στον κόσμο, τόσο στις τρεις περιοχές, στις δεκαέξι μεγάλες χώρες, όπου κι αν διέμενε ο Μακάριος, εκεί ως επί το πλείστον δύο, τρεις, τέσσερις, πέντε, εκατό, χίλιοι, εκατό χιλιάδες θεοί και άνθρωποι πραγματοποίησαν το ειρηνικό, υπέρτατο Νιμπάνα. Αυτοί οι θεοί, μεγάλε βασιλιά, ήταν λαϊκοί, δεν ήταν μοναχοί. Αυτά και άλλα πολλά εκατοντάδες χιλιάδες κότι θεοτήτων, μεγάλε βασιλιά, λαϊκοί, οικοδεσπότες, που απολαμβάνουν τις αισθησιακές ηδονές, πραγματοποίησαν το ειρηνικό, υπέρτατο Νιμπάνα».

«Αν, σεβαστέ Ναγκασένα, οι λαϊκοί οικοδεσπότες που απολαμβάνουν τις αισθησιακές ηδονές πραγματώνουν το ειρηνικό, υπέρτατο Νιμπάνα, τότε σε τι χρησιμεύουν αυτές οι ασκητικές πρακτικές; Για αυτόν τον λόγο οι ασκητικές πρακτικές είναι άχρηστες. Αν, σεβαστέ Ναγκασένα, οι ασθένειες καταπραΰνονται χωρίς μάντρες και φάρμακα, τι νόημα έχει η εξασθένηση του σώματος με εμετικά, καθαρτικά και τα παρόμοια; Αν η καταστολή του εχθρού γίνεται με γροθιές, τι νόημα έχουν τα ξίφη, τα δόρατα, τα βέλη, τα τόξα, τα ρόπαλα και οι κορώνες; Αν η αναρρίχηση σε δέντρο γίνεται πιάνοντας κόμπους, στριφτά κλαδιά, κοιλότητες, αγκάθια, αναρριχητικά φυτά και κλαδιά, τι νόημα έχει η αναζήτηση μακριάς και γερής σκάλας; Αν η ισορροπία των σωματικών στοιχείων επιτυγχάνεται με τον ύπνο στο γυμνό έδαφος, τι νόημα έχει η αναζήτηση μεγαλοπρεπούς κλίνης με απαλή επαφή και μεγάλη πολυτέλεια; Αν κάποιος μόνος του είναι ικανός να διασχίσει επικίνδυνη, τρομακτική και δύσβατη έρημο, τι νόημα έχει η αναζήτηση μεγάλου οπλισμένου και εξοπλισμένου караβανιού; Αν κάποιος είναι ικανός να διασχίσει ποτάμι ή λίμνη με τα χέρια του, τι νόημα έχει η αναζήτηση σταθερής γέφυρας ή πλοίου; Αν κάποιος μπορεί να εξασφαλίσει τροφή και ένδυση με τα δικά του μέσα, τι νόημα έχει η υπηρεσία σε άλλους, η κολακεία, το τρέξιμο πίσω και μπροστά; Αν βρίσκει νερό σε ασκαμμένη λίμνη, τι νόημα έχει το σκάψιμο πηγαδιών, λιμνών και δεξαμενών; Κατά τον ίδιο τρόπο, σεβαστέ Ναγκασένα, αν οι λαϊκοί οικοδεσπότες που απολαμβάνουν τις αισθησιακές ηδονές πραγματώνουν το ειρηνικό, υπέρτατο Νιμπάνα, τι νόημα έχει η ανάληψη των εξαιρετων ασκητικών αρετών;»

«Υπάρχουν, μεγάλε βασιλιά, είκοσι οκτώ αρετές των ασκητικών πρακτικών, αληθινές αρετές, χάρη στις οποίες οι ασκητικές πρακτικές είναι ποθητές και επιθυμητές από όλους τους Βούδδες. Ποιες είκοσι οκτώ; Εδώ, μεγάλε βασιλιά, η ασκητική πρακτική είναι καθαρός τρόπος ζωής, έχει ευτυχισμένο καρπό, είναι άμεμπτη, δεν προκαλεί πόνο σε άλλους, είναι χωρίς φόβο, χωρίς καταπίεση, οδηγεί μόνο σε ανάπτυξη, δεν οδηγεί σε παρακμή, είναι χωρίς δόλο, είναι προστασία, δίνει ό,τι επιθυμείται, δαμάζει όλα τα όντα, είναι ωφέλιμη για την αυτοσυγκράτηση, είναι κατάλληλη,

ανεξάρτητη, απελευθερωμένη, οδηγεί στην εξάλειψη του πάθους, στην εξάλειψη του μίσους, στην εξάλειψη της άγνοιας, στην εγκατάλειψη της αλαζονείας, στην αποκοπή των κακών σκέψεων, στην υπέρβαση της αμφιβολίας, στην καταστροφή της τεμπελιάς, στην εγκατάλειψη της δυσαρέσκειας, είναι υπομονετική, ασύγκριτη, απεριόριστη, οδηγεί στην εξάλειψη κάθε δυστυχίας. Αυτές, μεγάλε βασιλιά, είναι οι είκοσι οκτώ αρετές των ασκητικών πρακτικών, αληθινές αρετές, χάρη στις οποίες οι ασκητικές πρακτικές είναι ποθητές και επιθυμητές από όλους τους Βούδδες.

Όσοι, μεγάλε βασιλιά, καλλιεργούν σωστά τις ασκητικές αρετές, αυτοί είναι προικισμένοι με δεκαοκτώ αρετές. Με ποιες δεκαοκτώ; Η συμπεριφορά τους είναι πλήρως καθαρή, η πρακτική τους είναι πλήρως ολοκληρωμένη, η σωματική και λεκτική τους δράση είναι καλά φυλαγμένη, η νοητική τους συμπεριφορά είναι πλήρως καθαρή, η προσπάθειά τους είναι καλά διατηρημένη, ο φόβος καταπραύνεται, η αυτοθεώρηση εγκαταλείπεται, η εχθρότητα σταματά, η αγαπητική καλοσύνη είναι παρούσα, η τροφή κατανοείται πλήρως, σέβονται όλα τα όντα, γνωρίζουν το μέτρο στην τροφή, είναι αφοσιωμένοι στην εγρήγορση, είναι χωρίς μόνιμη κατοικία, διαμένουν όπου είναι άνετα, αποστρέφονται το κακό, χαίρονται στην απομόνωση, είναι συνεχώς επιμελείς. Όσοι, μεγάλε βασιλιά, καλλιεργούν σωστά τις ασκητικές αρετές, αυτοί είναι προικισμένοι με αυτές τις δεκαοκτώ αρετές.

Υπάρχουν, μεγάλε βασιλιά, δέκα τύποι ανθρώπων άξιοι των ασκητικών αρετών. Ποια είναι τα δέκα; Είναι πιστός, έχει αιδώ, έχει σταθερότητα, είναι χωρίς δόλο, κυριαρχεί στο νόημα, είναι χωρίς απληστία, επιθυμεί την εκπαίδευση, έχει σταθερή δέσμευση, είναι πολύ επικριτικός με τον εαυτό του, διαμένει στην αγαπητική καλοσύνη. Αυτοί, μεγάλε βασιλιά, είναι οι δέκα τύποι ανθρώπων άξιοι των ασκητικών αρετών.

Όσοι, μεγάλε βασιλιά, λαϊκοί οικοδεσπότες που απολαμβάνουν τις αισθησιακές ηδονές πραγματώνουν το ειρηνικό, υπέρτατο Νιμπάνα, όλοι αυτοί σε προηγούμενες γεννήσεις έχουν εξασκηθεί και έχουν προετοιμάσει το έδαφος στις δεκατρείς ασκητικές αρετές. Έχοντας εκεί καθαρίσει τη συμπεριφορά και την πρακτική τους, τώρα, ενώ είναι ακόμη λαϊκοί, πραγματώνουν το ειρηνικό, υπέρτατο Νιμπάνα.

Όπως, μεγάλε βασιλιά, ένας ικανός τοξότης πρώτα εκπαιδεύει τους μαθητές του στην αίθουσα εξάσκησης στη διάκριση των τόξων, στην τοποθέτηση του τόξου, στο κράτημα, στο σφίξιμο της γροθιάς, στο λύγισμα των δακτύλων, στη στάση των ποδιών, στο κράτημα του βέλους, στην προετοιμασία, στο τέντωμα, στο σταθερό κράτημα, στη στόχευση, στη ρίψη, στο χτύπημα ανθρώπινου ομοιώματος από άχυρο ή κοπριά, σωρού από άχυρο ή χώμα, ή σανίδας ως στόχου, και αφού ικανοποιήσει τον βασιλιά με την εξάσκησή του, λαμβάνει ευγενή άλογα, άρματα, ελέφαντες, ίππους, πλούτη, σιτηρά, χρυσό, ασήμι, δούλες, δούλους, σύζυγο και εξαίρετο χωριό· κατά τον ίδιο τρόπο, μεγάλε βασιλιά, όσοι λαϊκοί οικοδεσπότες που απολαμβάνουν τις αισθησιακές ηδονές πραγματώνουν το ειρηνικό, υπέρτατο Νιμπάνα, όλοι αυτοί σε προηγούμενες γεννήσεις έχουν εξασκηθεί και έχουν προετοιμάσει το έδαφος στις δεκατρείς ασκητικές αρετές. Έχοντας εκεί καθαρίσει τη συμπεριφορά και την πρακτική τους, τώρα, ενώ είναι ακόμη λαϊκοί, πραγματώνουν το ειρηνικό, υπέρτατο Νιμπάνα. Δεν είναι δυνατόν, μεγάλε βασιλιά, χωρίς προηγούμενη άσκηση στις ασκητικές αρετές να πραγματωθεί η αραχατεία σε μία μόνο γέννηση· αλλά με υπέρτατη προσπάθεια, με υπέρτατη πρακτική, με τέτοιον δάσκαλο και καλό φίλο, η πραγμάτωση της αραχατείας γίνεται δυνατή.

Ὡς ὅπως, μέγαλε βασιλιά, ἓνας γιατρός χειρουργός, ἀφού ικανοποιήσει τὸν δάσκαλό του με χρήματα ἢ με υπηρεσία καὶ πρακτική, μαθαίνει τὸ κράτημα τοῦ νυστεριοῦ, τὴν τομή, τὴν εὐχάραξη, τὴν διατήρηση, τὴν ἀφαίρεση βελῶν, τὸ πλύσιμο πληγῶν, τὸ στέγνωμα, τὴν ἐπάλειψη φαρμάκων, τὰ ἐμετικά, τὰ καθαρτικά καὶ τὶς κλύσεις, καὶ ἀφού ἐκπαιδευτεῖ στὶς τέχνες, ἐξασκηθεῖ καὶ ἀποκτήσει δεξιότητες, πλησιάζει τοὺς ἀσθενεῖς γιὰ θεραπεία· κατὰ τὸν ἴδιον τρόπο, μέγαλε βασιλιά, ὅσοι λαϊκοὶ οἰκοδεσπότες ποὺ ἀπολαμβάνουν τὶς αἰσθησιακὲς ἡδονὲς πραγματώνουν τὸ εἰρηνικό, ὑπέρτατο Νιμπάνα, ὅλοι αὐτοὶ σὲ προηγούμενες γεννήσεις ἔχουν ἐξασκηθεῖ καὶ ἔχουν προετοιμάσει τὸ ἔδαφος στὶς δεκατρεῖς ἀσκητικὲς ἀρετές. Ἐχοντας ἐκεῖ καθαρῖσει τὴ συμπεριφορὰ καὶ τὴν πρακτική τους, τώρα, ἐνῶ εἶναι ἀκόμη λαϊκοί, πραγματώνουν τὸ εἰρηνικό, ὑπέρτατο Νιμπάνα. Δὲν ὑπάρχει, μέγαλε βασιλιά, κατανόηση τοῦ Δάμματος γιὰ ὅσους δὲν ἔχουν καθαρῖσει μέσω των ἀσκητικῶν ἀρετῶν.

Ὡς ὅπως, μέγαλε βασιλιά, χωρὶς πότισμα δὲν ὑπάρχει βλάστηση των σπόρων, κατὰ τὸν ἴδιον τρόπο, μέγαλε βασιλιά, δὲν ὑπάρχει κατανόηση τοῦ Δάμματος γιὰ ὅσους δὲν ἔχουν καθαρῖσει μέσω των ἀσκητικῶν ἀρετῶν.

Ὡς ὅπως, μέγαλε βασιλιά, γιὰ ὅσους δὲν ἔχουν κάνει καλὲς πράξεις, δὲν ἔχουν κάνει ευεργετικὲς πράξεις, δὲν ὑπάρχει πορεία πρὸς τοὺς ευτυχισμένους τόπους, κατὰ τὸν ἴδιον τρόπο, μέγαλε βασιλιά, δὲν ὑπάρχει κατανόηση τοῦ Δάμματος γιὰ ὅσους δὲν ἔχουν καθαρῖσει μέσω των ἀσκητικῶν ἀρετῶν.

Ἡ ἀσκητικὴ ἀρετὴ, μέγαλε βασιλιά, εἶναι ὅμοια με τὴ γῆ γιὰ ὅσους ἐπιθυμοῦν τὴν κάθαρση, με τὴν ἐννοία ὅτι παρέχει θεμέλιο. Ἡ ἀσκητικὴ ἀρετὴ, μέγαλε βασιλιά, εἶναι ὅμοια με τὸ νερό γιὰ ὅσους ἐπιθυμοῦν τὴν κάθαρση, με τὴν ἐννοία ὅτι ξεπλένει ὅλη τὴ ρυπαρότητα των κηλίδων. Ἡ ἀσκητικὴ ἀρετὴ, μέγαλε βασιλιά, εἶναι ὅμοια με τὴ φωτιά γιὰ ὅσους ἐπιθυμοῦν τὴν κάθαρση, με τὴν ἐννοία ὅτι καίει τὸ δάσος ὅλων των κηλίδων. Ἡ ἀσκητικὴ ἀρετὴ, μέγαλε βασιλιά, εἶναι ὅμοια με τὸν ἀνεμο γιὰ ὅσους ἐπιθυμοῦν τὴν κάθαρση, με τὴν ἐννοία ὅτι παρασύρει τὴ σκόνη τῆς ρυπαρότητας ὅλων των κηλίδων. Ἡ ἀσκητικὴ ἀρετὴ, μέγαλε βασιλιά, εἶναι ὅμοια με τὸ ἀντίδοτο γιὰ ὅσους ἐπιθυμοῦν τὴν κάθαρση, με τὴν ἐννοία ὅτι καταπραΰνει τὴν ἀσθένεια ὅλων των κηλίδων. Ἡ ἀσκητικὴ ἀρετὴ, μέγαλε βασιλιά, εἶναι ὅμοια με τὸ ἀθάνατο νέκταρ γιὰ ὅσους ἐπιθυμοῦν τὴν κάθαρση, με τὴν ἐννοία ὅτι καταστρέφει τὸ δηλητήριο ὅλων των κηλίδων. Ἡ ἀσκητικὴ ἀρετὴ, μέγαλε βασιλιά, εἶναι ὅμοια με τὸ χωράφι γιὰ ὅσους ἐπιθυμοῦν τὴν κάθαρση, με τὴν ἐννοία ὅτι κάνει νὰ βλαστήσει ἡ σοδειὰ ὅλων των ἀρετῶν τῆς μοναχικῆς ζωῆς. Ἡ ἀσκητικὴ ἀρετὴ, μέγαλε βασιλιά, εἶναι ὅμοια με τὸν μαγικὸ λίθο ποὺ ἐκπληρώνει ἐπιθυμίες γιὰ ὅσους ἐπιθυμοῦν τὴν κάθαρση, με τὴν ἐννοία ὅτι δίνει ὅλες τὶς ἐξαίρετες ευημερίες ποὺ ποθοῦνται καὶ ἐπιθυμούνται. Ἡ ἀσκητικὴ ἀρετὴ, μέγαλε βασιλιά, εἶναι ὅμοια με τὸ πλοῖο γιὰ ὅσους ἐπιθυμοῦν τὴν κάθαρση, με τὴν ἐννοία ὅτι οδηγεῖ στὴν ἄλλη ὄχθη τοῦ μεγάλου ὠκεανοῦ τῆς σαμσάρα. Ἡ ἀσκητικὴ ἀρετὴ, μέγαλε βασιλιά, εἶναι ὅμοια με τὸ καταφύγιο γιὰ τοὺς φοβισμένους γιὰ ὅσους ἐπιθυμοῦν τὴν κάθαρση, με τὴν ἐννοία ὅτι δίνει παρηγοριά σὲ ὅσους φοβοῦνται τὰ γηρατειὰ καὶ τὸν θάνατο. Ἡ ἀσκητικὴ ἀρετὴ, μέγαλε βασιλιά, εἶναι ὅμοια με τὴ μητέρα γιὰ ὅσους ἐπιθυμοῦν τὴν κάθαρση, με τὴν ἐννοία ὅτι βοηθᾷ ὅσους καταπιέζονται ἀπὸ τὴ δυστυχία των κηλίδων. Ἡ ἀσκητικὴ ἀρετὴ, μέγαλε βασιλιά, εἶναι ὅμοια με τὸν πατέρα γιὰ ὅσους ἐπιθυμοῦν τὴν κάθαρση, με τὴν ἐννοία ὅτι γεννᾷ ὅλες τὶς ἀρετές τῆς μοναχικῆς ζωῆς γιὰ ὅσους ἐπιθυμοῦν τὴν αὔξησιν τοῦ καλοῦ. Ἡ ἀσκητικὴ ἀρετὴ, μέγαλε βασιλιά, εἶναι ὅμοια με τὸν φίλο γιὰ ὅσους ἐπιθυμοῦν τὴν κάθαρση, με τὴν ἐννοία ὅτι δὲν ἐξαπατᾷ στὴν ἀναζήτησιν ὅλων των

αρετών της μοναχικής ζωής. Η ασκητική αρετή, μεγάλε βασιλιά, είναι όμοια με το λωτό για όσους επιθυμούν την κάθαρση, με την έννοια ότι δεν λερώνεται από τη ρυπαρότητα όλων των κηλίδων. Η ασκητική αρετή, μεγάλε βασιλιά, είναι όμοια με το εξαίρετο άρωμα των τεσσάρων ειδών για όσους επιθυμούν την κάθαρση, με την έννοια ότι διώχνει τη δυσοσμία των κηλίδων. Η ασκητική αρετή, μεγάλε βασιλιά, είναι όμοια με τον εξαίρετο βασιλιά των βουνών για όσους επιθυμούν την κάθαρση, με την έννοια ότι δεν κλονίζεται από τους ανέμους των οκτώ κοσμικών συνθηκών. Η ασκητική αρετή, μεγάλε βασιλιά, είναι όμοια με τον ουρανό για όσους επιθυμούν την κάθαρση, με την έννοια ότι είναι παντού απαλλαγμένη από προσκόλληση, απέραντη, εκτεταμένη και μεγάλη. Η ασκητική αρετή, μεγάλε βασιλιά, είναι όμοια με τον ποταμό για όσους επιθυμούν την κάθαρση, με την έννοια ότι παρασύρει τη ρυπαρότητα των κηλίδων. Η ασκητική αρετή, μεγάλε βασιλιά, είναι όμοια με τον καλό οδηγό για όσους επιθυμούν την κάθαρση, με την έννοια ότι βοηθά να διασχίσουν την έρημο της γέννησης και το πυκνό δάσος των κηλίδων. Η ασκητική αρετή, μεγάλε βασιλιά, είναι όμοια με τον μεγάλο αρχηγό карабаниού για όσους επιθυμούν την κάθαρση, με την έννοια ότι οδηγεί στην εξαίρετη, υπέρτατη πόλη του Νιμπάνα, που είναι ελεύθερη από κάθε φόβο, ασφαλής και χωρίς κίνδυνο. Η ασκητική αρετή, μεγάλε βασιλιά, είναι όμοια με τον καλά γυαλισμένο, άσπιλο καθρέφτη για όσους επιθυμούν την κάθαρση, με την έννοια ότι δείχνει την αληθινή φύση των σχηματισμών. Η ασκητική αρετή, μεγάλε βασιλιά, είναι όμοια με την ασπίδα για όσους επιθυμούν την κάθαρση, με την έννοια ότι αποκρούει τα ρόπαλα, τα βέλη και τα δόρατα των κηλίδων. Η ασκητική αρετή, μεγάλε βασιλιά, είναι όμοια με την ομπρέλα για όσους επιθυμούν την κάθαρση, με την έννοια ότι αποκρούει τη βροχή των κηλίδων, τον καύσωνα των τριών ειδών φωτιάς και τη ζέστη. Η ασκητική αρετή, μεγάλε βασιλιά, είναι όμοια με το φεγγάρι για όσους επιθυμούν την κάθαρση, με την έννοια ότι είναι ποθητή και επιθυμητή. Η ασκητική αρετή, μεγάλε βασιλιά, είναι όμοια με τον ήλιο για όσους επιθυμούν την κάθαρση, με την έννοια ότι καταστρέφει το σκοτάδι και τη συσκότιση της άγνοιας. Η ασκητική αρετή, μεγάλε βασιλιά, είναι όμοια με τον ωκεανό για όσους επιθυμούν την κάθαρση, με την έννοια ότι είναι η πηγή πολλών ειδών εξαίρετων πολύτιμων λίθων των αρετών της μοναχικής ζωής, και με την έννοια ότι είναι απεριόριστη, αναρίθμητη και ανυπολόγιστη. Έτσι λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, η ασκητική αρετή είναι πολύ ωφέλιμη για όσους επιθυμούν την κάθαρση· διώχνει κάθε κόπωση και καύσωνα, διώχνει τη δυσαρέσκεια, διώχνει τον φόβο, διώχνει την ύπαρξη, διώχνει τα εμπόδια, διώχνει τη ρυπαρότητα, διώχνει τη θλίψη, διώχνει τη δυστυχία, διώχνει το πάθος, διώχνει το μίσος, διώχνει την άγνοια, διώχνει την αλαζονεία, διώχνει τις λανθασμένες απόψεις, διώχνει όλες τις ανθυγιεινές καταστάσεις· φέρνει φήμη, φέρνει ευημερία, φέρνει ευτυχία, δημιουργεί άνεση, δημιουργεί χαρά, δημιουργεί ασφάλεια από τα δεσμά· είναι άμεμπτη, έχει επιθυμητό και ευτυχισμένο αποτέλεσμα· είναι σωρός αρετών, συσώρευση αρετών· έχει απεριόριστες, αναρίθμητες, ανυπολόγιστες αρετές· είναι εξαίρετη, υπέρτατη, κορυφαία.

«Όπως, μεγάλε βασιλιά, οι άνθρωποι χρησιμοποιούν την τροφή για στήριξη, χρησιμοποιούν το φάρμακο για ωφέλεια, χρησιμοποιούν τον φίλο για βοήθεια, χρησιμοποιούν το πλοίο για διάπλευση, χρησιμοποιούν τα στεφάνια και τα αρώματα για την ευωδία, χρησιμοποιούν το καταφύγιο για ασφάλεια, χρησιμοποιούν τη γη για στήριγμα, χρησιμοποιούν τον δάσκαλο για την τέχνη, χρησιμοποιούν τον βασιλιά για

τη φήμη, χρησιμοποιούν τον πολύτιμο λίθο για την εκπλήρωση επιθυμιών, έτσι ακριβώς, μεγάλη βασιλιά, οι ευγενείς ακολουθούν τις ασκητικές αρετές επειδή προσφέρουν όλες τις αρετές της μοναχικής ζωής.

Ή επίσης, μεγάλη βασιλιά, όπως το νερό είναι για τη βλάστηση των σπόρων, η φωτιά για το κάψιμο, η τροφή για την απόκτηση δύναμης, η αναρριχητική φυτεία για το δέσιμο, το μαχαίρι για το κόψιμο, το ποτό για την απομάκρυνση της δίψας, ο θησαυρός για την παροχή ανακούφισης, το πλοίο για τη μεταφορά στην όχθη, το φάρμακο για την κατάπαυση της ασθένειας, το όχημα για την άνετη μετακίνηση, το καταφύγιο για την απομάκρυνση του φόβου, ο βασιλιάς για την προστασία, η ασπίδα για την απόκρουση ραβδίων, πετρών, ροπάλων, βελών και λογχών, ο δάσκαλος για τη διδασκαλία, η μητέρα για την ανατροφή, ο καθρέφτης για το κοίταγμα, το στολίδι για την ομορφιά, το ρούχο για το σκέπασμα, η σκάλα για την ανάβαση, η ζυγαριά για την απομάκρυνση της ανισότητας, τα μάντρα για την απαγγελία, το όπλο για την απόκρουση απειλών, η λάμπα για τη διάλυση του σκότους, ο άνεμος για τη δρόσιση της καύσης, η τέχνη για την εξασφάλιση βιοπορισμού, το αντίδοτο για την προστασία της ζωής, το ορυχείο για την παραγωγή πολύτιμων λίθων, ο πολύτιμος λίθος για τον στολισμό, η διαταγή για τη μη παράβαση, η κυριαρχία για τον έλεγχο, έτσι ακριβώς, μεγάλη βασιλιά, η ασκητική αρετή είναι για τη βλάστηση του σπόρου της μοναχικής ζωής, για το κάψιμο της ακαθαρσίας των κηλίδων, για την απόκτηση της δύναμης των υπερφυσικών ικανοτήτων, για τη δέσμευση με τη συγκράτηση της ενσυνειδητότητας, για την εκρίζωση της αμφιβολίας και του δισταγμού, για την απομάκρυνση της δίψας της επιθυμίας, για την παροχή ανακούφισης μέσω της διείσδυσης, για τη διάβαση των τεσσάρων πλημμυρών, για την κατάπαυση της ασθένειας των κηλίδων, για την επίτευξη της ευδαιμονίας της Νιμπάνα, για την απομάκρυνση του φόβου της γέννησης, του γήρατος, της ασθένειας, του θανάτου, της θλίψης, του θρήνου, του πόνου, της στενοχώριας και της απελπισίας, για την προστασία των αρετών της μοναχικής ζωής, για την απόκρουση της δυσάρεσκειας και των κακών σκέψεων, για τη διδασκαλία ολόκληρου του σκοπού της μοναχικής ζωής, για την ανατροφή όλων των αρετών της μοναχικής ζωής, για την όραση της ηρεμίας, της διορατικότητας, του μονοπατιού, του καρπού και της Νιμπάνα, για τη δημιουργία μεγάλης λαμπρότητας που υμνείται και εγκωμιάζεται από ολόκληρο τον κόσμο, για το κλείσιμο όλων των κακών προορισμών, για την ανάβαση στην κορυφή του βράχου του σκοπού της μοναχικής ζωής, για την απομάκρυνση του στρεβλού, διεστραμμένου και ανώμαλου νου, για την καλή απαγγελία σχετικά με τα πράγματα που πρέπει να ακολουθούνται και αυτά που δεν πρέπει, για την απειλή όλων των εχθρών των κηλίδων, για τη διάλυση του σκότους της άγνοιας, για τη δρόσιση της καύσης και της θερμότητας της τριπλής φωτιάς, για την επίτευξη λεπτών, εκλεπτυσμένων και γαλήνιων επιτευγμάτων, για την προστασία όλων των αρετών της μοναχικής ζωής, για την παραγωγή των εξαιρετων πολύτιμων λίθων των παραγόντων της αφύπνισης, για τον στολισμό των ασκούμενων, για τη μη υπέρβαση της άσπογης, λεπτής, εκλεπτυσμένης, γαλήνιας ευδαιμονίας, για τον έλεγχο ολόκληρου του ευγενούς Δάμματος της μοναχικής ζωής. Έτσι, μεγάλη βασιλιά, για την επίτευξη αυτών των αρετών υπάρχει κάθε μία ασκητική αρετή· έτσι, μεγάλη βασιλιά, η ασκητική αρετή είναι ασύγκριτη, αμέτρητη, απaráμιλλη, ασυναγώνιστη, χωρίς ίσο, χωρίς ανώτερο, υπέρτατη, εξάριετη, διακεκριμένη, υπερέχουσα, εκτεταμένη, ευρεία, απλωμένη, διευρυμένη, βαρυσήμαντη, σημαντική, μεγάλη.

Όποιος, μεγάλη βασιλιά, είναι κακόβουλος, κυριευμένος από επιθυμίες, απατεώνας,

σκληρός, λαίμαργος, επιθυμεί κέρδος, επιθυμεί φήμη, επιθυμεί δόξα, ακατάλληλος, ανάξιος, απρεπής, μη δικαιούχος, ανάρμοστος, και αναλαμβάνει τις ασκητικές πρακτικές, αυτός υφίσταται διπλή τιμωρία, υφίσταται την καταστροφή όλων των αρετών, λαμβάνει σε αυτή τη ζωή περιφρόνηση, χλευασμό, κατηγορία, κοροϊδία, απόρριψη, αποκλεισμό, εκδίωξη, αποβολή, απομάκρυνση, εξορία· και στη μελλοντική ζωή, στη μεγάλη κόλαση Αβίτσι που εκτείνεται εκατό γιοτζάνα, με γιρλάντες φλογών καυτών, πυρακτωμένων, φλεγόμενων, καίγεται για πολλές εκατοντάδες χιλιάδες κότι ετών, περιστρεφόμενος πάνω-κάτω και πλάγια σαν αφρός· απελευθερωμένος από εκεί, με αδύνατα, τραχιά, μαύρα μέλη, με πρησμένα, κοίλα άκρα, πεινασμένος, διψασμένος, με τρομακτική και φρικτή εμφάνιση, με σπασμένα αυτιά, με μάτια που ανοιγοκλείνουν, με πληγωμένο και σάπιο σώμα, με όλο το σώμα γεμάτο σκουλήκια, σαν μάζα φωτιάς που καίγεται στον άνεμο, καιγόμενος εσωτερικά, φλεγόμενος, χωρίς προστασία, χωρίς καταφύγιο, θρηνώντας με οδυνηρές κραυγές λύπης, διψασμένος από την ξηρασία, γίνεται μεγάλο φάντασμα μοναχού και περιπλανώμενος κάνει οδυνηρές κραυγές στη γη.

Όπως, μεγάλε βασιλιά, κάποιος ακατάλληλος, ανάξιος, απρεπής, μη δικαιούχος, ανάρμοστος, κατώτερος, κακής καταγωγής, χρίεται με τη βασιλική χρίση των κσατρίγια, αυτός λαμβάνει κόψιμο χεριού, κόψιμο ποδιού, κόψιμο χεριού και ποδιού, κόψιμο αυτιού, κόψιμο μύτης, κόψιμο αυτιού και μύτης, τιμωρία του καζανιού με ξίδι, τιμωρία του ξυρισμένου κεφαλιού σαν κοχύλι, τιμωρία του στόματος του Ράχου, τιμωρία της φλεγόμενης γιρλάντας, τιμωρία του φλεγόμενου χεριού, τιμωρία της λωρίδας φλοιού, τιμωρία του ενδύματος από φλοιό, τιμωρία της αντιλόπης, τιμωρία του αγκιστριού κρέατος, τιμωρία των νομισμάτων, τιμωρία του αλκαλικού τριψίματος, τιμωρία του περιστρεφόμενου μοχλού, τιμωρία του αχυρένιου σκαμνιού, περίχυση με καυτό λάδι, δάγκωμα από σκύλους, καρφωμα ζωντανός σε πάσσαλο, αποκεφαλισμό με σπαθί, και υφίσταται πολλά είδη βασανιστηρίων. Για ποιο λόγο; Ο ακατάλληλος, ανάξιος, απρεπής, μη δικαιούχος, ανάρμοστος, κατώτερος, κακής καταγωγής, τοποθέτησε τον εαυτό του σε θέση μεγάλης εξουσίας, παραβίασε τα όρια· έτσι ακριβώς, μεγάλε βασιλιά, όποιος είναι κακόβουλος κ.λπ. κάνει οδυνηρές κραυγές στη γη.

Όποιος όμως, μεγάλε βασιλιά, είναι κατάλληλος, άξιος, πρέπων, δικαιούχος, αρμόζων, με λίγες επιθυμίες, ικανοποιημένος, απομονωμένος, μη συναναστρεφόμενος, με ενεργοποιημένη προσπάθεια, αφοσιωμένος, ειλικρινής, χωρίς δόλο, μη λαίμαργος, χωρίς επιθυμία κέρδους, χωρίς επιθυμία φήμης, χωρίς επιθυμία δόξας, πιστός, που έχει αποχωρήσει με πίστη, επιθυμεί να απελευθερωθεί από το γήρας και τον θάνατο, αναλαμβάνει τις ασκητικές πρακτικές σκεπτόμενος «θα υποστηρίξω τη διδασκαλία», αυτός αξίζει διπλή τιμή και γίνεται αγαπητός και ευχάριστος στους θεούς, ποθητός και επιθυμητός, όπως τα άνθη γιασεμιού και μαλλίκα για αυτόν που έχει λουστεί και αλειφθεί, όπως η εκλεκτή τροφή για τον πεινασμένο, όπως το δροσερό, καθαρό, ευωδιαστό ποτό για τον διψασμένο, όπως το εξαίρετο φάρμακο για τον δηλητηριασμένο, όπως το εξαίρετο άρμα με ευγενή άλογα για αυτόν που θέλει να ταξιδέψει γρήγορα, όπως ο γοητευτικός πολύτιμος λίθος για αυτόν που επιθυμεί όφελος, όπως η λευκή, καθαρή, άσπρη ομπρέλα για αυτόν που θέλει να χριστεί, όπως η υπέρτατη επίτευξη του καρπού της αραχατοσύνης για αυτόν που αγαπά το Δάμμα. Για αυτόν οι τέσσερις θεμελιώσεις της ενσυνειδητότητας φτάνουν στην πληρότητα της καλλιέργειας, οι τέσσερις ορθές προσπάθειες, οι τέσσερις βάσεις της υπερφυσικής δύναμης, οι πέντε πνευματικές

ικανότητες, οι πέντε δυνάμεις, οι επτά παράγοντες της αφύπνισης, ο ευγενής οκταπλός δρόμος φτάνουν στην πληρότητα της καλλιέργειας, επιτυγχάνει την ηρεμία και τη διορατικότητα, η πρακτική της επίτευξης ωριμάζει, οι τέσσερις καρποί της μοναχικής ζωής, οι τέσσερις αναλυτικές γνώσεις, οι τρεις γνώσεις, οι έξι υπερφυσικές δυνάμεις και ολόκληρο το Δάμμα του μοναχού γίνονται δικά του, χρίεται με τη λευκή, καθαρή, άσπρη ομπρέλα της απελευθέρωσης.

Όπως, μεγάλε βασιλιά, έναν βασιλιά κσατρίγια ευγενούς καταγωγής που έχει χριστεί με τη βασιλική χρίση των κσατρίγια, τον υπηρετούν οι στρατιώτες και οι δυνάμεις της χώρας, των πόλεων και της επαρχίας, και οι τριάντα οκτώ βασιλικές ακολουθίες, χορευτές, αυτοί που λένε ευοίωνα λόγια, αυτοί που εύχονται ευημερία, ομάδες μοναχών, βραχμάνων και όλων των αιρέσεων τον πλησιάζουν, και γίνεται κύριος παντού σε ό,τι αφορά τα λιμάνια, τα ορυχεία πολύτιμων λίθων, τις πόλεις, τους τελωνειακούς σταθμούς, τις εμπορικές συναλλαγές, τις ποινές θανάτου και φυλάκισης και τη διακυβέρνηση του λαού, έτσι ακριβώς, μεγάλε βασιλιά, όποιος είναι κατάλληλος, άξιος κ.λπ. χρίεται με τη λευκή, καθαρή, άσπρη ομπρέλα της απελευθέρωσης.

Αυτές οι δεκατρείς, μεγάλε βασιλιά, είναι οι ασκητικές πρακτικές, με τις οποίες, αφού καθαριστεί, εισέρχεται στον μεγάλο ωκεανό της Νιμπάνα και απολαμβάνει πολλά είδη παιχνιδιού του Δάμμα, ασκεί τις οκτώ επιτεύξεις της σφαίρας της μορφής και της άμορφης σφαίρας, επιτυγχάνει τις υπερφυσικές δυνάμεις, το θεϊκό αυτί, τη γνώση των νοών των άλλων, την ανάμνηση προηγούμενων ζωών, το θεϊκό μάτι και την εξάλειψη όλων των ρύπων. Ποιες είναι οι δεκατρείς; Η πρακτική του ενδύματος από απορριπτόμενα υφάσματα, η πρακτική των τριών ιματίων, η πρακτική της ζητείας τροφής, η πρακτική της διαδοχικής ζητείας, η πρακτική του ενός γεύματος, η πρακτική του φαγητού στο μπολ, η πρακτική της μη αποδοχής επιπλέον τροφής, η πρακτική της διαμονής στο δάσος, η πρακτική της διαμονής στη ρίζα δέντρου, η πρακτική της διαμονής στο ύπαιθρο, η πρακτική της διαμονής σε νεκροταφείο, η πρακτική της χρήσης οποιουδήποτε καθίσματος διατίθεται, η πρακτική της καθιστής στάσης· με αυτές, μεγάλε βασιλιά, τις δεκατρείς ασκητικές αρετές που έχουν προηγουμένως ασκηθεί, καλλιεργηθεί, εφαρμοστεί, τηρηθεί, ακολουθηθεί, υπηρετηθεί και ολοκληρωθεί, επιτυγχάνει την πλήρη μοναχική ζωή, και γίνονται δικές του οι πλήρεις, γαλήνιες, ευτυχισμένες επιτεύξεις.

Όπως, μεγάλε βασιλιά, ένας εύπορος ναυτικός, αφού πληρώσει σωστά τους δασμούς στο λιμάνι, εισέρχεται στον μεγάλο ωκεανό και πηγαίνει στη Βάνγκα, στην Τακκόλα, στην Κίνα, στη Σοβίρα, στη Σουράττα, στην Αλασάντα, στο λιμάνι Κόλα, στη Χρυσή Γη, και σε οποιοδήποτε άλλο μέρος όπου μπορεί να ταξιδέψει πλοίο, έτσι ακριβώς, μεγάλε βασιλιά, με αυτές τις δεκατρείς ασκητικές αρετές που έχουν προηγουμένως ασκηθεί, καλλιεργηθεί, εφαρμοστεί, τηρηθεί, ακολουθηθεί, υπηρετηθεί και ολοκληρωθεί, επιτυγχάνει την πλήρη μοναχική ζωή, και γίνονται δικές του οι πλήρεις, γαλήνιες, ευτυχισμένες επιτεύξεις.

Όπως, μεγάλε βασιλιά, ένας αγρότης, αφού πρώτα απομακρύνει τα ελαττώματα του χωραφιού, τα χόρτα, τα ξύλα και τις πέτρες, οργώσει, σπείρει, εισάγει σωστά το νερό, προστατεύει και φυλάξει, με το αλώνισμα και το κοπάνισμα γίνεται πλούσιος σε σιτηρά, και γίνονται δικοί του όσοι είναι φτωχοί, άποροι, ενδεείς, δυστυχισμένοι άνθρωποι, έτσι ακριβώς, μεγάλε βασιλιά, με αυτές τις δεκατρείς ασκητικές αρετές που έχουν προηγουμένως ασκηθεί κ.λπ. οι πλήρεις, γαλήνιες, ευτυχισμένες

επιτεύξεις.

Ἡ ἐπίσης, μεγάλη βασιλιά, ὅπως ἓνας κσατρίγια χρисμένος στην κορυφή του κεφαλιού, ευγενούς καταγωγής, εἶναι κυρίαρχος στις ποινές θανάτου και φυλάκισης και στη διακυβέρνηση του λαού, ἔχει εξουσία, εἶναι κύριος, κάνει ὅ,τι επιθυμεί, και ολόκληρη ἡ μεγάλη γῆ γίνεται δική του, ἔτσι ακριβώς, μεγάλη βασιλιά, με αυτές τις δεκατρεῖς ασκητικές αρετές που ἔχουν προηγουμένως ασκηθεί, καλλιεργηθεί, εφαρμοστεί, τηρηθεί, ακολουθηθεί, υπηρετηθεί και ολοκληρωθεί, γίνεται κυρίαρχος στην εξαίρετη διδασκαλία του Νικητή, ἔχει εξουσία, εἶναι κύριος, κάνει ὅ,τι επιθυμεί, και ὅλες οι αρετές του μοναχοῦ γίνονται δικές του.

Δεν εἶναι ἀλήθεια, μεγάλη βασιλιά, ὅτι ο γέροντας Ουπασένα, ο γιος της Βανγκάντα, λόγω της ολοκλήρωσης των ασκητικῶν αρετῶν της αустηρότητας, αγνοώντας τη συμφωνία της Σάνγκα στη Σαβάττι, πλησίασε μαζί με την ακολουθία του τον εκπαιδευτὴ των ἀνθρώπων που εἶχε αποσυρθεῖ σε απομόνωση, προσκύνησε τα πόδια του Ευλογημένου με το κεφάλι του και κάθισε στο πλάι, και ο Ευλογημένος, κοιτάζοντας ἐκεῖνη την καλὰ εκπαιδευμένη ακολουθία, χαρούμενος, ικανοποιημένος, ευτυχισμένος, ενθουσιασμένος, αφού συνομίλησε με την ακολουθία, εἶπε με ἀδιάσπαστη θεϊκὴ φωνή: «Αξιαγάπητη εἶναι αὐτή ἡ ακολουθία σου, Ουπασένα· πῶς ἐκπαίδευσες την ακολουθία, Ουπασένα;» Καὶ ἐκεῖνος, ἐρωτηθεὶς ἀπὸ τον Παντογνώστη με τις δέκα δυνάμεις, τον θεό των θεῶν, σύμφωνα με την ἀληθινὴ φύση των αρετῶν του, εἶπε στον Ευλογημένο:

«Ὅποιος, Κύριε, με πλησιάζει και ζητά μοναχικὴ χειροτονία ἢ καθοδήγηση, σε αὐτόν λέω: 'Εγώ, φίλε, ζω στο δάσος, ζητῶ τροφή, φορῶ ρούχα ἀπὸ ἀπορριπτόμενα υφάσματα, ἔχω μόνο τρία ἱμάτια. Ἀν κι εσύ θα ζεις στο δάσος, θα ζητάς τροφή, θα φοράς ρούχα ἀπὸ ἀπορριπτόμενα υφάσματα, θα ἔχεις μόνο τρία ἱμάτια, τότε θα σε χειροτονήσω, θα ἔτσι λοιπόν, μεγάλη βασιλιά, αὐτός που ἔχει ἀναλάβει τις ἐξαίρετες ασκητικές αρετές γίνεται κύριος στο ἐξαίρετο δόγμα του Νικητή. Εἶναι αὐτεξούσιος, κυρίαρχος, κάνει ὅ,τι επιθυμεί, και οι γαλήνιες ευτυχισμένες ἐπιτεύξεις εἶναι στην ἐξουσία του.

«Ὅπως, μεγάλη βασιλιά, ο λωτός που ἔχει ἀναπτυχθεῖ πλήρως, καθαρός, γεννημένος ἀπὸ τον ἥλιο, ἀπαλός, τρυφερός, ἐλκυστικός, ευωδιαστός, ἀγαπητός, ποθητός, ἀξιέπαινος, ἀμόλυντος ἀπὸ τη λάσπη του νερού, στολισμένος με λεπτά πέταλα και στήμονες και ὑπερο, ἐπισκεπτόμενος ἀπὸ σμήνη μελισσῶν, ἀναπτυγμένος σε δροσερό νερό, ἔτσι ακριβώς, μεγάλη βασιλιά, ο ευγενὴς μαθητὴς που ἔχει προηγουμένως ἀσκῇ, καλλιεργῇ, εφαρμόσει, ἐξασκήσει, ἀκολουθήσει, τηρήσει και ολοκληρώσει αὐτές τις δεκατρεῖς ασκητικές αρετές, εἶναι προικισμένος με τριάντα ἐξαίρετες αρετές.

»Ποιες εἶναι αὐτές οι τριάντα ἐξαίρετες αρετές; Ἐχει νου ἀπαλό, τρυφερό, ευγενικό και γεμάτο ἀγάπη· ἔχει σκοτώσει, καταστρέψει και ἐξαλείψει τα κιλέσα· ἔχει σκοτώσει και καταβάλλει την ἀλαζονεία και την υπερηφάνεια· ἔχει ἀκλόνητη, σταθερή, ἐδραιωμένη και ἀδιαμφισβήτητη πίστη· ἀποκτὰ πλήρεις, ικανοποιητικές, χαρούμενες, ἐλκυστικές, γαλήνιες και ευτυχισμένες ἐπιτεύξεις· εἶναι διαποτισμένος ἀπὸ το ἐξαίρετο, ὑπέρτατο, ἀσύγκριτο και καθαρὸ ἄρωμα της ἠθικῆς· εἶναι ἀγαπητός και ευχάριστος σε θεούς και ἀνθρώπους· εἶναι ποθητός ἀπὸ τους ἐξαίρετους ευγενεῖς που ἔχουν ἐξαλείψει τις ἀκαθαρσίες· τιμάται και λατρεύεται ἀπὸ θεούς και ἀνθρώπους· ἐπαινείται, ἐγκωμιάζεται, δοξάζεται και ἐκτιμάται ἀπὸ

σοφούς, φωτισμένους και μορφωμένους ανθρώπους· είναι αμόλυντος από τον κόσμο είτε εδώ είτε αλλού· βλέπει κίνδυνο ακόμη και στο παραμικρό σφάλμα· επιτυγχάνει τον εξαίρετο σκοπό του μονοπατιού και του καρπού για όσους επιθυμούν άφθονη εξαίρετη ευημερία· απολαμβάνει αιτηθείσες άφθονες και εκλεκτές προσφορές· κοιμάται χωρίς μόνιμη κατοικία· διαμένει σε εξαίρετη κατάσταση αφοσιωμένος στη διαλογιστική απορρόφηση· έχει ξεμπλέξει το δίχτυ των κiléσα· έχει σπάσει, συντρίψει, συρρικνώσει και κόψει τα εμπόδια της μελλοντικής ύπαρξης· έχει ακλόνητη φύση· έχει ολοκληρώσει τη διαμονή του· απολαμβάνει χωρίς σφάλμα· είναι απελευθερωμένος από τους τόπους αναγέννησης· έχει ξεπεράσει κάθε αμφιβολία· έχει επιτύχει τον σκοπό της απελευθέρωσης· έχει δει την αλήθεια· έχει φτάσει σε ακλόνητο, σταθερό καταφύγιο· έχει εκριζώσει τις λανθάνουσες τάσεις· έχει φτάσει στην εξάλειψη όλων των ακαθαρσιών· διαμένει συχνά σε γαλήνιες ευτυχισμένες επιτεύξεις· είναι προικισμένος με όλες τις αρετές του ασκητή. Με αυτές τις τριάντα εξαίρετες αρετές είναι προικισμένος.

»Δεν είναι αλήθεια, μεγάλε βασιλιά, ότι ο γέροντας Σαριπούττα ήταν ο πρώτος άνθρωπος στο σύστημα των δέκα χιλιάδων κόσμων, εκτός από τον Δάσκαλο του κόσμου με τις δέκα δυνάμεις; Κι αυτός, έχοντας συσσωρεύσει ρίζες αξιών σε αμέτρητους αναρίθμητους αιώνες, γεννημένος σε ευγενή βραχμανική οικογένεια, εγκατέλειψε τις ευχάριστες αισθησιακές απολαύσεις και τον πλούτο που αριθμούσε εκατοντάδες, και αφού χειροτονήθηκε στο δόγμα του Νικητή, δαμάζοντας σώμα, λόγο και νου με αυτές τις δεκατρείς ασκητικές αρετές, τώρα είναι προικισμένος με άπειρες αρετές και έγινε αυτός που περιστρέφει τον τροχό του Δόγματος στο εξαίρετο δόγμα του Ευλογημένου Γκοτάμα. Αυτό ειπώθηκε, μεγάλε βασιλιά, από τον Ευλογημένο, τον θεό των θεών, στο εξαίρετο σύμβολο της Αγκουττάρα Νικάγια -

«Δεν βλέπω, μοναχοί, κανένα άλλο πρόσωπο που έτσει τον ανυπέρβλητο τροχό της Διδασκαλίας που τέθηκε σε κίνηση από τον Τατχάγκατα, να τον συνεχίζει σωστά, όπως αυτός, μοναχοί, ο Σαριπούττα· ο Σαριπούττα. Μοναχοί, τον ανυπέρβλητο τροχό της Διδασκαλίας που τέθηκε σε κίνηση από τον Τατχάγκατα, τον συνεχίζει σωστά».

«Καλώς, σεβάσμιε Ναγκασένα, ό,τι λόγος του Βούδα με τα εννέα μέρη υπάρχει, και όποια υπερκόσμια λειτουργία, και όποια εκτεταμένα έξοχα επιτεύγματα στον κόσμο, όλα αυτά περιλαμβάνονται στις δεκατρείς αρετές της ασκητικής πρακτικής».

Η ερώτηση περί των ασκητικών πρακτικών, δεύτερη.

Το κεφάλαιο της επαγωγής, τέταρτο.

ΠΑΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΑΥΤΗ ΤΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Η παρούσα μετάφραση αποτελεί μέρος του PaliVerse Project, της πρώτης πλήρους και ενιαίας αγγλικής μετάφρασης του Κανόνα Πάλι, μαζί με τα Σχόλια (Aṭṭhakathā) και τα Υποσχόλια (Ṭīkā) και συνοδεύεται από διαδραστικά εργαλεία μελέτης. Το PaliVerse είναι ένα έργο σε εξέλιξη. Οι μεταφράσεις που δημιουργούνται με τεχνητή νοημοσύνη βελτιώνονται συνεχώς μέσω αναθεωρήσεων και σχολίων από ειδικούς. Το παρόν κείμενο αποτελεί την πιο πρόσφατη μετάφραση κατά την ημερομηνία λήψης.

Ημερομηνία δημιουργίας PDF: 14 Σεπτεμβρίου 2026

ΠΩΣ ΝΑ ΠΑΡΑΘΕΣΕΤΕ ΤΗΝ ΠΗΓΗ

PaliVerse (2026). Ο Τριμερής Κανόνας. Ο Κανόνας των Ομιλιών. 5. Η συλλογή των μικρών κειμένων. 20. Τα ερωτήματα του Μενάνδρου. 5. Η ερώτηση της επαγωγής έχει ανακτηθεί από το paliverse.org

© 2026 The PaliVerse Project · Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος
Κέντρο Μελέτης και Πρακτικής Βουδισμού Τεραβάδα
Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία εγγεγραμμένη στην Ελλάδα
Το παρόν PDF μπορεί να διανέμεται ελεύθερα για σκοπούς μελέτης και πρακτικής.

PaliVerse.org